ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

ŠKOLNÍ STATISTICKÁ ROČENKA 2008

Scientia

ŠKOLNÍ STATISTICKÁ ROČENKA 2008

Scientia

Praha 2008

ČSÚ

Upozornění

Data obsažená ve Školní ročence byla zpracována k březnu 2008.

Údaje za nejnovější časová období uvedené v některých tabulkách (např. zahraniční obchod či hrubý domácí produkt) byly již od té doby revidovány, to znamená zpřesněny dalším zpracováním.

Pod tabulkami najdete odkazy na internetové stránky, kde můžete najít podrobnější údaje ze statistik ČSÚ.

OBSAH

ÚVOD . . . 7
STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY . . . 8
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ . . . 24
Ovzduší . . . 26
Voda . . . 30
Lesy . . . 32
Odpady . . . 38
Investice . . . 40
OBYVATELSTVO . . . 42
ZAMĚSTNANOST A NEZAMĚSTNANOST . . . 63
ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ . . . 73
KULTURA A SPORT . . . 84
ZDRAVOTNICTVÍ . . . 96
VZDĚLÁVÁNÍ . . . 108
INFORMAČNÍ SPOLEČNOST . . . 121
NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ . . . 129
Průmysl . . . 133
Energetika . . . 135
Zemědělství . . . 136
Myslivost a rybářství . . . 139
Stavebnictví . . . 140
Zahraniční obchod . . . 143
Služby . . . 146
Cestovní ruch . . . 147
Doprava . . . 149
Telekomunikační a internetová infrastruktura . . . 150
Ceny . . . 150
Výzkum a vývoj . . . 153
Projekt Česká hlava . . . 154
ČESKÁ REPUBLIKA A SVĚT . . . 156

Odpovědi na kvízové otázky . . . 181
Měřicí jednotky, zkratky a použité značky . . . 184
Rejstřík . . . 186

NA PUBLIKACI SPOLUPRACOVALI

Publikaci zpracoval kolektiv pracovníků Českého statistického úřadu pod vedením redakční rady:

Redakční rada:

Ing. Jiří Křovák, CSc. – předseda redakční rady
Ing. Jana Bondyová
Ing. Petra Grabačová
PhDr. Michaela Králová
Ing. Petra Kuncová
PhDr., Ing. Ladislav Pištora
Ing. Dana Sálusová
Ing. Veronika Tichá

Autorka textů:

Ing. Drahomíra Dubská, CSc.

Na přípravě se dále podíleli:

Ing. Olga Borecká
Ing. Jan Broum
Ing. Zdeněk Burša
Ing. Zuzana Cabicarová
Mgr. Štěpánka Čejková
Ing. Dana Habartová
Ing. Tomáš Chrámecký
Ing. Luboš Jeřábek
Ing. Eva Kortanová
Ing. Václav Kosina, CSc.
Mgr. Ondřej Košata
Bc. Martina Krátká
Mgr. Andrej Kyselica
Ing. Jitka Lošanová
Bc. Irena Makešová
Ing. Martin Mana
BBs. Denisa Míšková
Ing. Eva Němcová
Mgr. Petr Nosál
Ing. Jiří Podzemský
Dr. Ondřej Říha
Ing. Dana Sálusová
Mgr. Eva Skarlandtová
Ing. Hana Skružná
Ing. Zdeňka Strnadlová
Lenka Šilhanová
Ing. Zdeňka Šnajdrová
Ing. Zuzana Špolcová
Michaela Šťastná, BCom

Technická příprava:

Emil Fiala
Václav Adam
Josef Neckář

Ilustrace:

Petra Roubalová

ÚVOD

Stále větší množství informací je dosažitelné stále většímu počtu lidí. Před deseti či patnácti lety bylo nepředstavitelné, že by vlastně kdokoli, kdo usedne k počítači, mohl doslova celému světu sdělit údaje, projevit své názory nebo jen poskytnout informaci o svých momentálních pocitech. Takzvané internetové blogy, které to umožňují, jsou věcí poměrně novou. Ale i v prostém hledání informací se ještě donedávna zdálo například mnoha vědcům neuvěřitelné, že budou moci nahlížet v klidu domácího počítače přímo do knih, publikací či databází knihoven prestižních univerzit z druhého konce světa. A co třeba samostudium po internetu? Možná účinnější než sedět v lavici. Informace tak mají význam pro každého, pro celou společnost pak zcela neoddiskutovatelně - jejich snadná dostupnost v explozi informačních a komunikačních technologií způsobuje, že společnosti (nebo například trhy) fungují jiným způsobem.

Informace však nejsou totéž co znalosti, prohlásil svého času Albert Einstein - a to tehdy ani nemohl tušit, co všechno informační věk přinese. Od samotného získání informace k jejímu zhodnocení totiž není jen krůček, ale často velký krok. A žádá si energii. Je samozřejmě důležité něco se prostřednictvím informace dozvědět. Ale ještě důležitější je schopnost informaci zařadit, zpracovat ji, rozvinout, utvořit si s její pomocí názor.

Co je pozitivní a co negativní na informacích? To pozitivní jsme již zmínili: je jisté, že rozvíjejí - nebo přesněji mohou rozvíjet - pohled na svět. Háček je však v tom, že "bombardování" informacemi nejen spotřebovává, ale často i otupuje naši pozornost. Zavádí nás do roztočené spirály dalších a dalších nových faktů, které už pouze zaznamenáváme a na jejich zařazení a "zpracování" nemáme čas. Kapitolou samou o sobě je produkce dezinformací, ke které rovněž dochází. Proto je spolehlivost informací samozřejmě jedním z jejich nejdůležitějších rysů. Nahlížejme však na věc pozitivně - je důležité si umět vybírat.

Mnoho informací se týká čísel. Produkuje je statistika. V té se během času vytvořila celá soustava utříděných dat srovnaných do dlouhých časových řad. Popisují, co se děje s obyvatelstvem, s územím republiky, s jejím životním prostředím, jak se mění ekonomika, životní úroveň lidí, jak je to s jejich možností pracovat či bavit se v takových oblastech jako je kultura či sport. Statistická data ukazují také vývoj ve vzdělávání, prozradí, jak se země stará o staré či nemocné. Statistika samozřejmě předkládá i pohled na jiné státy, umožňuje tedy srovnání. Ke všemu zmíněnému používá tak zvaná "tvrdá" či "měkká" data, aby bylo možné odlišit čísla založená na přesném pozorování a zjišťování od těch, která zaznamenávají skutečnost s větší mírou nejistoty. Je jistě cítit rozdíl mezi spolehlivostí údaje, že nejdelší státní hranici má Česká republika s Německem a informací z průzkumu o tom, jakou lidé očekávají svoji budoucí ekonomickou situaci v příštím půlroce.

Má jistě smysl pochopit svět - nebo se o to alespoň snažit. Za pomoci informací. Třeba těch, které najdete na následujících stránkách. Pojďme na to.

Ing. Jiří Křovák, CSc.
1. místopředseda ČSÚ

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Víte, že . . .

Ústava České republiky jako nejvyšší právní norma země má pouze třináct stran a Listina základních práv a svobod pouze šest stran? Byly napsány v roce 1992 před vznikem samostatné České republiky a schváleny Českou národní radou. Ústava začíná touto preambulí:

My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, v čase obnovy samostatného českého státu, věrni všem dobrým tradicím dávné státnosti zemí Koruny české i státnosti československé, odhodláni budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů, kteří jsou si vědomi svých povinností vůči druhým a zodpovědnosti vůči celku, jako svobodný a demokratický stát, založený na úctě k lidským právům a na zásadách občanské společnosti, jako součást rodiny evropských a světových demokracií, odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství, odhodláni řídit se všemi osvědčenými principy právního státu, prostřednictvím svých svobodně zvolených zástupců přijímáme tuto Ústavu České republiky.

Česká republika je demokratickou zemí s mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní.

Zákonodárná moc má svoji oporu v Parlamentu České republiky, který je tvořen dvěma komorami, a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Je možné se setkat také s názvy horní a dolní komora Parlamentu, přestože Ústava ČR tyto pojmy nezná. Za horní komoru bývá označován Senát, který vznikl později (1996) než dolní komora, kterou je Poslanecká sněmovna (1993).

V Senátu České republiky zasedá 81 senátorů volených na období šesti let. Volby se konají v 81 jednomandátových volebních obvodech s průměrně 127 tisíci obyvateli. Z důvodu zajištění politické stability volí občané každé dva roky vždy jednu třetinu senátorů, volby tak probíhají ve 27 volebních obvodech. Poslední volby do Senátu se uskutečnily v říjnu 2006.

Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR tvoří 200 poslanců volených na období čtyř let. Za podmínek stanovených ústavou však může dojít i k volbám předčasným. Poslední volby do Poslanecké sněmovny proběhly v červnu 2006.

Proč horní a dolní komora parlamentu?

Názvy horní a dolní komory označují v politickém uspořádání v ČR Senát a Sněmovnu ČR. Jsou typické pro uspořádání mnoha evropských zemí a někdy se v souvislosti s nimi můžete setkat i s pojmem bikamerální parlamentarismus. Role horních komor bývá chápána jako jakási pojistka ve složitých situacích na politické scéně. První instituce tohoto typu byla vytvořena ve Francii v roce 1795 jako Sbor moudrých a někdy bývá parafrázována věta Victora Huga "Ve dvou hlavách je více moudrosti než v jedné samotné". Provoz takovéto instituce však něco stojí. Podle propočtů serveru ***www.estat.cz*** stál provoz Senátu za první tři měsíce roku 2008 zhruba 140 mil. korun, provoz Poslanecké sněmovny pak přes 280 mil. korun. Země tedy na svoji správu jen těmito dvěma institucemi vynaloží každý den přibližně 4,7 mil. korun.

Představitelem **výkonné moci** je v ČR prezident a vláda. **Prezident** je volen poslanci a senátory na dobu pěti let. Poslední volba prezidenta se uskutečnila v únoru 2008.

Vláda ČR je vrcholným orgánem výkonné moci. Je jmenována na období čtyř let, pokud nedojde k předčasným volbám. Vládu tvoří její předseda, tři místopředsedové a ministři. Předsedu vlády jmenuje prezident a na jeho návrh i ostatní členy vlády. Po jmenování musí vláda do 30 dnů předstoupit před Poslaneckou sněmovnu a požádat o vyslovení důvěry. Složení vlády je variabilní. Po volbách z roku 2006 má osmnáct členů. Ministři řídí čtrnáct ministerstev, dva z nich jsou současně místopředsedy vlády. Dva jsou ministry bez portfeje (ministr se statutem předsedy Legislativní rady vlády ČR a ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny).

Správu země zajišťují z centrální úrovně tato ministerstva:

Ministerstvo vnitra
Ministerstvo zahraničních věcí
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Ministerstvo financí
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Ministerstvo životního prostředí
Ministerstvo pro místní rozvoj
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo zdravotnictví
Ministerstvo spravedlnosti
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Ministerstvo kultury
Ministerstvo obrany
Ministerstvo dopravy

Mimo nich pak v jednotlivých oblastech působí úřady a instituce, které statut ministerstva nemají, jsou však součástí ústředních úřadů.

!

Český statistický úřad

patří do skupiny ústředních úřadů a spolu s Českou národní bankou je nezávislou institucí. Předseda úřadu se podobně jako guvernér centrální banky zúčastňuje pravidelně zasedání vlády, i když není jejím členem.

Podle Ústavy je **soudní moc** v ČR nezávislá. Vykonávají ji jménem republiky nezávislé soudy, povolané k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. Kromě ústavního soudu tvoří soustavu soudů v ČR Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, vrchní, krajské a okresní soudy.

Co se uspořádání státu týká, člení se Česká republika podle článku 99 Ústavy ČR na **obce**, které jsou základními územními samosprávnými celky a **kraje**, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. Koncem roku 2006 fungovalo v ČR celkem 14 samosprávných krajů, vymezených územími okresů, a 6 249 obcí.

Obce se rozsahem výkonu státní správy dělí na dvě skupiny: obce se základním rozsahem přenesené působnosti a obce s rozšířeným rozsahem přenesené působnosti (ty vykonávají státní správu též pro obce spadající do jejich správního obvodu). Obcí s rozšířenou působností je 205.

Správu na úrovni obcí a krajů vykonávají:
- magistráty
- krajské úřady
- městské úřady
- obecní úřady
- úřady městysů.

Výkonnými orgány státní moci jsou v obcích a krajích jejich **zastupitelstva**. Volby do nich se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním. Právo volit mají - podobně jako ve volbách do Parlamentu - státní občané ČR, kteří nejpozději v den voleb dosáhli věku nejméně 18 let a u nichž nenastala zákonem stanovená překážka v jeho výkonu. Poslední volby proběhly do zastupitelstev krajů v listopadu 2004 a do zastupitelstev obcí v říjnu 2006. Zastupitelé jsou voleni na dobu čtyř let.

Nejvyššími představiteli krajů jsou hejtmani. V hlavním městě Praze a ve statutárních městech jsou v čele zastupitelstev primátoři, v obecních zastupitelstvech jsou to starostové. Počet mandátů v zastupitelstvu kraje se stanoví podle počtu obyvatel (45, 55 nebo 65 členů zastupitelstva). Počet volených členů obecního zastupitelstva se pohybuje v závislosti na počtu obyvatel od 5 do 55 (pro Prahu je horní hranice 70 členů).

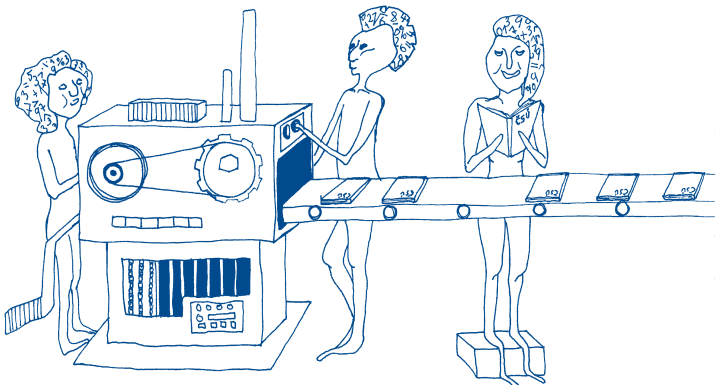

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Orgány státní statistiky jsou od roku 1990 opětovně pověřovány zpracováním voleb a vedením volebních statistik.

VOLBY V PŘÍMÉM PŘENOSU

Český statistický úřad hraje významnou roli při zpracování výsledků voleb a celostátních referend. Je jedním z "volebních orgánů". Vypracovává závazný systém zjišťování a zpracování výsledků voleb, případně výsledků hlasování v celostátním referendu. K tomu musí vyhotovit příslušné programové vybavení.

V praxi to znamená, že ČSÚ zřídí tzv. "přebírací místa", kam zástupci okrskových volebních komisí (tj. ti, kteří dohlížejí na hlasování, kontrolují občanské průkazy, sčítají hlasy atd.) nosí výsledky hlasování ve svém okrsku - výsledky nemusí přinést pouze na papíře, ale mohou také přinést disketu, CD nebo data na flash disku. Obdržená data se zkontrolují a poté odešlou k centrálnímu zpracování a zveřejnění - výsledky se objeví během několika vteřin na webové stránce ***www.volby.cz***.

Víte, že při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu v roce 2006 byly už 3,5 hodiny po uzavření volebních místností k dispozici výsledky za většinu volebních okrsků?

Nejen pro volby je důležité statistické vymezení územních jednotek (státu, území, oblasti, kraje, okresu). I pro evropské statistiky je pro vzájemné porovnávání nutné, aby byla používána stejná metodika. Pokud se setkáte s pojmy jako NUTS či LAU, je nejlepší navštívit webové stránky ČSÚ *www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_územních_statistických_jednotek_(cz_nuts)_2008.* Dozvíte se na nich, že NUTS nemá žádnou souvislost s ořechy, jak by napadlo ty, co studují angličtinu, a LAU zase neznačí jméno světově proslulého německého cestovatele a znalce mexické flóry, po němž byla pojmenována řada kaktusů. Při troše přemýšlení vám pak bude regionální pohled na administrativní členění území používaný ve statistice ("Nomenclature of Units for Territorial Statistics" a "Local Administrative Unit") o něco jasnější.

Víte, že . . .

Česká republika zaujímá rozlohou 22. příčku mezi 46 evropskými státy, ale počtem obyvatel je na 15. místě? Má 14 krajů, 76 okresů a 6 249 obcí. Ve městech žije 70 % obyvatel. Největší zalidnění je v Praze, kde žije 2 395 lidí na jednom km². V ČR je 21 měst s více než 50 tisíci obyvateli a 132 měst s více než 10 tisíci obyvatel. Nejmenší obcí je Vlkov v okrese České Budějovice se 16 obyvateli. Nejníže položeným sídlem ve výšce 130 m nad mořem je Hřensko v okrese Děčín. Vzdušná vzdálenost mezi nejzápadnějším a nejvýchodnějším bodem na území ČR je 493 km. Česká republika je opravdu srdcem Evropy - jejím územím probíhá rozvodí tří moří, Severního, Baltského a Černého a také rozhraní dvou horských soustav odlišného geologického stáří, Českého masívu a Západních Karpat. Třetinu rozlohy země tvoří lesy.

Není-li uvedeno jinak, všechna data se týkají roku 2006

Česká republika je vnitrozemským státem uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední části Evropy. Svou rozlohou 78 867 km² je mezi 46 evropskými státy na 22. místě, počtem obyvatel 10 287 189 na 15. místě a hustotou zalidnění 130 obyvatel na 1 km² na 13. místě v Evropě. Státní hranice tvoří sousedství s Německem (810,3 km), Polskem (761,8 km), Rakouskem (466,3 km) a Slovenskem (251,8 km).

Územím prochází hlavní evropské rozvodí oddělující povodí Severního, Baltského a Černého moře. Rozvodním uzlem těchto tří moří je Králický Sněžník (1 423 m n. m.). Hlavní říční osy jsou v Čechách Labe (370 km) s Vltavou

(433 km), na Moravě především Morava (246 km) s Dyjí (306 km) a na severu Moravy a ve Slezsku Odra (135 km) s Opavou (131 km).

Podnebí se vyznačuje vzájemným pronikáním a míšením oceánských a kontinentálních vlivů. Přímořský vliv se projevuje hlavně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku přibývá kontinentálních podnebních vlivů. Z celkové plochy státního území leží 67 % v nadmořské výšce do 500 m, 32 % ve výšce 500-1 000 m a pouze 1 % ve výšce nad 1 000 m. Střední nadmořská výška ČR je 430 m.

Rovněž flóra a fauna vyskytující se na území České republiky svědčí o vzájemném pronikání hlavních směrů, kterými se v Evropě šířilo rostlinstvo a živočišstvo. Lesy, převážně jehličnaté, zaujímají 34 % celkové rozlohy země. Nejrozšířenějším typem půd jsou hnědé půdy.

NEJ. . . V ROCE 2006

Největší obec	Praha	1 188 126 obyvatel	hlavní město
Nejmenší obec	Vlkov	16 obyvatel	okres České Budějovice
Nejvýše položené sídlo	Filipova Huť	1 093 m n. m.	okres Klatovy
Nejníže položené sídlo	Hřensko	130 m n. m.	okres Děčín
Nejvýše položený bod	Sněžka	1 602 m n. m.	pohoří Krkonoše
Nejníže položený bod	výtok Labe u Hřenska	115 m n. m.	okres Děčín
Nejhlubší propast	Hranická propast	274,5 m	okres Přerov
Největší národní park	Šumava	690,3 km^2	pohoří Šumava
Největší chráněná krajinná oblast	Beskydy	1 160 km^2	pohoří Beskydy
Nejdelší řeka	Vltava	433 km	Čechy
Největší plocha povodí	Labe	51 103,9 km^2	Čechy
Největší jezero	Černé jezero	18,4 ha	okres Klatovy
- max. hloubka		39,8 m	
Největší rybník	Rožmberk	489 ha	okres Jindřichův Hradec
- max. hloubka		6,2 m	
Největší přehradní nádrž	Lipno	4 870 ha	okresy Český Krumlov a Prachatice
Nejteplejší minerální pramen	Vřídlo	72 °C	Karlovy Vary
Nejvyšší denní maximální teplota vzduchu	Kopisty - 20. 7. 2006	38,0 °C	okres Most
Nejnižší denní minimální teplota vzduchu	Šumperk - 23. 1. 2006	-30,3 °C	okres Šumperk
Nejvyšší denní úhrn srážek	Labská bouda - 7. 8. 2006	193,1 mm	pohoří Krkonoše
Nejvyšší výška sněhové pokrývky	Labská bouda - 12. 3. 2006	260 cm	pohoří Krkonoše

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Mírné podnebí, mírné geografické rozdíly, žádné sopky či zemětřesení - čím vlastně může území relativně malé České republiky překvapit? Možná více než třetinovým pokrytím lesy, polohou na rozhraní dvou horských soustav rozdílného geologického původu a dalším důležitým rozhraním - pomyslnou čarou (tzv. rozvodím) rozdělujícím Evropu tak, že od něj odcházejí vody v řekách do třech různých moří. Právě voda je živel, s nímž má ČR nedávnou velmi tvrdou zkušenost. Katastrofální povodně ze srpna 2002 způsobily škody za 65 mld. korun, z poloviny je uhradily pojišťovny, zčásti se na jejich úhradě podílel i stát (vydáním tzv. povodňových dluhopisů). Škody by byly bývaly ještě větší, nebýt vybudovaných umělých vodních nádrží, zejména přehrad.

Jak je z přehledu českých NEJ… vidět, největší přehradní nádrží je u nás Lipno. Jde o umělé jezero, právem nazývané "jihočeským mořem". Bylo dokončené v roce 1959 jako čtvrtý stupeň tzv. Vltavské kaskády po předchozím vybudování přehrad Vrané v roce 1935, Štěchovic v roce 1945 a Slapské přehrady v roce 1954. Historie Lipenské přehrady je však mnohem starší. První reálný návrh na zkrocení horního toku Vltavy a vybudování umělého jezera pocházel již z roku 1892. Zajímavé je, že Lipenská přehrada je poměrně mělká. Její průměrná hloubka je 6,5 m (max. hloubka 21 m). Na délku v podélné ose měří Lipno 48 km a v místě největší šířky jsou od sebe oba břehy vzdáleny 10 km. Sypaná zemní hráz dlouhá 282 m má výšku pouhých 26 m nade dnem údolí a obsahuje přes 270 000 tun různých druhů zeminy. Zcela ojedinělou stavbou je podzemní hydroelektrárna uložená v hloubce 171 m. Víte, že jde o uměle vytvořenou jeskyni, která je tak vysoká, že by se do ní vešla celá pražská katedrála svatého Víta?

Impozantní vodohospodářské stavby však vznikaly na českém území už před stovkami let. Pod vedením Jakuba Krčína z Jelčan a Sedlčan, slavného stavitele jihočeské rybniční sítě, byl v letech 1584-1590 postaven rybník Rožmberk. Podle dochovaných pramenů byl dokonce dvojnásobně větší (asi 1 000 ha) než nyní (489 ha).

O to působivější jsou data z povodní v roce 2002: rybník Rožmberk tehdy zadržel množství povodňové vody o ploše 2 300 ha - byl tedy v té době více než dvakrát větší, než při svém vybudování v 16. století a téměř pětkrát rozlehlejší než ve své současné podobě. Podél celé hráze rybníka dlouhé bezmála 2,5 km stojí staleté mohutné stromy, většinou duby, které napomáhají jejímu zpevnění. Při povodních v roce 2002 hráz vydržela bez jakýchkoliv větších komplikací (bezpečnostní přeliv rybníka nacházející se mimo hráz byl však velkou vodou značně poškozen). O síle povodně hovoří i další údaje: jestliže tzv. hospodářská hladina rybníka Rožmberk má výšku zhruba 4,5 m, v kulminaci při povodňové katastrofě dosahovala téměř 9 m. Stejně tak v množství zadržené vody: jestliže v normálních podmínkách je v Rožmberku zhruba 6,2 mil. m^3 vody, v průběhu povodní byl zadržovaný objem odhadován na 70 až 75 mil. m^3 vody.

Maximální vzdušné vzdálenosti území České republiky

Spojnice nejsevernějšího a nejjižnějšího bodu	278 km
Spojnice nejzápadnějšího a nejvýchodnějšího bodu	493 km
Spojnice maximálně odlehlých bodů	493 km
Maximální délka ve směru poledníku	276 km
Maximální délka ve směru rovnoběžky	452 km

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

A co v tabulce NEJ… rozepsáno není? V České republice pokrývají lesy 34 % území. Jejich rozloha přitom stále roste, protože těžba dřeva je menší než kolik činí jeho přírůstky. Tímto podílem lesů na celkové rozloze země je Česká republika na 5. místě v Evropě. Zkuste si zopakovat, jaké jsou hlavní funkce lesa a zamyslete se, jaké výhody může mít země s tak intenzivní hustotou zalesnění jako ČR. Možná leccos napoví údaje z kapitoly 2.

Kromě povrchových a podzemních vod hrají důležitou roli i atmosférické srážky v podobě sněhu či deště. Ty mohou být silné či slabé, v závislosti na tom, jak tuhé či mírné jsou zimy nebo jak suchá či deštivá bývají léta. Jak ukazuje tabulka NEJ…, v roce 2006 spadlo za jediný den nejvíce srážek na Labské boudě v Krkonoších, téměř 200 mm. Nejvíce sněhu leželo v březnu tamtéž - téměř "alpských" 260 cm.

Kraje a okresy České republiky k 31. 12. 2006

Změna uspořádání státu není jednoduchá věc. Trvalo proto celé tři roky, než v roce 2000 vstoupil v České republice v platnost zákon z roku 1997 rozdělující zemi na nové územně správní celky. V novém územním uspořádání je ČR rozdělena do 14 krajů, včetně Hlavního města Prahy, které má rovněž statut samostatného kraje, v nich do 76 okresů a 22 pražských obvodů. Do krajů jsou sdruženy okresy, jejichž velikost podle rozlohy, počtu obyvatel, počtu obcí a dalších charakteristik ukazuje přehledná tabulka.

Rozloha území ČR, počet obyvatel, hustota obyvatelstva na 1 km² a počet obcí podle okresů k 31. 12. 2006

Území, kraj, okres	Rozloha[1] (km²)	Počet obyvatel	v tom		Průměrný věk	Hustota obyvatelstva na 1 km²	Počet obcí
			muži	ženy			
Česká republika	**78 867**	**10 287 189**	**5 026 184**	**5 261 005**	**40,2**	**130**	**6 249**
Hlavní město Praha	**496**	**1 188 126**	**570 881**	**617 245**	**41,8**	**2 395**	**1**
Středočeský kraj	**11 015**	**1 175 254**	**577 220**	**598 034**	**40,0**	**107**	**1 146**
Benešov	1 528	94 110	46 474	47 636	40,4	62	115
Beroun	662	79 586	39 253	40 333	40,2	120	85
Kladno	691	151 980	74 061	77 919	40,3	220	100
Kolín	846	97 817	47 963	49 854	40,6	116	100
Kutná Hora	917	74 389	36 897	37 492	40,8	81	88
Mělník	712	95 915	46 838	49 077	39,9	135	70
Mladá Boleslav	1 058	119 106	59 189	59 917	39,8	113	123
Nymburk	876	88 171	42 956	45 215	40,1	101	90
Praha-východ	580	111 162	54 384	56 778	39,3	192	91
Praha-západ	586	101 049	49 673	51 376	38,8	172	80
Příbram	1 628	107 300	52 643	54 657	40,2	66	120
Rakovník	930	54 669	26 889	27 780	40,4	59	84
Jihočeský kraj	**10 057**	**630 006**	**310 156**	**319 850**	**40,1**	**63**	**623**
České Budějovice	1 626	182 055	89 347	92 708	40,0	112	107
Český Krumlov	1 615	61 001	30 485	30 516	38,3	38	46
Jindřichův Hradec	1 944	92 637	45 548	47 089	40,0	48	106
Písek	1 138	70 498	34 513	35 985	41,1	62	76
Prachatice	1 375	51 409	25 588	25 821	39,1	37	65
Strakonice	1 032	70 032	34 490	35 542	40,4	68	112
Tábor	1 327	102 374	50 185	52 189	40,8	77	111
Plzeňský kraj	**7 561**	**554 537**	**272 423**	**282 114**	**40,6**	**73**	**501**
Domažlice	1 140	59 444	29 402	30 042	39,8	52	86
Klatovy	1 940	88 124	43 435	44 689	40,6	45	95
Plzeň-město	138	163 392	78 688	84 704	41,8	1 187	1
Plzeň-jih	1 076	69 725	34 725	35 000	40,7	65	99
Plzeň-sever	1 314	75 918	37 575	38 343	39,7	58	101
Rokycany	575	46 117	22 808	23 309	41,1	80	68
Tachov	1 379	51 817	25 790	26 027	38,4	38	51
Karlovarský kraj	**3 315**	**304 602**	**149 301**	**155 301**	**39,4**	**92**	**132**
Cheb	933	90 692	44 372	46 320	39,3	97	39
Karlovy Vary	1 628	120 797	58 793	62 004	40,3	74	55
Sokolov	754	93 113	46 136	46 977	38,4	124	38
Ústecký kraj	**5 335**	**823 265**	**404 170**	**419 095**	**39,2**	**154**	**354**
Děčín	909	134 576	66 462	68 114	39,3	148	52
Chomutov	935	125 040	61 456	63 584	38,4	134	44
Litoměřice	1 032	113 443	55 811	57 632	40,2	110	105
Louny	1 118	86 134	42 518	43 616	39,3	77	70
Most	467	116 832	57 247	59 585	39,0	250	26
Teplice	469	127 980	62 442	65 538	39,4	273	34
Ústí nad Labem	404	119 260	58 234	61 026	39,2	295	23

[1] Pramen: Český úřad zeměměřický a katastrální

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Rozloha území ČR, počet obyvatel, hustota obyvatelstva na 1 km² a počet obcí podle okresů k 31. 12. 2006

dokončení

Území, kraj, okres	Rozloha[1] (km²)	Počet obyvatel	v tom		Průměrný věk	Hustota obyvatelstva na 1 km²	Počet obcí
			muži	ženy			
Liberecký kraj	**3 163**	**430 774**	**210 179**	**220 595**	**39,7**	**136**	**215**
Česká Lípa	1 137	106 256	52 226	54 030	38,2	93	59
Jablonec nad Nisou	402	88 783	43 073	45 710	40,1	221	34
Liberec	925	161 161	78 261	82 900	39,9	174	57
Semily	699	74 574	36 619	37 955	40,6	107	65
Královéhradecký kraj	**4 758**	**549 643**	**268 588**	**281 055**	**40,6**	**116**	**448**
Hradec Králové	876	159 756	77 299	82 457	41,3	182	101
Jičín	887	78 098	38 488	39 610	40,7	88	111
Náchod	852	112 302	54 864	57 438	40,3	132	78
Rychnov nad Kněžnou	998	79 409	39 042	40 367	39,9	80	83
Trutnov	1 147	120 078	58 895	61 183	40,2	105	75
Pardubický kraj	**4 519**	**507 751**	**249 217**	**258 534**	**40,0**	**112**	**451**
Chrudim	1 030	104 784	51 603	53 181	40,0	102	113
Pardubice	889	162 175	79 055	83 120	41,0	182	114
Svitavy	1 335	101 839	50 172	51 667	39,4	76	113
Ústí nad Orlicí	1 265	138 953	68 387	70 566	39,3	110	111
Vysočina	**6 796**	**511 645**	**253 343**	**258 302**	**39,8**	**75**	**704**
Havlíčkův Brod	1 265	94 925	46 978	47 947	40,2	75	120
Jihlava	1 180	109 437	54 102	55 335	39,8	93	121
Pelhřimov	1 290	72 482	35 953	36 529	40,7	56	120
Třebíč	1 509	116 298	57 398	58 900	39,5	77	172
Žďár nad Sázavou	1 552	118 503	58 912	59 591	39,1	76	171
Jihomoravský kraj	**7 196**	**1 132 563**	**550 402**	**582 161**	**40,5**	**157**	**673**
Blansko	942	108 753	53 415	55 338	40,2	115	130
Brno-město	230	366 680	174 592	192 088	41,8	1 593	1
Brno-venkov	1 238	175 151	86 012	89 139	40,0	141	162
Břeclav	1 174	123 194	60 160	63 034	39,7	105	70
Hodonín	1 086	156 951	76 968	79 983	39,9	144	81
Vyškov	889	87 443	42 983	44 460	39,8	98	81
Znojmo	1 637	114 391	56 272	58 119	39,5	70	148
Olomoucký kraj	**5 267**	**639 894**	**311 864**	**328 030**	**40,1**	**121**	**398**
Jeseník	719	41 827	20 749	21 078	39,4	58	24
Olomouc	1 618	228 956	110 831	118 125	40,1	142	95
Prostějov	770	109 633	53 183	56 450	40,5	142	97
Přerov	845	134 668	65 714	68 954	40,2	159	104
Šumperk	1 316	124 810	61 387	63 423	39,9	95	78
Zlínský kraj	**3 964**	**589 839**	**287 339**	**302 500**	**40,2**	**149**	**304**
Kroměříž	799	107 927	52 482	55 445	40,3	135	80
Uherské Hradiště	991	143 731	70 170	73 561	40,2	145	78
Vsetín	1 143	145 661	71 281	74 380	39,7	127	59
Zlín	1 030	192 520	93 406	99 114	40,5	187	87
Moravskoslezský kraj	**5 427**	**1 249 290**	**611 101**	**638 189**	**39,7**	**230**	**299**
Bruntál	1 549	98 590	48 626	49 964	39,0	64	68
Frýdek-Místek	1 273	227 846	111 731	116 115	39,7	179	77
Karviná	347	273 970	135 266	138 704	39,7	789	16
Nový Jičín	918	159 481	78 185	81 296	39,1	174	57
Opava	1 126	180 305	88 126	92 179	39,7	160	80
Ostrava - město	214	309 098	149 167	159 931	40,1	1 443	1

[1] Pramen: Český úřad zeměměřický a katastrální

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Hustota obyvatelstva k 31. 12. 2006

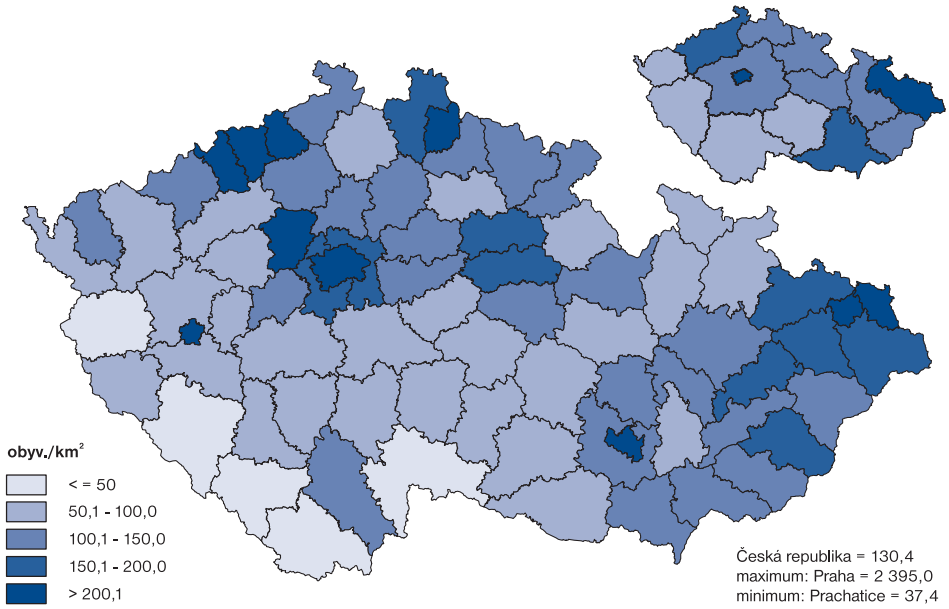

Proč má okres Kladno více než pětkrát vyšší hustotu obyvatelstva na km² než okres Tachov? Ve kterých krajích je vyšší či nižší průměrný věk než za celou ČR a proč tomu tak může být? Průzkumy veřejného mínění zadávané médii někdy kladou lidem otázky, jak vnímají svůj život z pohledu místa, ve kterém žijí. V odpovědích na přibližně pět otázek takovéhoto průzkumu týkajících se subjektivně vnímané spokojenosti s lokalitou (od úrovně životního prostředí až po výdělkové možnosti) se ukázalo, že nejlépe se žije obyvatelům v Hradci Králové.

Podíl městského obyvatelstva v roce 2006

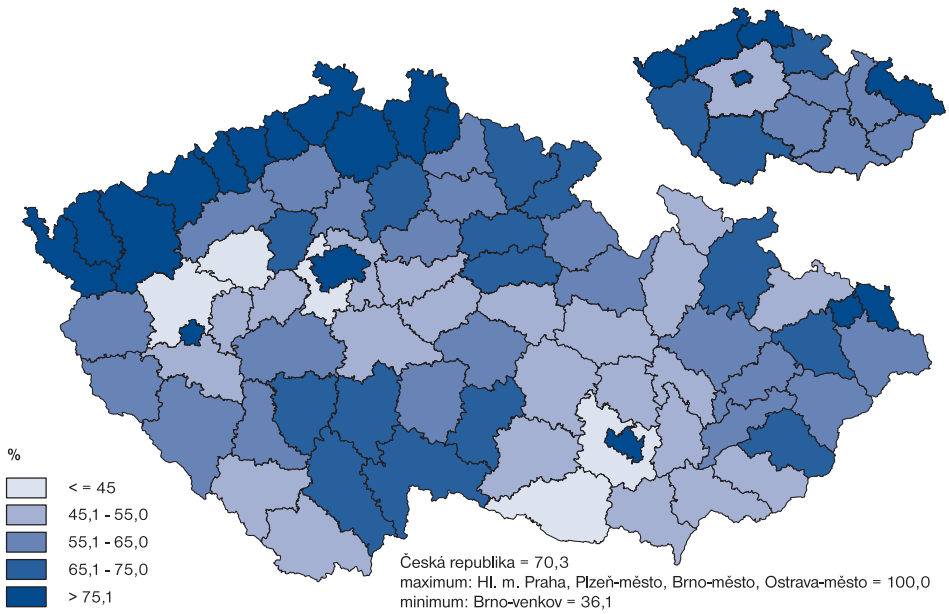

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Nejvíce zalidněná jsou kromě Prahy území na severu Moravy i severních Čech, nejméně pak Šumava a vůbec jihozápadní hranice České republiky. Proč je tomu právě tak? S odpověďmi pomohou znalosti historie, a to té docela nedávné - z minulého století.

Města České republiky nad 20 000 obyvatel k 31. 12. 2006

Pořadí	Město	Počet obyvatel	Pořadí	Město	Počet obyvatel
1.	Praha	1 188 126	33.	Cheb	34 036
2.	Brno	366 680	34.	Orlová	33 161
3.	Ostrava	309 098	35.	Trutnov	31 109
4.	Plzeň	163 392	36.	Kolín	30 158
5.	Olomouc	100 168	37.	Písek	29 909
6.	Liberec	98 781	38.	Kroměříž	29 038
7.	České Budějovice	94 747	39.	Vsetín	28 075
8.	Ústí nad Labem	94 565	40.	Šumperk	28 069
9.	Hradec Králové	94 255	41.	Valašské Meziříčí	27 332
10.	Pardubice	88 316	42.	Litvínov	27 079
11.	Havířov	84 219	43.	Nový Jičín	26 180
12.	Zlín	78 122	44.	Hodonín	26 110
13.	Kladno	69 276	45.	Uherské Hradiště	26 007
14.	Most	67 691	46.	Český Těšín	25 780
15.	Karviná	63 045	47.	Břeclav	25 603
16.	Frýdek-Místek	59 416	48.	Krnov	25 141
17.	Opava	59 156	49.	Sokolov	24 456
18.	Děčín	52 165	50.	Havlíčkův Brod	24 265
19.	Teplice	51 046	51.	Žďár nad Sázavou	23 688
20.	Jihlava	50 916	52.	Chrudim	23 362
21.	Karlovy Vary	50 691	53.	Strakonice	23 325
22.	Chomutov	49 817	54.	Kopřivnice	23 286
23.	Prostějov	47 109	55.	Litoměřice	23 091
24.	Přerov	46 912	56.	Bohumín	22 974
25.	Jablonec nad Nisou	44 822	57.	Klatovy	22 890
26.	Mladá Boleslav	43 923	58.	Jindřichův Hradec	22 464
27.	Třebíč	38 596	59.	Vyškov	21 957
28.	Česká Lípa	38 181	60.	Kutná Hora	21 373
29.	Třinec	37 746	61.	Jirkov	21 006
30.	Tábor	35 859	62.	Náchod	20 961
31.	Znojmo	34 902	63.	Blansko	20 824
32.	Příbram	34 660			

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Kromě dominantního postavení milionové Prahy, kde v letech 2004-2006 přibylo téměř 23 tisíc lidí, existují v ČR ještě další čtyři města s počtem obyvatel převyšujícím sto tisíc osob. V případě dalších čtyř adeptů aspirujících na pokoření statisícové hranice však s výjimkou Liberce ve zmíněném období obyvatel spíše ubylo - České Budějovice, Hradec Králové a Ústí nad Labem měly v roce 2006 téměř stejně obyvatel (něco přes 94 tisíc). K posunům však dochází i v některých menších českých městech. Proč se do některých lidé stěhují, zatímco v jiných dochází k úbytkům obyvatelstva? Pokud máte k dispozici Školní statistickou ročenku z roku 2005, najděte města s nejvýraznějším pohybem počtu obyvatel a zvažte, proč v nich došlo k takovému vývoji. Mohou být vodítkem například údaje o ekonomické aktivitě v regionech ČR uvedené v kapitole 10? Nebo snad údaje o životním prostředí z kapitoly 2? Pro Čechy je charakteristická malá ochota stěhovat se za prací, což bývá ekonomy sledujícími souhrnná čísla za ekonomiku považováno za handicap. Proč myslíte, že v Čechách zřejmě nikdy nedojde k jevu, který například v USA považují za normální, a to stěhovat se za prací i několikrát za život? Kolik lidí v ČR asi žije ve vlastních domcích především na venkově?

Koncem roku 2006 měla Praha 1 188 126 obyvatel. Ani kdybychom sečetli další čtyři města s více než sto tisíci obyvateli, nedostali bychom se na počet lidí žijících v Praze. Navíc "zbytek" ostatních českých měst uvedených v tabulce (ta s více než 20 tisíci obyvatel) dá v úhrnu zhruba dvě další "Prahy". Je tedy postavení Prahy pokud jde o počet městských obyvatel výlučné? Vůbec ne. Například v Budapešti žije přes 1,708 mil. lidí a Maďarsko má přitom zhruba stejně obyvatel jako Česká republika. Plyne z toho, že v Budapešti žije 26,6 % Maďarů, kdežto v Praze jen 15,4 % Čechů, takže koncentrace obyvatelstva v metropoli je u nás o hodně menší. Další srovnání můžete provést sami za pomoci tabulky o městském obyvatelstvu v kapitole ČR a svět.

Velikostní skupiny obcí k 31. 12. 2006

	Obce		Obyvatelstvo	
	počet	struktura (%)	počet	struktura (%)
Obce celkem	**6 249**	**100,00**	**10 287 189**	**100,00**
z toho města	559	8,95	7 235 752	70,34
Obce s počtem obyvatel				
do 199	1 591	25,46	194 563	1,89
od 200 do 499	2 019	32,31	656 020	6,38
od 500 do 999	1 307	20,92	913 985	8,88
od 1 000 do 1 999	685	10,96	950 291	9,24
od 2 000 do 4 999	375	6,00	1 135 272	11,04
od 5 000 do 9 999	140	2,24	947 225	9,21
od 10 000 do 19 999	69	1,10	962 930	9,36
od 20 000 do 49 999	42	0,67	1 242 789	12,08
od 50 000 do 99 999	16	0,26	1 156 650	11,24
nad 100 000	5	0,08	2 127 464	20,68

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1302-07

Městské obyvatelstvo podle krajů k 31. 12. 2006

Území	Obce celkem	z toho města		Obyvatelstvo	z toho městské	
		počet	podíl (%)		počet	podíl (%)
Česká republika	**6 249**	**559**	**8,95**	**10 287 189**	**7 235 752**	**70,34**
kraj:						
Hlavní město Praha	1	1	100,00	1 188 126	1 188 126	100,00
Středočeský	1 146	77	6,72	1 175 254	643 509	54,75
Jihočeský	623	52	8,35	630 006	410 010	65,08
Plzeňský	501	50	9,98	554 537	373 682	67,39
Karlovarský	132	30	22,73	304 602	246 853	81,04
Ústecký	354	53	14,97	823 265	657 817	79,90
Liberecký	215	39	18,14	430 774	339 146	78,73
Královéhradecký	448	44	9,82	549 643	372 557	67,78
Pardubický	451	33	7,32	507 751	311 220	61,29
Vysočina	704	33	4,69	511 645	298 594	58,36
Jihomoravský	673	48	7,13	1 132 563	710 453	62,73
Olomoucký	398	30	7,54	639 894	369 917	57,81
Zlínský	304	30	9,87	589 839	359 468	60,94
Moravskoslezský	299	39	13,04	1 249 290	954 400	76,40

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/publikace_regiony

Pětina obyvatel ČR má jako své trvalé bydliště Prahu, Brno, Ostravu, Plzeň nebo Olomouc. Kromě Prahy má největší podíl městského obyvatelstva kraj Karlovarský, Ústecký a Liberecký, kde žije mimo města jen něco okolo 20 % tamějších obyvatel. Naproti tomu nejmenší podíl městského obyvatelstva má Středočeský kraj. Avšak pozor na procentní podíly - i když procento městského obyvatelstva v poměru k venkovskému je zdaleka nejvyšší na Karlovarsku a Ústecku, počet obyvatel měst v obou krajích nedá v úhrnu dohromady ani počet městských obyvatel Moravskoslezského kraje.

Obce s rozšířenou působností

Na konci roku 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů a významná část jejich kompetencí byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností (užívá se pro ně zkratka ORP), které zahájily svoji činnost od 1. 1. 2003.

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) k 31. 12. 2006

Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km²)	Počet obyvatel
Středočeský kraj			
Benešov	51	690	54 116
Beroun	48	416	52 400
Brandýs n.L.-St.Boleslav	58	378	74 419
Čáslav	37	274	24 759
Černošice	79	581	100 322
Český Brod	24	184	17 306
Dobříš	24	318	19 203
Hořovice	37	246	27 186
Kladno	48	351	116 041
Kolín	69	584	75 645
Kralupy nad Vltavou	18	131	26 904
Kutná Hora	51	643	49 630
Lysá nad Labem	9	121	19 341
Mělník	39	457	40 475
Mladá Boleslav	98	810	102 109
Mnichovo Hradiště	22	213	15 774
Neratovice	12	113	28 564
Nymburk	39	355	36 779
Poděbrady	35	349	28 928
Příbram	75	925	68 959
Rakovník	83	896	52 882
Říčany	52	377	46 666
Sedlčany	22	449	22 023
Slaný	52	369	37 254
Vlašim	49	496	25 663
Votice	15	289	11 906
Jihočeský kraj			
Blatná	26	279	13 655
České Budějovice	79	924	150 481
Český Krumlov	31	1 130	41 341
Dačice	23	472	20 039
Jindřichův Hradec	58	933	47 360
Kaplice	15	485	19 660
Milevsko	26	385	18 933
Písek	49	742	51 349
Prachatice	44	840	33 771
Soběslav	31	324	22 089
Strakonice	69	574	45 011
Tábor	79	1 002	80 233
Trhové Sviny	16	452	17 797
Třeboň	25	538	25 238
Týn nad Vltavou	14	262	14 045
Vimperk	21	535	17 638
Vodňany	17	179	11 366
Plzeňský kraj			
Blovice	19	223	11 217
Domažlice	58	763	39 282
Horažďovice	20	259	12 221
Horšovský Týn	18	289	13 820
Klatovy	44	906	50 826
Kralovice	44	659	22 046
Nepomuk	26	309	11 178
Nýřany	54	627	49 869
Plzeň	15	261	178 812
Přeštice	30	271	20 609
Rokycany	68	575	46 117
Stod	24	259	21 749
Stříbro	24	431	16 532
Sušice	30	781	24 974
Tachov	27	948	35 285
Karlovarský kraj			
Aš	5	144	17 384
Cheb	21	497	51 748
Karlovy Vary	40	1 196	88 434
Kraslice	8	265	14 059
Mariánské Lázně	14	405	24 603
Ostrov	14	319	29 320
Sokolov	30	489	79 054
Ústecký kraj			
Bílina	8	124	20 639
Děčín	34	554	79 789
Chomutov	25	486	81 245
Kadaň	19	449	43 795
Litoměřice	40	470	56 578
Litvínov	11	236	40 233
Louny	41	473	43 021
Lovosice	32	262	26 234
Most	15	231	76 599
Podbořany	11	338	15 883
Roudnice nad Labem	33	300	30 631
Rumburk	12	266	34 220
Teplice	26	346	107 341
Ústí nad Labem	23	404	119 260
Varnsdorf	6	89	20 567
Žatec	18	307	27 230
Liberecký kraj			
Česká Lípa	41	872	76 340
Frýdlant	18	349	24 545
Jablonec nad Nisou	11	142	53 539
Jilemnice	21	279	22 702
Liberec	28	578	135 611
Nový Bor	16	201	26 122
Semily	22	230	26 382
Tanvald	10	191	21 895
Turnov	37	247	31 525
Železný Brod	11	74	12 113

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) k 31. 12. 2006

pokračování

Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km²)	Počet obyvatel
Královéhradecký kraj			
Broumov	14	259	17 318
Dobruška	26	279	19 889
Dvůr Králové nad Labem	28	258	27 223
Hořice	29	193	18 398
Hradec Králové	81	677	143 413
Jaroměř	15	138	19 147
Jičín	77	597	46 402
Kostelec nad Orlicí	22	223	24 800
Náchod	36	356	61 432
Nová Paka	5	97	13 298
Nové Město nad Metují	13	98	14 405
Nový Bydžov	23	214	16 999
Rychnov nad Kněžnou	32	479	34 064
Trutnov	31	595	64 500
Vrchlabí	16	293	28 355
Pardubický kraj			
Česká Třebová	5	80	18 884
Hlinsko	22	247	21 488
Holice	14	214	16 497
Chrudim	86	746	81 988
Králíky	5	159	9 216
Lanškroun	22	275	22 050
Litomyšl	35	337	26 207
Moravská Třebová	33	417	27 293
Pardubice	56	409	121 586
Polička	20	273	19 419
Přelouč	42	257	23 766
Svitavy	28	352	31 667
Ústí nad Orlicí	16	191	26 648
Vysoké Mýto	40	282	32 234
Žamberk	27	281	28 808
Vysočina			
Bystřice nad Pernštejnem	39	348	20 704
Havlíčkův Brod	56	632	51 776
Humpolec	25	228	16 942
Chotěboř	31	329	22 431
Jihlava	79	922	97 800
Moravské Budějovice	47	414	24 355
Náměšť nad Oslavou	27	211	13 411
Nové Město na Moravě	30	293	19 540
Pacov	24	235	10 010
Pelhřimov	71	827	45 530
Světlá nad Sázavou	32	290	20 325
Telč	45	291	13 469
Třebíč	93	838	76 221
Velké Meziříčí	57	473	35 230
Žďár nad Sázavou	48	464	43 901
Jihomoravský kraj			
Blansko	43	351	54 803
Boskovice	73	511	50 313
Brno	1	230	366 680
Břeclav	18	439	58 651
Bučovice	20	171	15 740
Hodonín	18	286	61 711
Hustopeče	28	355	34 696
Ivančice	17	172	23 242
Kuřim	10	77	19 836
Kyjov	42	470	56 040
Mikulov	17	245	19 607
Moravský Krumlov	33	348	22 267
Pohořelice	13	195	12 523
Rosice	24	174	23 381
Slavkov u Brna	18	158	20 694
Šlapanice	40	343	56 157
Tišnov	59	343	27 656
Veselí nad Moravou	22	343	39 540
Vyškov	42	547	50 669
Znojmo	111	1 242	90 318
Židlochovice	24	194	28 039
Olomoucký kraj			
Hranice	31	325	34 788
Jeseník	24	719	41 827
Konice	21	178	11 385
Lipník nad Bečvou	14	119	15 394
Litovel	20	247	23 451
Mohelnice	14	188	18 703
Olomouc	45	859	159 005
Prostějov	76	592	98 248
Přerov	59	401	84 486
Šternberk	21	307	23 834
Šumperk	35	857	72 266
Uničov	10	207	22 881
Zábřeh	28	267	33 626

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) k 31. 12. 2006

dokončení

Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km²)	Počet obyvatel	Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km²)	Počet obyvatel
Zlínský kraj				Frenštát pod Radhoštěm	6	99	18 828
Bystřice pod Hostýnem	14	164	16 002	Frýdek-Místek	37	480	108 988
Holešov	19	133	21 618	Frýdlant nad Ostravicí	11	317	22 501
Kroměříž	46	499	70 053	Havířov	5	88	98 679
Luhačovice	15	178	19 450	Hlučín	15	165	39 723
Otrokovice	10	112	34 801	Jablunkov	12	176	22 464
Rožnov pod Radhoštěm	9	239	35 271	Karviná	4	106	73 997
Uherské Hradiště	48	518	90 020	Kopřivnice	10	121	41 621
Uherský Brod	30	474	53 711	Kravaře	9	101	21 035
Valašské Klobouky	20	259	23 961	Krnov	25	574	42 459
Valašské Meziříčí	16	230	41 943	Nový Jičín	15	275	48 217
Vizovice	16	146	16 264	Odry	10	224	17 493
Vsetín	32	662	67 664	Opava	41	567	101 771
Zlín	29	350	99 081	Orlová	4	70	46 417
Moravskoslezský kraj				Ostrava	13	332	337 197
Bílovec	12	162	25 798	Rýmařov	11	332	16 735
Bohumín	2	48	29 792	Třinec	12	235	55 632
Bruntál	31	629	38 979	Vítkov	12	280	14 095
Český Těšín	2	44	26 869				

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Pro ČR je charakteristická vysoká hustota zalidnění a také poměrně značná urbanizace (počet obcí a měst). Správní obvody obcí s rozšířenou působností se liší nejen rozlohou a počtem obyvatel, ale i počtem obcí, které patří do těchto obvodů. Kolik má obcí "průměrný" správní obvod v Moravskoslezském kraji a kolik ve Středočeském? Co z toho můžeme usoudit?

Slyšeli jste někdy o tzv. oblastech vnitřní periferie? Pokud ne, není se co divit. Jejich výzkum totiž provedla docela nedávno Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy. Vnitřní periferie jsou jednoduše řečeno místa, kde lišky dávají dobrou noc. Představují typ mikroúzemí, která se v ČR formovala dlouhodobě (už v 70. a 80. letech minulého století bylo zřejmé, že existují). Jsou méně hospodářsky rozvinuta, jejich obyvatelstvo stárne a ubývá ho. Jsou chudší než jiné části země, vybavení domácností je horší (nápadně méně jich má zejména osobní počítač). Žije v nich méně středoškoláků a vysokoškoláků, jsou hůře dopravně dostupné, byty a domy v nich spíše chátrají. Školy a nemocnice jsou daleko, veřejná doprava je stále více omezovaná, pro soukromé přepravce je podnikání v takovéto oblasti ztrátové. V suché řeči ekonomů a sociologů - tato periferní území mají horší technickou a sociální infrastrukturu. Má tento stav nějaké řešení?

V ČR žije podle studie Fakulty sociálních věd v tzv. periferních územích zhruba milion lidí. V období 1961-1995 v nich počet obyvatel soustavně klesal (o 310 tis. lidí), poté došlo k růstu (o 10 tis. obyvatel). Ke změnám v počtech obyvatel však docházelo nejen na územích vnitřních periferií.

Z údajů ČSÚ vyplývá, že pokračuje snižování počtu obyvatel ve velmi malých obcích do 200 obyvatel (za léta 2004-2006 o 7 300 osob na 1,89 % celkové populace ČR (z 1,98 % v roce 2003). Klesl však za tu dobu i počet obyvatel v městech s 50-100 tis. obyvateli (o 56 tis. osob) na 11,2 % celkové populace (z 11,9 % v roce 2003). Přitom Praha a města nad 100 tis. obyvatel nebyla pro přesídlující tím hlavním magnetem - v nich v úhrnu stoupl počet obyvatel za léta 2004-2006 jen o 14 tisíc. Logicky tedy rostl počet obyvatel hlavně ve větších vesnicích a menších městech. Nejvíce v obcích s 20-50 tis. obyvateli (nárůst o 37 tis. osob), ale také v obcích s 1-2 tis. obyvateli (o 31 tis. osob).

Kraje a ORP k 31. 12. 2006

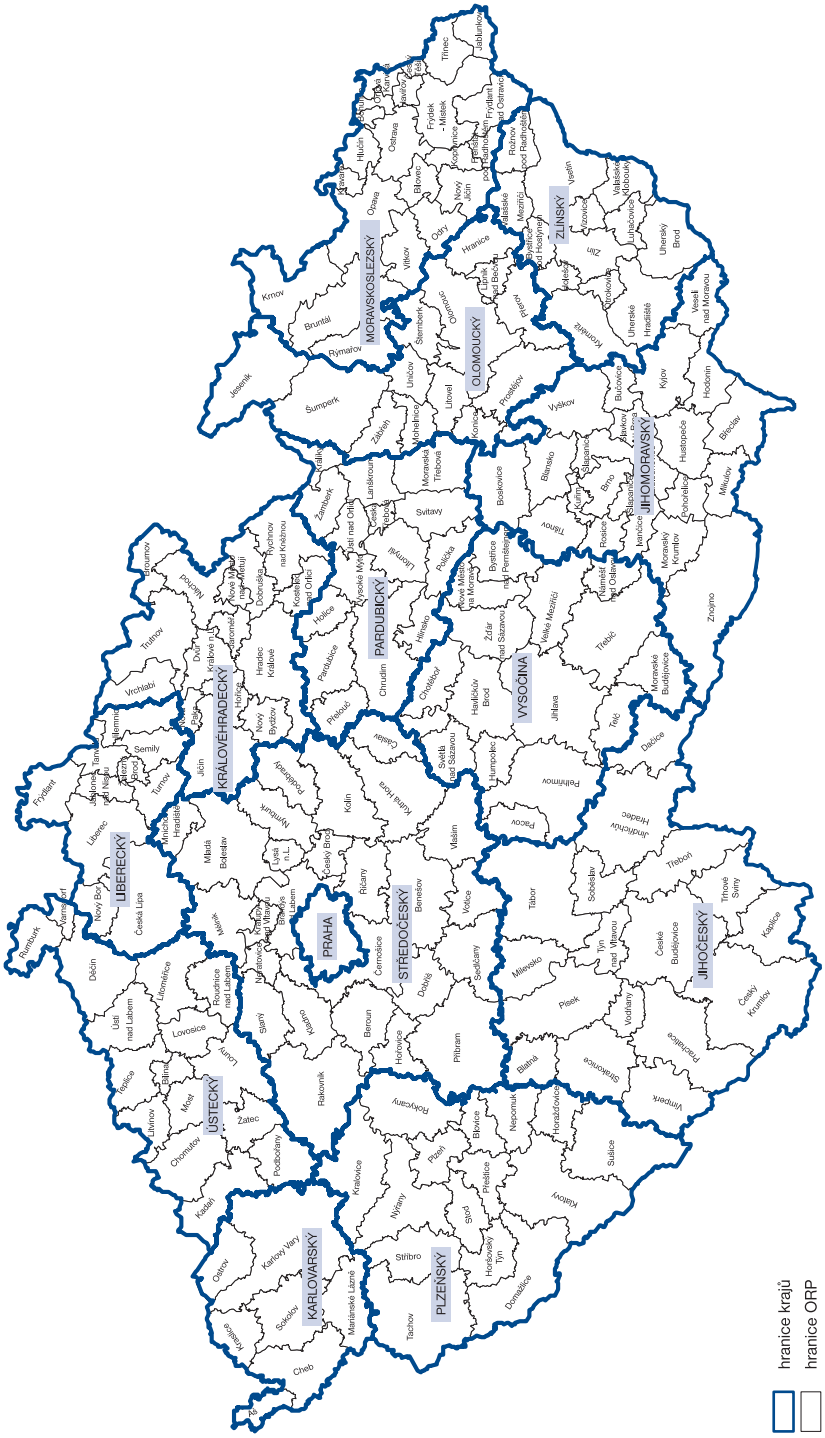

Správní obvody hlavního města Prahy k 31. 12. 2006

Název správního obvodu	Počet městských částí	Rozloha (km²)	Počet obyvatel		Počet městských částí, ve kterých se nachází						
			celkem	z toho ve věku 15–64 let	pošta	škola	zdravotní zařízení	policie	kanalizace	vodovod	plynofikace
Praha 1	1	5,5	31 223	22 668	1	1	1	1	1	1	1
Praha 2	1	4,2	47 063	34 038	1	1	1	1	1	1	1
Praha 3	1	6,5	69 939	49 651	1	1	1	1	1	1	1
Praha 4	2	32,3	136 139	92 014	2	2	2	2	2	2	2
Praha 5	2	35,4	82 760	60 741	2	2	1	2	2	2	2
Praha 6	5	56,1	109 497	73 461	3	4	3	5	5	5	5
Praha 7	2	10,5	40 527	28 880	2	2	2	2	2	2	2
Praha 8	4	37,6	106 929	77 593	3	3	3	4	4	4	4
Praha 9	1	13,0	45 389	32 323	1	1	1	1	1	1	1
Praha 10	1	18,5	108 609	72 635	1	1	1	1	1	1	1
Praha 11	4	21,9	84 094	64 800	1	2	4	4	4	4	4
Praha 12	2	28,6	63 827	50 067	2	2	2	2	2	2	2
Praha 13	2	23,1	58 640	45 712	2	2	2	2	2	2	2
Praha 14	2	19,7	44 351	32 690	2	2	2	2	2	2	2
Praha 15	5	28,3	39 409	30 432	3	5	5	5	5	5	5
Praha 16	5	36,1	20 658	14 860	4	4	4	3	5	5	5
Praha 17	2	10,1	27 882	21 910	2	2	2	2	2	2	2
Praha 18	1	5,6	15 325	11 923	1	1	1	1	1	1	1
Praha 19	4	26,0	16 962	11 990	4	4	4	4	4	4	4
Praha 20	1	16,9	13 946	10 395	1	1	1	1	1	1	1
Praha 21	4	26,6	16 060	12 171	3	4	4	4	4	4	4
Praha 22	5	33,7	8 897	6 388	2	2	3	5	5	5	5

http://www.czso.cz/xa/edicniplan.nsf/aktual/ep-1

Hlavní město Praha - správní členění

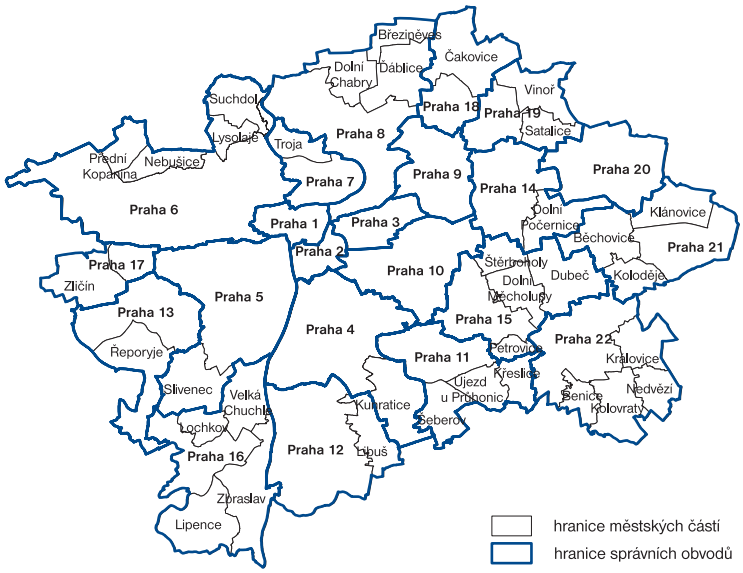

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Praha je hlavním a největším městem ČR. Současná rozloha města (496 km^2) je výsledkem přirozeného historického vývoje a dlouhodobého územního růstu. Naposled bylo k Praze připojeno 30 obcí Středočeského kraje v roce 1974. Pro výkon státní správy je Praha od roku 2001 členěna na 22 správních obvodů, z hlediska samosprávného ji tvoří 57 autonomních městských částí. Koncem roku 2006 žilo v Praze 1 188 126 lidí, z toho 857 342 v tzv. produktivním věku, který je ze statistického hlediska definován rozmezím 15-64 let. Zkuste si porovnat jednotlivé obvody podle toho, kolik obyvatel v produktivním věku zde "živí" obyvatele v neproduktivním věku, to znamená, kde jsou podíly nejvyšší či nejnižší. Jakou má takovéto statistické cvičení v případě Prahy vypovídací hodnotu?

Kvízové otázky

1. Víte, ve kterém roce byla přijata Ústava České republiky?
2. Kolik poslanců má Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky?
3. Ve kterém roce vznikl Senát, tedy horní komora Parlamentu České republiky?
4. Jak dlouho trvá funkční období prezidenta České republiky?
5. Kolik členů má Vláda České republiky?
6. Na které územně samosprávné celky se dělí Česká republika?
7. Mezi 10 největších měst ČR nepatří :
   a) Liberec b) Karlovy Vary c) Hradec Králové
8. Víte, do kterých krajů patří tato města? Vytvořte správné dvojice!

MĚSTO:	KRAJ:
1) Cheb	a) Středočeský
2) Domažlice	b) Vysočina
3) Kolín	c) Jihočeský
4) Telč	d) Karlovarský
5) Vodňany	e) Plzeňský

Doplňovačka

Troufnete si vyplnit údaje? Tajenka Vám prozradí, že největší rybník v České republice se jmenuje…
(Víceslovné odpovědi se píší bez mezer.)

1. 2. největší město v ČR
2. Kraj ČR s největším počtem obyvatel
3. 51. nejlidnatější město v ČR
4. Stát s nejdelší hranicí s ČR
5. Řeka s největší plochou povodí v ČR
6. Největší jezero v ČR
7. Kraj ČR s nejmenším počtem obcí
8. Místo v ČR s nejvyšší naměřenou denní maximální teplotou vzduchu v roce 2006

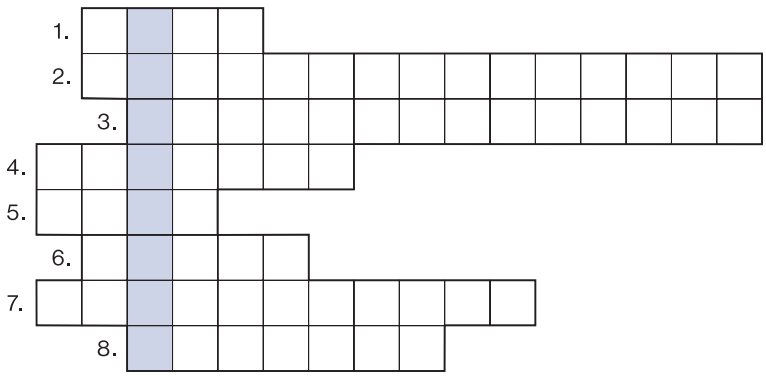

Správné odpovědi a tajenku najdete na konci publikace.

? ***Víte, že . . .***

když nebudou podniknuta žádná opatření v ochraně životního prostředí, zvýší se celosvětově emise skleníkových plynů do roku 2030 o 37 % a o 52 % do roku 2050, což by zvýšilo globální teplotu o 2,4 °C s vlnami veder, sucha či naopak záplav? Že produkce potravin a biopaliv si vynutí do roku 2030 zvětšit zemědělskou půdu o 10 %, čímž ubyde biotopů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin? Že počet lidí trpících nedostatkem vody se za tu dobu zvýší o další miliardu a bude jich 3,9 miliardy? Jak si vede v ochraně životního prostředí Česká republika, se dozvíte dál. Zatím se u nás daří snižovat emise škodlivin (méně u oxidů dusíku), zlepšovat kvalitu vody a udržovat lesní hospodářství. Denní spotřeba vody na osobu v domácnostech klesla v ČR v průběhu let 1993-2006 o 30 % na 98 litrů.

Chráněná území

	Počet		Plocha[1] (tis. ha)	
	1993	2006	1993	2006
Národní parky	3	4	111,1	119,5
Chráněné krajinné oblasti	24	25	1 042,4	1 086,7
Národní přírodní rezervace	124	112	26,8	28,2
Národní přírodní památky	100	104	4,8	2,8
Přírodní rezervace	480	779	17,6	36,7
Přírodní památky	908	1 193	26,3	27,3

[1] souhrn ploch neodpovídá součtu jednotlivých kategorií chráněných území, neboť některá chráněná území se vzájemně překrývají

! Podle zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, je rozlišováno 6 kategorií zvláště chráněných území: národní parky a chráněné krajinné oblasti - označované jako **velkoplošná chráněná území**, a národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky - označované jako **maloplošná chráněná území**.

Potřeba chránit přírodu má v Čechách tradici. Například první dekret o ochraně Krkonoš je starý více než sto let. V roce 1904 vydalo c. k. místodržitelství v Praze výnos o nutnosti "chránit tamní květenu". Ve stejném roce vznikla v Krkonoších první rezervace. Na svém panství ji na Labské stráni na rozloze 60 ha vyhlásil hrabě Harrach (na krkonošských loukách se ve velkém sbíraly léčivé rostliny, takže mnohé druhy začaly být opravdu ohrožené). Krkonošský národní park pak vznikl v roce 1963.

Víte, že součástí krkonošské flóry jsou i světové unikáty? Lomikámen sněžný nebo šídlatka jezerní jsou pozůstatky poslední doby ledové. Ale jsou tu i rostliny, které jinde na Zemi nerostou - třeba jeřáb a zvonek krkonošský.

Národní parky
k 31. 12. 2006

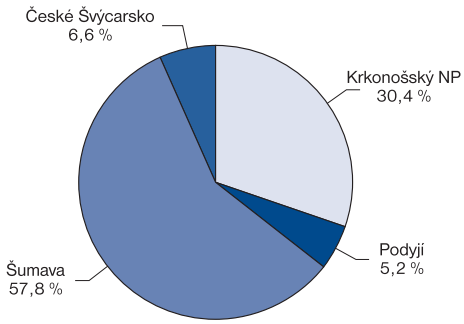

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Národní parky k 31. 12. 2006

Národní park	Rozloha (ha)		Rok vyhlášení	Kraj
	celkem[1]	z toho MCHÚ[2]		
Krkonošský NP	36 300	7 459	1963	Liberecký, Královéhradecký
Podyjí	6 259	0	1991	Jihomoravský
Šumava	69 030	7 375	1991	Jihočeský, Plzeňský
České Švýcarsko	7 900	127	2000	Ústecký

[1] rozloha podle vyhlášek
[2] MCHÚ - maloplošná chráněná území, rozloha podle GIS

Chráněné krajinné oblasti k 31. 12. 2006

Chráněná krajinná oblast	Rozloha (ha)		Rok zřízení	Kraj
	celkem[1]	z toho MCHÚ[2]		
Beskydy	116 000	2 313	1973	Zlínský, Moravskoslezský
Bílé Karpaty	71 500	1 292	1980	Jihomoravský, Zlínský
Blaník	4 000	113	1981	Středočeský
Blanský les	21 235	286	1989	Jihočeský
Broumovsko	41 000	2 463	1991	Královéhradecký
České Středohoří	107 000	635	1976	Ústecký, Liberecký
Český kras	13 200	2 623	1972	Středočeský
Český les	47 300	802	2005	Plzeňský
Český ráj	18 152	1 840	1955	Královéhradecký, Středočeský, Liberecký
Jeseníky	74 000	4 161	1969	Olomoucký, Moravskoslezský
Jizerské hory	35 000	1 692	1968	Liberecký
Kokořínsko	27 000	2 397	1976	Středočeský, Ústecký, Liberecký
Křivoklátsko	63 000	1 199	1978	Středočeský, Plzeňský
Labské pískovce	24 500	313	1972	Ústecký
Litovelské Pomoraví	9 600	1 150	1990	Olomoucký
Lužické hory	27 000	258	1976	Ústecký, Liberecký
Moravský kras	9 200	1 316	1956	Jihomoravský
Orlické hory	20 000	431	1969	Královéhradecký, Pardubický
Pálava	7 000	760	1976	Jihomoravský
Poodří	8 150	637	1991	Moravskoslezský
Slavkovský les	64 000	849	1974	Plzeňský, Karlovarský
Šumava	99 400	3 838	1963	Plzeňský, Jihočeský
Třeboňsko	70 000	4 027	1979	Jihočeský
Žďárské vrchy	71 500	1 326	1970	Pardubický, Vysočina
Železné hory	38 000	855	1991	Pardubický, Vysočina

[1] rozloha podle vyhlášek
[2] MCHÚ - maloplošná chráněná území, rozloha podle GIS

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ovzduší

V oblasti ochrany čistoty ovzduší je především pro účely informačního zajištění příslušných rozhodovacích procesů vytvořena celá soustava nástrojů pro objektivní sledování a hodnocení stavu a vývoje kvality ovzduší na území státu.

1. Evidence a sledování množství emisí ze zdrojů znečišťování ovzduší
2. Imisní monitorovací sítě
3. Sítě pro sledování atmosferické depozice (usazování škodlivých látek)
4. Prostředky pro shromažďování, archivaci a verifikaci (ověření správnosti) imisních, emisních a depozičních údajů

Základní sledované znečišťující látky vznikají především při spalování tuhých a kapalných paliv. Jejich množství vypouštěné do ovzduší je vykazováno v **Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší** - REZZO, který je v závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonech členěn do 4 skupin.
REZZO 1-3 zahrnují technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv s různým tepelným výkonem.
REZZO 4 zahrnuje pohyblivá zařízení (silniční motorová vozidla, plavidla, letadla ap.)

Celkové emise hlavních znečišťujících látek (REZZO 1–4)

v tis. t

	2000	2003	2005	2006[1)]
Emise tuhé	57,8	65,0	62,6	58,8
SO_2	225,2	222,3	217,3	206,8
NO_x	295,6	291,8	293,0	284,9
CO	543,3	533,1	493,6	458,2
Těkavé organické sloučeniny	215,0	190,0	176,0	169,2

[1)] předběžné údaje

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Životní prostředí se vyvíjí. Budoucí rizika si proto žádají pracovat na projekcích a odhadovat trendy. Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) publikuje pravidelně tzv. Environmentální výhledy na několik desítek let dopředu. Zvolila "semaforový" způsob: zelenou barvou označuje dobré zvládání a výrazné zlepšení ekologických problémů, žlutou pak situace, kde sice dochází ke zlepšení, ale je u nich nejistota nebo které byly dobře řízeny dříve, ale nyní nikoli. Červeně pak označuje otázky životního prostředí, kterou jsou ve špatném nebo zhoršujícím se stavu a vyžadují naléhavou pozornost. Veškeré trendy jsou popsány celosvětově. Víte, k jakým došli analytici výsledkům? Nejvyspělejším zemím (tedy 30 členům OECD) svítí v mnoha parametrech zelená - daří se jim udržovat rozsah zalesněných ploch a mají pod kontrolou znečišťování vody způsobované průmyslem a obcemi. Dobře řízeno je zde i hospodaření s odpady. Ovšem zejména ve zbytku světa je červená signalizace u kvality městského ovzduší, nakládání s nebezpečnými odpady a chemikáliemi v životním prostředí, u ilegální těžby dřeva, úbytku biologických druhů, nedostatku vody, stavu tropických lesů a kvality podzemních vod. Celosvětovou hrozbou jsou pak emise skleníkových plynů a stále rostoucí důkazy o již probíhajících změnách klimatu.

A jak je na tom podle našich národních statistik Česká republika?

Podíl jednotlivých kategorií (REZZO 1-4) na emisích celkem 2006[1)]

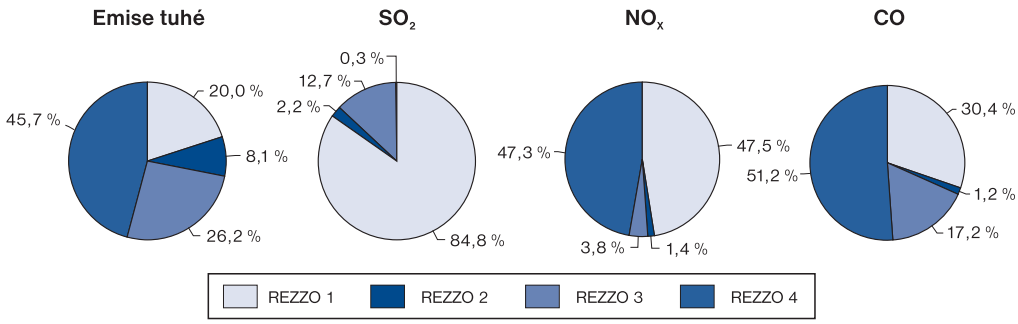

[1)] předběžné údaje

Celkové emise (REZZO 1-4)

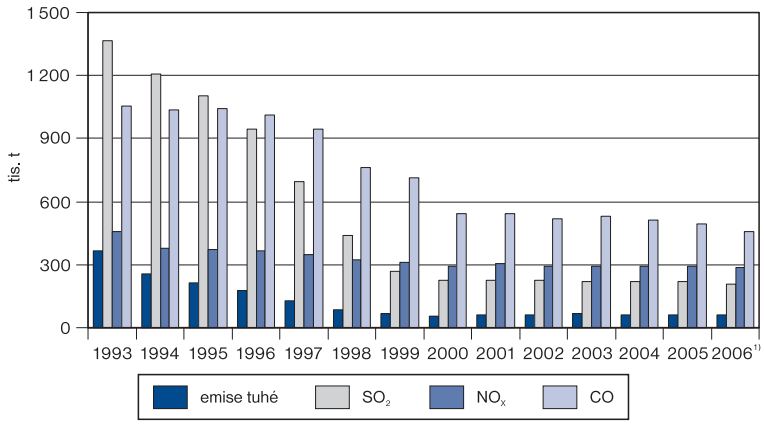

[1)] předběžné údaje

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Síra z uhelných elektráren už představuje mnohem menší nebezpečí než v roce 1993. Její celkové emise v ČR klesly v roce 2006 na pouhých 15 % úrovně z roku 1993, stejně jako u tuhých emisí (na 16 %). O více než polovinu klesly i emise oxidu uhelnatého (na 43 %), ovšem relativně méně úspěšně se daří snižovat oxidy dusíku (62 % úrovně z roku 1993). Ověřte si z tabulky, jak velkým znečišťovatelem je kraj, v němž žijete.

Emise znečišťujících látek (REZZO1–4) na 1 obyvatele

v kg/obyvatele

	1993	2000	2005	2006[1)]
Emise tuhé	35,5	5,6	6,1	5,7
SO_2	132,2	21,9	21,2	20,1
NO_x	44,4	28,8	28,5	27,7
CO	102,1	52,9	48,1	44,6

[1)] předběžné údaje

Emise znečišťujících látek (REZZO 1-4) na 1 obyvatele podle krajů v roce 2005

v kg/obyvatele

Území	Emise tuhé	Oxid siřičitý (SO_2)	Oxidy dusíku (NO_X)	Oxid uhelnatý (CO)	Těkavé organické sloučeniny (VOC)
Česká republika	**6,1**	**21,2**	**28,5**	**48,1**	**17,1**
kraj:					
Hl. m. Praha	2,0	2,0	9,7	22,0	7,2
Středočeský	9,3	21,2	37,4	60,6	27,1
Jihočeský	7,9	17,4	23,4	42,6	13,9
Plzeňský	8,3	21,1	28,2	48,6	16,7
Karlovarský	6,5	54,0	34,3	33,2	20,2
Ústecký	6,9	87,4	85,3	34,5	31,3
Liberecký	4,9	8,6	13,2	31,9	13,3
Královéhradecký	6,2	14,7	18,7	40,5	17,7
Pardubický	6,7	30,8	37,1	39,8	20,8
Vysočina	9,9	6,4	30,4	54,2	19,3
Jihomoravský	4,2	3,8	18,0	29,8	12,4
Olomoucký	5,6	11,1	20,0	33,2	12,9
Zlínský	3,9	12,4	15,6	24,8	15,2
Moravskoslezský	6,1	23,7	27,4	121,1	15,0

Měrné emise jsou emise znečišťujících látek za určité časové období, připadající na jednotku plochy území.

Změna objemu měrných emisí oxidu dusíku (REZZO 1–3) mezi roky 1995 a 2005

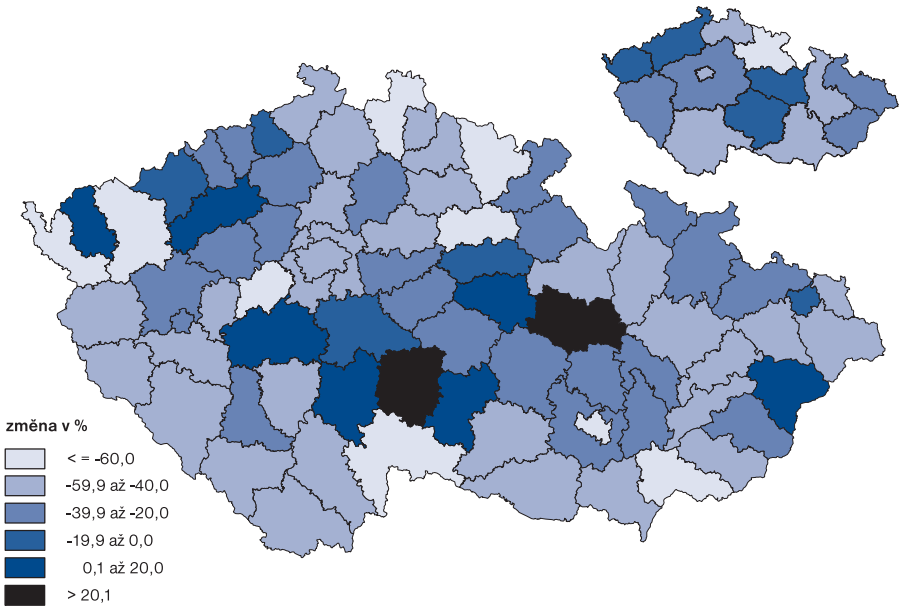

Ozon je vzácný plyn obsažený v atmosféře. Svoji nejvyšší koncentraci má zhruba v 25 až 35 km nad zemí. Pro lidstvo je ozon důležitý hlavně tím, že z velké části absorbuje škodlivé sluneční ultrafialové záření, které způsobuje spáleniny kůže, oční choroby, je rakovinotvorné a snižuje imunitu.
V České republice provádí měření ozonu Český hydrometeorologický ústav v Hradci Králové pomocí Dobsonova spektrofotometru. Princip měření spočívá v určení rozsahu selektivní absorbce (úměrné množství ozonu) slunečního záření ozonem po jeho průchodu zemskou atmosférou na určitých vlnových délkách. Všechny hodnoty jsou uvedeny v Dobsonových jednotkách (D.U.) B.P. Scale. Průměrná celosvětová tloušťka ozonosféry je 300 Dobsonových jednotek.

Ozon v atmosféře

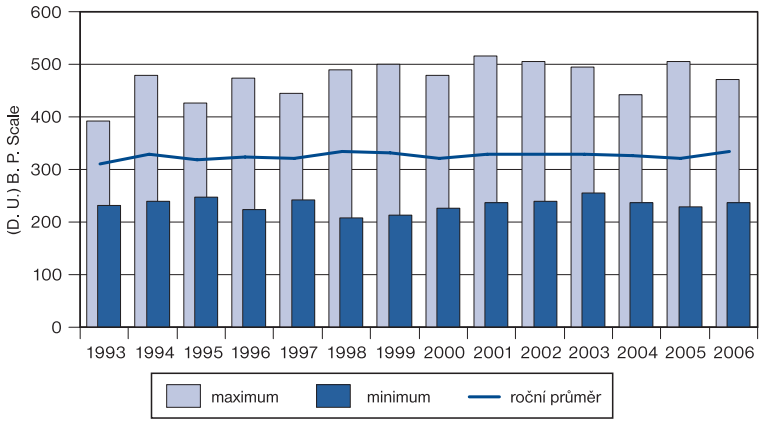

Pramen: Český hydrometeorologický ústav - Solární a ozonová observatoř v Hradci Králové

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Rozdíl mezi emisemi a imisemi už asi znáte - emise jsou škodlivé látky vypouštěné do ovzduší, zjednodušeně lze říci, že míří směrem nahoru, kdežto imise naopak dolů - jsou to přízemní koncentrace těchto látek. V grafu vidíte vývoj ozonu v atmosféře. Víte ale, že přízemní ozon způsobuje předčasná úmrtí, pokud je mu někdo vystaven? Podle OECD to bylo v Evropě v roce 2000 asi 10 úmrtí na milion obyvatel, ale v roce 2030 to má být až třikrát více. V Asii má pak stoupnout počet úmrtí následkem působení přízemního ozonu na 90 v přepočtu na milion obyvatel.

Voda

Průměrné srážky - srovnání s dlouhodobým úhrnem srážek za období let 1961 až 1990

v mm

	Měsíc												Celkem za rok
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
Dlouhodobý úhrn rážek	**42**	**38**	**40**	**47**	**74**	**84**	**79**	**78**	**52**	**42**	**49**	**48**	**674**
1993	45	37	30	22	52	95	98	57	60	51	44	86	677
2000	54	46	118	21	61	52	123	48	42	49	47	33	694
2005	69	64	28	40	80	57	132	96	51	11	33	70	732
2007	75	44	53	5	79	78	86	71	117	36	76	35	755

Pramen: Český hydrometeorologický ústav

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Průměrné srážky v roce 2007

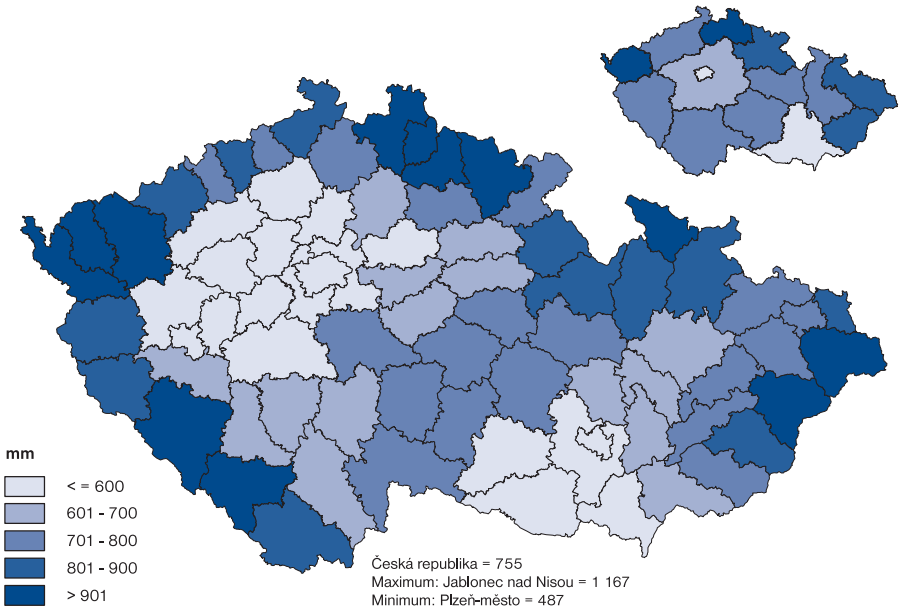

Měsíční průměrné srážky
srovnání s dlouhodobým srážkovým úhrnem

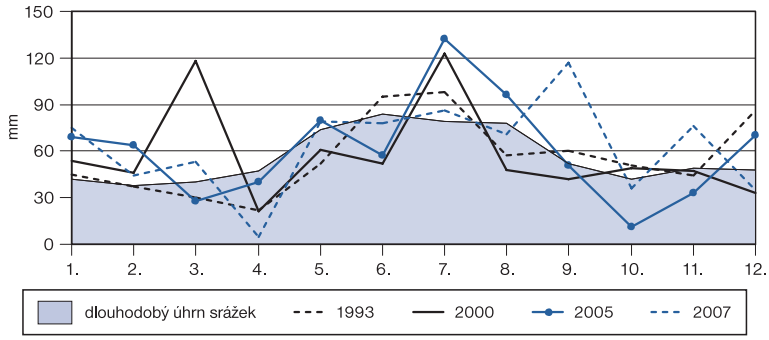

Znečištění vypouštěné do vodních toků a havárie na vodních zdrojích

	Znečištění vypouštěné do vodních toků ve správě podniků Povodí (t/rok)				Havárie na vodních zdrojích (počet)			
						v tom způsobené		
	nerozpuštěné látky (NL)	rozpuštěné anorganické soli (RAS)	biochemická spotřeba kyslíku (BSK_5)	chemická spotřeba kyslíku dichromanem ($CHSK_{Cr}$)	celkem	ropou a ropnými látkami	v zemědělství, myslivosti a souvisejících činnostech	ostatní
1993	123 300	785 142	101 400	317 100	258	127	33	98
2000	29 758	691 613	19 264	81 799	166	64	9	93
2005	17 182	883 601	9 579	52 874	308	135	9	164
2006	18 498	901 215	8 832	53 689	205	101	7	97

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Přestože do vodních toků bylo v roce 2005 proti roku 1993 vypouštěno většinou méně znečišťujících látek, rok 2006 byl meziročně horší. Kde se však omezování stále nedaří, jsou rozpuštěné anorganické soli - jejich vypouštění do vodních toků se v roce 2006 proti roku 2000 zvýšilo o 30 %. O kolik se podle tabulky zlepšilo znečištění vod nerozpustnými látkami?

V roce 2006 bylo v ČR napojeno na veřejnou vodovodní síť 92,4 % obyvatel, v roce 1993 to bylo pouze 84,7 % obyvatel. Lidé vodou šetří. Zatímco v roce 1993 spotřebovali 439 mil. m^3 pitné vody, v roce 2006 už jen 337 mil. m^3 - v domácnostech tak v roce 1993 připadalo na osobu denně 137 litrů vody, ale v roce 2006 si každý vystačil s 98 l vody denně. Čím si to vysvětlujete?

Vodovody pro veřejnou potřebu

	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu[1)]	%	84,7	87,1	91,6	92,4
Voda vyrobená pitná z vodovodů pro veřejnou potřebu	mil. m^3	1 096	778	699	699
Voda fakturovaná pitná celkem	mil. m^3	743	554	532	528
z toho pro domácnosti	mil. m^3	439	351	339	337
Specifická potřeba pitné vody celkem	l/osobu/den	233	169	155	153
z toho pro domácnosti	l/osobu/den	137	107	99	98

[1)] z celkového počtu obyvatel (střední stav v roce)

Kanalizace pro veřejnou potřebu

	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu[1]	%	72,8	74,8	79,1	80,0
Vypouštěné odpadní vody do kanalizace pro veřejnou potřebu	mil. m3	690	576	543	542
Čištěné odpadní vody (bez srážkových vod)	mil. m3	544	546	514	510
Podíl čištěných odpadních vod	%	78,9	94,8	94,6	94,1

[1] z celkového počtu obyvatel (střední stav v roce)

Odpadní vody

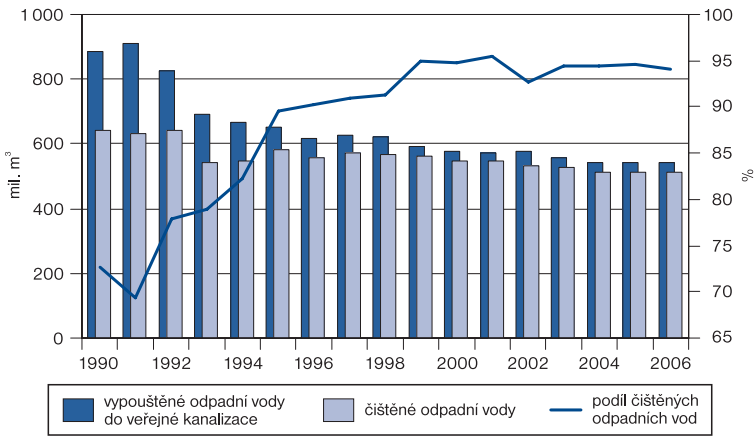

Lesy

2007

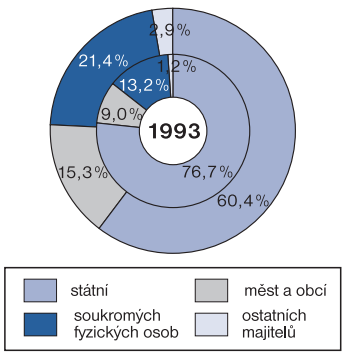

Vlastnictví lesů (stav k 31.12.)

v ha

	Lesní pozemky celkem	v tom lesy			
		státní	měst a obcí	soukromých fyzických osob	ostatních majitelů
1993	2 628 628	2 015 628	235 950	346 550	30 500
2000	2 637 290	1 683 540	358 853	547 182	47 715
2005	2 647 416	1 612 451	402 151	566 377	66 437
2007	2 651 209	1 601 517	406 760	567 031	75 901

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Zalesňování

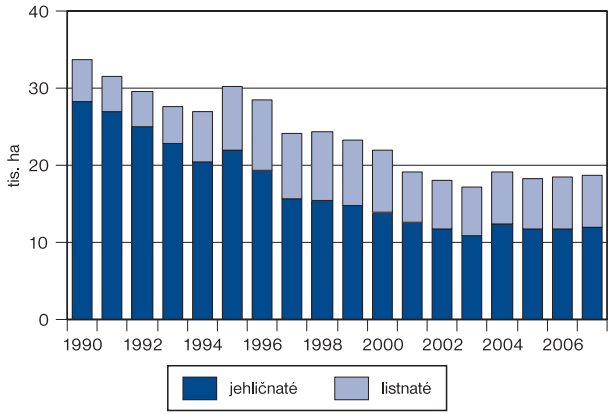

Skladba lesů

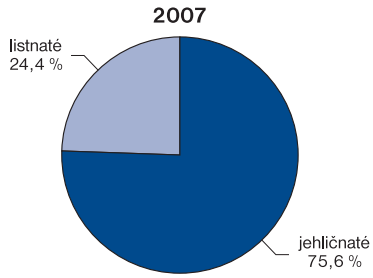

Do **lesů hospodářských** patří pozemky s lesními porosty, jejichž převažující funkcí je produkce dřeva.
Do **lesů ochranných** se zařazují lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (např. sutě, prudké svahy, strže, rašeliniště, výsypky), dále vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy, lesy na exponovaných hřebenech a lesy v klečovém lesním vegetačním stupni.
Lesy zvláštního určení slouží k jiným účelům než je produkce dřeva. Patří sem lesy národních parků a národních přírodních rezervací, lesy v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně a v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod. Patří sem i lesy lázeňské, lesy příměstské (rekreační), lesy lesnických výzkumných ústavů a škol, lesy se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajinotvornou, lesy v uznaných oborách a bažantnicích a lesy potřebné pro zachování biologické různorodosti.

Kategorizace lesů

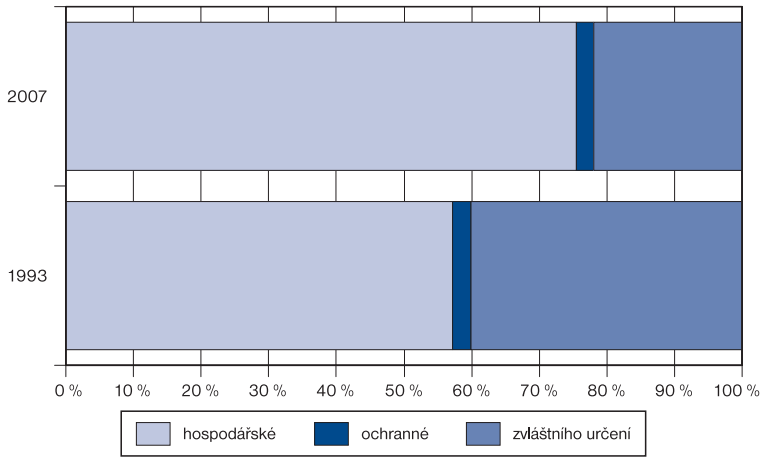

Věková struktura lesů

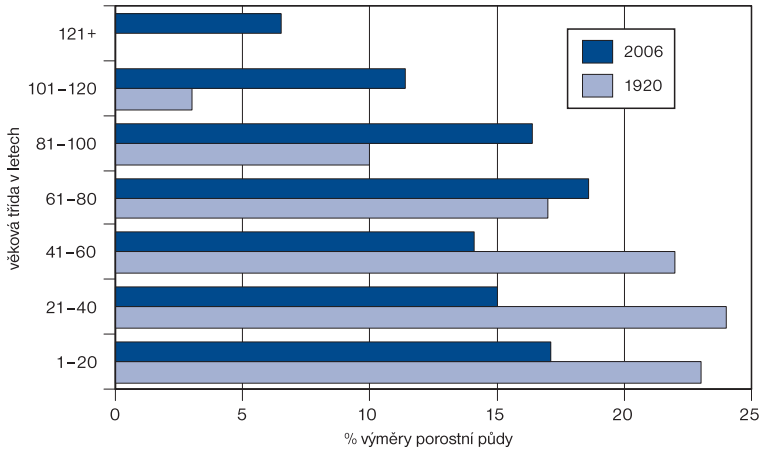

Pramen: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

Věková struktura našich lesů je nerovnoměrná.
Podnormální rozloha porostů mladších než 60 let, z níž cca za 30 let vyplyne značné snížení těžebních možností, způsobí v budoucnosti problémy s potřebou dříví na trhu.
Nadnormální rozloha porostů starších než 60 let je zčásti důsledkem rozsáhlých hmyzích kalamit a zčásti výsledkem způsobu obhospodařování lesů ochranných a odsouváním obnovy ekonomicky neatraktivních méně přístupných porostů v lesích hospodářských.

Podíl lesních pozemků na celkové rozloze území v roce 2006

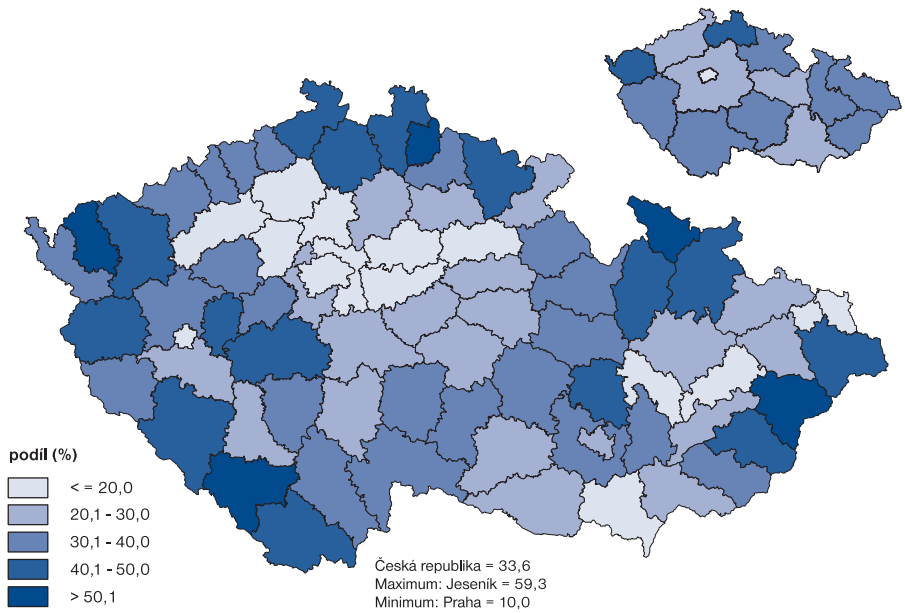

Těžba dřeva podle druhů dřevin

v m³ bez kůry

	1993	2000	2005	2007
Dřeviny celkem	**10 405 639**	**14 440 990**	**15 510 546**	**18 508 294**
Jehličnaté celkem	**9 685 512**	**12 851 020**	**13 883 297**	**17 278 165**
smrk, jedle, douglaska	8 880 963	10 525 158	11 793 418	15 838 025
borovice všech druhů	690 404	1 870 596	1 658 136	1 165 873
modřín	104 576	454 950	430 402	271 290
ostatní jehličnaté	9 569	316	1 341	2 977
Listnaté celkem	**720 127**	**1 589 970**	**1 627 249**	**1 230 129**
dub	222 420	395 308	374 533	305 580
buk	248 128	663 411	800 638	568 282
jasan	34 428	72 661	70 021	61 912
javor	9 820	28 261	27 768	17 432
lípa	20 287	62 647	53 473	40 311
olše	23 294	36 298	29 597	24 953
bříza	97 984	170 090	128 734	98 127
topol, vrba, osika	30 634	83 451	62 148	50 139
ostatní listnaté	33 132	77 843	80 337	63 393

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Těžba dřeva

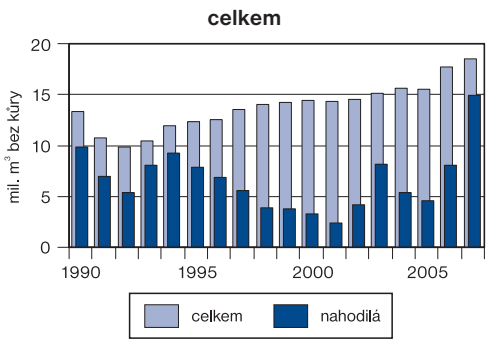

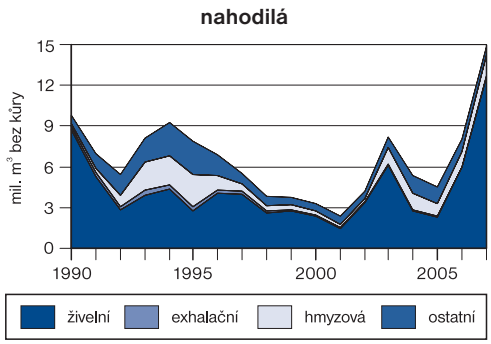

Dovoz dřeva

	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
Dřevo celkem	**m³**	**672 098**	**1 465 975**	**7 107 612**	**8 460 360**
	mil. Kč	**1 360,9**	**4 138,7**	**4 874,1**	**3 995,7**
v tom:					
jehličnaté	m³	310 790	1 204 523	3 408 470	5 227 300
	mil. Kč	583,6	2 606,3	2 741,2	2 397,1
listnaté	m³	361 308	261 452	3 699 142	3 233 060
	mil. Kč	777,3	1 532,4	2 132,9	1 598,6

Vývoz dřeva

	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
Dřevo celkem	**m³**	**4 475 400**	**3 873 735**	**8 549 197**	**9 789 797**
	mil. Kč	**5 989,4**	**12 598,2**	**13 525,1**	**13 218,7**
v tom:					
jehličnaté	m³	4 142 977	3 383 174	6 571 988	7 774 290
	mil. Kč	5 393,6	11 301,2	11 313,2	12 380,9
listnaté	m³	332 423	490 561	1 977 209	2 015 507
	mil. Kč	595,8	1 297,0	2 211,9	837,8

V ovzduší se udržují kvůli razantnímu rozvoji automobilismu vysoké koncentrace dusíku, který se dostává do lesní půdy. Stromky rostou rychleji, mají však slabší větve i kmeny, takže hůře odolávají sněhu a mrazu, ale i kůrovci a houbám. Na lesní porosty však působí nepříznivě také přízemní ozon a globální oteplování. Podle některých studií by právě kvůli změnám klimatu mohly smrkové lesy z vyšších nadmořských výšek úplně zmizet.

Škody v lesích

	Měřicí jednotka	2000	2003	2005	2006
Lesní požáry[1)]	počet požárů	1 499	1 781	636	693
	ha	375	1 236	227	405
Škody zvěří	tis. Kč	36 374	27 416	24 103	26 105

[1)] Pramen: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Poškození porostů zvěří

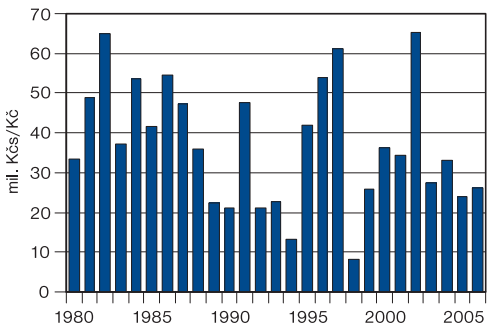

Evidované smrkové dřevo napadené kůrovci

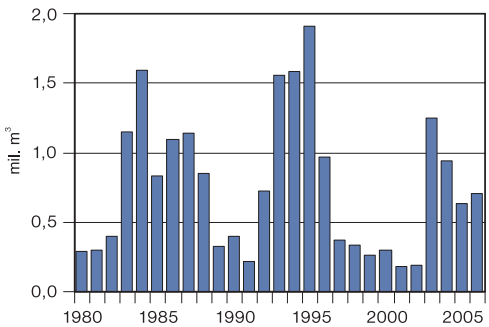

Návštěvnost lesa přístupného veřejnosti se v ČR dlouhodobě pohybuje okolo 21 návštěv na 1 obyvatele za rok, což odpovídá 87 návštěvám na 1 ha lesa přístupného veřejnosti (tj. bez lesů Ministerstva obrany apod.). Nejčastějším účelem návštěvnosti je relaxace a sběr lesních plodin.

Návštěvnost lesa

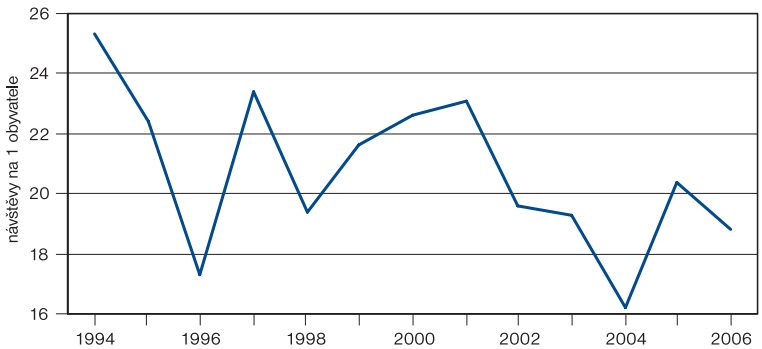

Pramen: Česká zemědělská univerzita

http://www.uhul.cz/zelenazprava/2006

Hodnota sebraných hlavních lesních plodin

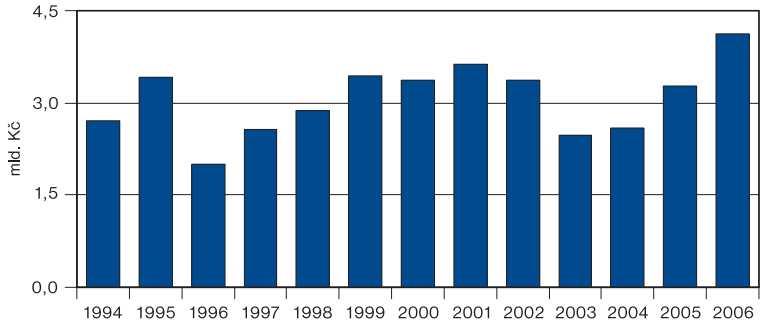

Pramen: Česká zemědělská univerzita

Sběr hlavních lesních plodin

Pramen: Česká zemědělská univerzita — v mil. kg

	Houby	Borůvky	Maliny	Ostružiny	Brusinky	Bezinky
1994	23,6	11,3	4,2	2,7	0,7	3,9
2000	23,8	8,7	4,1	2,7	0,7	1,8
2005	19,5	7,6	2,6	1,3	0,8	1,3
2006	26,0	9,4	2,9	1,5	1,0	1,3

Údaje o sběru lesních plodin jsou od roku 1994 každoročně zjišťovány prostřednictvím dotazníkových průzkumů v reprezentativním souboru domácností ČR.

Sběr lesních plodin

houby a borůvky

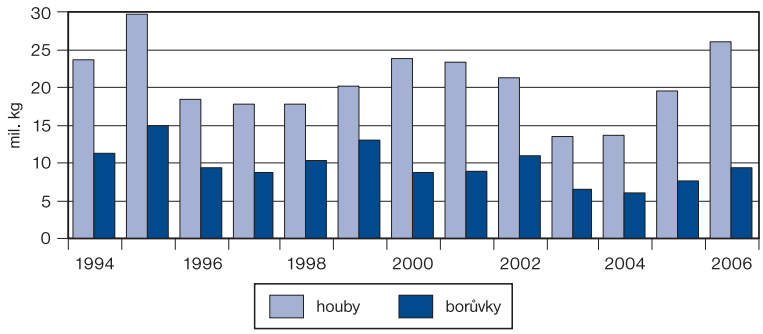

maliny a ostružiny

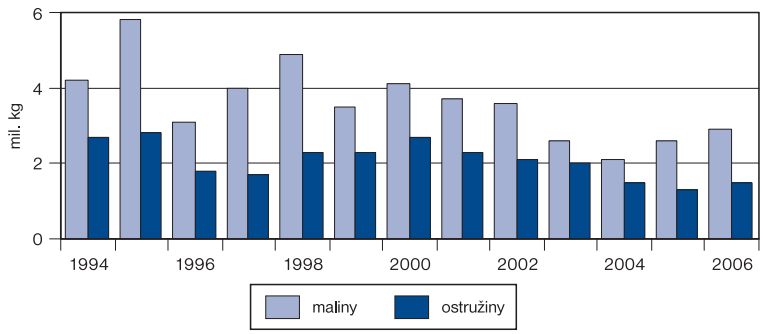

Odpady

Odpadem je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a která přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v zákonu o odpadech.
Odpadovým hospodářstvím je činnost zaměřená na předcházení vzniku odpadů, na nakládání s odpady a na následnou péči o místo, kde jsou odpady trvale uloženy, a kontrola těchto činností.

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Produkce odpadů podle vybraných odvětví

v t

Odvětví	2003		2006	
	celkem	z toho nebezpečné	celkem	z toho nebezpečné
Produkce odpadů celkem	**25 172 816**	**1 194 619**	**21 263 769**	**1 290 145**
z toho:				
Stavebnictví	7 954 902	53 652	8 379 851	93 417
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepelné energie	5 242 502	28 667	2 075 492	32 692
Výroba základních kovů a hutních výrobků	2 140 822	322 795	1 600 741	247 178
Odstraňování odpadních vod a odpadů, čištění města, sanační a podobné činnosti	644 826	213 504	1 218 034	373 945
Recyklace druhotných surovin	346 039	72 978	933 190	23 284
Výroba potravinářských výrobků a nápojů	972 169	8 962	635 719	7 216
Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	459 555	20 985	585 171	24 007
Velkoobchod a zprostředkování velkoobchodu (kromě motorových vozidel)	44 289	531	554 174	8 598
Zpracování dřeva, výroba dřevařských, korkových, proutěných a slaměných výrobků kromě nábytku	623 060	2 842	510 995	5 181
Výroba a opravy strojů a zařízení j. n.	475 144	33 927	486 624	56 492
Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků (kromě strojů a zařízení)	297 571	45 084	478 180	61 194
Shromažďování, úprava a rozvod vody	828 888	1 245	435 243	914
Těžba uhlí, lignitu a rašeliny	603 682	4 875	391 232	10 572

V roce 2006 stoupl podíl nebezpečných odpadů na celkových odpadech na 6,1 %. V roce 2003 byl jejich podíl menší, a to 4,7 % celkových odpadů, přičemž trvale největší podíl jejich produkce na produkci celkových odpadů (přes 30 %) zaznamenává odvětví zabezpečující odstraňování odpadů a čištění měst.

Nakládání s nebezpečnými odpady v roce 2006

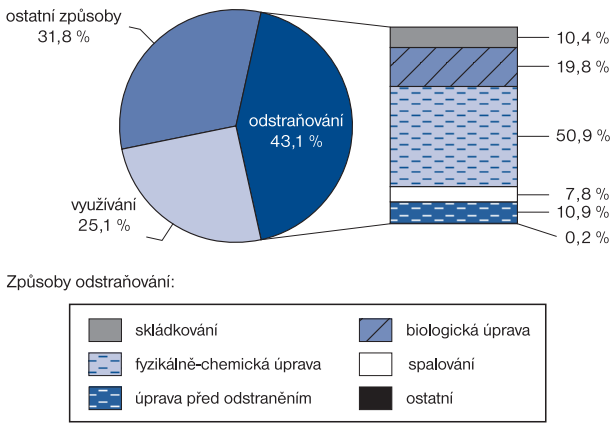

Produkce komunálního a živnostenského odpadu

	2002	2003	2005	2006
Produkce komunálního a živnostenského odpadu	**2 845 077**	**2 856 690**	**2 953 679**	**3 038 702**
v tom:				
běžný svoz	2 121 953	2 201 828	2 260 222	2 305 070
svoz objemného odpadu	290 186	247 709	282 158	283 971
odděleně sbírané složky	166 456	277 820	300 435	327 023
odpady z komunálních služeb (z čištění ulic, tržišť, parků atd.)	266 482	129 333	110 864	122 638

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Produkce komunálního odpadu stoupla v roce 2006 o 6,8 % proti roku 2002. Příznivou skutečností je však nárůst tříděných odpadů, jejichž objem se za uvedené období zdvojnásobil (jen ve třídění elektroodpadu má ČR jisté zpoždění). Tvoří však jen malou část celkových komunálních odpadů (10,8 % v roce 2006 proti 5,9 % v roce 2002).

Výroba elektřiny a tepla z obnovitelných zdrojů energie a z odpadů

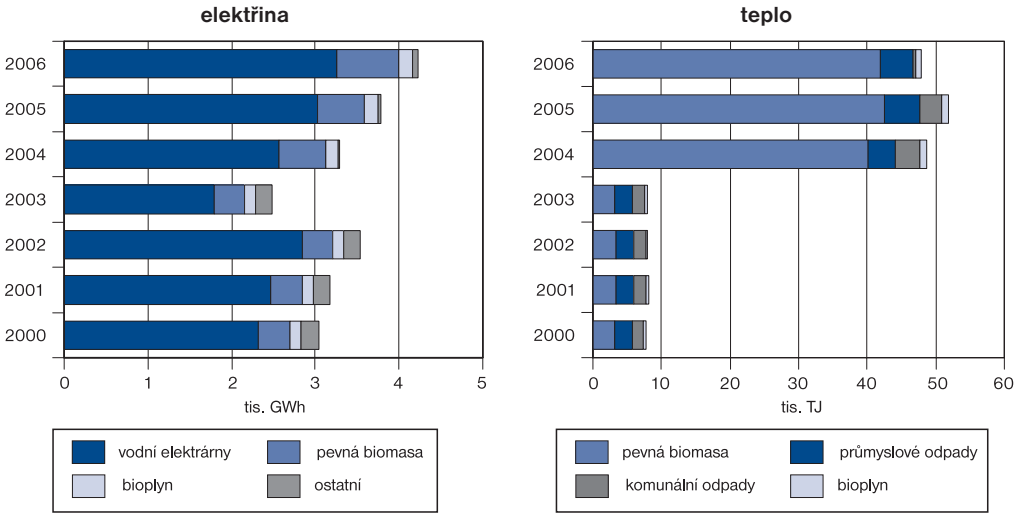

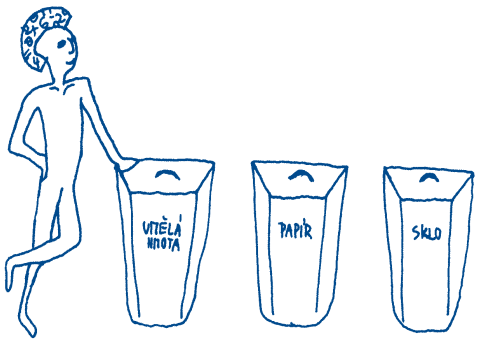

Investice

S naším životním prostředím nehospodaříme z globálního hlediska udržitelným způsobem. Určitě nelze jen přihlížet ke změnám klimatu, ke stále se zmenšující rozmanitosti biologických druhů na Zemi, k neudržitelnému hospodaření s vodními zdroji a k dopadům znečišťování a nebezpečných chemikálií na lidské zdraví. Jestli se vám to zdá už trochu jako opakované klišé, stačí několik dat: podle OECD se světová ekonomika do roku 2030 zdvojnásobí a lidí nebude 6,5 miliardy jako dnes, ale 8,2 miliardy. O světový ekonomický růst se zaslouží především země tzv. skupiny BRIC (Brazílie, Rusko, Indie a Čína). Lidem nadále porostou příjmy a budou se chtít mít lépe. To bude samozřejmě vytvářet tlak na přírodní zdroje planety. Přitom rozvojové země jsou proti změnám klimatu nejzranitelnější - nemají dost peněz k tomu, aby dobře řídily a zvládaly problém s životním prostředím.

Cena za nečinnost by však byla vysoká - jen samotné čtyři zmíněné země zvýší do roku 2030 spotřebu energie o 72 %, zatímco všech 30 nejvyspělejších zemí členů OECD o 29 %. Již nyní v těchto čtyřech zemích dohromady má 63 % obyvatelstva střední až vážný nedostatek vody a v roce 2030 by to bylo až 80 %.

Navrhovaná opatření OECD, která by měla celosvětově řešit největší problémy životního prostředí, by přitom stála ročně jen 0,03 % průměrného světového HDP - ten by se tak podle modelů do roku 2030 nezvýšil proti roku 2005 o 99 %, ale jen o 97 %. To jsou přece přijatelné náklady, že?

Investice na ochranu životního prostředí

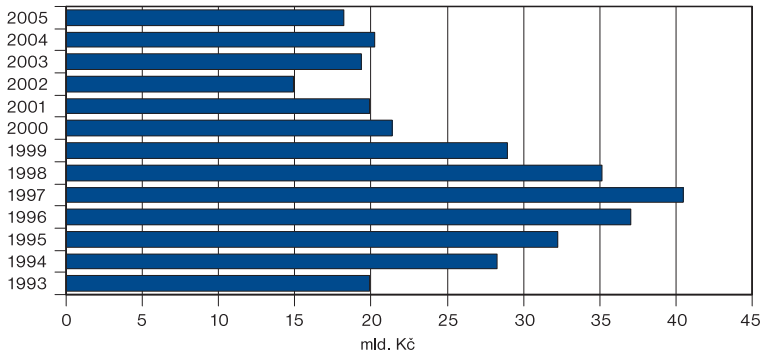

Investice na ochranu životního prostředí se člení na 9 oblastí:
- ochrana ovzduší a klimatu
- nakládání s odpadními vodami
- nakládání s odpady
- ochrana krajiny a biodiverzity (druhová rozmanitost)
- ochrana a sanace půdy, podzemních a povrchových vod
- omezování hluku a vibrací (kromě ochrany pracovišť)
- ochrana proti záření
- výzkum a vývoj
- ostatní aktivity

A jak je to s investicemi na ochranu životního prostředí v České republice? Podle studie společnosti Porsenna představené Hnutím Duha na jaře 2008 by mohla úsporná opatření v budovách, například lepší izolace domů, ušetřit až 60 procent energie - z 80 % mohou tuto šanci využít domácnosti. Při vytápění, ohřevu užitkové vody a provozu elektrospotřebičů lze ušetřit až 175 petajoulů ročně, tedy 60 % veškeré energie spotřebované v obytných a administrativních budovách. To odpovídá 3,5násobku roční výroby jaderné elektrárny Dukovany nebo dvěma třetinám energie zemního plynu, který se do ČR dováží z Ruska.

Také Evropa sází na úspory v podobě tepelných a vzduchotěsných izolací budov, které využívají i teplo produkované lidmi či spotřebiči v jejich místnostech. Věřili byste, že podle projektů tzv. pasivních domů byla v německém Frankfurtu nad Mohanem nově vybudovaná škola, v níž stačí, aby ve třídě bylo 20 dětí a vznikne dostatek energie, který zajistí v místnosti příjemné teplo?

Pořízené investice na ochranu životního prostředí

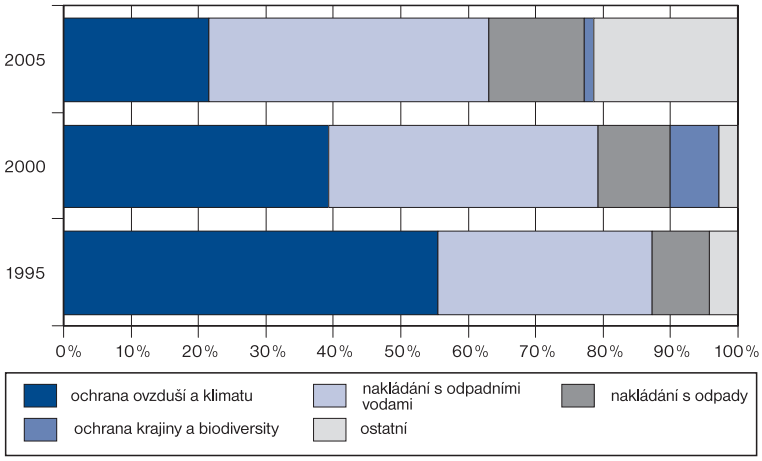

Kvízové otázky

1. Jaké kategorie zvláště chráněných území jsou rozlišovány v ČR?
2. Kolik chráněných krajinných oblastí měla ČR v roce 2006? Které z nich mělo nejmenší rozlohu?
3. Která z hlavních emisních látek vypouštěných do ovzduší zaznamenala ve srovnání s rokem 1993 nejvýraznější pokles?
4. Jaký je trend u specifické potřeby pitné vody v domácnostech? Klesá nebo stoupá?
5. Který měsíc v roce 2007 byl nejdeštivější?
6. Která z uvedených dřevin byla v roce 2007 v těžbě listnatých stromů nejčetnější?

   a) bříza b) buk c) dub
7. Ve kterém roce bylo evidováno největší napadení smrkového dřeva kůrovcem?
8. Který rok byl nejhojnější pro sběr lesních plodin?
9. Víte, v kterém odvětví se v roce 2006 vyprodukovalo nejvíce tun odpadu?
10. Došlo v roce 2006 ve srovnání s rokem 2002 k snížení nebo zvýšení produkce komunálního odpadu?

Správné odpovědi najdete na konci publikace.

Víte, že . . .

V roce 2006 došlo poprvé po letech nepřetržitého úbytku českého obyvatelstva opět k jeho přírůstku? Přesto však Česká republika stárne, protože narůstá počet starších lidí, což bude klást v budoucnu na společnost i ekonomiku vyšší nároky. V roce 1994 byl poprvé zaznamenám jev, kdy počet zemřelých byl vyšší než počet narozených a v každém dalším roce až do roku 2005 českého obyvatelstva ubývalo. V roce 2006 se po relativně dlouhém období přirozený přírůstek obyvatelstva znovu obnovil. Počet obyvatel ČR však roste hlavně přílivem cizích státních příslušníků do ČR, který má strmý trend. Příznivé je pokračující zvyšování tzv. naděje dožití (střední délky života). Chlapec s rokem narození 2006 má naději, že se dožije 73,4 let, holčička 79,7 let (jde o průměrná čísla za ČR). Po letech odkladů manželství se v roce 2006 počet uzavřených sňatků proti předchozím rokům zvýšil, počet rozvodů zůstal vysoký a v období let 2003-2006 se příliš nezměnil. Věk, kdy se lidé rozhodnou vstoupit do manželství, také stále narůstá. V roce 1993 bylo mužům při prvním sňatku v průměru 24 let a ženám necelých 22 let, v roce 2006 vstupovali muži do manželství v 31 letech a ženy ve více než 28 letech. Počet umělých přerušení těhotenství klesl za období let 1993 až 2006 o 64 %.

Údaje se týkají všech obyvatel, kteří mají v ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na státní občanství. Od roku 2001 jsou zahrnuti i cizinci s vízy nad 90 dnů a cizinci s přiznaným azylem. Od 1. 5. 2004 se údaje týkají občanů zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občanů třetích zemí s dlouhodobým pobytem. Údaje zohledňují i události (sňatky, narození, úmrtí) občanů s trvalým pobytem na území ČR, které nastaly v cizině.

Základní ukazatele

	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
Obyvatelstvo (střední stav)	osoby	10 330 607	10 272 503	10 234 092	10 266 646
z toho ženy	osoby	5 313 657	5 273 177	5 242 653	5 253 606
Obyvatelstvo (stav k 1. 1.)	osoby	10 325 697	10 278 098	10 220 577	10 251 079
Narození (živě)	osoby	121 025	90 910	102 211	105 831
Zemřelí	osoby	118 185	109 001	107 938	104 441
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	2 840	-18 091	-5 727	1 390
Přistěhovalí	osoby	12 900	7 802	60 294	68 183
Vystěhovalí	osoby	7 424	1 263	24 065	33 463
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	5 476	6 539	36 229	34 720
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	10 334 013	10 266 546	10 251 079	10 287 189
Sňatky	počet	66 033	55 321	51 829	52 860
Rozvody	počet	30 227	29 704	31 288	31 415
Naděje dožití při narození					
muži	roky	69,2	71,6	72,9	73,4
ženy	roky	76,4	78,3	79,1	79,7
Živě narození na 1 000 obyvatel	‰	11,7	8,9	10,0	10,3
Zemřelí na 1 000 obyvatel	‰	11,4	10,6	10,5	10,2
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	‰	0,3	-1,8	-0,6	0,1
Sňatky na 1 000 obyvatel	‰	6,4	5,4	5,1	5,1

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Přestože počet obyvatel ČR v několika posledních letech narůstá, stále ještě nedosahuje úrovně roku 2000 a dokonce ani roku 1993. V roce 2006 žilo v ČR 10 266 646 osob, zatímco v roce 1993 to bylo 10 330 607 osob. Zastavil se však nepříznivý vývoj postupného úbytku obyvatelstva České republiky - počínaje rokem 2006 se negativní trend obrátil a počet živě narozených převýšil počet zemřelých. Tento tzv. přirozený přírůstek obyvatelstva však není v ČR hlavní příčinou zvyšování počtu obyvatel země. Na jeho růst má větší vliv tzv. saldo migrace, což je rozdíl mezi počtem přistěhovalých a počtem vystěhovalých ze země. Prohlédněte si dobře graf zobrazující přírůstky obyvatelstva od roku 1950. Čím se podle vás dají vysvětlit významné růsty a poklesy v některých obdobích? A co mohlo způsobit silný nárůst přistěhovalých patrný zhruba od roku 2002? Jak může ovlivnit Českou republiku?

Střední stav obyvatelstva je počet obyvatel (mužů a žen) k 1. 7. sledovaného roku.

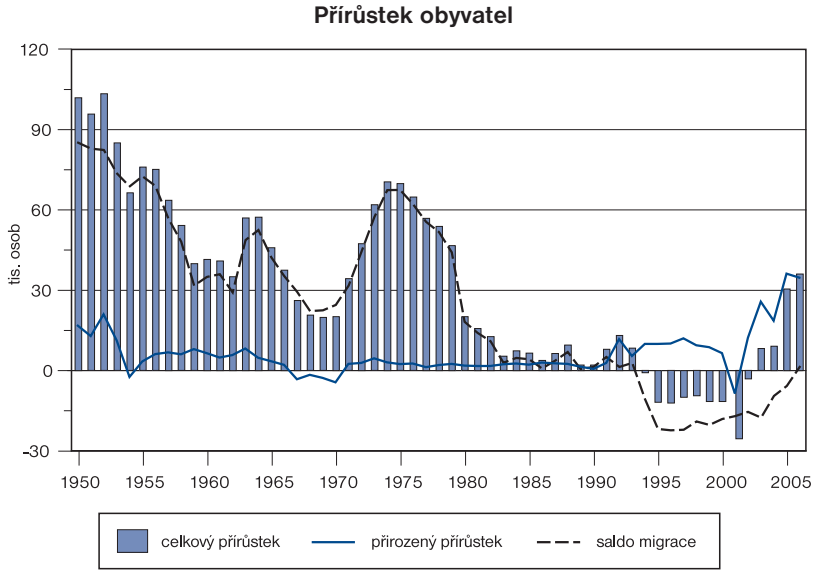

Jestliže jsme u tabulky základních ukazatelů o obyvatelstvu konstatovali s uspokojením, že naděje dožití čili střední délka života při narození dlouhodobě narůstá, jiný z ukazatelů demografie (vědy o populaci) již tak pěkný obraz nevykresluje. Tzv. **index stáří**, tj. poměr počtu osob nad 65 let na 100 dětí (ve věku 0-14 let), se v ČR od poloviny 80. let velmi rychle zvyšuje - v roce 2006 už bylo osob nad 65 let dokonce více než dětí. Vývoj indexu stáří ani jiný být nemůže, když počet dětí klesá a počet starších stoupá. Ale ještě v roce 2000 připadalo na 100 dětí 86 osob nad 65 let, v roce 1993 dokonce jen 67. Co může tento vývoj znamenat v budoucnu? Lze se na jeho důsledky nějak připravit?

Jak si však vysvětlit, že nepříznivý vývoj indexu stáří nemá dopad na jiný důležitý ukazatel vědy o obyvatelstvu, který popisuje, kolik obyvatel v produktivním věku "živí" obyvatele v neproduktivním věku, tedy děti a starší osoby. Říká se mu **index ekonomického zatížení** a staví do poměru počet osob ve věkových kategoriích 0-14 a 65+ na jedné straně (tedy neproduktivní) a na straně druhé počet osob ve věkové kategorii 15-64 let (tedy produktivní). Jak to, že se tento index vyvíjí v ČR příznivě, když populace stárne? Není v tom nějaký logický háček? Není. Stačí si prostudovat pečlivě tabulku Základní ukazatele o obyvatelstvu a na ní navazující graf. Odpověď se pak nabízí sama.

Věková struktura (stav k 31. 12.)

	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
		absolutní počet			
Obyvatelstvo celkem	**tis. osob**	**10 334**	**10 267**	**10 251**	**10 287**
v tom věkové skupiny:					
0-14 let	tis. osob	2 010	1 665	1 501	1 480
15-64 let	tis. osob	6 981	7 179	7 293	7 325
65+ let	tis. osob	1 343	1 423	1 457	1 482
		struktura			
věkové skupiny:					
0-14 let	%	19,4	16,2	14,6	14,4
15-64 let	%	67,6	69,9	71,1	71,2
65+ let	%	13,0	13,9	14,2	14,4
		syntetické ukazatele			
Index stáří	%	66,8	85,5	97,1	100,1
Index ekonomického zatížení	%	48,0	43,0	40,6	40,4
Průměrný věk - celkem	roky	36,8	38,8	40,0	40,2
muži	roky	35,1	37,1	38,4	38,6
ženy	roky	38,4	40,3	41,5	41,7

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/4019-07

!

Index stáří udává počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let.

Index ekonomického zatížení porovnává počet dětí ve věku 0 až 14 let a osob ve věku 65 let a starších na 100 osob ve věku 15 až 64 let.

Index stáří a ekonomického zatížení

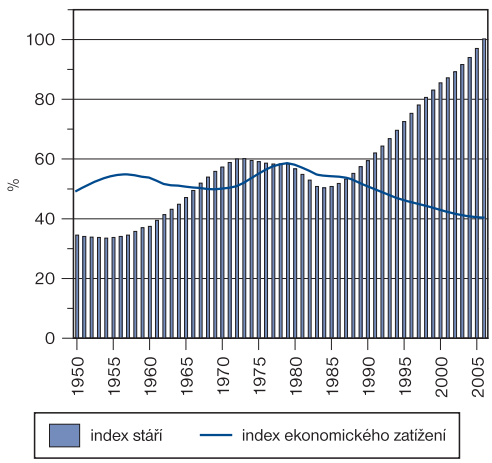

Průměrný věk

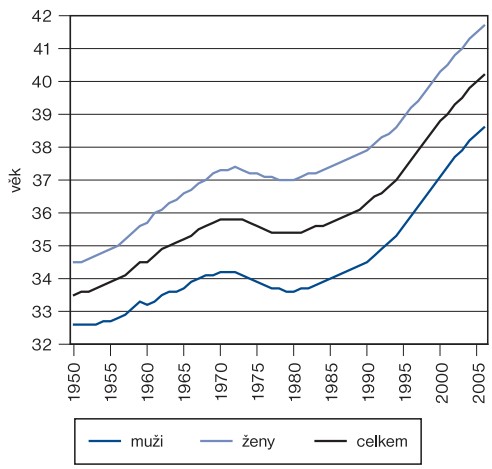

Víte, čemu se říká "strom života" či "věková pyramida"? Zvláštnímu grafickému znázornění věkové struktury obyvatelstva, které připomíná strom. Dá se z něj vyčíst a odvodit, proč v určitém období mohla klesat či stoupat porodnost, názorně ukazuje rozdíly věkové struktury mužů a žen. "Strom života" prognózuje i budoucí vývoj věkové struktury populace. Jak se bude vyvíjet odhadované věkové složení obyvatelstva v obdobích do roku 2050? Bude představovat nějaká rizika? Co vás na prognóze "stromu života" zaujalo nejvíc?

Věkové složení obyvatelstva
k 31. 12. 2006 a předpoklad v roce 2050

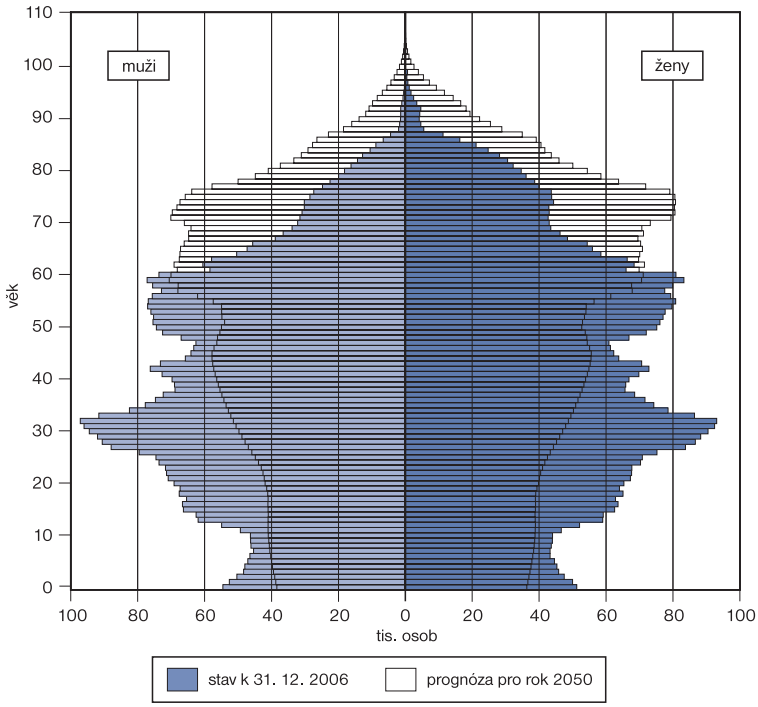

! **„Strom života“** je grafické znázornění věkové struktury obyvatelstva připomínající strom. Dá se z něj vyčíst a odvodit porodnost v určitém období nebo věkové rozdíly mužů a žen.

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/grafy_kartogramy_demografie

Česká republika se stala pro cizince atraktivní zemí. Za pouhých šest let se počet těch, kteří získali v ČR trvalý pobyt, více než zdvojnásobil, z 67 tis. osob v roce 2000 na 139 tis. v roce 2006. O více než třetinu stoupl počet cizinců s dlouhodobým pobytem v ČR (na 182 tisíc osob). Celkový počet cizinců se za období 2000-2006 zvýšil o 60 % na 321 tisíc. Skoro třetinou se na něm podíleli občané Ukrajiny, z 18 % občané Slovenska a téměř 13 % z celkového počtu cizinců tvořili Vietnamci. Jestliže v roce 1994 byli občané Ukrajiny s podílem na celkovém počtu cizinců v ČR podle identifikovaných národností až na třetím místě za příchozími z Polska a Slovenska, v roce 2006 už byl jejich podíl ve srovnání s Poláky pětkrát vyšší a téměř dvojnásobný ve srovnání s podílem občanů Slovenska. Počty přistěhovalých a vystěhovalých podle zemí jsou uvedeny dále v tabulce.

Migrace za prací je jedním z významných motivů příchodu cizinců do ČR. Přirozeně, že za svou práci dostávají zaplaceno. Myslíte si, že v podobě jejich mezd odchází za hranice miliardy korun? Museli byste přidat, jsou to desítky miliard. V roce 2006 šlo o 57 mld. korun, v roce 2007 dokonce o 75 mld. korun. Protože Čechů pracuje v cizině co do počtu významně méně a je tedy nižší i objem mezd, které si přivážejí do ČR (v letech 2006 i 2007 shodně asi 24 mld. korun), činí čistý odliv peněz z České republiky - jako rozdíl mezi mzdami zahraničních pracovníků v ČR a výdělky Čechů v cizině - desítky miliard korun ročně a stále narůstá. V roce 2006 činil 33 mld. korun, v roce 2007 už 57 mld. korun.

Slyšeli jste někdy o xenofobii? Víte, co přesně tento termín znamená? Pokud ano, domníváte se, že česká společnost má v sobě xenofobní rysy?

Cizinci v České republice

Pramen: Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie MV ČR

	2000	2003	2005	2006
Cizinci celkem	**200 951**	**240 421**	**278 312**	**321 456**
v tom:				
trvalý pobyt	66 855	80 844	110 598	139 185
dlouhodobé pobyty nad 90 dnů	134 096	159 577	167 714	182 271

Cizinci v ČR podle státního občanství

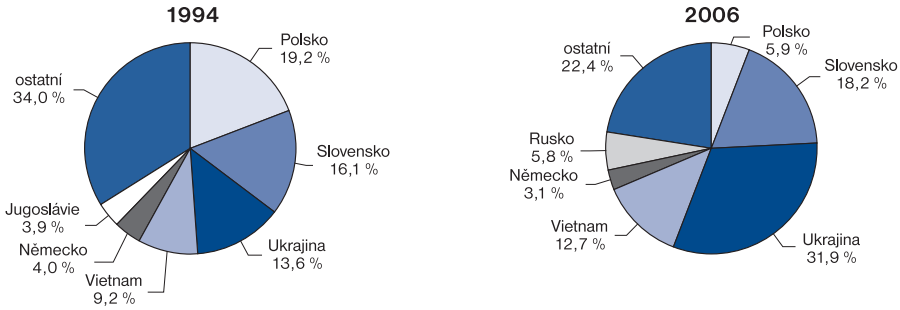

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_publikace

! Za **cizince** jsou v České republice považovány osoby s jiným než českým státním občanstvím, osoby bez státního občanství a osoby s více občanstvími, z nichž žádné není státním občanstvím ČR. Evidenci cizinců provádí Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie MV ČR.

Evidovaní cizinci

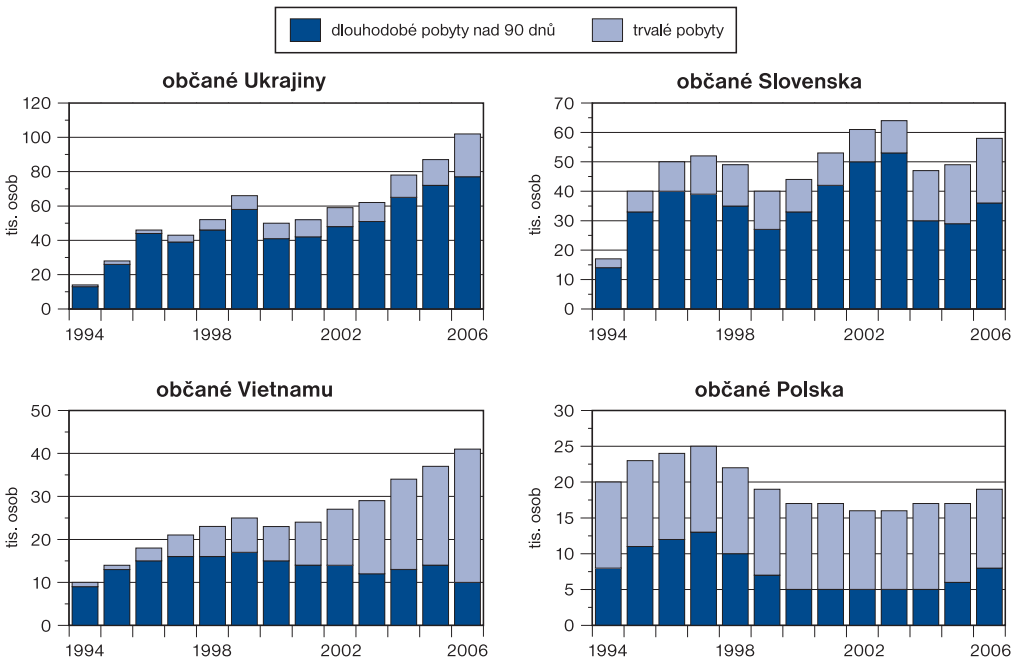

Sňatky podle vzájemného věku snoubenců v roce 2006

Věk ženicha	Celkem	Věk nevěsty																									
		16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60+
Celkem	**52 860**	**17**	**22**	**388**	**644**	**1 054**	**1 592**	**2 139**	**2 795**	**3 624**	**4 116**	**4 684**	**4 727**	**4 312**	**3 633**	**3 050**	**2 297**	**1 782**	**1 432**	**1 071**	**3 287**	**2 144**	**1 496**	**1 211**	**779**	**564**
16	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	**1**	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	**65**	3	3	17	4	8	8	4	5	4	1	1	2	-	1	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
19	**132**	-	2	19	18	27	12	9	14	7	6	3	3	2	3	1	2	1	1	-	2	-	-	-	-	-
20	**290**	3	2	37	51	50	50	29	13	10	8	8	6	6	3	4	4	3	-	1	2	-	-	-	-	-
21	**511**	-	1	41	52	73	80	61	49	43	23	26	13	7	8	2	14	2	5	3	4	3	1	-	-	-
22	**829**	-	4	38	69	106	128	140	93	61	52	29	24	26	16	12	8	5	5	7	6	-	-	-	-	-
23	**1 305**	3	1	45	62	108	163	212	213	140	84	70	57	36	37	16	13	13	10	8	10	4	-	-	-	-
24	**1 884**	-	-	32	67	95	162	211	305	338	202	129	115	54	45	29	31	20	14	8	20	5	-	1	1	-
25	**2 702**	-	2	20	55	104	166	236	316	423	443	306	198	140	85	58	47	25	20	12	36	10	-	-	-	-
26	**3 617**	1	-	23	40	95	158	210	352	457	572	579	393	233	156	126	50	49	26	29	52	15	1	-	-	-
27	**4 149**	2	1	24	41	73	141	210	274	473	551	638	620	393	253	160	91	58	47	28	54	11	4	-	1	1
28	**4 452**	1	2	27	40	61	142	178	276	372	461	596	689	629	346	233	110	82	55	44	85	20	1	1	-	1
29	**4 298**	1	1	8	23	50	92	146	220	309	392	558	629	595	504	273	162	91	77	44	98	16	8	1	-	-
30	**3 902**	-	2	6	22	39	77	122	171	270	352	446	455	494	443	389	188	129	83	61	112	28	10	3	-	-
31	**3 368**	2	-	9	17	41	41	113	133	183	288	324	388	394	374	325	237	157	103	67	121	40	7	3	1	-
32	**2 884**	-	-	12	21	23	36	64	97	147	179	251	301	321	350	296	238	200	101	52	138	42	11	2	1	1
33	**2 205**	-	-	2	10	28	35	39	59	96	128	180	204	224	232	226	181	151	139	86	123	49	6	5	2	-
34	**1 751**	-	-	8	13	16	13	41	49	85	85	108	156	156	165	177	176	137	100	71	136	49	7	1	1	1
35-39	**5 341**	-	-	11	25	42	57	72	101	144	199	286	291	399	404	440	435	382	356	294	931	334	104	26	8	-
40-44	**3 038**	-	-	4	7	7	18	28	36	41	63	93	120	132	128	173	189	157	161	159	686	549	191	70	20	6
45-49	**1 972**	-	-	3	4	5	4	6	12	15	15	30	39	36	40	62	65	70	70	55	372	468	388	149	49	15
50-54	**1 716**	1	-	2	3	1	6	5	5	4	7	19	20	21	25	24	33	32	35	28	183	303	402	381	132	44
55-59	**1 253**	-	-	-	-	2	2	2	2	2	3	3	2	11	10	15	16	12	16	8	78	143	241	359	240	86
60+	**1 195**	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	1	2	3	5	7	6	6	8	6	38	55	113	209	323	409

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

V roce 2006 bylo v ČR uzavřeno 52 860 sňatků. Před plnoletostí vstoupilo do manželství 39 dívek a jeden chlapec. V kategorii nad 60 let však preferovali život ve dvou posvěcený oddacím listem spíše muži. Vdalo se 564 žen, na místě ženichů však stálo v této věkové kategorii 1 195 mužů. Je podle vašeho názoru lepší volný nebo legitimní svazek? Bude ČR jako skandinávské země, kde třetina párů vychovává děti mimo manželství? Podle dat za rok 2006 se zdá, že zatím asi ne. Od roku 2004 se totiž zastavil dlouhodobý trend poklesu počtu sňatků. V roce 1993 bylo uzavřeno 66 033 manželství, v roce 2006 pak o 13 173 méně, ale proti roku 2005 šlo o meziroční zvýšení.

Sňatky a bilance manželství

	Sňatky	Zaniklá manželství				
		celkem	v tom			
			rozvodem	úmrtím		prohlášením za neplatná
				muže	ženy	
1993	66 033	77 637	30 227	34 798	12 608	4
2000	55 321	72 644	29 704	31 524	11 413	3
2005	51 829	72 658	31 288	30 290	11 079	1
2006	52 860	72 519	31 415	29 902	11 199	3

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/4019-07

V roce 2006 se rozevřely nůžky mezi sňatky a rozvody (meziročně stoupl počet sňatků a počet rozvodů stagnoval), dlouhodobě však dochází podle křivek v grafu ke zcela jasnému poklesu sňatků při pozvolném růstu rozvodů. Je z něj patrné, že nejvíce, tj. 99 518 sňatků, uzavřeli lidé v roce 1973, nejvíce rozvodů pak bylo v roce 1996 (33 113). Co stojí podle vás za ztrátou chuti vstoupit manželství, patrnou od začátku 90. let? Tehdy z roku na rok poklesl počet sňatků o 21 % - z 90 953 manželství uzavřených v roce 1990 na 71 973 v roce 1991.

Zajímá vás, ve kterém měsíci v roce se koná nejvíce svateb a ve kterém nejméně? Prohlédněte si pozorně paprskový graf Historické porovnání sňatků podle kalendářních měsíců. Je z něj vidět, které měsíce si vybírali lidé pro svatbu na venkově a v Praze před více než dvěma stovkami let. Kdo se nad křivkami dostatečně nesoustředí, může přejít rovnou k vysvětlujícímu textu - dozví se z něj například, proč se lidé neberou v květnu a jakou roli v tom hrají pověry.

Míra sňatečnosti

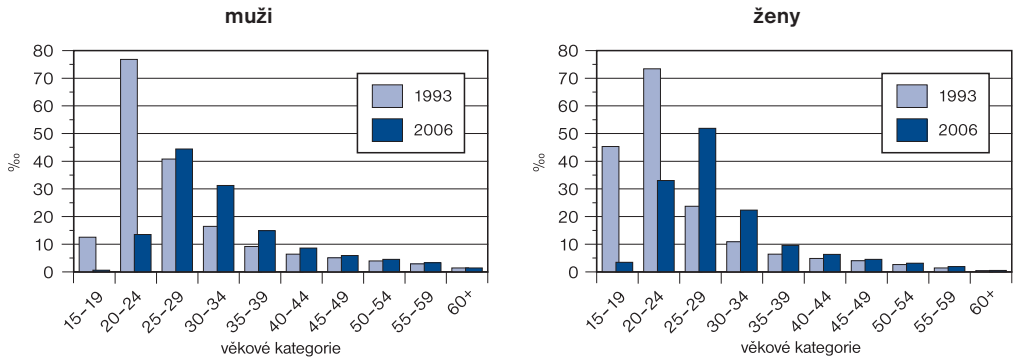

Míra sňatečnosti udává počet sňatků na 1 000 mužů (žen) v dané věkové kategorii.

Průměrný věk snoubenců při 1. sňatku

	1993	2000	2005	2006
Muži	23,9	28,8	30,7	31,0
Ženy	21,6	26,4	28,1	28,4

Čistý přírůstek manželství na 1 000 obyvatel

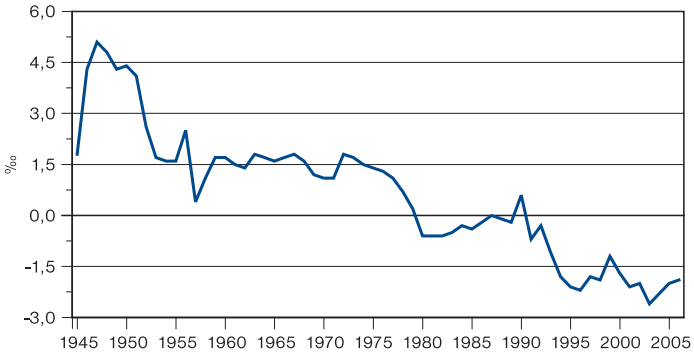

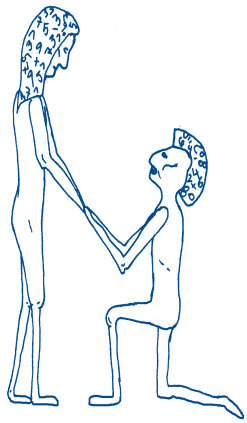

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/publ/4032-06-2006

Víte, že . . .

Rozložení sňatků během roku bylo a je dodnes velmi nerovnoměrné.

Až do počátku 20. století pravidelné sezónní výkyvy souvisely s křesťanskou tradicí, která mj. nedoporučovala oslavy během adventního a postního období, a také s převážně agrárním charakterem obživy, neboť i práce v zemědělství byly v průběhu roku velmi nerovnoměrně rozloženy. Proto byl, zejména ve venkovských oblastech, počet sňatků např. v měsíci srpnu (v období žní) oproti ostatním měsícům výrazně nižší. Během 20. století bylo časování sňatku navíc ovlivněno pověrčivostí obyvatel. Pověra "svatba v máji – do roka máry" se odrazila v minimálním počtu uzavřených manželství v měsíci květnu. Tento hluboký propad se stal typickým pro rozložení sňatků v ČR a neměl ve světě obdobu.

Na konci 20. století již rozložení sňatků neovlivňuje hospodářský rok a křesťanská tradice jen malou skupinu obyvatel. Sňatek je v první řadě událostí - oslavou, která je snoubenci pečlivě a vědomě plánována. Většina svatebních obřadů se proto dnes uzavírá v období klimaticky příznivém: až 60 % sňatků probíhá během června až září. Snoubenci rádi vyhledávají zajímavé číselné kombinace v datu svatby. V červenci 2007 tak bylo uzavřeno více jak 10 tisíc manželství, poprvé od roku 1990.

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/publ/4032-06-2006

Sňatky podle kalendářních měsíců

průměrný měsíc = 1,0

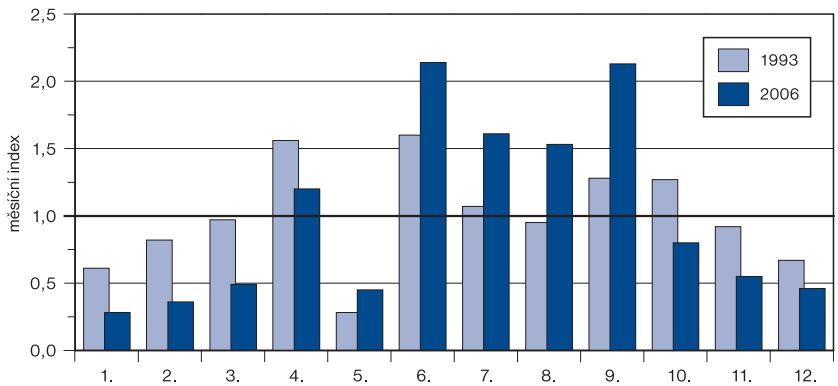

Historické porovnání sňatků podle kalendářních měsíců
průměrný měsíc = 1,0

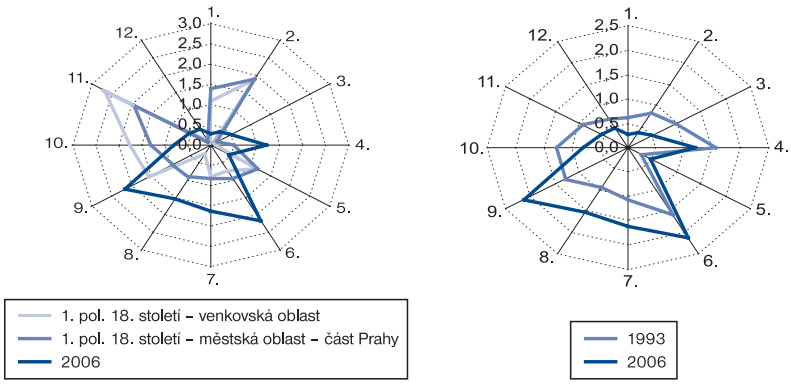

Pramen:
L. Dušek, Obyvatelstvo Budyně nad Ohří v letech 1701–1850. Historicko–demografická studie; Ústecký sborník historický 1985
M. Němečková, Demografický vývoj farnosti Panny Marie na Louži v Praze v 17. a 18. století. Diplomová práce, PřF UK, Praha 2003

Sňatky cizinců

	2000	2003	2005	2006
Muž cizinec - žena ČR	3 092	2 788	2 652	2 549
Žena cizinka - muž ČR	2 160	1 859	1 822	1 907
Oba cizinci	61	69	96	110

2006

žena - občanka ČR a cizinec

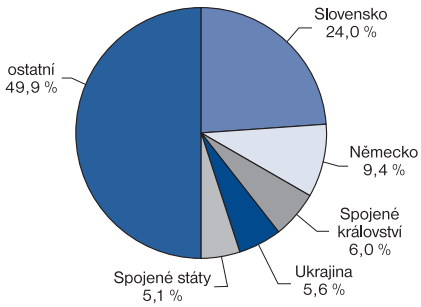

muž - občan ČR a cizinka

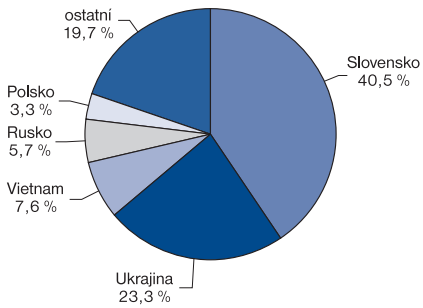

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_publikace

Vzít si cizince bylo v roce 2006 v ČR méně obvyklé než v roce 2000. Počet sňatků s cizinci klesá, a to rychleji v případech, kdy si Češka bere cizince, než když si Čech zvolí za ženu cizinku. Kromě poklesu uzavřených manželství s cizinci se ale snižuje i celkový počet sňatků v zemi. Zkuste si zjistit z tabulek, co klesá rychleji. Jaké procento z celkového počtu manželství uzavřených v roce 2006 činily sňatky s cizinci?

Když se český muž rozhodne pro cizinku, vybere si zpravidla Slovenku nebo Ukrajinku - tyto dvě národnosti se podílely z téměř dvou třetin na počtu manželství uzavřených v roce 2006 mezi českými muži a cizinkami. Češky volí naopak z pestřejšího spektra národností - za cizince pro manželství nejpřitažlivější považují sice rovněž Slováky a mimo nich i Němce (v roce 2006 šlo dohromady o třetinu všech manželství uzavřených mezi českými ženami a cizinci), ovšem pak už kromě Britů (6,0 %), Ukrajinců (5,6 %) a Američanů (5,1 %) tvořili celou polovinu z počtu uzavřených manželství partneři z jiných než výše vyjmenovaných zemí. Češky bodují krásou a ženskostí, tvrdí lifestylové časopisy, když citují zahraniční filmové hvězdy a tuzemské sociology. Copak to čeští muži nevidí?:-)

Ukončená rozvodová řízení podle výsledku

	1993	2000	2005	2006
Rozvodová řízení celkem	38 269	34 946	35 698	35 683
Povolené rozvody	30 227	29 704	31 288	31 415
Zamítnuté rozvody	283	192	91	129
Usmíření	7 052	4 220	3 216	3 088
Jiné rozhodnutí	707	830	1 103	1 051

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/publ/4032-06-2006

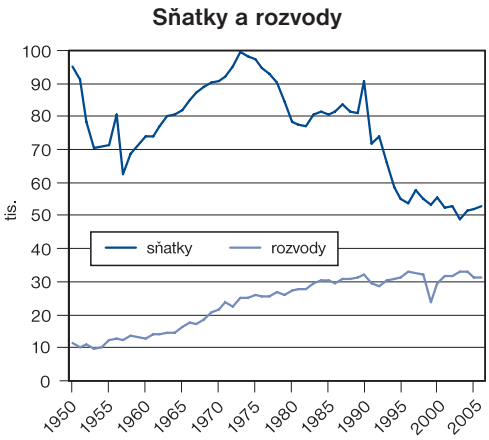

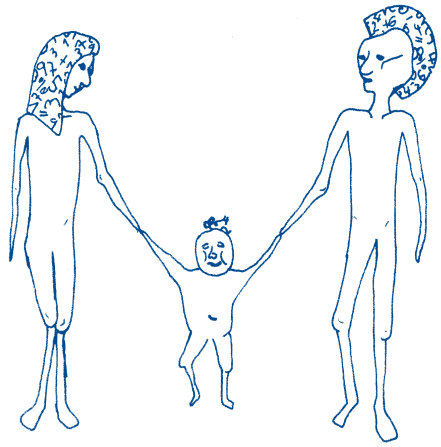

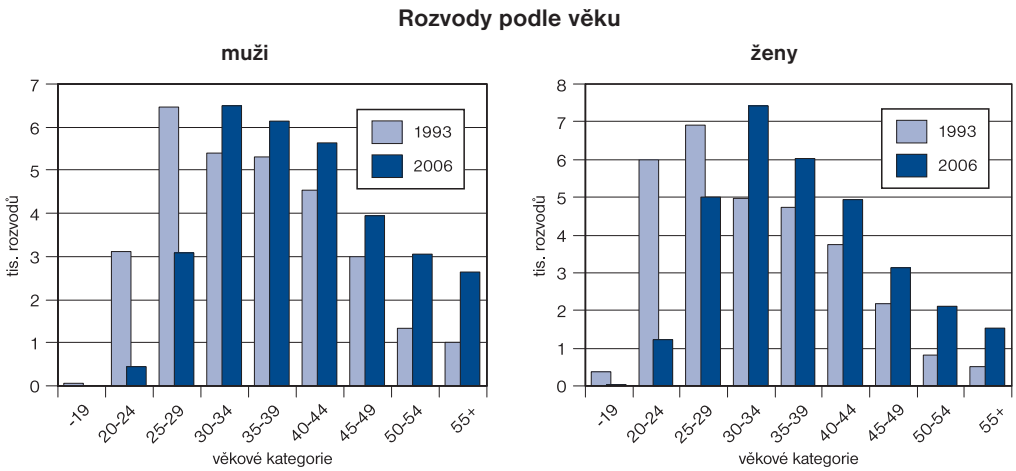

I přes zastavený propad ročního počtu sňatků od roku 2004 se zdá, že lidé do manželství příliš nespěchají. Přestože za léta 1993-2006 se samotný roční počet rozvodů dramaticky nezvýšil, v poměru ke sňatkům je to jinak - zatímco v roce 1993 připadalo na 100 nově uzavřených sňatků 46 rozvodů, v roce 2000 už 54 rozvodů. V roce 2006 pak došlo k dalšímu zhoršení (59 rozvodů na 100 nově uzavřených manželství). Není to však tím, že se lidé stále více rozvádějí. Na vině je spíš menší počet sňatků. Ještě v roce 1993 vstupovala většina mužů do manželství ve věku 20-24 let, stejně jako většina dívek (pak hned následovala věková skupina 15-19 let), v roce 2006 bylo nejvíce sňatků ve věkové skupině 25-29 let (u žen byla v této skupině míra sňatečnosti dokonce vyšší než u mužů).

Rozvody podle délky trvání manželství

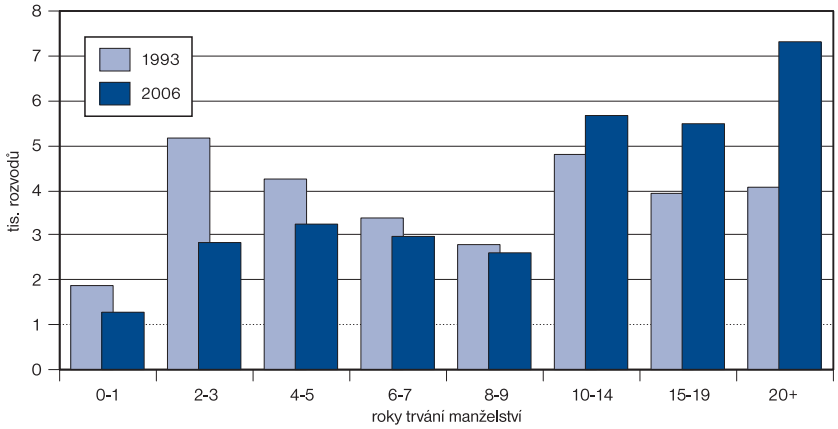

Rozvody podle počtu nezletilých dětí

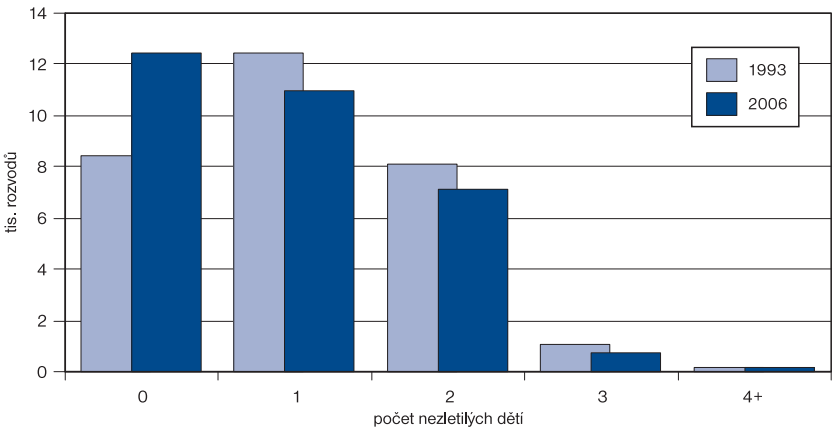

Za **živě narozené dítě** je v ČR považován plod, který projevil po narození alespoň jednu známku života a má porodní hmotnost 500 g a vyšší, případně nižší než 500 g, přežije-li 24 hodin po porodu. Známkami života se rozumí dech, srdeční akce, pulsace pupečníku nebo aktivní pohyb svalstva.

Živě narození podle legitimity a pořadí narození

	Celkem	v tom narození									
		v manželství						mimo manželství			
		celkem	v tom pořadí					celkem	v tom pořadí		
			1	2	3	4	5+		1	2	3+
1993	121 025	105 702	49 367	41 334	10 784	2 837	1 380	15 323	9 328	3 143	2 852
2000	90 910	71 118	32 209	29 127	7 067	1 732	983	19 792	11 695	4 746	3 351
2005	102 211	69 802	29 962	30 079	7 296	1 617	848	32 409	19 968	7 914	4 527
2006	105 831	70 572	30 287	30 237	7 573	1 592	883	35 259	21 536	8 801	4 922

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/publ/4032-06-2006

Narozených dětí už zase přibývá. V letech 2005 i 2006 přesáhl v ČR počet živě narozených dětí stotisícovou hranici. Co je to však proti silné poválečné vlně či první polovině 70. let? V roce 1950 se narodilo v českých zemích tehdejšího Československa 188 341 dětí, v roce 1974 dokonce 194 215 dětí. Současný "baby boom", jak bývá tento vývoj někdy nazýván, je určitě potěšitelný, ale počet narozených dětí se stále pohybuje pod dlouhodobým průměrem, který za roky 1950-2006 činí 139 005 dětí. Důležité však je, že zhruba od roku 2000 nastoupil růstový trend. Zastavil se tak pokles, který trval celé čtvrtstoletí. Pokusíte se vysvětlit, proč se opět rodí více dětí?

I přes pokles počtu narozených dětí stoupal od roku 1996 počet dětí narozených mimo manželství až na 35 259 v roce 2006, což byla plná třetina všech narozených (33,3 %). V roce 1993 to bylo 12,7 %. Velmi rychle se však také snižuje podíl dětí, které jejich rodiče čekali už před svatbou - jestliže v roce 1993 to byla více než polovina narozených dětí, v roce 2006 už méně než třetina. Demografové mají pro tento podíl podivné sousloví - říkají mu předmanželská koncepce.

A nejoblíbenější jména? Narozeným děvčátkům se už deset let dává nejčastěji jméno Terezka, v roce 2008 se za ní umístily Natálka a Anička. U jmen pro hochy dlouho vedl Jan, až teprve v lednu 2008 ho v žebříčku obliby přestihl Jakub. Dalšími oblíbenými jmény pro chlapce jsou již mnoho let Tomáš, Lukáš a Ondřej, v roce 2008 se do první šestice dostalo i staročeské jméno Vojtěch.

Živě narozené děti

podle legitimity

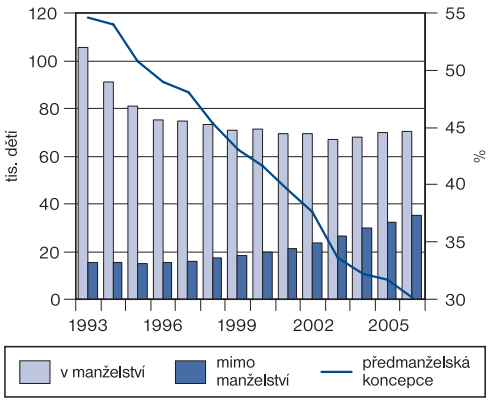

podle kalendářních měsíců narození

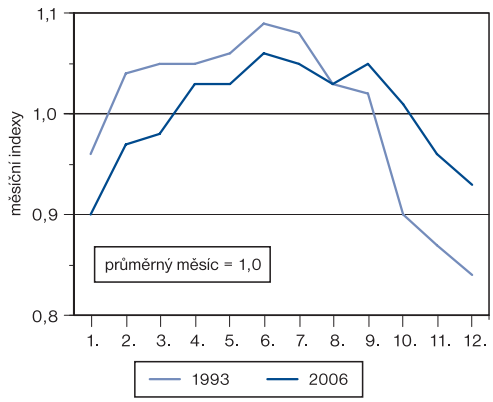

Předmanželská koncepce udává, kolik % živě narozených dětí se vdané matce, jakožto první v pořadí v nynějším manželství, narodilo do osmi měsíců po sňatku.

Nejoblíbenější jména dětí v lednu 2008

	Chlapci	Dívky
1.	Jakub	Tereza
2.	Jan	Natálie
3.	Tomáš	Anna
4.	Lukáš	Adéla
5.	Ondřej	Eliška
6.	Vojtěch	Karolína
7.	Matěj	Kateřina
8.	Adam	Barbora
9.	Daniel	Lucie
10.	Filip	Kristýna

Živě narozené děti

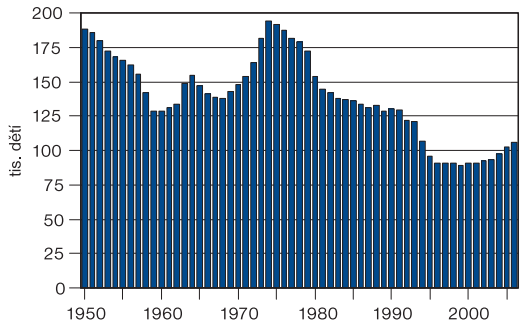

Průměrný věk prvorodiček

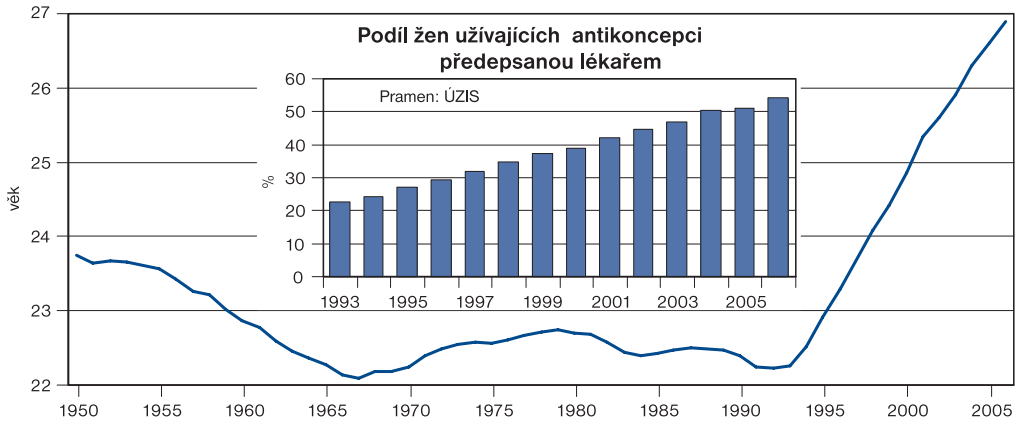

Zatímco v 50. letech minulého století umíralo u nás do jednoho roku svého života 60 z jednoho tisíce dětí, v roce 2006 tři děti z tisíce. Tento poměr je jedním z nejnižších na světě a lze ho přičíst vysoké úrovni lékařské péče o novorozence a zlepšené životní úrovni v České republice. Čísla o novorozenecké a kojenecké úmrtnosti má ČR zhruba stejná jako Švédsko nebo Finsko. Nejlepší české porodnice a novorozenecká centra patří zároveň k nejlepším v Evropské unii.

Kojenecká a novorozenecká úmrtnost

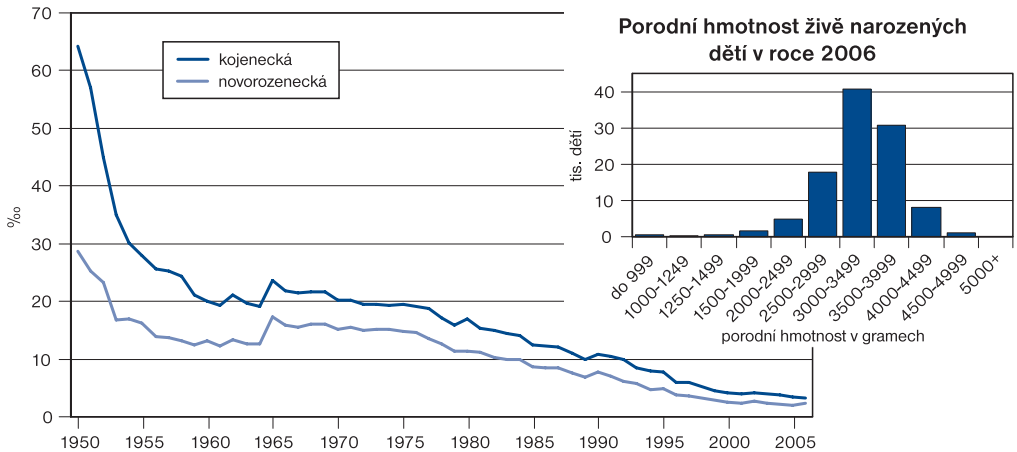

Kojenecká úmrtnost vyjadřuje počet zemřelých kojenců (tj. dětí, které zemřely ve věku 0 až 364 dnů) připadající na 1 000 dětí živě narozených ve stejném časovém intervalu.

Novorozenecká úmrtnost je podobný ukazatel, zahrnuje však počet zemřelých novorozenců, tj. dětí ve věku 0 až 27 dnů připadající na 1 000 dětí živě narozených ve stejném časovém intervalu.

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/publ/4032-06-2006

Lékaři Ústavu pro péči o matku a dítě v pražském Podolí uvádějí, že předčasných porodů v ČR je trvale kolem 6 % všech porodů, což je ve srovnání se světem velice nízké číslo. Ještě v roce 1985 nemělo u nás šanci žádné dítě, které se narodilo s porodní váhou nižší než 1 000 gramů. Dnes se jen v Ústavu pro matku a dítě narodí s takovou či ještě nižší váhou ročně kolem 60 dětí. Měli tu i miminko 340gramové. Péče o předčasně narozené je nákladná. Účet za takové miminko, které odchází z porodnice, bývá víc než milion korun. Děti potřebují drahé přístroje, léky, špičkový personál. Ne každé takové dítě se podaří zachránit, ne každé bude v životě úplně bez potíží. Mnoho z nich ale ano.

Narozená dvojčata a trojčata v roce 2006

	Celkem	v tom	
		v manželství	mimo manželství
Narozená vícerčata	4 275	3 139	1 136
z toho živě narození	4 253	3 125	1 128
v tom:			
chlapci	2 161	1 558	603
děvčata	2 114	1 581	533
Porody dvojčat	2 115	1 550	565
2 chlapci	640	447	193
1 chlapec, 1 děvče	860	647	213
2 děvčata	615	456	159
Porody trojčat	15	13	2
3 chlapci	4	3	1
2 chlapci, 1 děvče	3	3	-
1 chlapec, 2 děvčata	3	2	1
3 děvčata	5	5	-

Porody dvojčat

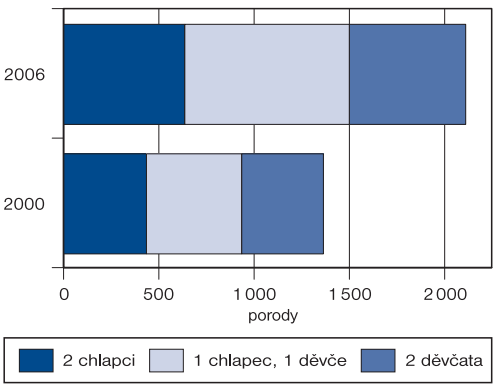

Porody trojčat

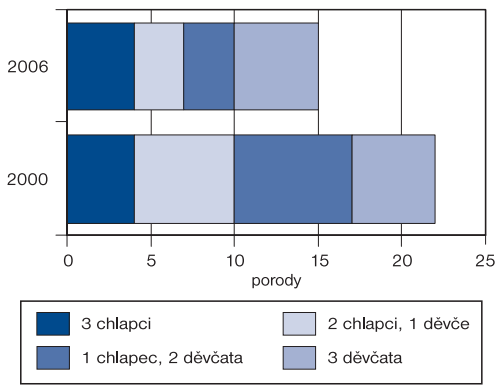

Vícečetné porody

	1993	2000	2003	2006
Porody celkem	**120 364**	**89 754**	**92 335**	**103 985**
v tom:				
jedno dítě	119 271	88 363	90 729	101 855
dvojčata	1 080	1 368	1 591	2 115
trojčata	13	22	14	15
čtyřčata	-	1	1	-
Podíl vícečetných porodů (%)	0,91	1,55	1,74	2,05

Přestože umělá přerušení těhotenství se stále podílí většinově na celkovém počtu potratů, jejich počet klesá zhruba stejně jako celkový počet potratů. V roce 2006 bylo umělých přerušení těhotenství nejméně od roku 1993, počet samovolných potratů se však zvýšil přibližně na úroveň roku 1993.

Potraty celkem

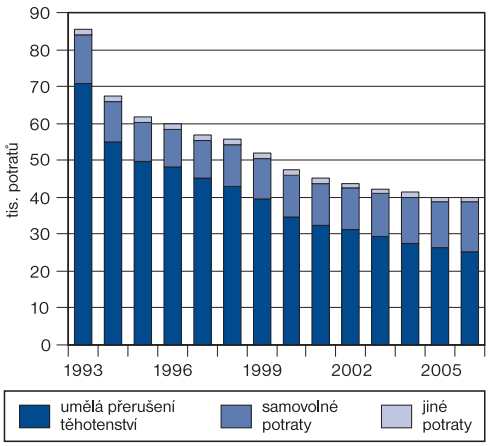

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/4019-07

Míra umělé potratovosti podle věku žen

počet uměle přerušených těhotenství na 1 000 žen podle věku

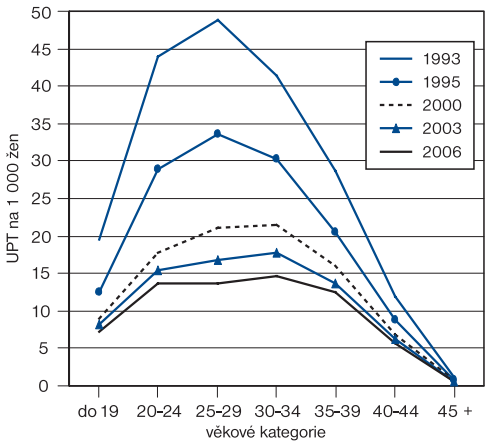

Umělá přerušení těhotenství a živě narozené děti

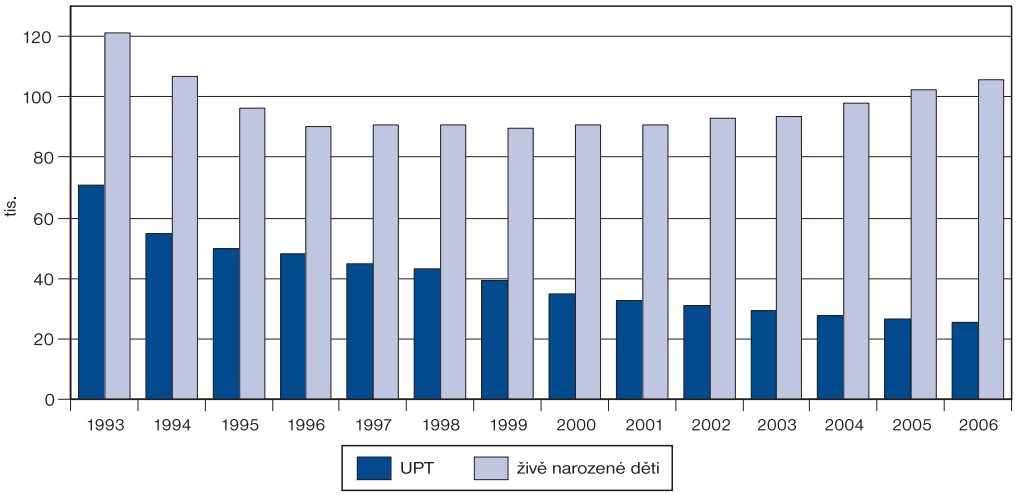

Naděje dožití (střední délka života) vyjadřuje počet roků, které pravděpodobně ještě prožije osoba právě x-letá za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nezmění řád vymírání, zjištěný úmrtnostní tabulkou. Ukazatel se nejčastěji používá při narození, kdy vyjadřuje pravděpodobnou délku života právě narozené osoby.

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Věk (roky)	Muži				Ženy			
	1993	2000	2005	2006	1993	2000	2005	2006
0	69,2	71,7	72,9	73,4	76,4	78,4	79,1	79,7
1	69,1	71,0	72,2	72,7	76,1	77,6	78,3	78,9
5	65,2	67,1	68,2	68,8	72,2	73,7	74,4	74,9
10	60,3	62,1	63,3	63,9	67,3	68,8	69,4	70,0
15	55,3	57,2	58,3	58,9	62,3	63,8	64,5	65,0
20	50,6	52,4	53,5	54,1	57,4	58,9	59,6	60,1
25	45,9	47,6	48,7	49,3	52,5	54,0	54,6	55,1
30	41,1	42,9	43,9	44,5	47,6	49,1	49,7	50,2
35	36,4	38,1	39,2	39,7	42,8	44,2	44,8	45,3
40	31,8	33,4	34,5	35,0	38,0	39,3	40,0	40,4
45	27,4	28,9	29,9	30,4	33,3	34,6	35,2	35,7
50	23,2	24,7	25,6	26,0	28,7	30,0	30,6	31,0
55	19,3	20,7	21,5	22,0	24,3	25,5	26,0	26,5
60	15,8	17,0	17,8	18,2	20,0	21,2	21,7	22,1
65	12,7	13,7	14,4	14,8	10,1	17,1	17,6	18,0
70	10,0	10,8	11,3	11,7	12,5	13,3	13,7	14,1
75	7,7	8,2	8,5	8,8	9,4	9,9	10,1	10,5
80	5,9	6,1	6,1	6,4	7,0	7,1	7,1	7,4
85	4,6	4,4	4,2	4,5	5,1	4,8	4,6	4,8
90	3,7	3,1	2,8	3,0	3,9	3,1	2,8	3,0
95	3,2	2,1	1,8	1,9	3,2	1,9	1,7	1,7
100	2,0	1,3	1,2	1,2	2,0	1,1	1,0	1,0

Tzv. naděje dožití při narození či střední délka života je číslo, které udává, kolika let se může dožít novorozené dítě. Z dlouhodobého pohledu se tento ukazatel stále zvyšuje. Zatímco chlapec narozený v roce 1993 měl naději, že se dožije pouze 69,2 let, chlapec narozený v roce 2006 se pravděpodobně dožije 73,4 let. Naděje dožití u novorozené holčičky vzrostla ze 76,4 let v roce 1993 na 79,7 roků v roce 2006. Proč podle vás stále roste věk, jehož se může dítě narozené v daném roce dožít?

Naděje dožití se liší také podle regionu, v němž člověk žije. Každý si může zjistit svoji statisticky pravděpodobnou délku života podle věku (tabulka s daty v pětiletých intervalech). Údaje pro konkrétní roky jsou na webu ČSÚ *http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/nadeje_doziti_a_prumerny_vek*.

Příspěvky věkových skupin k růstu naděje dožití při narození mezi roky 1995 a 2006

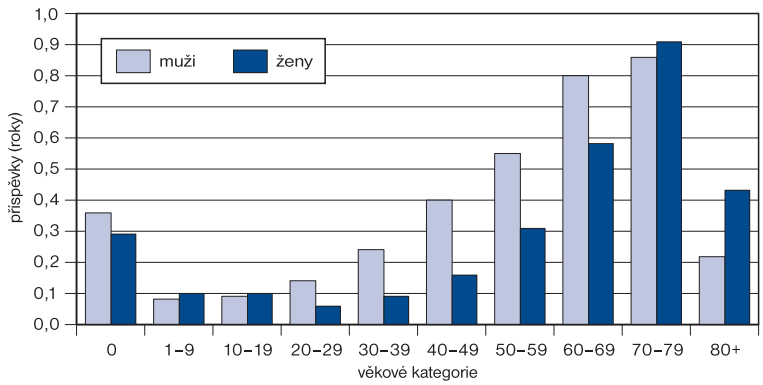

Zemřelí podle příčin smrti

Třídy příčin smrti (podle 10. revize Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů)		1993[1)]	2000	2005	2006
Celkem		**118 332**	**109 001**	**107 938**	**104 441**
I.	Některé infekční a parazitární nemoci	321	268	411	457
II.	Novotvary	28 132	28 705	28 255	28 180
III.	Nemoci krve, krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	139	94	106	92
IV.	Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	1 595	1 476	1 486	1 561
V.	Poruchy duševní a poruchy chování	142	110	284	225
VI.	Nemoci nervové soustavy	939	1 458	2 071	2 045
VII.	Nemoci oka a očních adnex	-	-	-	-
VIII.	Nemoci ucha a bradavkového výběžku	-	-	1	1
IX.	Nemoci oběhové soustavy	66 073	58 192	55 155	52 560
X.	Nemoci dýchací soustavy	4 814	4 959	6 040	5 670
XI.	Nemoci trávicí soustavy	4 159	4 239	4 823	4 730
XII.	Nemoci kůže a podkožního vaziva	26	15	30	40
XIII.	Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně	53	40	40	54
XIV.	Nemoci močové a pohlavní soustavy	1 855	1 466	1 613	1 720
XV.	Těhotenství, porod a šestinedělí	14	5	3	9
XVI.	Některé stavy vzniklé v perinatálním období	567	220	188	204
XVII.	Vrozené vady, deformace a chromosomální abnormality	362	111	116	104
XVIII.	Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde	631	573	940	934
XIX.	Poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin	8 510	7 070	6 376	5 855

[1)] s účinností od 1. 1. 1994 byla v ČR zavedena Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů MKN-10. Proti předchozí MKN-9 se rozsah příčin smrti rozšířil a byly pozměněny názvy a pořadí příčin smrti. Srovnatelnost dat roku 1993 a následujících roků není úplně přesná.

Mezi hlavní příčiny smrti patří v ČR dlouhodobě nemoci oběhové soustavy (tedy nemoci srdeční a cévní) a onemocnění zhoubnými nádory. V roce 2006 se dohromady podílely na celkovém počtu úmrtí ze 77 %, v roce 2000 dokonce z 80 % - jen jeden člověk z pěti tehdy zemřel na něco jiného než nemoc oběhové soustavy či onkologické (rakovinové) onemocnění. Na změny v delším čase však neukazuje jen pokles podílu (od roku 1993, resp. od roku 2000, neboť poté se změnila mezinárodní statistická klasifikace nemocí a srovnatelnost údajů tak není stoprocentní). Hlavní pozitivní změnou je pokles počtu zemřelých. Jestliže v roce 1993 zemřelo v ČR 118 332 lidí, v roce 2006 jen 104 441 lidí.

Za krátké období 2000-2006 klesla úmrtnost na poranění, nemoci oběhové soustavy, nemoci krve, vrozené vady a některé stavy vzniklé v období před narozením a také u nádorových onemocnění. Úmrtnost naopak stoupla u nemocí dýchací a trávicí soustavy, která se spolu s poraněními ocitají co do počtu zemřelých hned na dalších místech po srdečně-cévních onemocněních a nádorech. Čím může být způsobeno, že lidí v ČR onemocní a umírá na nemoci trávicí soustavy v relativních údajích téměř nejvíce na světě?

Nemocných se srdečními a cévními onemocněními ubylo v roce 2006 proti roku 1993 o více než 20 %, proti roku 2000 o 10 %. Zkuste si z tabulky propočítat, o kolik méně pacientů s nemocemi oběhové soustavy zemřelo v roce 2006. Jaké jsou podle vás hlavní příčiny snižování úmrtnosti v důsledku těchto onemocnění? Jistě, nové léky a způsoby léčby dokazují své. Je to však pokrokem v medicíně? Jaký vliv má na rozvoj těchto onemocnění způsob života?

Ženy se dožívají vyššího věku než muži. Jak ukazuje graf, až do věkového rozmezí 70-74 let umírá ve věkových kategorií zhruba dvojnásobně více mužů než žen. Teprve pak převažují v počtech zemřelých ženy. Nad vysvětlením, proč se ženy dožívají v průměru vyššího věku než muži, si lámou hlavy sociologové, lékaři mnoha specializací, psychologové. Co si myslíte vy?

Zemřelí podle věku a pohlaví v roce 2006

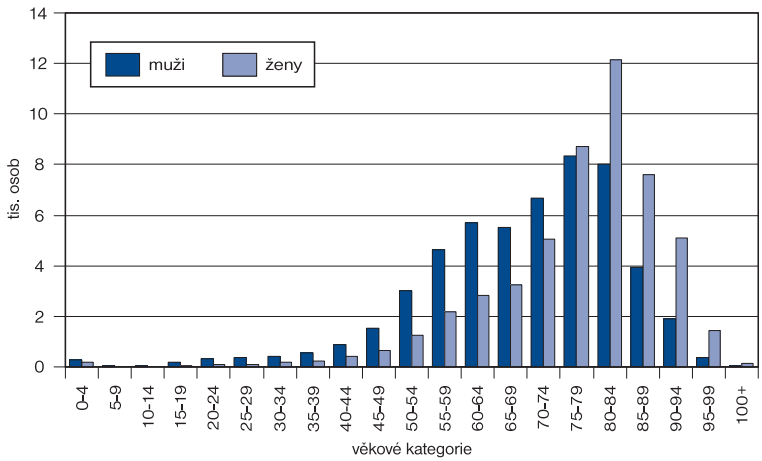

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/4019-07

Vnitřní stěhování v České republice

	1993	2000	2005	2006
Stěhování celkem	**241 261**	**199 716**	**213 688**	**225 241**
v tom typ stěhování:				
z obce do obce v okrese	134 953	109 791	96 605	100 143
z okresu do okresu v kraji	48 993	32 592	41 414	43 744
z kraje do kraje	57 315	57 333	75 669	81 354
	na 1 000 obyvatel			
Stěhování celkem	**23,4**	**19,4**	**20,9**	**21,9**
v tom typ stěhování:				
z obce do obce v okrese	13,1	10,7	9,4	9,8
z okresu do okresu v kraji	4,8	3,2	4,0	4,3
z kraje do kraje	5,5	5,6	7,4	7,9

Zahraniční stěhování

	1993	2000	2005	2006
Přistěhovalí z ciziny	12 900	7 802	60 294	68 183
z toho ze Slovenska	7 276	2 826	10 107	6 781
Vystěhovalí do ciziny	7 424	1 263	24 065	33 463
z toho na Slovensko	7 232	413	1 946	629
Přírůstek/úbytek stěhováním	5 476	6 539	36 229	34 720
z toho Slovensko	44	2 413	8 161	6 152

Zahraniční stěhování v roce 2006
podle věku

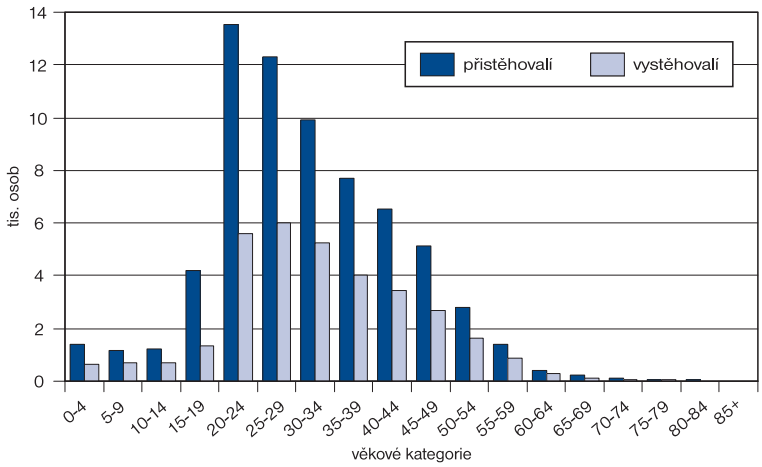

Zahraniční stěhování podle státního občanství v roce 2006

Pramen: Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie MV ČR

	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek/ úbytek stěhováním
Celkem	**68 183**	**33 463**	**34 720**
z toho:			
Ukrajina	30 150	17 157	12 993
Slovensko	6 781	629	6 152
Vietnam	6 433	2 350	4 083
Rusko	4 675	2 461	2 214
Moldavsko	2 377	1 234	1 143
Mongolsko	1 549	474	1 075
Polsko	949	96	853
Čínská lidová republika	1 381	604	777
Německo	797	63	734
Spojené státy	1 804	1 262	542
Bělorusko	782	462	320
Spojené království	269	22	247
Indie	377	182	195
Kazachstán	460	269	191
Turecko	353	164	189
Makedonie	446	266	180
Nizozemsko	185	9	176
Rumunsko	449	276	173
Bulharsko	830	673	157
Uzbekistán	304	164	140
Francie	163	23	140
Srbsko a Černá Hora	315	177	138
Arménie	224	99	125
Itálie	126	13	113
Bosna a Hercegovina	366	262	104
Chorvatsko	221	124	97
Rakousko	111	16	95
Korejská republika	200	114	86
Thajsko	140	73	67
Gruzie	111	54	57
Japonsko	454	413	41
Izrael	138	113	25
Kanada	158	143	15

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Přírůstek/úbytek cizinců v České republice k 31. 12. 2006

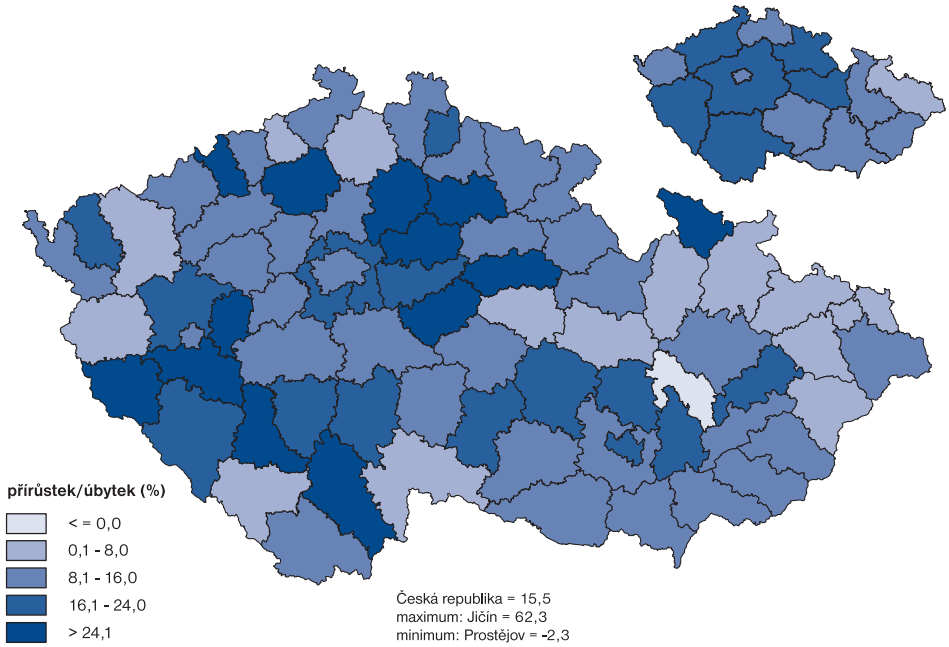

Kvízové otázky

1. Dožívají se v ČR průměrně vyššího věku muži nebo ženy?
2. Narodilo se více dětí v roce 1993 nebo v roce 2006?
3. Kolik cizinců podle statistik žilo v České republice v roce 2006? Z jakých zemí nejvíce pocházejí?
4. Jaký byl průměrný věk snoubenců při prvním sňatku v roce 2006?
5. Které měsíce byly nejpopulárnější pro konání svateb v 1. polovině 18. století a které v roce 2006?
6. Víte, kolik bylo v roce 2006 vedeno rozvodových řízení a kolik jich skončilo skutečným rozvodem?
7. Kolik lidí se v roce 2006 vystěhovalo z ČR do ciziny?

Správné odpovědi najdete na konci publikace.

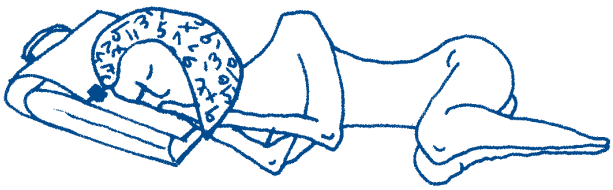

Doplňovačka

Prostudovali jste již statistické pojmy, údaje a ukazatele? Pak si zkuste vyplnit naši křížovku. Z tajenky se dozvíte, jak se jmenuje věda zabývající se studiem populace.

(Víceslovné odpovědi se píší bez mezer.)

1. Souhrnný ukazatel udávající počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let.
2. Měsíc, ve kterém se v roce 2006 narodilo nejvíce dětí.
3. Nevěsta a ženich vstupují do …
4. Stát, z něhož si české ženy vybírají nejvíce ženichů jiné státní příslušnosti než ČR.
5. Jiný způsob zobrazení čísel než je tabulka.
6. Grafické znázornění věkové struktury obyvatelstva se nazývá…
7. Statistické označení miminek.
8. 10. nejoblíbenější jméno u nově narozených chlapců v roce 2008.
9. Stěhování obyvatel (cizím slovem).
10. Statistický ukazatel vyjadřující počet obyvatel (mužů a žen) k 1. 7. sledovaného roku.

(Pomoc hledejte v tabulce Základních ukazatelů o obyvatelstvu.)

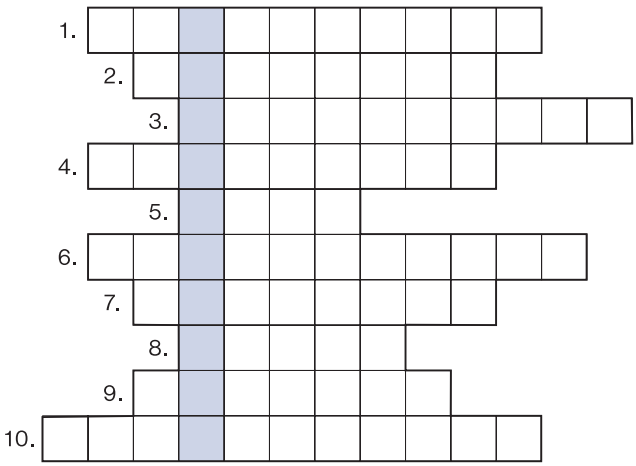

Tajenku najdete na konci publikace.

? ***Víte, že . . .***

za pouhé dva roky 2005 a 2006 se počet nezaměstnaných v České republice snížil o téměř sto tisíc osob? Že počet lidí s vysokoškolským diplomem narostl za léta 1993-2006 o 47 % a že dvě třetiny zaměstnaných berou méně peněz než kolik činí průměrná měsíční hrubá mzda v zemi?

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity

v tis. osob

	1993	2000	2005	2006
Obyvatelstvo starší 15 let	8 292,7	8 586,4	8 673,3	8 773,4
Pracovní síla	5 093,6	5 186,1	5 174,2	5 199,4
Zaměstnaní v NH	4 873,5	4 731,3	4 764,0	4 828,1
Nezaměstnaní	220,0	454,5	410,2	371,3
15 až 29 let	104,0	185,9	147,8	122,7
30 až 44 let	71,8	146,4	133,2	127,2
45 až 59 let	35,7	116,5	123,4	115,3
60 a více let	11,1	5,7	5,8	5,9
Ekonomicky neaktivní	3 199,1	3 400,3	3 499,1	3 574,0

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

! **Pracovní síly** zahrnují všechny osoby starší 15 let, které byly v daném období buď zaměstnané nebo nezaměstnané.
Zaměstnaní jsou osoby, které byly placeně zaměstnané nebo zaměstnané ve vlastním podniku.
Nezaměstnaní jsou osoby, které byly ve sledovaném období bez práce (nebyly zaměstnané za mzdu ani neměly práci ve vlastní firmě), hledaly aktivně práci a byly připraveny k nástupu do práce (okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů). Tato definice je východiskem pro měření obecné míry nezaměstnanosti prováděné čtvrtletně ČSÚ a vychází z definice Mezinárodní organizace práce.
Ekonomicky neaktivní jsou všechny osoby, které v daném období nebyly ani zaměstnané ani nezaměstnané.

Pracovní síly a ekonomicky neaktivní osoby (15+)

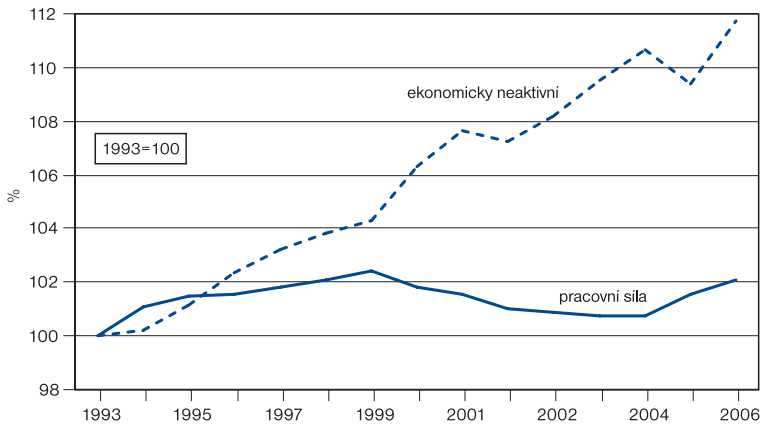

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

Pracovní síla ovlivňuje ekonomický vývoj země. Počet dospělých schopných pracovat podmiňuje - kromě dalších okolností, především peněz - rychlost růstu ekonomiky a tedy i úrovně života lidí. Kromě počtů lidí však hrají roli i jejich dovednosti, osvojené zručnosti, vzdělanost, tedy jejich kvalifikace. Kvalifikovaní jsou zpravidla schopni vyrobit za určitou dobu více než méně kvalifikovaní, mohou vytvořit více hodnoty. Jsou tedy produktivnější. Každá země se snaží dosáhnout produktivity co nejvyšší, protože tím lze ušetřit čas. Ten se pak stává volným časem.

Produktivnější či méně produktivní však může být nejen dělník u stroje či truhlář, ale i sekretářka, kadeřnice, architekt, programátor či bankovní úředník. V takovýchto a řadě jiných profesí se výkon měří obtížněji. Je policista výkonnější, když zadrží více delikventů? Může tomu tak být. Ale co když pracuje v místě s malým výskytem trestných činů?

Obyvatelstvo starší 15 let podle vzdělání

v tis. osob

	1993	2000	2005	2006
Obyvatelstvo (15+)	**8 292,7**	**8 586,4**	**8 716,0**	**8 773,4**
v tom se vzděláním:				
základním a bez vzdělání	2 289,7	2 072,3	1 733,5	1 685,9
středním bez maturity	3 206,8	3 199,4	3 283,1	3 264,0
středním s maturitou	2 139,3	2 579,1	2 779,6	2 855,8
vysokoškolským	647,5	735,2	907,1	954,6

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

Vzdělanost se zvyšuje, jak je vidět z grafů srovnávajících podíly vysokoškoláků a středoškoláků s maturitou v letech 1993 a 2006. Zatímco v roce 1993 představovaly obě kategorie 33,6 % obyvatel starších 15 let, v roce 2006 už 43,5 %. Rychleji roste vysokoškolská vzdělanost žen. Počet vysokoškolaček stoupl za třináct let o 20,1 %, počet vysokoškoláků - mužů o 10,9 %. Podívejte se do tabulky - ve které kategorii nejvíce stouply počty osob s dosaženým vzděláním a ve kterém období? Před rokem 2000 nebo spíše po něm?

Struktura obyvatel 15+ podle vzdělání

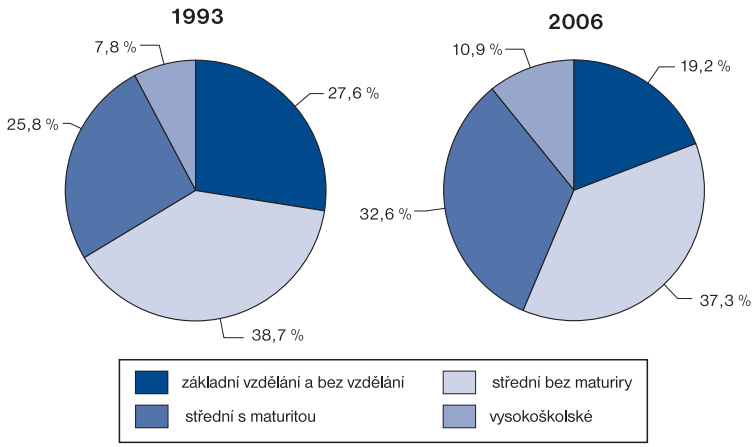

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

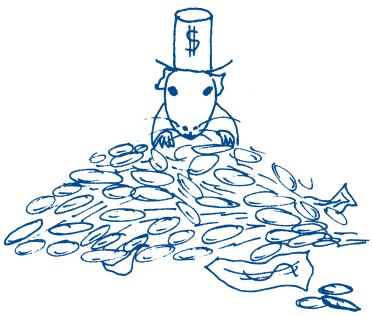

Struktura vzdělání mužů a žen v roce 2006

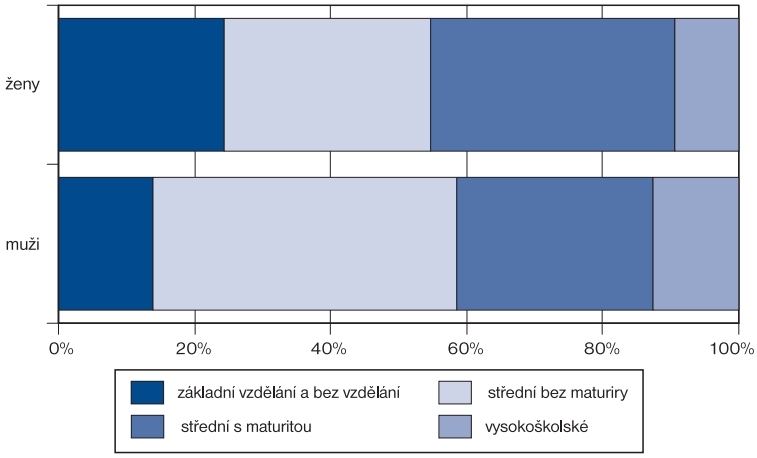

Průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství podle odvětví OKEČ

v Kč

Odvětví	Průměrné hrubé měsíční mzdy			
	2000	2003	2004	2005[1)]
Celkem	**12 918**	**15 936**	**17 006**	**17 827**
v tom:				
A Zemědělství, myslivost, lesnictví	10 307	11 888	12 841	13 571
B Rybolov a chov ryb	11 877	13 670	14 891	15 465
PRŮMYSL CELKEM (C až E)	**13 170**	**15 788**	**17 014**	**17 811**
C Těžba nerostných surovin	16 601	19 640	21 203	22 156
D Zpracovatelský průmysl	12 780	15 329	16 560	17 337
E Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	17 049	21 226	22 463	24 035
F Stavebnictví	12 509	15 216	16 040	16 547
G Obchod; opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	12 471	14 718	15 927	16 711
H Ubytování a stravování	7 048	9 314	9 855	10 067
I Doprava, skladování a spoje	14 143	17 268	18 482	19 362
J Finanční zprostředkování	25 383	32 643	34 857	36 824
K Činnosti v oblasti nemovitostí, pronájmu; podnikatelské činnosti	14 057	17 355	18 379	19 352
L Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	15 059	19 483	20 527	21 882
M Vzdělávání	11 220	15 251	15 969	17 081
N Zdravotnictví a sociální péče; veterinární činnosti	11 422	15 520	16 163	16 670
O Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	10 926	13 510	14 232	14 986

[1)] předběžné údaje

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

! **Průměrná hrubá měsíční mzda** představuje podíl mezd (bez tzv. ostatních osobních nákladů) připadající za měsíc na jednoho pracovníka vedeného v evidenci zaměstnavatelem. Obsahuje základní mzdu, příplatky a doplatky, prémie a odměny, náhrady, odměny za pracovní pohotovost, případně jiné složky mzdy, které zaměstnanec obdržel v tomto období k výplatě. Jde o peníze, které prošly účetnictvím zaměstnavatele. Takto vykázaná hrubá mzda obsahuje i to, co člověk musí odvést zdravotní pojišťovně, na sociální zabezpečení a také jako daň státu, případně další srážky dohodnuté se zaměstnavatelem, apod.

I když se zdá, že průměrnou měsíční hrubou mzdu lze snadno spočítat, když přesně víme jak (je to popsáno v poznámce s vykřičníkem), za celou ekonomiku, odvětví a profese to zase taková legrace není. A co když se zaměstnaným zdá, že je statistici klamou? Přečtěte si pozorně text v poslední části této kapitoly - uvidíte, že neklamou.

Přírůstky průměrné hrubé měsíční mzdy v odvětvích za období 2000 - 2005

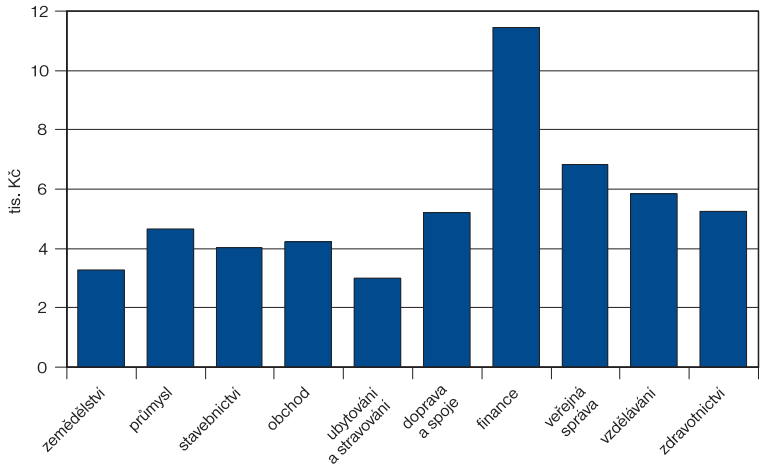

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda zaměstnanců v NH a meziroční vývoj reálné mzdy

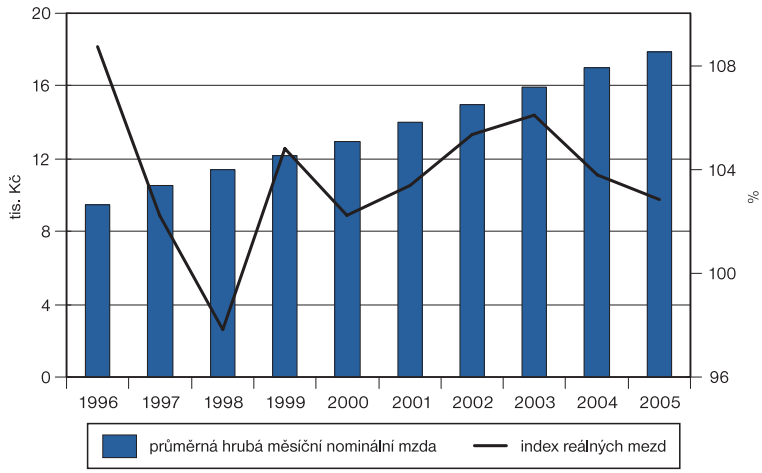

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

Hrubá, superhrubá, čistá, nominální, reálná - jak se ve všem vyznat, když řeč je stále o mzdě? Na výplatním lístku od zaměstnavatele je uvedeno, kolik člověk za měsíc vydělal v hrubém vyjádření. Ale i v čistém, po odečtu pojistného a daně ze mzdy, slev na poplatníka a případně na děti. Pojem "superhrubá mzda", který bylo možné často slýchat v roce 2007, kdy se diskutovalo mimo jiných změn i o reformě daní, znamená celkovou hrubou mzdu navíc zvýšenou o platby, které za zaměstnance musí odvádět jeho zaměstnavatel na zdravotní pojištění a sociální

zabezpečení. Vyjadřuje tedy, kolik pracovník zaměstnavatele skutečně stojí, tedy tzv. úplné náklady práce, jak říkají ekonomové. A co čistá mzda? Je mzdou reálnou? Není a nepovažujeme za ni ani čistou mzdu sníženou například o splácené úvěry, leasingové splátky nebo jiné srážky ze mzdy, které si může pracovník se zaměstnavatelem dohodnout.

Reálná mzda je pojem užívaný ekonomy. Ukazuje, o kolik si člověk polepšil při růstu své mzdy za předpokladu, že by ceny zboží a služeb, které nakupuje, zůstaly proti předchozímu období stejné. Zatímco nominální mzdu si můžeme představit jako číslo vytištěné na výplatní pásce, reálná mzda nikde uvedena není. Jak tedy zjistíme mzdový nárůst, o kolik procent bereme víc? U té nominální jednoduše: zlomkem, kde v čitateli je nová mzda a ve jmenovateli ta původní. A jak jsme si polepšili reálně? Opět zlomkem: Když právě zjištěný nárůst nominální mzdy vydělíme růstem cen.

Průměrná hrubá měsíční mzda podle hlavních tříd Klasifikace zaměstnanců v roce 2006

v Kč

Zaměstnání	celkem	v tom	
		muži	ženy
Celkem	**22 908**	**25 593**	**19 305**
zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	46 840	53 836	32 264
vědečtí a odborní duševní pracovníci	30 501	35 679	26 113
techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci	25 124	29 107	21 616
nižší administrativní pracovníci	18 462	21 266	17 462
provozní pracovníci ve službách a obchodě	14 556	17 167	12 906
kvalif. dělníci v zeměd.,lesnictví a rybolovu	15 156	15 951	14 268
řemeslníci, kvalifikovaní výrobci a zpracovatelé	18 955	19 938	13 948
obsluha strojů a zařízení	18 493	19 790	15 192
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	12 898	14 576	11 556

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

Průměrná hrubá měsíční mzda podle věku v roce 2006

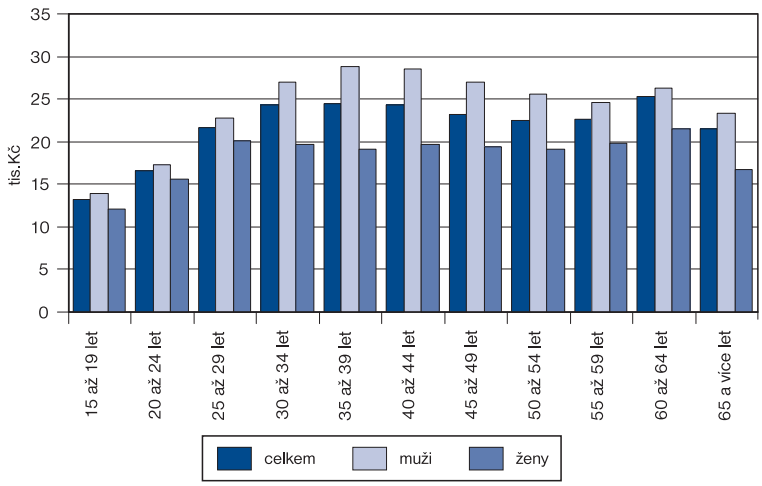

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

Napadá vás při pohledu na graf mezd podle věku, co může stát za skutečností, že průměrná mzda pracovníků ve věku 60 až 64 let je vůbec nejvyšší ze všech věkových intervalů? A pomineme-li tuto kategorii, vidíme, že ženy vydělávají v průměru nejvíce, pokud je jim mezi 25 až 29 lety. Čím to může být? Je to trochu oříšek, ale jen příjmy modelek to zcela určitě není…:-)

Neumístění uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa (stav k 31. 12.)

Rok	Míra registrované nezaměst-nanosti (%)	Neumístění uchazeči o zaměstnání					Volná pracovní místa	
		celkem	z toho				celkem	z toho pro občany se zdravotním pojištěním
			ženy	občané se zdravotním postižením	absolventi škol	s nárokem na podporu v nezaměst-nanosti		
1990	0,73	39 379	20 169	.	3 505	24 627	57 616	.
1991	4,13	221 749	127 196	17 032	24 568	159 766	48 402	1 016
1992	2,57	134 788	77 684	15 502	17 435	62 289	79 422	2 316
1993	3,52	185 216	103 592	20 016	23 859	93 380	53 938	1 666
1994	3,19	166 480	96 632	22 015	19 997	78 331	76 581	1 418
1995	2,93	153 041	88 113	22 687	20 085	67 623	88 047	1 506
1996	3,52	186 339	105 100	31 455	27 178	93 430	83 976	1 489
1997	5,23	268 902	151 772	40 460	44 174	138 107	62 284	1 291
1998	7,48	386 918	205 401	48 951	68 220	190 396	37 641	1 242
1999	9,37	487 623	248 120	57 615	70 751	206 836	35 117	1 349
2000	8,78	457 369	229 804	59 025	57 938	164 139	52 060	2 811
2001	8,90	461 923	231 870	61 518	57 393	169 046	52 084	2 108
2002	9,81	514 435	257 438	66 907	59 895	192 615	40 651	1 747
2003	10,31	542 420	272 498	71 806	54 217	189 479	40 188	1 587
2004	[1] 9,47	541 675	276 254	74 672	47 260	143 236	51 203	1 704
2005	8,88	510 416	265 631	75 316	38 545	141 753	52 164	1 802
2006	7,67	448 545	238 713	71 318	31 955	129 882	93 425	3 170

[1] od roku 2004 změna metodiky výpočtu; údaj za rok 2004 v původní metodice: 10,33 %

Neumístění uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa podle krajů k 31. 12. 2006

Kraje	Míra registrované nezaměst-nanosti (%)	Neumístění uchazeči o zaměstnání					Volná pracovní místa	
		celkem	z toho				celkem	z toho pro občany se zdravotním pojištěním
			ženy	občané se zdravotním postižením	absolventi škol	s nárokem na podporu v nezaměst-nanosti		
Hl. m. Praha	2,72	21 364	11 343	2 392	1 386	8 520	16 192	398
Středočeský	5,32	35 498	19 640	5 623	2 608	12 713	12 478	803
Jihočeský	5,68	20 426	11 408	3 351	1 599	7 781	5 222	245
Plzeňský	5,60	17 959	9 809	3 067	1 281	6 295	7 214	165
Karlovarský	9,20	16 221	7 949	1 946	1 042	4 156	2 354	49
Ústecký	13,77	63 652	33 164	8 619	4 027	13 323	5 003	147
Liberecký	7,04	17 258	9 257	2 636	1 229	5 746	3 648	171
Královéhradecký	6,32	19 298	10 283	3 272	1 399	7 227	4 413	97
Pardubický	6,91	19 369	10 218	3 862	1 519	6 853	7 296	336
Vysočina	7,10	20 060	10 947	3 551	1 759	6 739	4 071	99
Jihomoravský	8,82	55 230	29 489	9 553	4 209	16 139	7 990	243
Olomoucký	8,97	31 187	16 838	4 977	2 160	8 965	4 537	108
Zlínský	7,75	25 601	14 059	4 982	1 979	7 942	5 111	223
Moravskoslezský	12,58	85 422	44 309	13 487	5 758	17 483	7 896	86

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

Neumístění uchazeči o zaměstnání jsou občané trvale bydlící v určité oblasti, kteří nejsou v pracovním nebo obdobném vztahu k zaměstnavateli ani nevykonávají samostatnou výdělečnou činnost a kteří požádali úřad práce o zprostředkování vhodného zaměstnání.
Míra registrované nezaměstnanosti byla do června 2004 počítána jako podíl, kde v čitateli byl počet neumístěných uchazečů o zaměstnání a ve jmenovateli disponibilní pracovní síla tj. zaměstnaní z výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) + neumístění uchazeči (původní metodika).
Od července 2004 zveřejňuje Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR míru nezaměstnanosti podle nové metodiky. Jedná se o podíl, kde v čitateli je počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání a ve jmenovateli součet počtu zaměstnaných z VŠPS, pracujících cizinců registrovaných na úřadech práce, nebo s platným povolením k zaměstnávání, či živnostenským oprávněním a počtu dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání.

V letech 2002 až 2005 hledalo každoročně práci více než půl milionu lidí (v roce 2003 to bylo dokonce 542 tisíc). Od té doby však neumístěných uchazečů o zaměstnání prudce ubylo až na 449 tisíc v roce 2006. Nepatrně více nezaměstnaných tvoří ženy - v období 1991-1996 však byla jejich nezaměstnanost vyšší a pohybovala se mezi 56,5–58,0 % z celkového počtu lidí bez práce. Mezi léty 1999 a 2003 se nezaměstnanost žen snížila na 50,0–50,2 % nezaměstnaných celkem. Od té doby opět narůstá, takže v roce 2006 tvořily ženy 53,2 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání v České republice.

Velkým problémem je zaměstnávání zdravotně postižených. Přestože podnikatelé mají respektovat povinnost zaměstnávat od určitého počtu zaměstnanců i jistý podíl zdravotně postižených, zřejmě tomu tak není vždy. Jinak by přece nebylo možné, aby byl v roce 2006 každý šestý nezaměstnaný občanem se zdravotním postižením a aby jejich počet v poměru k celkově nezaměstnaným od roku 2000 stále narůstal. V roce 1991 se podíleli na úhrnném počtu lidí bez práce ze 7,7 %, v roce 1996 už ze 16,9 % a po následných poklesech této relace se v roce 2006 jejich podíl vyšplhal opět na 15,9 % (v Praze na 11,2 %, ale v Pardubickém a Zlínském kraji na téměř pětinu všech nezaměstnaných). Zkuste se zamyslet, co všechno v tom může hrát roli.

Nezaměstnaní podle věkových skupin

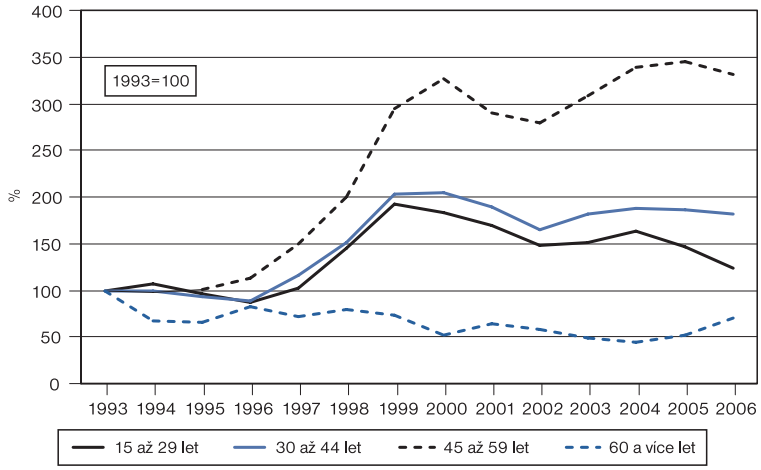

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

Když ekonomika roste, vznikají i nová pracovní místa. Lidí bez práce ubývá. Práci však nenachází každý stejně snadno. Z grafu je vidět, že počet nezaměstnaných ve věku 30-44 let se kolem roku 2000 proti roku 1993 zhruba zdvojnásobil, ale od té doby zůstává přibližně stejný. Počet starších lidí bez práce, mezi 45-59 lety, se však za tu dobu zvětšil skoro 3,5krát a velmi mírně jich začalo ubývat až od roku 2006, kdy se české ekonomice vedlo nebývale dobře. Nejlépe jsou na tom z pohledu umísťování na pracovním trhu mladí lidé ve věku od 15-29 let. Proti roku 1993 jich sice v roce 2000 nemělo práci dvakrát tolik, ale od té doby počty nezaměstnaných v této věkové kategorii v čase relativně klesají.

Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. 2006

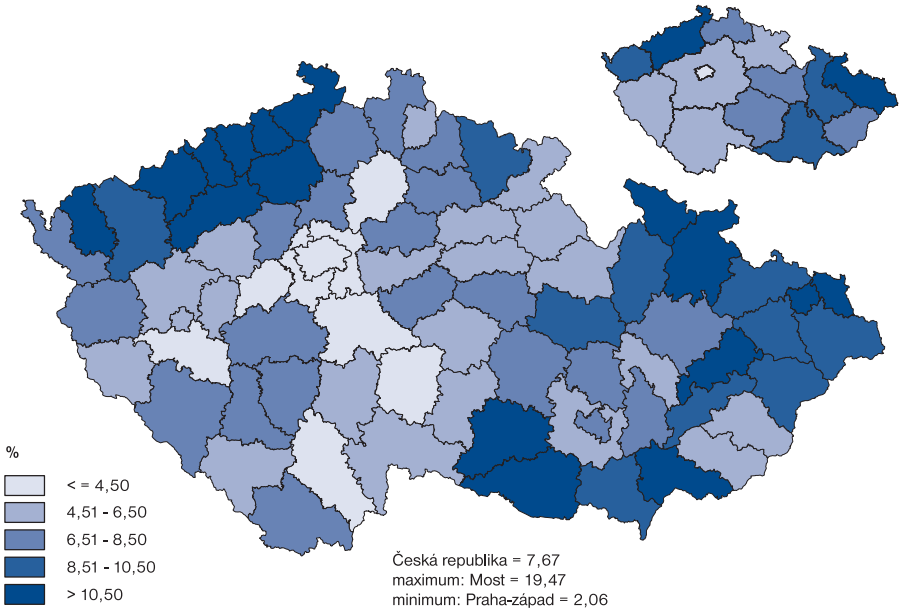

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

Proč myslíte, že v České republice přetrvává vysoká míra nezaměstnanosti na severu Čech (13,8 %), proč výrazněji klesá na severu Moravy (12,6 %) a naopak roste v některých okresech na jižní Moravě při hranici s Rakouskem (celkově 8,8 %)? Dá se nějak vysvětlit, proč je ve velkých městech jako Plzeň a Brno míra nezaměstnanosti vyšší než v některém z okresů, které je obklopují?

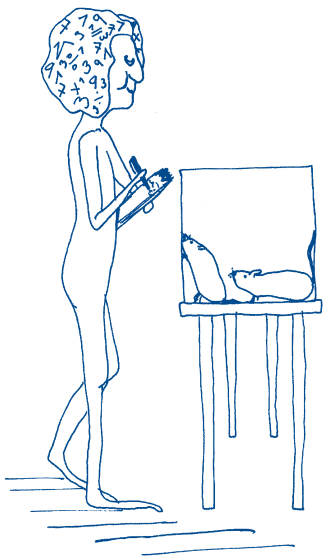

Průměrné hrubé měsíční mzdy a mediány mezd

v Kč

Ukazatel	2000	2003	2005	2007
Celkem				
Průměrná mzda	15 187	19 510	21 674	24 604
Medián mezd	13 100	16 707	18 589	20 908
Muži				
Průměrná mzda	17 251	21 983	24 271	27 489
Medián mezd	14 623	18 221	20 265	22 850
Ženy				
Průměrná mzda	12 641	16 404	18 221	20 684
Medián mezd	11 436	14 838	16 443	18 322
Podíl průměrné mzdy žen na průměrné mzdě mužů	73,3	74,6	75,1	90,5
Podíl mediánu mezd žen na mediánu mezd mužů	78,2	81,4	81,1	86,5

www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/1413-07–14

Medián představuje hodnotu mzdy zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení; to znamená, že polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián. Tento ukazatel vypovídá o mzdové úrovni v dané kategorii lépe než průměr.

Rozdělení mezd zaměstnanců v roce 2007

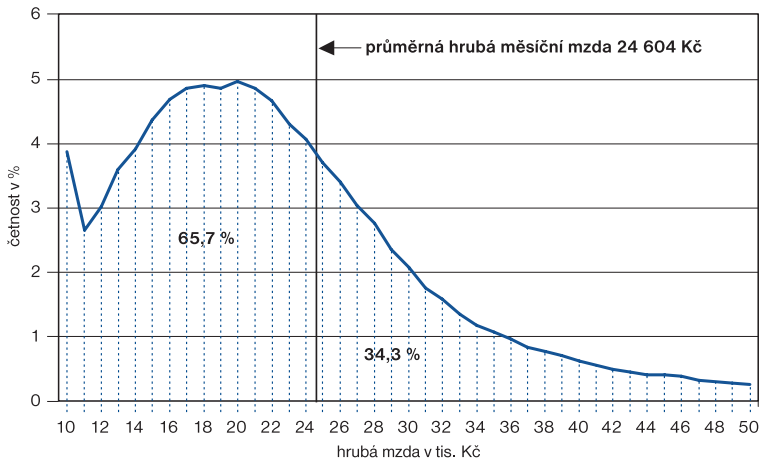

http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/E40030F1FB/$File/310908A19.xls

Víte, že až příliš mnoho lidí vytýká statistickému úřadu, že o průměrné mzdě, kterou jim pravidelně sděluje, si většina zaměstnaných v České republice může nechat jen zdát? Jak je to možné, když jde o "průměrnou" mzdu? Ale mají pravdu, znamená to tedy, že ČSÚ špatně informuje? Nikoli, za číslem si stojí. Vysvětlení spočívá v tom, že tzv. průměrná mzda nedělí velkou skupinu příjemců mezd na polovinu. Je ovlivněna tím, že zahrnuje pochopitelně i platy vrcholových manažerů největších firem v ČR, jejichž průměrné mzdy například v roce 2006 přesahovaly 141 000 korun měsíčně, i platy uklízeček, které braly v průměru 10 900 korun. Přitom u výše platu hraje roli i odvětví, kde člověk pracuje. Jestliže v bankách brali v roce 2006 vrcholoví manažeři v průměru měsíčně zhruba 333 000 korun a v pojišťovnách přes 293 000 korun, v zemědělství to bylo 52 000 korun. Takových manažerů v bankách bylo v roce 2006 jen 59. Přesto i jejich velmi vysoké platy "nadzdvihávají" - počítáno průměrem - výslednou úroveň průměrné mzdy v naší ekonomice.

Z toho tedy vyplývá, že právě počty těch, kteří pobírají určitou výši mezd, ovlivňují výsledné propočty. Jednoduše řečeno: někteří lidé dostávají velmi vysoké mzdy, ale není jich tolik ve srovnání s těmi, kteří berou o hodně méně. Pokud byste někdy studovali statistickou teorii, dozvěděli byste se více o tzv. "normálním (Gaussově) rozdělení", ale postačí i to, co znáte z matematiky. Na vodorovné ose grafu jsou dílky udávající výši mzdy, na svislé ose pak procenta, která udávají, kolik lidí tuto mzdu pobírá.

Graf zobrazující rok 2007 ukazuje, že nejčetnější byla skupina lidí vydělávajících 17 tis. až 21 tis. korun měsíčně a 40 tis. korun bralo jen asi půl procenta všech zaměstnaných. Dalo by se z něj také zjistit, že polovina lidí brala méně než 20 908 korun měsíčně, druhá pak více než je tato částka. Přitom průměrná mzda - počítaná opravdu jen jako průměr a publikovaná statistickými úřady jako hlavní ukazatel mzdové úrovně v zemích - dosahovala téměř 25 tisíc. Začíná to být už jasnější?

Statistici říkají rozdělení zmíněného počtu všech zaměstnaných na polovinu a z něj zjištěné mzdě medián. Mohou však také počet všech těchto příjemců mzdy rozdělit na deset dílů (decilů) a zjistit tak například, že v roce 2007 pobírala desetina zaměstnaných s nejnižšími příjmy méně než 12 139 korun, naopak desetina lidí s nejvyššími příjmy více než 37 721 korun. Při rozdělení souboru na sto dílů (percentily) lze pak zjistit údaje v členění ještě jemnějším. Zkuste si otevřít webovou stránku ČSÚ s adresou uvedenou těsně pod tímto textem: je v ní tabulka č. A19 s údaji za rok 2007, podle které pět procent lidí s nejnižší mzdou bralo méně než 10 442 korun, pět procent s nejvyšší mzdou pak více než 48 537 korun. Přitom u vědeckých a odborných duševních pracovníků byl tento poměr 16 914 korun a 65 954 korun, u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků 8 335 korun a 23 273 korun. Zajímavé, že? Myslíte si, že rozdíly ve mzdách jsou v České republice malé nebo velké? Proč?

http://czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/3109-08

Kvízové otázky

1. Kolik procent populace starší patnácti let v ČR mělo v roce 2006 vysokoškolské vzdělání?
2. Jaké hodnoty dosáhla míra registrované nezaměstnanosti v roce 2006 a který kraj měl tuto míru nejvyšší?
3. Ve kterém odvětví národního hospodářství byla v roce 2005 nejnižší a nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda?
4. Víte, jak se statisticky označují osoby, které v daném období nebyly ani zaměstnané ani nezaměstnané? Jaký byl jejich počet v roce 2006?
5. Kolik absolventů škol bylo evidováno mezi neumístěnými uchazeči o zaměstnání v roce 2006?
6. Jaká byla výše průměrné hrubé měsíční mzdy (podle hlavních tříd Klasifikace zaměstnanců) v roce 2006?
7. Který z krajů měl v roce 2006 největší počet nezaměstnaných občanů se zdravotním postižením?

Správné odpovědi najdete na konci publikace.

? ***Víte, že . . .***

v polovině českých domácností byl v roce 2006 příjem na osobu mezi šesti až deseti tisíci měsíčně? Že potraviny, nealko nápoje, výdaje za bydlení a služby s ním spojené tvořily asi 40 % jejich celkových měsíčních vydání? Že zhruba stejný podíl jako za textil a obuv vydaly rodiny za telefonování? Že lidé v důchodu brali 40 % průměrné měsíční mzdy v zemi a z peněženek vydali za zdraví v průměru přes tři tisíce ročně? Na váhu spotřeboval každý z nás stejně čokolády a cukrovinek jako rybího masa, zeleniny jen o desetinu více než v roce 2000 a osobní automobil mělo sedm domácností z deseti.

Vydání a spotřeba domácností

průměry na 1 člena domácnosti

Ukazatel	2000	2003	2005	2006
Počet domácností	**3 182**	**2 955**	**2 965**	**2 893**
Průměrný počet členů	2,49	2,46	2,34	2,30
Průměrný počet nezaopatřených dětí	0,71	0,72	0,61	0,59
Hrubé peněžní příjmy celkem (Kč)	**97 807**	**114 760**	**127 294**	**134 569**
Čisté peněžní příjmy celkem (Kč)	**83 422**	**98 102**	**108 676**	**116 549**
v tom (%):				
pracovní příjmy	71,0	70,9	69,7	66,6
sociální příjmy	24,2	24,1	24,9	27,0
ostatní příjmy	4,8	5,0	5,4	6,4
Hrubá peněžní vydání celkem (Kč)	**94 010**	**108 023**	**117 784**	**125 605**
Čistá peněžní vydání celkem (Kč)	**79 625**	**91 365**	**99 165**	**107 585**
A. Spotřební vydání (Kč)	**73 015**	**84 568**	**91 085**	**97 342**
v tom (%):				
1. Potraviny a nealkoholické nápoje	23,2	21,2	20,6	20,1
2. Alkoholické nápoje, tabák	3,3	3,0	2,9	2,9
3. Odívání a obuv	6,7	6,2	5,6	5,4
4. Bydlení, voda, energie, paliva	18,4	19,7	20,1	20,7
z toho:				
nájemné z bytu	4,0	4,3	4,5	4,2
elektrická a tepelná energie, plyn, paliva	10,7	11,3	11,2	11,9
5. Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy	7,2	6,7	6,7	6,9
6. Zdraví	1,6	1,9	2,0	2,0
7. Doprava	10,6	10,7	11,1	10,9
z toho provoz osobních dopravních prostředků	6,0	5,6	6,0	6,1
8. Pošty a telekomunikace	3,5	4,3	4,6	4,8
9. Rekreace a kultura	10,8	10,8	10,6	10,2
10. Vzdělávání	0,6	0,6	0,5	0,5
11. Stravování a ubytování	5,2	5,2	5,1	5,0
12. Ostatní zboží a služby	8,8	9,7	10,2	10,4
z toho:				
osobní péče	2,9	3,0	3,0	2,9
pojištění	4,3	5,0	5,4	5,8
B. Vydání neklasifikovaná jako spotřební (Kč)	**6 610**	**6 797**	**8 081**	**10 243**
z toho pořízení a rekonstrukce domu, bytu (%)	58,7	56,6	58,9	63,1

Podíl mezd na celkových příjmech domácností klesal. Rostl naopak podíl sociálních a ostatních příjmů, například příjmů z majetku. Ve statistice rodinných účtů, jejichž prostřednictvím se ČSÚ táže vybraného vzorku rodin na jejich hospodaření, se uvádí i vydání domácností. Vyplývá z nich, že za potraviny a nápoje vydali v roce 2006 lidé zhruba pětinu peněz, které v tom roce utratili. Tento podíl stále klesá, naopak narůstá podíl výdajů na bydlení a s ním spojené služby, na volání telefonem, rostou i výdaje na zdraví. Je to ve vaší rodině také tak?

Nárůst peněžních příjmů i výdajů domácností propočítaných na jednoho člena domácnosti za léta 2000-2006 byl ovlivněn nejen samotným přírůstkem příjmů, ale z jisté části i poklesem průměrného počtu členů domácnosti. V roce 2000 byla průměrná česká domácnost 2,5členná, v roce 2006 jen 2,3členná. Dávno také neplatí, že v domácnostech jsou v průměru dvě děti, není tam v průměru ani jedno - v roce 2000 připadalo na jednu domácnost 0,71 nezaopatřeného dítěte, v roce 2006 již jen 0,59. Proč je tato poznámka zmíněna? Když se hrubé peněžní příjmy na člena domácnosti zvýšily o 38 % (a čisté dokonce o 40 %), neznamená to, že právě o tolik stoupl objem peněz, které domácnost za rok obdržela.

Zdá se vám, že ve vaší domácnosti má nájemné zcela určitě větší podíl na celkových vydáních než pouhá 4,2 %, jak je uvedeno v tabulce o spotřebě v domácnostech? Máte pravdu. Nezapomínejte však, že v České republice bydlí v nájemních bytech jen necelá čtvrtina (23,3 %) domácností - ostatní mají své vlastní byty, domky či byty, které si pořídili jako členové bytových družstev. Ty pochopitelně v celkovém úhrnu výdajů za nájem v ČR zahrnuty nejsou. Proto vykázaný podíl nájemného vypadá malý.

Rozdělení domácností a osob podle příjmových skupin v roce 2006

	Domácnosti úhrnem	Zaměstnanci	Samostatně činní	Důchodci	Nezaměstnaní	Ostatní domácnosti
Počet domácností	4 027 670	2 006 907	502 095	1 281 000	191 740	45 928
Počet osob	10 160 544	5 698 179	1 589 576	2 253 861	517 939	100 989
Skupiny podle čistého měsíčního příjmu na osobu (Kč)						
podíl domácností ve skupině v %						
do 4 000	5,4	3,5	4,3	1,4	44,8	43,4
4 001 - 6 000	12,4	14,2	12,0	7,1	27,5	26,3
6 001 - 8 000	25,3	19,8	20,0	38,4	12,1	12,4
8 001 - 10 000	24,7	18,4	19,5	39,5	8,9	6,0
10 001 - 15 000	21,5	28,2	26,5	11,9	6,2	6,9
15 001 - 20 000	6,4	10,1	7,6	1,2	0,4	0,6
20 001 - 30 000	2,9	4,4	4,8	0,2	0,0	2,7
30 001 - 50 000	1,2	1,3	4,2	0,1	0,2	1,8
50 001 a více	0,2	0,1	1,2	0,2	0,0	0,0
podíl osob ve skupině v %						
do 4 000	7,5	5,0	5,4	2,6	53,9	52,4
4 001 - 6 000	16,3	18,6	14,8	9,6	23,1	28,4
6 001 - 8 000	25,8	23,1	23,8	38,4	9,0	10,2
8 001 - 10 000	22,2	18,7	20,1	36,4	9,0	2,7
10 001 - 15 000	19,9	24,0	23,4	11,2	4,6	3,1
15 001 - 20 000	5,2	7,0	5,9	1,3	0,3	0,3
20 001 - 30 000	2,1	2,7	3,5	0,1	0,0	1,2
30 001 - 50 000	0,9	0,8	2,6	0,1	0,1	1,6
50 001 a více	0,2	0,0	0,7	0,2	0,0	0,0

Ve čtvrtině domácností v České republice (25,3 %) je průměrný měsíční příjem na jednoho člena 6-8 tis. korun čistého, v další zhruba čtvrtině (24,7 %) je to 8-10 tis. korun. Polovina českých domácností má tak čisté příjmy na jednoho člena v rozmezí 6-10 tisíc korun. Velmi nízké čisté příjmy na osobu, tj. méně než 4 tis. korun za měsíc, má 5,4 % českých domácností (ale plných 44,8 % u domácností nezaměstnaných). Naopak velmi vysoké, nad 50 tis. korun na osobu, má 0,2 % domácností. Do které skupiny byste podle údajů tabulky zařadili vaši domácnost?

Nejvyšší čisté peněžní příjmy na osobu neměly v roce 2006 domácnosti podnikatelů (110 tis. korun), ale domácnosti zaměstnanců (125 tis.korun). Domácnosti nezaměstnaných musely dokonce sáhnout do svých úspor, protože jejich čistá peněžní vydání na osobu (70,5 tis. korun) byla vyšší než příjmy (70,1 tis. korun).

Domácnosti podle sociálních skupin v roce 2006
roční průměry na osobu

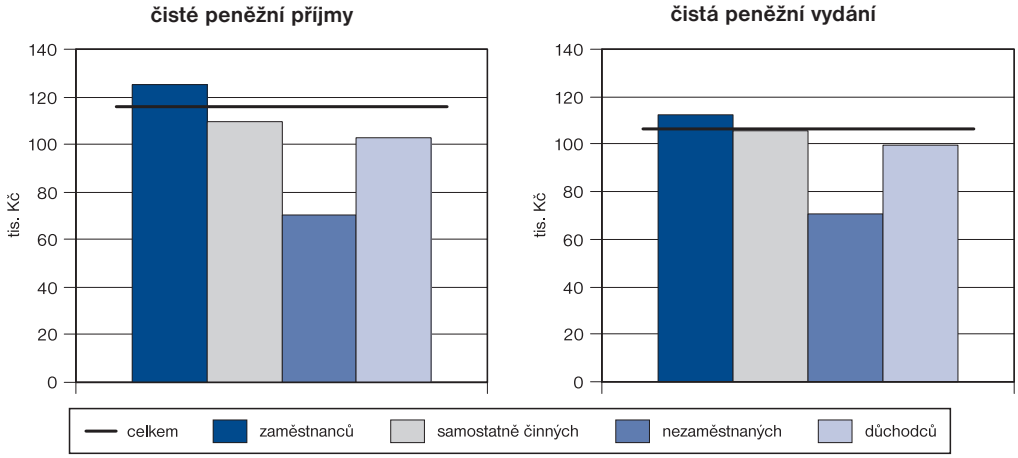

Částky životního minima

Ukazatel	Datum účinnosti od							
	1.1.1996	1.10.1996	1.7.1997	1.4.1998	1.4.2000	1.10.2001	1.1.2005	1.1.2006
Částky životního minima k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb **občana** činí měsíčně Kč:								
pro nezaopatřené děti ve věku								
do 6 let	1 320	1 410	1 480	1 560	1 600	1 690	1 720	1 750
6 až 10 let	1 460	1 560	1 640	1 730	1 780	1 890	1 920	1 950
10 až 15 let	1 730	1 850	1 940	2 050	2 110	2 230	2 270	2 310
15 až 26 let	1 900	2 030	2 130	2 250	2 310	2 450	2 490	2 530
pro ostatní osoby	1 800	1 920	2 020	2 130	2 190	2 320	2 360	2 400
Částky životního minima k zajištění nezbytných nákladů na **domácnost** činí měsíčně Kč:								
jednotlivec	860	970	1 020	1 300	1 580	1 780	1 940	2 020
dvoučlenná domácnost	1 130	1 270	1 330	1 700	2 060	2 320	2 530	2 630
tří až čtyřčlenná domácnost	1 400	1 570	1 650	2 110	2 560	2 880	3 140	3 260
pěti a vícečlenná domácnost	1 580	1 770	1 860	2 370	2 870	3 230	3 520	3 660

Od 1. 1. 2007 byly přijaty nové zákony o sociálních službách, o životním a existenčním minimu a o pomoci v hmotné nouzi.

Životní a existenční minimum se využívá při zjišťování nároku na dávky pomoci v hmotné nouzi a na testované dávky státní sociální podpory, které zabezpečují adresnou pomoc rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích a v případě sociálního příplatku tvoří i základ pro jeho výpočet.

Životní minimum je stanoveno jako minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.

Částky životního minima jsou od 1. 1. 2007 stanoveny měsíčně takto:

- pro jednotlivce	3 126 Kč
- pro první osobu v domácnosti	2 880 Kč
- pro druhou a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem	2 600 Kč
- pro nezaopatřené dítě ve věku	
- do 6 let	1 600 Kč
- 6 až 15 let	1 960 Kč
- 15 až 26 let	2 250 Kč

Od 1. 1. 2007 byl zaveden pro dospělé osoby v hmotné nouzi institut existenčního minima.

Existenční minimum je minimální hranicí peněžních příjmů, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití.

Částka existenčního minima pro dospělou osobu byla stanovena 2 020 Kč měsíčně.

Indexy spotřebitelských cen

v procentech

Ukazatel	průměr roku 2005 = 100			
	1994	2000	2006	2007
Spotřebitelské ceny zboží a služeb celkem	**59,1**	**89,4**	**102,5**	**105,4**
Potraviny a nealkoholické nápoje	77,1	96,2	100,9	105,6
Alkoholické nápoje, tabák	60,6	90,3	101,1	111,5
Odívání a obuv	87,3	120,8	94,0	93,3
Bydlení, voda, energie, paliva	34,3	78,1	106,3	109,9
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	84,1	105,7	98,7	98,6
Zdraví	43,7	80,3	104,8	108,6
Doprava	63,5	97,9	101,6	102,0
Pošty a telekomunikace	37,0	77,6	106,8	106,8
Rekreace a kultura	65,7	91,1	101,5	101,5
Vzdělávání	46,2	86,9	103,5	106,0
Stravování a ubytování	55,4	83,4	102,6	105,5
Ostatní zboží a služby	63,8	85,0	101,9	104,0

Když ekonomové hovoří o změně indexu spotřebitelských cen či míře inflace, snaží se popsat to, co většinu lidí při pohledu do peněženek velmi zajímá - je dráže nebo levněji? Toto "zdražování" či "zlevňování" zachycuje srovnání cen ve dvou obdobích (počítané jednoduchými i složitějšími způsoby, viz definice míry inflace v poznámce s vykřičníkem). Růst či pokles cen však nelze spočítat u všeho zboží a všech služeb, které je možné nakoupit - šlo by o nadlidský úkol. Do pomyslného košíku se proto vybírají takové produkty a služby, za které lidé utrácejí především. Ty pak reprezentují i ostatní zboží a služby - nazývají se tak reprezentanty a jejich úhrn spotřebním košem.

Také se vaši rodiče rozčilují, že oficiálně zveřejňovaný růst spotřebitelských cen je menší, než jak ho cítí váš rodinný rozpočet? Způsobuje to spotřební koš - možná vydáváte za potraviny více (či méně) než je jejich podíl ve spotřebním koši, který používají statistici pro propočet inflace. Možná utratíte více (či méně) za benzín, provoláte mobilním telefonem, zaplatíte za značková trička, léky v lékárně, atd. Každá domácnost tak má svůj vlastní "spotřební koš", v němž jsou zastoupena vydání podle právě jejích potřeb. Ta mohou mít jinou váhu, než která odpovídá oficiálnímu spotřebnímu koši, z něhož jsou počítány změny cen.

Je tu však další problém: zboží a služby zařazené do spotřebního koše nepředstavují úplný sortiment. Auto vyrobené v roce 2006 je určitě jiné než auto téže značky z 80. let. A co teprve rozdíl v osobních počítačích. Vaši rodiče si možná vzpomenou na smetanový jogurt v bachraté skleničce s džemem na dně: byl to jediný druh jogurtu, který si bylo možné koupit. Dnes k nevíře, při pohledu na regály nabité kelímky. Jak si při takových změnách zboží statistici poradí se správným výběrem pro cenová srovnání? Co s rozdílnou kvalitou, parametry, šíří výběru a jinými odlišnostmi? Nezbývá než přiznat, že změřit přesně změny cen je nemožné.

Míra inflace (přírůstek průměrného ročního indexu spotřebitelských cen)

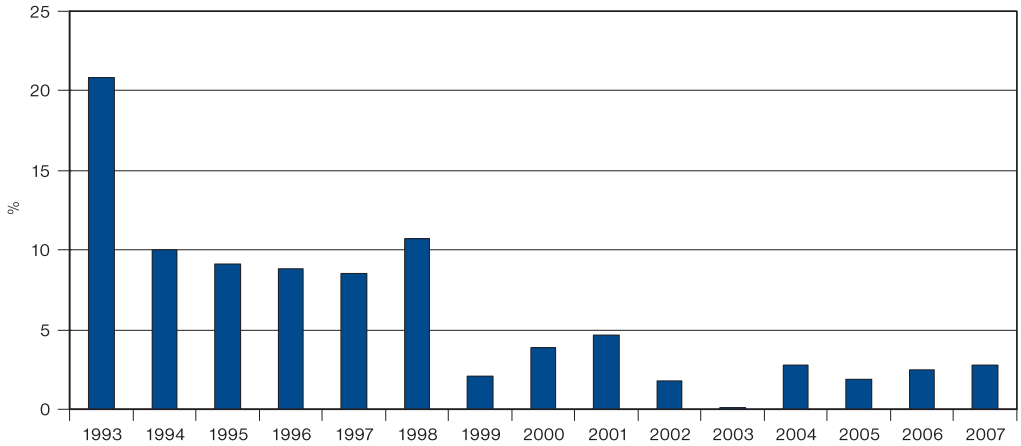

Co je inflace, jak se měří? Obecně inflace znamená všeobecný růst cenové hladiny v čase. Statistické vyjadřování inflace vychází z měření čistých cenových změn pomocí indexů spotřebitelských cen. Cenové indexy poměřují úroveň cen vybraného koše reprezentativních výrobků a služeb (cca 730) ve dvou srovnávaných obdobích, přičemž váha (resp. význam), která je jednotlivým cenovým reprezentantům ve spotřebním koši přisouzena, odpovídá podílu daného druhu spotřeby, který zastupují, na celkové spotřebě domácností. Do spotřebního koše je zařazeno potravinářské zboží (potraviny, nápoje, tabák), nepotravinářské zboží (odívání, nábytek, potřeby pro domácnost, drogistické a drobné zboží, zboží pro dopravu a volný čas, zboží pro osobní péči aj.) a služby (opravárenské, z oblasti bydlení, provozu domácnosti, zdravotnictví, sociální péče, dopravy, volného času, vzdělávání, stravování a ubytování, osobní péče a služby finanční).

K čemu se míra inflace používá? Informace o dosažené míře inflace jsou využívány např. pro účely valorizace mezd, důchodů a sociálních příjmů. V neposlední řadě jsou tyto informace využívány také v souvislosti s nájemními či jinými smlouvami, v nichž je zakotvena revize původně dohodnutého finančního plnění v závislosti na vývoji inflace.

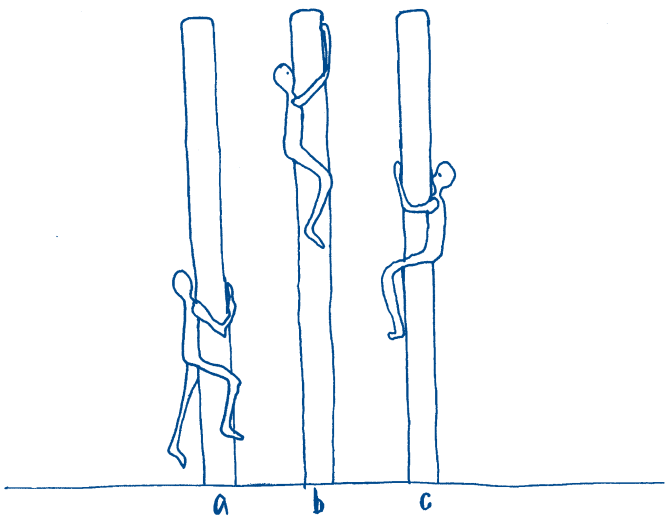

Nalistujte si kapitolu Zdravotnictví - dozvíte se, že v roce 2006 vytáhli lidé v České republice ze svých peněženek dohromady neuvěřitelných 25 mld. korun, které nechali v lékárnách, v ambulancích lékařů, stomatologů, nakoupili za ně např. ortopedické pomůcky. Chcete-li vědět kolik to bylo v průměru na osobu pro různé skupiny domácností, je tu tabulka. Povšimli jste si, že důchodce (nepracující) doplácí ročně na zdraví v průměru 3 086 korun, z toho na léky 2 134 korun? Měsíční příjem důchodce byl 8 571 korun. Životní minimum činilo v daném roce 4 420 korun (skládalo se ze 2 400 korun na osobu a 2 020 korun na domácnost). Propočtěte, kolik zbylo domácnosti důchodce měsíčně na jiné potřeby než nezbytné životní minimum a výdaje na léky.

Peněžní vydání na zdraví - průměry na osobu v Kč za rok 2006

	Domácnosti celkem	z toho domácnosti					
		zaměstnanců			samostatně činných	nezaměstnaných	důchodců bez ekonomicky aktivních členů
		celkem	s nižším vzděláním	s vyšším vzděláním			
ZDRAVÍ	**1 995**	**1 721**	**1 504**	**1 946**	**1 718**	**1 397**	**3 086**
Léčiva a zdravotnické prostředky	**1 554**	**1 322**	**1 166**	**1 484**	**1 266**	**1 112**	**2 527**
Léčiva	1 216	986	883	1 093	967	926	2 134
Léky předepsané lékařem	516	359	334	384	355	375	1 149
Léky bez receptu a další léčiva	700	627	549	709	612	551	984
Ostatní zdravotnické výrobky	40	43	44	43	36	21	42
Ortopedické a terapeutické pomůcky	298	293	240	348	263	166	351
Ambulantní zdravotní péče	**366**	**350**	**301**	**401**	**419**	**191**	**369**
Ambulantní lékařská péče	82	88	59	118	98	40	58
Ambulantní stomatologická péče	254	239	226	252	294	144	262
Ambulantní zdravotní péče ostatní	29	23	17	31	26	7	49
Ústavní zdravotní péče	**75**	**48**	**36**	**61**	**34**	**94**	**191**

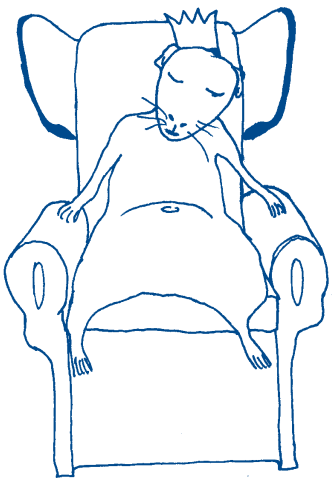

Z obsahu tabulky Domácnosti podle sociálních skupin - vybrané ukazatele bydlení je například vidět, že v roce 2006 připadalo na osobu v průměru 30,15 m² a výdaje domácnosti na bydlení činily v průměru za ČR 3 780 korun měsíčně. Podle údajů v tabulce můžete vaši domácnost srovnat s průměrem dané sociální skupiny a porovnat své výdaje. Nebo se podívat, o kolik se liší průměrná plocha na osobu od těch "vašich" metrů čtverečních, které na vás doma v průměru připadají.

Totéž srovnání je možné udělat s pomocí údajů v dalších tabulkách - patřila vaše domácnostem k těm 16 %, které měly v uvedeném roce myčku? Stoupla u vás také při srovnání let 2006 a 1993 spotřeba drůbežího masa či sýrů o 120 %, cukrovinek a čokolády o téměř 50 % a vypili jste třikrát více minerálek? Jíte méně vajec (-23 %), chleba (-17 %) a hovězího masa (-48 %)? Pak jste na tom stejně jako průměrná domácnost v ČR. Zkuste zjistit i podle dalších dat z tabulky a grafů, zda se v ČR za období 1993-2006 posunula spotřeba potravin směrem ke zdravější výživě.

Domácnosti podle sociálních skupin - vybrané ukazatele bydlení v roce 2006

		Domácnosti úhrnem	Zaměstnanci	Samostatně činní	Důchodci	Nezaměst-naní	Ostatní domácnosti
Počet domácností	absol.	4 027 670	2 006 907	502 095	1 281 000	191 740	45 928
Druh domu:							
rodinný dům	%	43,1	41,0	51,6	45,3	34,0	20,5
bytový dům	%	56,2	58,4	47,4	54,0	65,6	79,1
jiná budova, nezjištěno	%	0,7	0,7	0,9	0,7	0,4	0,4
Druh bytu:							
ve vlastním domě	%	38,9	37,3	50,1	39,3	28,8	16,6
v osobním vlastnictví	%	19,8	19,5	18,6	21,5	15,4	17,1
družstevní	%	12,8	14,4	11,8	10,6	13,3	12,5
nájemní	%	23,3	24,2	15,8	22,3	36,6	39,4
Typ nájemného:							
tržní	%	5,3	5,9	5,8	2,6	11,3	26,2
regulované	%	19,7	20,4	11,5	20,4	28,7	23,0
neplatí nájem	%	74,9	73,7	82,6	77,0	60,0	50,9
Průměrná plocha na osobu v m²		30,15	27,70	28,48	38,72	25,21	28,63
Náklady na bydlení:							
v Kč měsíčně na domácnosti celkem		3 780	4 019	4 504	3 119	3 674	4 304
v tom: nájemné		765	841	761	602	910	1 397
elektřina		983	1026	1 296	810	891	903
plyn z dálkového zdroje		700	713	907	618	587	664
teplo a teplá voda		550	608	540	458	553	709
vodné a stočné		312	343	416	225	309	270
ostatní služby		278	298	351	220	264	276
tuhá a tekutá paliva		192	190	234	187	160	86
v % z čistých peněžních příjmů domácnosti		16,5	15,0	13,3	21,4	28,9	37,4
Struktura nákladů na bydlení v % celkem		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom: nájemné		20,2	20,9	16,9	19,3	24,8	32,4
elektřina		26,0	25,5	28,8	26,0	24,3	21,0
plyn z dálkového zdroje		18,5	17,7	20,1	19,8	16,0	15,4
teplo a teplá voda		14,6	15,1	12,0	14,7	15,1	16,5
vodné a stočné		8,3	8,5	9,2	7,2	8,4	6,3
ostatní služby		7,4	7,4	7,8	7,1	7,2	6,4
tuhá a tekutá paliva		5,1	4,7	5,2	6,0	4,4	2,0

Vybavenost domácností předměty dlouhodobého užívání

Předmět	Počet předmětů na 100 domácností			
	2000	2003	2005	2006
Chladnička domácí[1]	152,5	159,0	160,2	161,6
Automatická pračka	101,0	103,2	104,5	104,6
Televizor barevný	115,8	121,8	126,2	126,7
Videorekordér	47,7	57,8	64,2	63,1
Osobní počítač	17,8	33,2	37,6	45,3
Mikrovlnná trouba	45,1	60,3	70,5	74,9
Myčka nádobí	5,5	10,9	14,0	16,4
Telefon - pevná linka	69,8	60,5	53,0	46,2
- mobilní	39,7	121,4	145,0	165,6
Osobní automobil[2]	69,5	69,5	71,0	71,7
Motocykl[2]	23,7	22,3	19,0	19,5

[1] vč. mrazniček

[2] dle znění vyhlášky 102/95 Sb. zákonů

Spotřeba nejdůležitějších druhů potravin na 1 obyvatele

Ukazatel	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
Obiloviny[1]	kg	164,5	136,3	136,7	136,5
Pšeničná mouka	kg	88,5	86,6	87,9	91,8
Žitná mouka	kg	22,4	11,1	12,8	7,9
Rýže	kg	3,9	4,6	4,0	5,2
Chléb	kg	60,3	56,0	53,2	49,5
Pšeničné pečivo běžné a jemné	kg	38,4	42,8	44,2	45,3
Těstoviny	kg	3,3	6,5	6,2	6,5
Maso celkem[2]	kg	84,3	79,4	81,4	80,6
z toho:					
vepřové	kg	48,1	40,9	41,5	40,7
hovězí	kg	19,8	12,3	9,9	10,4
drůbež	kg	11,7	22,3	26,1	25,9
Ryby celkem	kg	4,5	5,4	5,8	5,6
Mléko a mléčné výrobky[3]	kg	190,1	214,1	238,3	239,4
Mléko komzumní	l	72,8	57,8	53,7	51,9
Sýry celkem	kg	6,1	10,5	12,5	13,4
Vejce	kusy	318	275	246	245
Máslo	kg	5,3	4,1	4,8	4,4
Sádlo vepřové vč. slaniny	kg	6,1	4,8	4,9	4,7
Rostlinné jedlé tuky a oleje	kg	14,5	16,3	16,1	16,5
Ovoce v hodnotě čerstvého	kg	72,7	75,0	80,5	88,1
z toho citrusové plody	kg	12,8	14,9	17,6	17,3
Zelenina v hodnotě čerstvé	kg	74,2	82,9	77,8	81,4
Brambory	kg	84,0	77,0	72,5	70,0
Cukr	kg	38,9	36,1	40,5	39,0
Cukrovinky čokoládové, čokoláda, kakao	kg	3,9	4,7	5,4	5,7
Čaj	kg	0,3	0,3	0,3	0,2
Zrnková káva pražená	kg	2,2	2,4	2,2	2,3
Nápoje nealkoholické	l	112,1	206,0	281,0	289,0
z toho minerální vody	l	16,7	47,0	64,0	66,0

[1] v hodnotě zrna

[2] maso hovězí, telecí, vepřové, skopové, kozí, koňské a králičí, drůbež a zvěřina v hodnotě masa na kosti vč. vnitřností

[3] v hodnotě mléka, bez másla

Spotřeba ovoce a zeleniny

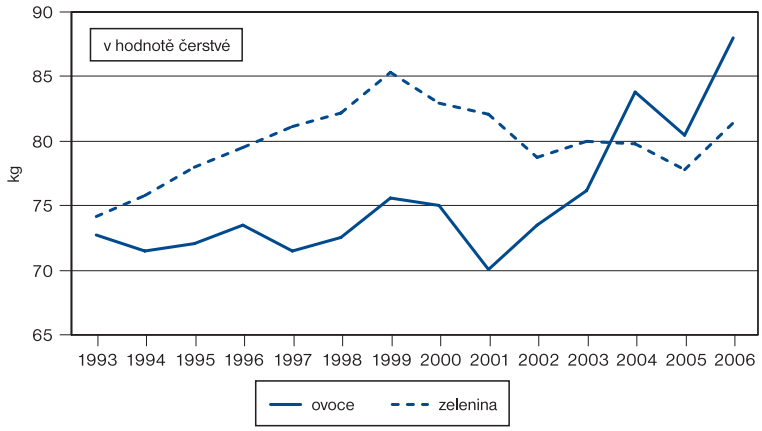

Spotřeba alkoholických nápojů a cigaret na 1 obyvatele*)

	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
Alkoholické nápoje[1)]	litry	9,2	9,9	10,2	10,2
Lihoviny (40 %)	litry	7,8	8,3	7,8	8,0
Víno	litry	15,3	16,1	16,8	17,2
Pivo	litry	153,6	159,9	163,5	159,1
Cigarety	ks	1 912	1 882	2 275	2 338

*) včetně spotřeby (nákupů) nerezidentů

[1)] v hodnotě čistého lihu (100 %)

Spotřeba nealkoholických nápojů, mléka a mléčných výrobků na 1 obyvatele ČR

spotřeba nealkoholických nápojů

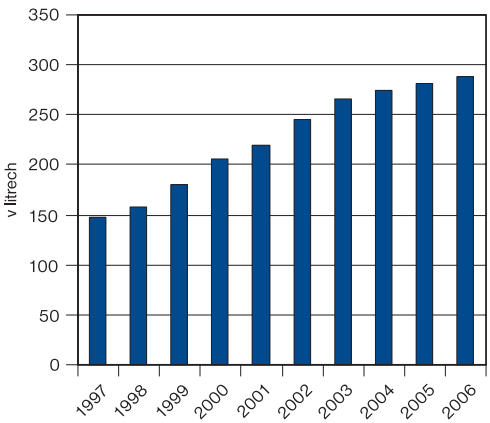

spotřeba mléka a mléčných výrobků

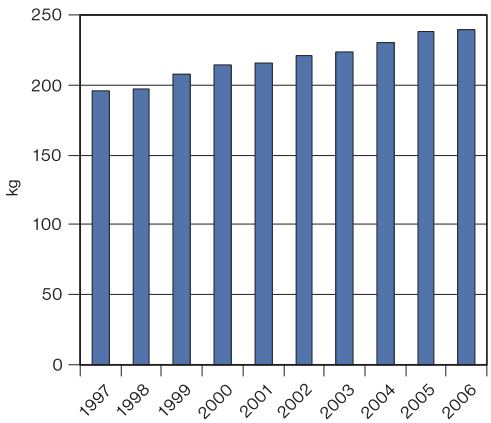

Průměrná výše vyplácených důchodů v prosinci

	2000	2003	2005	2006
Muži a ženy celkem				
Starobní				
celkem	6 296	7 083	7 755	8 200
nezkrácený	6 350	7 226	7 953	8 437
krácený trvale	5 943	6 432	6 914	7 241
krácený dočasně	5 686	6 122	6 536	7 091
Poměrný starobní	**3 647**	**3 699**	**3 775**	**3 859**
Invalidní				
plný	6 118	6 911	7 537	7 962
částečný	3 905	4 243	4 584	4 847
Vdovský a vdovecký	**4 480**	**4 830**	**5 143**	**5 385**
Sirotčí	**3 077**	**3 440**	**3 780**	**3 998**
Úhrnem (v Kč)	**5 909**	**6 616**	**7 238**	**7 653**

Poznámky:
Podle údajů ČSSZ. Nejsou zahrnuty důchody vyplácené do ciziny.
Trvale krácený - až 3 roky před věkovou hranicí přiznaný důchod podle § 31 zák. č. 155/1995 Sb.
Dočasně krácený - až 2 roky před věkovou hranicí přiznaný důchod podle § 30 zák. č. 155/1995 Sb.
Nezkrácený - starobní důchod přiznaný po dosažení důchodového věku
Poměrný starobní - starobní důchody přiznané podle § 26 zák. č. 100/1988 Sb. a podle § 29 písm. b) zák. č. 155/1995 Sb. (krátká doba pojištění)
Sólo - důchod vyplácen samostatně (bez současně vypláceného pozůstalostního důchodu)

Průměrná měsíční výše starobních důchodů

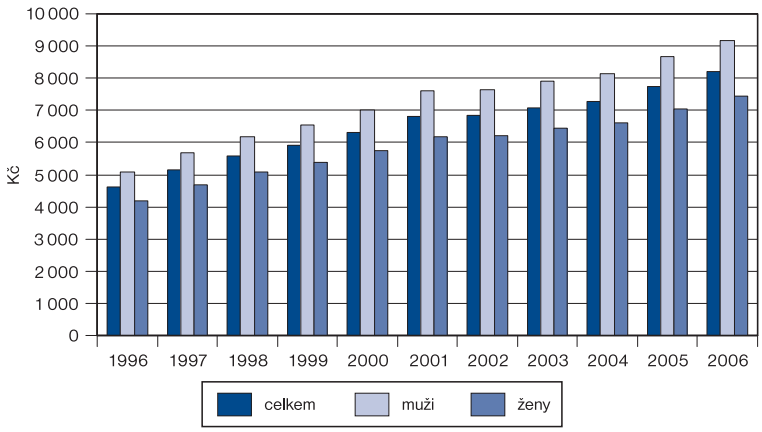

Ženy ve starobním důchodu berou o pětinu méně než muži a v čase je dokonce patrné zvětšování tohoto podílu v neprospěch žen - v roce 2000 byl v průměru jejich starobní důchod na úrovni 82 % starobního důchodu mužů, v roce 2003 pak na úrovni 81,4 % a v roce 2006 činil starobní důchod žen jen 81,2 % starobního důchodu mužů. Jestliže se důchod odvíjí od průměrné mzdy, je to logické. Ta byla u žen v poměru k průměrné mzdě mužů v uvedených letech ještě nižší (73,3 %, 74,6 % a 75,4 % průměrné mzdy mužů). Zatímco však poměr u průměrné mzdy se mírně zlepšuje, poměr u průměrného důchodu se dále zhoršuje v neprospěch žen. Co za tím může být? Napovím, že ženy pobírají ve vyšší míře než muži i jiné druhy důchodů. Ale u rozdílů v průměrné mzdě mužů a žen si zkuste rozebrat sami, co všechno je může způsobovat. Jen s argumentem, že je to nespravedlivé, se ale asi uspět nedá - nezapomínejte, že se stále pohybujeme ve světě průměrných čísel za celou ekonomiku, u všech profesí.

Důchodci podle výše starobního důchodu k 31. 12. 2006

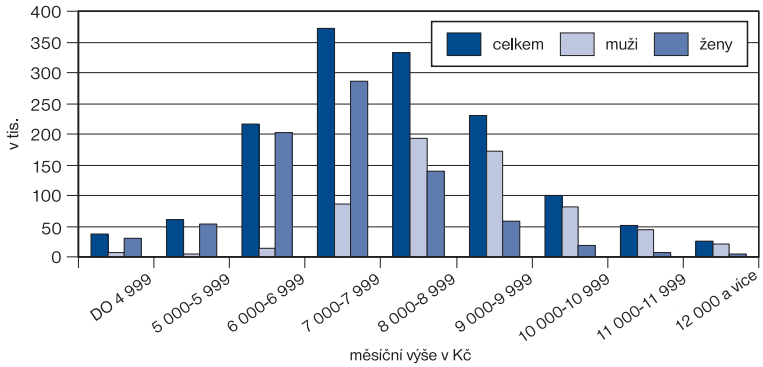

Relace průměrného starobního důchodu k průměrné hrubé nominální mzdě

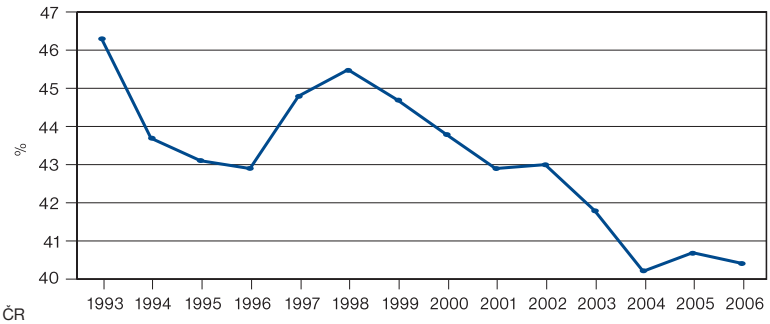

Pramen: MPSV ČR

Lidem se odchodem do důchodu zmenší jejich příjmy. V roce 1993 byl průměrný starobní důchod o 53,7 % nižší než průměrná hrubá mzda v zemi, v roce 2006 o 59,6 %. Důležité je uvědomit si, že člověk s vyšším či vysokým platem nedostává při odchodu do důchodu celých 40 % svých předchozích příjmů, jak se obvykle předpokládá (podle poměru, jehož vývoj je vidět v čárovém grafu). Poměr se totiž vypočítává z jediného čísla zjištěného ČSÚ jako průměr za celou ČR. Jestliže však zhruba dvě třetiny zaměstnaných berou méně než je takováto výše průměrné hrubé měsíční mzdy, jak jsme se dozvěděli z kapitoly 4 této ročenky, pak pro ně je naopak takto určený propočet výše důchodu nepatrně výhodnější.

Určit, kolik by důchodce měl - nebo spíš mohl - měsíčně pobírat, je těžké. Nedaří se to ani zákonodárcům, kteří o tom rozhodují - diskuse o věku odchodu do důchodu, kde vzít na důchody peníze, zda je stárnutí populace rizikem velkým či malým, kolik pracujících lidí bude ze svých platů přispívat na peníze pro důchodce, zda to má vůbec takto být, nebo zda přejít na nějaký jiný systém, v němž by si každý "šetřil" na svůj budoucí důchod sám, takovéto debaty trvají v ČR už téměř patnáct let. Zkuste se vžít do kůže politiků a diskutujte o tom. Použít k tomu můžete i mnoho dat z této ročenky. K čemu jste došli?

Kvízové otázky

1. Víte, v jaké výši bylo určeno existenční minimum pro dospělé osoby?
2. Kolik procent z výdajů jedné domácnosti připadalo v roce 2006 na potraviny a nealkoholické nápoje?
   a) 10,5 % b) 20,1 % c) 18,3 %
3. Kolik mobilních telefonů připadalo v roce 2006 na 100 českých domácností?
4. Kolik kilogramů čerstvé zeleniny snědl průměrně v roce 2006 jeden obyvatel ČR?
5. Byla ve srovnání s rokem 1993 míra inflace v roce 2007 vyšší nebo nižší?

Správné odpovědi najdete na konci publikace.

? ***Víte, že . . .***

na vstupném do zoologických zahrad se v roce 2006 vybralo téměř čtvrt miliardy korun, tedy dvakrát tolik co v roce 2000, zatímco počet návštěvníků stoupl jen o 18 %? Na hrady a zámky jich přišlo během tohoto období o třetinu více. V roce 2006 téměř 52 % vysílacího času televize Nova tvořily zábavné pořady oproti 12 % ve veřejnoprávní ČT 1. U zpravodajství byl tento poměr obrácený, 2,3 % ku 17,5 %. V letech 2004-2006 získal Českého lva za režii vždy režisér filmu, který byl zároveň oceněn v kategorii „nejlepší film“, a režiséři dominovali i cenám za dlouholetý umělecký přínos. Řekli byste, že podle počtu získaných olympijských medailí za celou historii konání her patří Češi a Slováci (do roku 1992 ještě jako Československo) do dvacítky nejúspěšnějších zemí světa a že v domácí anketě Fotbalista roku vítězili v období 2000-2007 s jedinou výjimkou jen Pavel Nedvěd a Petr Čech?

Státní divadla

	2000	2003	2005	2006
Divadla	**52**	**50**	**49**	**48**
Stálé scény v provozu	**84**	**96**	**92**	**95**
Sedadla v divadlech	**25 211**	**27 546**	**26 534**	**26 699**
Divadelní soubory	**82**	**79**	**82**	**80**
Představení	**14 659**	**14 052**	**14 419**	**14 367**
českých souborů v ČR	14 196	13 409	13 698	13 732
z toho:				
činohra	7 575	7 065	7 379	7 169
opera	1 084	1 075	1 067	1 076
opereta	686	563	380	381
balet	397	426	481	494
loutkové divadlo	3 093	2 934	2 920	3 116
muzikál	632	771	885	867
tanec, pohybové divadlo	18	16	18	30
českých souborů v zahraničí	332	535	588	515
zahraničních souborů v ČR	131	108	133	120
Nabídnutá místa na všech představeních v ČR (tis.)	5 280	4 846	4 791	4 810
Návštěvníci (tis.)	**4 289**	**3 837**	**3 771**	**3 845**
Návštěvníci na představeních:				
českých souborů v zahraničí (tis.)	229	470	563	355
zahraničních souborů v ČR (tis.)	32	27	30	31
Návštěvnost (%)	**81,2**	**79,2**	**78,7**	**79,9**

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2200

Představení - českých souborů v ČR

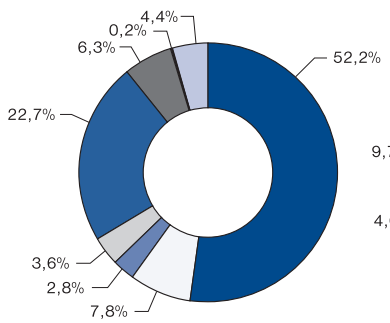

Premiéry

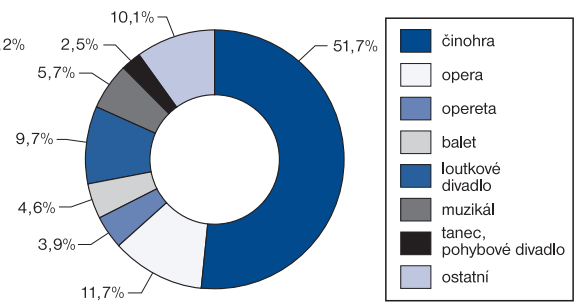

Mezi divadelními představeními v ČR dominují činohry. Ve státních divadlech tvoří přesně polovinu všech představení, v ostatních divadlech 46 % - dominují v premiérách i ve hrách v repertoáru. Hned na druhém místě je loutkové divadlo, které se podílí na celkovém počtu představení ve státních divadlech více než pětinou (22 %), v ostatních divadlech je jeho podíl 17 %. Do divadel (úhrnné statistiky jsou dostupné pouze za ta státní) se však chodí méně - v roce 2000 zaznamenaly scény státních divadel 4,3 mil. návštěvníků, v roce 2006 už jen 3,8 mil. návštěvníků. Obsazena byla v roce 2000 sedadla státních divadel z 81,2 %, ale v roce 2006 už jen ze 79,9 %. Na jakém představení jste byli naposledy vy? Chodíte do divadla i jindy než hromadně se školou? Pokud ne, co je příčinou?

Oproti divadlům zaznamenávají kina v ČR větší návštěvnost - v roce 2006 proti roku 2000 téměř o třetinu. Nejvíce se chodí na filmy USA (6,8 mil. návštěvníků), ale jejich návštěvnost postupně slábne (7,3 mil. v roce 2003). Je to tím, že jich distributoři nabízejí méně? Podle údajů z tabulky tomu tak není - v roce 2003 jich přišlo do kin 269, v roce 2006 pak 270. Znamená to tedy znatelný odklon návštěvníků kin od amerických filmů (-7 %), a to především k filmové tvorbě české provenience (+18 %).

V ČR se točí relativně velké množství filmů (na Slovensku se přestaly točit téměř úplně). V roce 2006 jich bylo v premiéře uvedeno 43, zatímco v roce 2000 jen 17 (stejně jako v roce 2003). Když se u nás řekne v souvislosti s kinematografií "nová vlna", víte, co to znamená? Dokázali byste vyjmenovat alespoň tři tvůrce nebo tvůrkyně, které jsou s ní spojováni? Znáte jejich současnou tvorbu, filmy které režírovali? Jak byly úspěšné? Co znamená slangový výraz "ártové kino"?

Ostatní divadla*)

	2000	2003	2005	2006
Divadla	**65**	**51**	**72**	**78**
Stálé scény v provozu	**27**	**31**	**51**	**50**
Divadelní soubory	**63**	**43**	**59**	**57**
Představení	**8 198**	**7 269**	**11 542**	**11 665**
českých souborů v ČR	7 801	6 838	10 865	11 156
z toho:				
činohra	4 166	3 969	5 153	5 391
opera	372	180	161	210
opereta	12	-	-	-
balet	16	23	67	37
loutkové divadlo	1 256	811	1 971	2 028
muzikál	362	273	665	611
tanec, pohybové divadlo	424	637	808	925
českých souborů v zahraničí	379	403	540	488
zahraničních souborů v ČR	18	28	137	21

*) církevní, občanských sdružení, obecně prospěšných společností, podnikatelů (právnických i fyzických osob) aj.

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2200

Kina

	2000	2003	2005	2006
Kina celkem	**690**	**623**	**530**	**759**
z toho:				
kina se dvěma a více kinosály	12	22	21	19
Sedadla (tis.)	195	142	154	240
Návštěvníci (tis.)	8 719	12 140	9 479	11 509
Představení (tis.)	197	341	318	345
Filmy uvedené v premiéře	**164**	**208**	**193**	**234**
z toho:				
česká tvorba[1)]	17	17	24	43
zahraniční tvorba	147	191	169	191
z toho:				
s českými titulky	137	181	152	174

[1)] vč. celovečerních dokumentárních, animovaných filmů nebo obnovených premiér

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2200

Distribuce celovečerních filmů do kin celkem

	Filmy			Představení			Návštěvníci kin		
	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006
Celovečerní filmy uvedené v kinech	**784**	**914**	**920**	**322 148**	**306 130**	**336 071**	**11 626 885**	**9 135 922**	**11 383 311**
z toho podle zemí:									
Česká republika	316	367	348	52 589	59 155	75 854	2 861 987	2 178 641	3 381 925
Francie	51	65	65	11 906	9 810	8 452	218 393	170 645	179 376
Slovensko	4	9	5	794	354	19	12 857	4 794	416
Spojené státy	269	278	270	215 234	190 521	211 562	7 290 073	5 616 356	6 778 411
ostatní	144	195	232	41 625	46 285	40 184	1 243 575	1 165 486	1 043 193

http://www.mkcr.cz

Činnost jednotlivých kulturních zařízení

	2000	2003	2005	2006
Muzea a galerie celkem	**454**	**460**	**465**	**490**
Pobočky celkem	276	303	304	310
Výstavy celkem	3 285	3 469	3 729	3 760
Návštěvníci celkem (tis.)	9 319	8 749	9 132	9 763
Hvězdárny, planetária, astronomické pozorovatelny - celkem	**48**	**54**	**51**	**49**
Návštěvníci (tis.)	491	535	539	530
Zoologické zahrady	**15**	**15**	**15**	**15**
Návštěvníci (tis.)	3 963	3 861	4 759	4 688
Vstupné (tis. Kč)	129 009	176 668	240 001	247 325
Botanické zahrady[1)]	**10**	**10**	**10**	**8**
Návštěvníci (tis.)	254	260	600	530
Vstupné (tis. Kč)	3 476	4 641	17 000	17 800
Jeskyně	**12**	**12**	**13**	**13**
Návštěvníci (tis.)	824	674	762	760
Vstupné (tis. Kč)	28 731	34 252	37 910	39 158
Hrady, zámky a ostatní památkové objekty[2)]	**197**	**245**	**269**	**271**
Návštěvníci (tis.)	9 090	10 420	11 797	12 109

[*)] vč. samostatných památníků
[1)] předběžné údaje
[2)] celkem, vč. nestátních zařízení

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2200

Noviny, časopisy a knihy

	1993	2000	2005	2006
Noviny a časopisy (periodický tisk)	**1 367**	**3 295**	**4 283**	**4 832**
v tom: deníky	31	103	116	165
týdeníky	168	271	244	259
čtrnáctideníky a měsíčníky	902	1 462	1 101	1 215
ostatní časopisy	266	1 459	2 822	3 193

Zdroj: Statistická ročenka ČR 2007

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2200

Průměrný prodaný denní náklad novin

Titul	2000	2003	2005	2006
Blesk	283 620	332 979	524 595	476 892
Hospodářské noviny	86 074	75 395	63 476	62 797
Lidové noviny	82 117	105 051	69 884	72 634
MF Dnes	353 991	337 988	299 889	303 355
Právo	249 217	212 808	170 583	162 875
Sport	59 811	60 959	69 408	66 504

http://www.abccr.cz/tabgraf96-soucasnost/tabprod_nak96_98.html
http://www.abccr.cz/tabperiod/nakper.html

Knihy (neperiodické publikace) - 2006

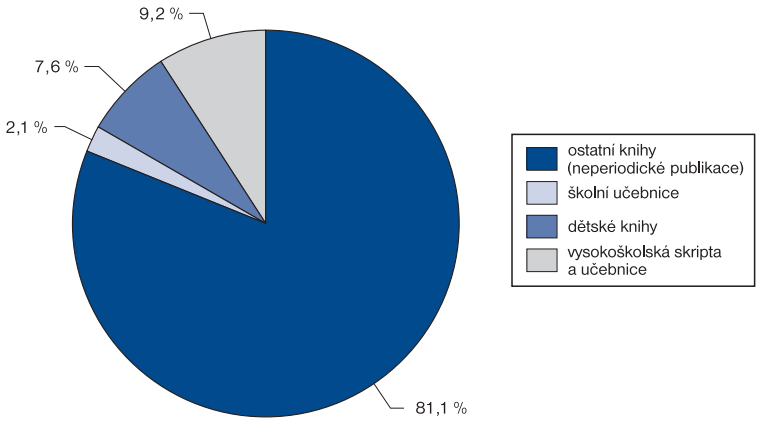

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2200

Tak obrovský rozmach jako ve sféře vydavatelství novin a časopisů je patrný jen v málokteré oblasti české společnosti. Věřili byste, že počet vydávaných deníků stoupl v roce 2006 proti roku 1993 více než pětkrát a ostatních časopisů 12krát? Celkem se počet pravidelně vydávaných novinových a časopiseckých titulů zvýšil za uvedené období 3,5krát. Z tabulky však jasně vidíte, že u týdeníků a tisku vydávaného měsíčně či jednou za čtrnáct dní byl velký nárůst patrný především v období 1993-2000. Poté se už počty jejich titulů zredukovaly. U denně vydávaných novin je naopak patrný stálý růst, stejně jako u ostatních časopisů. Lidé si často oblíbí jeden titul, který kupují dlouhá léta. Z čeho myslíte, že může pramenit takovéto chování? Proč je nejprodávanějším deníkem v ČR Blesk vedoucí s velkým odstupem před ostatními tituly, které vesměs ztrácejí, jak si můžete ověřit v tabulce průměrného prodaného denního nákladu novin?

Zastoupení programových typů ve vysílání 2006

podíl v %

	ČT 1	ČT 2	NOVA TV	PRIMA TV
Zpravodajství	17,5	28,3	2,3	1,6
Publicistika	16,3	7,1	3,3	2,7
Dokumentaristika	8,7	16,0	1,8	0,9
Vzdělávací pořady	3,2	4,9	0,0	0,0
Náboženské pořady	0,5	0,7	0,0	0,0
Sportovní pořady	0,4	12,1	1,0	1,0
Dramatické pořady	30,2	12,7	23,0	49,6
Hudební pořady	3,1	9,1	0,5	0,0
Zábavné pořady	11,9	4,8	51,8	22,4
Účelové pořady	4,3	2,8	4,8	5,9
Teleshopping	2,1	1,5	3,4	2,9
Reklama	1,9	0,1	8,1	13,0
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: *www.ceskatelevize.cz; www.iprima.cz; www.nova.cz*

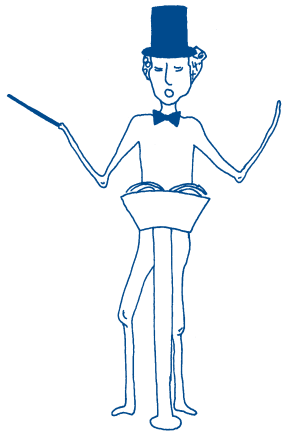

Rozhlasové vysílání*)

	2003		2004		2005		2006	
	veřejnoprávní	soukromé 1)	veřejnoprávní	soukromé	veřejnoprávní	soukromé	veřejnoprávní	soukromé 2)
Rozhlasové vysílání celkem (hod.)	**105 004**	**411 990**	**104 075**	**455 243**	**114 736**	**445 253**	**133 876**	**463 687**
Podíl vysílaných pořadů (%):								
zpravodajských	42,0	5,7	26,9	9,1	25,2	6,3	42,9	5,1
vzdělávacích	0,9	0,4	0,5	0,5	0,3	0,5	1,2	0,3
kulturních	3,3	1,5	2,8	2,2	2,2	1,7	3,1	1,0
zábavných	42,4	70,1	30,2	65,2	55,8	70,7	50,8	76,2
náboženských	0,6	0,2	0,6	0,2	0,7	0,2	0,5	0,2
reklamních	0,6	6,0	0,6	5,9	0,6	6,8	0,4	7,9
ostatních	10,2	16,1	38,4	16,9	15,2	13,8	1,0	9,4

*) údaje za veřejnoprávní instituce a držitele licencí k soukromému rozhlasovému vysílání
1) údaje vykázalo 60 držitelů licencí k soukromému rozhlasovému vysílání
2) předběžné údaje

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/kapitola/10n1-06-_2006-2200
http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2200

V roce 2006 téměř 52 % vysílacího času televize Nova tvořily zábavné pořady oproti 12 % ve veřejnoprávní ČT 1. U zpravodajství byl tento poměr obrácený, 2,3 % ku 17,5 %. Největší podíl reklamního vysílání měla televize Prima (téměř 13 %), ČT 1 pak necelá 2 %. Strukturu vysílacího času ovlivňují telenovely - víte, že vůbec největší podíl ze všech uvedených televizních stanic měly v roce 2006 dramatické pořady na Primě, a to téměř 50 %?

A rádia? Ve veřejnoprávním rozhlasovém vysílání stoupl podíl vzdělávacích pořadů v roce 2006 proti roku 2003 o více než třetinu a podíl zábavných pořadů o čtvrtinu. S výjimkou zpravodajství, které si svůj podíl zhruba udrželo, došlo u všech dalších kategorií pořadů ke snížení podílu vysílacího času. Na soukromých rádiích vzrostl o třetinu podíl reklam a o 9 % podíl zábavných pořadů v neprospěch všech ostatních pořadů (nejvíce těch o kultuře).

Reklamní bloky v televizi vám spíše vadí nebo jste nedali dopustit na kontroverzního "bóbika" či vtipy v podobě sobího spřežení čivav?

Český lev

Kategorie	2006	2007
Nejlepší film	Obsluhoval jsem anglického krále	Tajnosti
Nejlepší režie	Jiří Menzel - Obsluhoval jsem anglického krále	Jan Svěrák - Vratné lahve
Nejlepší scénář	Robert Sedláček - Pravidla lži	Zdeněk Svěrák - Vratné lahve
Nejlepší kamera	Jaromír Šofr - Obsluhoval jsem anglického krále	Ramunas Greičius - Tajnosti
Nejlepší střih	Jiří Brožek - Hezké chvilky bez záruky	Jiří Brožek - …a bude hůř
Nejlepší zvuk	Jakub Čech, Pavel Rejholec - Grandhotel	Laurent Zeilig - Edith Piaf
Nejlepší hudba	Jan P. Muchow - Grandhotel	Becky Bentham, Edouard Dubois, Christopher Gunning - Edith Piaf
Nejlepší výtvarný počin	Jan Balej, Pavel Koutský, Petr Poš a Martin Velíšek - Fimfárum 2	Jan Balej - Jedné noci v jednom městě
Hlavní ženský herecký výkon	Anna Geislerová - Kráska v nesnázích	Marion Cotillard - Edith Piaf
Vedlejší ženský herecký výkon	Jana Brejchová - Kráska v nesnázích	Zuzana Bydžovská - Gympl
Hlavní mužský herecký výkon	Jiří Schmitzer - Kráska v nesnázích	Ivan Trojan - Václav
Vedlejší mužský herecký výkon	Martin Huba - Obsluhoval jsem anglického krále	Jan Budař - Václav
Dlouholetý umělecký přínos	Ivan Passer	Vojtěch Jasný
Divácky nejúspěšnější film	Rafťáci	Vratné lahve

http://www.ceskylev.cz/index.php?option=displaypage&Itemid=51&op=page&SubMenu=51

Tři Čeští lvi za rok 2007 pro francouzský film Edith Piaf? Ne, není to omyl, protože na jeho produkci se úspěšně podílel i český kapitál - film získal dva Oscary (Ceny americké Akademie filmových umění) a dalších 29 cen a 30 nominací na prestižních světových soutěžích - jen na Ceasara, francouzskou obdobu Oscarů, měl 11 nominací a 5 z nich získal. V letech 2004-2007 získaly Českého lva filmy Horem pádem, Štěstí, Obsluhoval jsem anglického krále a Tajnosti. Jestliže jste některé viděli, můžete si o nich popovídat. Nebo třeba o hvězdách českého filmu jako je Aňa Geislerová, Pavel Liška, Táňa Vilhelmová, Ivan Trojan, Jiří Macháček… A podívat se, jak jsou na tom v letech 2006 a 2007 s Českými lvy.

V jiné známé soutěži, Českém slavíku (s více než padesátiletou tradicí, ještě jako Zlatý slavík), nehlasují odborníci, ale pouze posluchači. Ve zpěvácké kategorii se u vítěze objevuje téměř stále stejné jméno a jak je vidět z tabulky za léta 2004-2007, v kategorii zpěvaček pouze dvě jména. Jen kategorie skupin je poněkud pestřejší. Co soudíte o zajímavé skutečnosti, že například věkové rozpětí top pětice zpěvaček sahá od stálice v důchodovém věku až k talentu, který ještě ani nedostal občanský průkaz? Na adrese *http://www.ceskyslavik.cz/start.php* si můžete najít, jak si v Českém slavíku vedli v jednotlivých letech například vítězové soutěže Česko hledá Superstar. Pokud patříte k těm, pro které je největším zážitkem třeba atmosféra při vystoupení skupiny Čechomor na nádvořích českých hradů, podívejte se také. Od roku 2004 je tato skupina vždy pátá nebo šestá.

Víte, jak se jmenuje soutěž, kde hlasují o zpěvácích a hudbě odborníci a kdo vyhrál naposledy v některé z kategorií?

Český slavík

Kategorie	Pořadí	2004	2005	2006	2007
Zpěvačky	**1.**	**Lucie Bílá**	**Aneta Langerová**	**Aneta Langerová**	**Lucie Bílá**
	2.	Aneta Langerová	Lucie Bílá	Lucie Bílá	Aneta Langerová
	3.	Helena Vondráčková	Helena Vondráčková	Helena Vondráčková	Lucie Vondráčková
Zpěváci	**1.**	**Karel Gott**	**Karel Gott**	**Karel Gott**	**Karel Gott**
	2.	Daniel Landa	Daniel Landa	Petr Kolář	Petr Kolář
	3.	Petr Muk	Petr Kolář	Daniel Bárta	Daniel Landa
Skupiny	**1.**	**Kabát**	**Chinaski**	**Divokej Bill**	**Kabát**
	2.	Chinaski	Kabát	Kabát	Chinaski
	3.	Lucie	Divokej Bill	Chinaski	Divokej Bill
Absolutní slavík		**Lucie Bílá**	**Aneta Langerová**	**Aneta Langerová**	**Lucie Bílá**
Objev roku		Aneta Langerová	Vlastimil Horváth	Ewa Farna	Josef Vágner
Skokan roku - zpěvačka		Radúza	Helena Zeťová	Iva Frühlingová	Barbara Zemanová
Skokan roku - zpěvák		Richard Krajčo	Petr Bende	Matěj Ruppert	Zbyněk Drda
Skokan roku - skupina		J.A.R.	Votchi	Wanastowi Vjecy	Argema

http://www.ceskyslavik.cz/start.php

Nejprodávanější alba roku 2007

Kategorie	Název alba
Nejprodávanější album celkově	
Čechomor	Koledy (Sváteční Čechomor)
Zpěvák	
Daniel Landa	Kvaska
Petr Kolář	Bez křídel
Karel Gott	50 hitů
Zpěvačka	
Aneta Langerová	Dotyk
Lucie Bílá	Woman
Lucie Vondráčková	Pelmel 1993-2007
Skupina	
Čechomor	Koledy (Sváteční Čechomor)
Chinaski	"07"
Wanastowi Vjecy	Best of 20 let

Pramen: Mezinárodní federace hudebního průmyslu

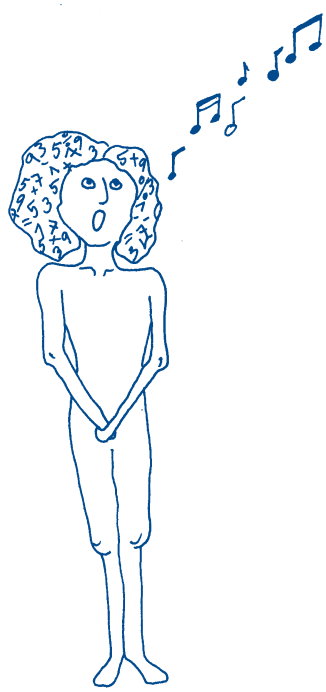

Sportovní zařízení podle krajů v roce 2006

Území	koupaliště a bazény	z toho kryté bazény	hřiště	tělocvičny	stadiony včetně krytých	zimní stadiony včetně krytých
Česká republika	**1 271**	**342**	**10 158**	**5 288**	**974**	**221**
kraj:						
Hl. m. Praha	55	33	255	180	27	12
Středočeský	81	21	1 078	529	164	25
Jihočeský	145	13	933	362	65	17
Plzeňský	84	14	468	269	67	12
Karlovarský	41	19	275	167	21	6
Ústecký	119	29	385	328	65	20
Liberecký	88	24	477	268	54	13
Královéhradecký	90	21	873	421	61	17
Pardubický	68	11	712	340	49	19
Vysočina	100	15	785	318	43	18
Jihomoravský	102	34	1 274	679	80	16
Olomoucký	57	22	819	443	70	9
Zlínský	111	26	752	322	64	11
Moravskoslezský	130	60	1 072	662	144	26

Pramen: *http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/krajske_rocenky*

Olympijské hry: přehled medailí získaných sportovci jednotlivých států světa

Pořadí dle počtu zlatých medailí	Stát	Letní olympijské hry (1896 - 2004)				Zimní olympijské hry (1924 - 2006)				Letní a zimní olympijské hry (celkem)			
		Získané medaile				Získané medaile				Získané medaile			
		zlato	stříbro	bronz	celkem	zlato	stříbro	bronz	celkem	zlato	stříbro	bronz	celkem
1.	USA	896	692	603	2191	78	80	58	216	974	772	661	2407
2.	SSSR	395	319	296	1010	78	57	59	194	473	376	355	1204
3.	Itálie	182	148	164	494	36	31	34	101	218	179	198	595
4.	Francie	184	196	216	596	25	24	34	83	209	220	250	679
5.	Německo	147	153	188	488	60	59	41	160	207	212	229	648
6.	Velká Británie	188	242	238	668	8	3	10	21	196	245	248	689
7.	NDR	153	129	127	409	39	36	35	110	192	165	162	519
8.	Švédsko	142	156	172	470	43	31	44	118	185	187	216	588
9.	Maďarsko	156	135	157	448	0	2	4	6	156	137	161	454
10.	Norsko	51	43	41	135	98	98	84	280	149	141	125	415
11.	Finsko	100	82	113	295	41	58	52	151	141	140	165	446
12.	Japonsko	114	106	115	335	9	10	13	32	123	116	128	367
13.	Austrálie	117	122	147	386	3	0	3	6	120	122	150	392
14.	Rusko	86	80	85	251	33	24	19	76	119	104	104	327
15.	Čína	112	96	78	286	4	16	13	33	116	112	91	319
16.	Kanada	55	85	102	242	38	38	43	119	93	123	145	361
17.	Nizozemsko	64	74	92	230	25	30	23	78	89	104	115	308
18.	Rumunsko	82	88	113	283	0	0	1	1	82	88	114	284
19.	Švýcarsko	43	70	61	174	38	37	43	118	81	107	104	292
20.	Jižní Korea	55	64	65	184	17	8	6	31	72	72	71	215
27.	**Československo**	**49**	**49**	**45**	**143**	**2**	**8**	**15**	**25**	**51**	**57**	**60**	**168**
45.	**Česká republika**	**7**	**9**	**11**	**27**	**3**	**5**	**2**	**10**	**10**	**14**	**13**	**37**
58.	**Slovensko**	**4**	**6**	**4**	**14**	**0**	**1**	**0**	**1**	**4**	**7**	**4**	**15**
103.	**Čechy**	**0**	**1**	**3**	**4**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**3**	**4**

Komentář: Čechy do roku 1912
Československo 1920 až 1992
Česká republika a Slovensko od roku 1994

Zdroj: *www.wikipedia.org*

Vybrané atletické rekordy mužů Československa resp. České republiky v letech 1910 - 2006

Muži	běh na 100 m	běh na 400m	běh na 1 500 m	běh na 110 m překaž.	skok do dálky	skok o tyči	skok do výšky	vrh koulí	hod oštěpem	hod diskem
1910	11,4	54,8	4:19,4	19,0	6,505	3,37	1,68	12,00	.	42,63
1920	11,0	52,6	4:06,4	17,4	6,505	3,745	1,785	12,18	42,62	42,63
1930	10,8	50,0	4:01,4	15,2	7,15	4,005	1,875	14,88	60,64	44,62
1940	10,6	49,1	3:57,0	15,2	7,26	4,02	1,98	16,20	61,46	46,30
1950	10,6	48,5	3:49,4	14,8	7,41	4,16	1,98	16,20	71,66	49,87
1960	10,4	46,6	3:38,1	14,5	7,66	4,51	2,10	18,19	75,32	56,69
1970	10,2	45,7	3:37,6	13,6	7,73	5,00	2,18	19,27	80,06	66,48
1980	10,35	45,77	3:37,0	13,4	8,03	5,30	2,25	21,04	84,72	71,26
1990	10,25	45,77	3:34,87	13,48	8,25	5,73	2,36	21,93	92,94	71,26
2000	10,24	45,77	3:34,87	13,48	8,25	5,73	2,36	21,93	98,48	71,26
2005	10,24	45,77	3:34,87	13,48	8,25	5,80	2,36	21,93	98,48	71,26
2006	10,24	45,77	3:34,87	13,48	8,25	5,80	2,36	21,93	98,48	71,26

Vybrané atletické rekordy žen Československa resp. České republiky v letech 1930 - 2006

Ženy	běh na 200 m	běh na 800 m	běh na 80/100 m překážek	skok do dálky	skok do výšky	vrh koulí	hod oštěpem
1930	26,8	2:36,8	12,2	5,30	1,50	10,86	30,87
1940	26,7	2:28,2	12,2	5,30	1,51	10,98	36,57
1950	25,5	2:20,5	11,8	5,47	1,56	13,57	48,43
1960	24,7	2:08,0	10,9	6,03	1,69	15,53	56,67
1970	23,7	2:05,4	13,7	6,47	1,85	16,77	56,67
1980	22,53	2:00,1	13,55	6,83	1,92	22,32	58,84
1990	21,97	1:53,28	13,35	6,89	1,92	22,32	66,56
2000	21,97	1:53,28	13,05	6,89	2,00	22,32	64,19
2005	21,97	1:53,28	13,05	6,89	2,00	22,32	65,91
2006	21,97	1:53,28	13,05	6,89	2,00	22,32	66,12

Poznámka: do roku 1960 běh na 80 m překážek žen, od roku 1970 běh na 100 m překážek
Zdroj: Luděk Follprecht

Nejvíce koupališť a bazénů je v Jihočeském kraji (145), ale těch krytých jen velmi málo (13). Ty najdete naopak nejvíce v Moravskoslezském kraji, tvoří skoro polovinu z těch, co jsou postaveny na jeho území. Je tam i nejvíce zimních stadionů - včetně krytých celkem 26, téměř stejně jako ve Středočeském kraji. Aquaparky rostou v ČR jako houby po dešti a poskytují skvělou příležitost pro relaxaci i například rodinám s malými dětmi. V Praze na jaře 2008 ještě žádný neexistoval, ale v její těsné blízkosti (ve středočeských Čestlicích) byl uveden do provozu největší aquapark ve střední Evropě s 2,5 tis. m^2 plochy). Další krásný a také skoro nový je hned v blízkém Kladně, jiný oblíbený například v Horažďovicích na jihozápadě Čech.

Avšak ne vždy na krytých stadionech, ale možná jen na zamrzlých rybnících vyrůstaly legendy českého hokeje, budoucí olympijští vítězové. Stejně tak na pláccích za domy, kde začínali někteří slavní fotbalisté. Historická tabulka olympijských her (těch letních za léta 1896-2004 a zimních za období 1924-2006) představuje naši zemi (resp. Československo) podle zisku medailí téměř jako sportovní velmoc. Figurujeme tam sice ve čtvero podobách (jako české země v Rakousko-Uhersku, jako Československo a poté jako ČR a SR), ale tím se nenechte zmást. Kdybychom sečetli české a slovenské medaile, patřily by dohromady naše země do první dvacítky nejúspěšnějších států všech dob, a to v případě jak letních tak i zimních olympijských her. Dobré na tak malou zemi, že? Vyšší medailové zisky ze zemí se zhruba stejným či menším počtem obyvatel mají jednak skandinávské země, bodující dnes i historicky v severských sportech (lyžování) a pak už jen Maďarsko, Nizozemsko a Švýcarsko. Ostatní země jsou, co se rozměru a počtu obyvatel týká, zcela nesouměřitelné a odpovídá tomu i jejich medailový zisk.

Ale nejsou jen olympijské hry. Například na posledním mistrovství světa v lehké atletice v japonské Ósace v roce 2007 se ČR umístila mezi všemi zúčastněnými zeměmi na 6. místě se dvěma zlatými (Roman Šebrle, Barbora Špotáková) a jednou stříbrnou medailí (Kateřina Baďurová).

A jak jste na tom se sportem vy? Zkuste si podle historické tabulky vybraných atletických rekordů ČR, resp. Československa, například porovnat, zda náhodou neběháte patnáctistovku skoro stejně rychle, jako mistr českých zemí v první dekádě minulého století nebo neskáčete stejně vysoko jako národní rekordmanka z 30. let! Víte, že Jan Železný hodil oštěpem ve světovém (a tedy i národním) rekordu z konce 80. let více než dvakrát dál, než mistr českých zemí v roce 1910?

Přehled mistrů české (československé) ligy v kopané v letech 1925 - 2007

Pořadí	Klub	Tituly	Pořadí	Klub	Tituly
1.	Sparta Praha	30	8. - 13.	Bohemians Praha	1
2.	Dukla Praha	11	8. - 13.	Zbrojovka Brno	1
3.	Slavia Praha	10	8. - 13.	Inter Bratislava	1
4.	Slovan Bratislava	8	8. - 13.	Viktoria Žižkov	1
5.	Spartak Trnava	5	8. - 13.	TJ Vitkovice	1
6.	Baník Ostrava	4	8. - 13.	Spartak Hradec Králové	1
7.	Slovan Liberec	2		Tituly celkem	70

Prameny: Zlatá kniha kopané
Malá encyklopedie fotbalu

Přehled mistrů české (československé) ligy v ledním hokeji v letech 1937 - 2007

Pořadí	Klub	Tituly	Pořadí	Klub	Tituly
	Tituly celkem	57	8. - 9.	VSŽ Košice	2
1.	Dukla Jihlava	12	10. - 16.	Hamé Zlín	1
2.	Kometa (RH, ZKL) Brno	11	10. - 16.	Slovan Bratislava	1
3.	Sparta Praha	8	10. - 16.	Motor Č. Budějovice	1
4. - 6.	Poldi Kladno	6	10. - 16.	Dukla Trenčín	1
4. - 6.	LTC Praha	6	10. - 16.	Slavia Praha	1
4. - 6.	Petra (Dadák) Vsetín	6	10. - 16.	HC Olomouc	1
7.	Moeller (Tesla) Pardubice	4	10. - 16.	ATK Praha	1
8. - 9.	Vítkovice Steel	2			

Zdroj: *www.hokej.cz*
Historie československého a českého hokeje 1908–1999 (autoři: Jiří Stránský, Kamil Ondroušek)

Které kluby vítězily ve dvou nejpopulárnějších českých sportech z historického hlediska? O titul mistrů v kopané se od roku 1925 podělilo zatím 13 klubů - z toho tři slovenské (Slovan Bratislava 8x, Spartak Trnava 5x a Inter Bratislava 1x). Nejčastěji slavily titul pražské kluby: Sparta (30x), svého času velmi slavná Dukla (11x) a také Slavia (10x). A když se řekne "Sparta Praha - Baník Ostrava", co se vám vybaví? Mimochodem, Baník byl mistrem naší fotbalové ligy během let 1925-2007 celkem 4x a pomineme-li slovenské kluby, umístil se historicky hned za trojkou pražských es.

V ledním hokeji získalo mistrovský titul během let 1937-2007 celkem 16 mužstev, z toho tři ze Slovenska. Nejúspěšnější byla Dukla Jihlava s 12 tituly a Kometa Brno (dříve Rudá hvězda Brno či ZKL Brno), která zvítězila 11x. V současné době, kdy stojí provoz hokejových i fotbalových klubů velké peníze a i některé slavné evropské kluby vlastní boháči z jiných zemí (například majitelem anglické Chelsea je ruský ropný magnát Roman Abramovič), některá slavná jména tehdejších mistrovských klubů už ani neznáme.

Titul Sportovec roku, udělený sportovními novináři poprvé v roce 1959, okupují od roku 1992 většinou atleti a hokejisté - ze 16 cen pro Sportovce roku jich získali 8, z toho celou polovinu oštěpař Jan Železný. Ten se za svou sportovní kariéru zúčastnil celkem pěti olympiád, což je zcela nevídané. Období 1960-1968 zase patřilo sportovním gymnastkám - z 9 udělených prestižních cen jich získaly 5, z toho 4x byla sportovkyní roku vyhlášena Věra Čáslavská. Víte, že sportovkyní roku 2007 byla rychlobruslařka Martina Sáblíková, mistryně světa, Evropy a světová rekordmanka na dlouhých tratích a přitom v ČR není ani jeden rychlobruslařský ovál? Podle svých slov trénuje v ponožkách na dřevěné desce doma v pokoji, na zamrzlých českých rybnících nebo v zahraničí.

Přehled vítězů ankety Fotbalista roku

Ročník	Fotbalista	Ročník	Fotbalista
1997	Němec Jiří (Schalke)	2003	Nedvěd Pavel (Juventus)
1998	Nedvěd Pavel (Lazio Řím)	2004	Nedvěd Pavel (Juventus)
1999	Berger Patrik (Liverpool)	2005	Čech Petr (Chelsea)
2000	Nedvěd Pavel (Lazio Řím)	2006	Čech Petr (Chelsea)
2001	Nedvěd Pavel (Lazio Řím)	2007	Čech Petr (Chelsea)
2002	Rosický Tomáš (Dortmund)		

Zdroj: *www.fotbal.cz*
www.sport.idnes.cz

Sportovec roku 1959 - 2007

Rok	Příjmení a jméno	Sport	Rok	Příjmení a jméno	Sport
1959	Jirásek Vladimír	vodní slalom	1984	Jeriová Květa	běh na lyžích
1960	Bosáková Eva	sportovní gymnastika	1985	Jirmus Petr	letecká akrobacie
1961	Mikoláš Josef	lední hokej	1986	Pribilinec Jozef	atletika - chůze
1962	Romanovi Eva a Pavel	krasobruslení	1987	Parma Jiří	skoky na lyžích
1963	Kozák Václav	veslování - skif	1988	Pribilinec Jozef	atletika - chůze
1964	Čáslavská Věra	sportovní gymnastika	1989	Szabó Attila	rychlostní kanoistika
1965	Daněk Ludvík	atletika - hod diskem	1990	Lohyňa Jozef	zápas ve volném stylu
1966	Čáslavská Věra	sportovní gymnastika	1991	Šimůnek Radomír	cyklokros
1967	Čáslavská Věra	sportovní gymnastika	1992	Změlík Robert	atletika - desetiboj
1968	Čáslavská Věra	sportovní gymnastika	1993	Železný Jan	atletika - oštěp
1969	Rezková Milena	atletika - skok do výšky	1994	Hašek Dominik	lední hokej
1970	Rygl Ladislav	lyžování - severská kombinace	1995	Železný Jan	atletika - oštěp
1971	Nepela Ondrej	krasobruslení	1996	Doktor Martin	kanoistika
1972	Daněk Ludvík	atletika - hod diskem	1997	Dvořák Tomáš	atletika - desetiboj
1973	Kodeš Jan	tenis	1998	Hašek Dominik	lední hokej
1974	Mácha Vítězslav	řeckořímský zápas	1999	Dvořák Tomáš	atletika - desetiboj
1975	Kodejška Karel	skoky na lyžích	2000	Železný Jan	atletika - oštěp
1976	Tkáč Anton	dráhová cyklistika	2001	Železný Jan	atletika - oštěp
1977	Mácha Vítězslav	řeckořímský zápas	2002	Valenta Aleš	akrobatické lyžování
1978	Tkáč Anton	dráhová cyklistika	2003	Nedvěd Pavel	fotbal
1979	Pospíšilové Jan a Jindřich	kolová	2004	Šebrle Roman	atletika - desetiboj
1980	Zaremba Ota	vzpírání	2005	Jágr Jaromír	hokej
1981	Kratochvílová Jarmila	atletika - běžecké disciplíny	2006	Neumannová Kateřina	klasické lyžování
1982	Bugár Imrich	atletika - hod diskem	2007	Sáblíková Martina	rychlobruslení
1983	Kratochvílová Jarmila	atletika - běžecké disciplíny			

Zdroj. *www.sportovecroku.cz*

Kvízové otázky

1. Víte, kolik se v roce 2006 odehrálo v České republice divadelních představení? A jaká byla návštěvnost?
2. Kolik premiér českých filmů bylo uvedeno do kin za rok 2006? Je to více než v předchozích letech?
3. Kolik návštěvníků v roce 2006 přivítaly zoologické zahrady v ČR?
4. Víte, kolik druhů novin a časopisů se u nás vydalo v roce 2006?
5. Jaký film byl v roce 2007 oceněn soškou Českého lva za divácky nejúspěšnější film?
6. Která zpěvačka získala ve své kategorii ocenění Český slavík v roce 2007?

Správné odpovědi najdete na konci publikace.

Doplňovačka

Vyplňte naši doplňovačku a získejte název sportovního odvětví, o kterém se říká, že je "královnou sportů".

1. Zábavní centrum s koupalištěm a skluzavkami (cizím slovem).
2. Stát s třetím nejvyšším počtem zlatých medailí ze všech dosud uspořádaných olympijských her.
3. Nejznámější český sportovec v hodu oštěpem.
4. Vítěz ankety Fotbalista roku 2007.
5. Český fotbalový klub, který získal za celou dobu existence ligy v kopané u nás nejvíce titulů.
6. Rychlostní běh na krátkou vzdálenost.
7. Sportovec roku 2007.
8. Země, která dosud nasbírala nejvíce olympijských medailí za celou historii konání olympijských her.

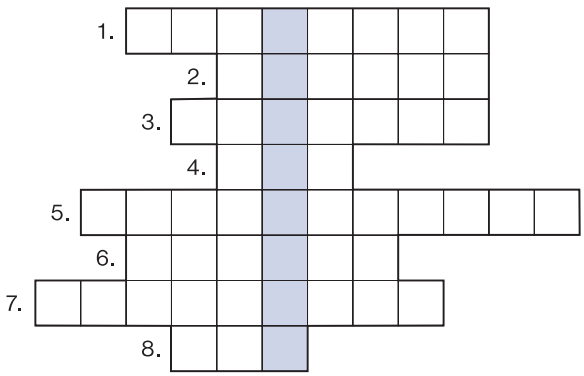

Tajenku najdete na konci publikace.

? ***Víte, že . . .***

v roce 2006 bylo v systému zdravotní péče České republiky přes 211 mld. korun? Z toho 166 mld. poslali lidé zdravotním pojišťovnám jako odvody ze svých mezd, 20 miliardami do něj přispěl stát a v soukromých platbách za zdravotní péči vydali lidé v lékařských ordinacích a za léky přes 25 mld. korun (v roce 2000 takto uhradili 12 mld. korun). Řekli byste, že nejčastějším infekčním onemocněním v ČR jsou plané neštovice a že spotřeba marihuany stoupla za šest let o 5 tun? Na AIDS u nás do roku 2006 zemřelo 123 lidí.

Vybrané ukazatele zdravotnictví

	2000	2003	2005	2006
Lékaři	35 782	37 260	37 612	38 155
Počet obyvatel na 1 lékaře	287	274	273	270
Zubní lékaři	6 725	6 839	6 979	7 024
Počet obyvatel na 1 zubního lékaře	1 527	1 493	1 469	1 465
Lůžka ve zdravotnických zařízeních na 1 000 obyvatel	10,9	11,2	11,0	11,0
z toho v nemocnicích	6,6	6,5	6,3	6,2
Hospitalizovaní pacienti v nemocnicích celkem (tis.)	2 017	2 180	2 223	2 184
Průměrná ošetřovací doba v nemocnicích (dny)	8,6	8,3	8,0	7,9

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2300

Výdaje na zdravotnictví

	2000	2003	2005	2006
Výdaje úhrnem v mil. Kč	**138 188**	**182 463**	**204 402**	**211 113**
státní rozpočet	6 923	8 236	8 787	11 188
územní rozpočty	8 117	12 345	8 962	8 275
zdravotní pojišťovny	110 903	145 825	163 543	166 446
přímé soukromé výdaje obyvatel	12 245	16 057	23 110	25 204
Výdaje na 1 obyvatele v Kč	**13 452**	**17 886**	**19 973**	**20 563**
Podíl výdajů na zdravotnictví na HDP (v %)	6,31	7,08	6,83	6,56

U zdravotních pojišťoven jsou zahrnuty náklady na zdravotní péči plně nebo částečně hrazenou zdravotními pojišťovnami z fondu veřejného zdravotního pojištění, od roku 2005 bez nákladů ze smluvního pojištění a připojištění.

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2300

Veřejné zdravotní pojištění je v ČR provozováno Všeobecnou zdravotní pojišťovnou (VZP) a dále osmi zaměstnaneckými zdravotními pojišťovnami. Lidé do nich přispívají ze svých mezd a pojišťovny pak z takto shromážděných peněz platí lékaře, provoz nemocnic a léky. V roce 2006 takto vydaly přes 166 mld. korun. Dalším zdrojem peněz ve zdravotnictví jsou prostředky z rozpočtů - výdaje z územních rozpočtů (obcí) poklesly proti roku 2003 o třetinu na 8,3 mld. korun, výdaje ze státního rozpočtu naopak stouply o více než třetinu na 11,2 mld. korun.

Měřítkem vyspělosti zdravotní péče v zemi je také počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře. Ten v roce 2006 proti roku 2000 mírně klesl (o 6 %), u zubních lékařů poněkud pomaleji (o 4 %). Počet lidí hospitalizovaných v nemocnicích narůstá, ale pobývají tam kratší dobu. Jaký je podle vás důvod?

Co soudíte o faktu, že podíl všech výdajů na zdravotnictví na hrubém domácím produktu v ČR klesá? Přitom ekonomika v posledních letech silně roste, má vysoké příjmy. Neměl by tedy podíl růst?

Náklady zdravotních pojišťoven na jednu nemocensky pojištěnou osobu

Kč

Věková skupina	2000		2003		2004		2005	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
0-9	7 453	6 758	9 618	8 480	10 246	8 941	10 780	9 493
10-19	5 351	5 805	6 403	7 076	6 634	7 498	7 130	7 934
20-29	4 889	7 604	5 494	8 838	5 756	9 372	6 153	9 891
30-39	5 449	7 901	6 761	9 887	7 194	10 539	7 530	11 304
40-49	8 106	10 121	10 190	12 323	10 627	13 028	11 024	13 570
50-59	13 760	14 377	18 399	17 757	19 349	18 889	20 051	19 661
60-69	19 046	18 540	27 849	23 804	29 424	25 437	30 873	26 551
70-79	25 744	23 956	38 515	32 340	41 403	34 806	43 974	36 864
80+	26 998	28 254	36 714	36 266	42 638	39 518	45 322	41 351
Průměr	9 684	11 773	13 150	15 033	14 060	16 149	14 910	17 076

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2300

Prohlédněte si pozorně tabulku Náklady zdravotních pojišťoven na jednu nemocensky pojištěnou osobu, je velmi zajímavá. Z jakých důvodů platí zdravotní pojišťovny lékařům a nemocnicím (vč. výdajů za léky) v průměru za pacienty ženy více než za pacienty muže? V roce 2000 to bylo o pětinu více, v roce 2005 o 15 %. U žen ve věku 20-29 let pak v roce 2005 dokonce o 60 % více! Příčina jistě není jen jedna, ale zdá se, že klíčem k vyřešení nesouladu, proč ženy "stojí" zdravotní pojišťovny více než muži, jsou právě náklady v jednotlivých věkových kategoriích. Proč jsou zrovna takovéto? Zkuste si z tabulky sami propočítat ty nejvýraznější rozdíly a poměry a najděte vysvětlení.

Výdaje na zdravotnictví

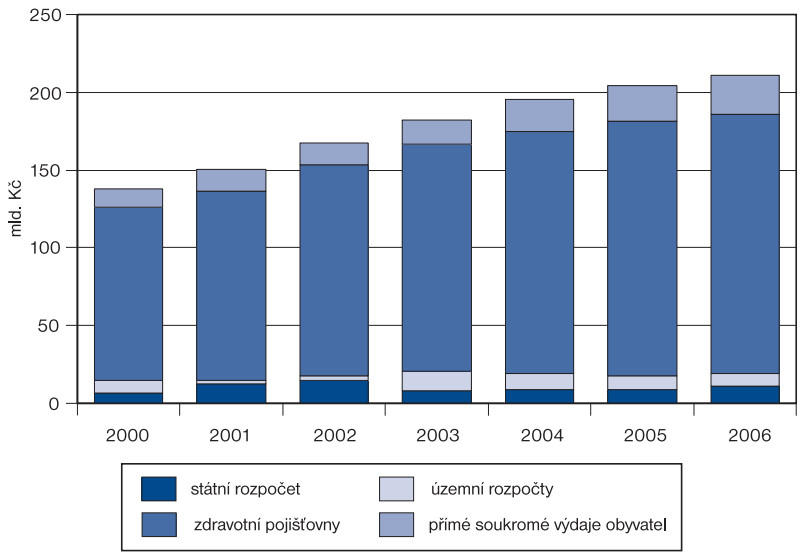

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2300

Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz

	1993	2000	2005	2006
Průměrný počet osob nemocensky pojištěných	4 711 075	4 517 546	4 442 703	4 497 033
Nově hlášené případy pracovní neschopnosti	3 925 021	3 812 185	3 029 448	2 706 725
v tom:				
pro nemoc	3 573 150	3 552 379	2 810 846	2 482 284
pro pracovní úraz	109 908	92 906	82 042	82 296
pro ostatní úrazy	241 963	166 900	136 560	142 145
Kalendářní dny pracovní neschopnosti (tis.)	91 138	106 730	99 346	95 428
Nově hlášené případy pracovní neschopnosti na 100 nemocensky pojištěných	83,3	84,4	68,2	60,2
Průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti (kalendářní dny)	23,2	28,0	32,8	35,3
Průměrné procento pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz	5,3	6,5	6,1	5,8

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2300

Nově hlášené případy pracovní neschopnosti v ČR v průběhu let klesají - v počtech i v přepočtu na 100 nemocensky pojištěných. Jestliže v roce 1993 šlo o 3,9 mil. případů, v roce 2006 pak o 2,7 mil. případů, což také znamená, že v roce 1993 byli alespoň jednou nemocní čtyři z pěti, zatímco v roce 2006 tři z pěti nemocensky pojištěných. V tom je trend mírně pozitivní. Kladně ovšem rozhodně nelze nahlížet na průměrnou délku trvání jednoho případu pracovní neschopnosti. Ta ukazuje, že kdo byl v roce 2006 nemocný, trval jen jeden případ jeho pracovní neschopnosti v průměru 35 dní (v některých okresech dokonce v průměru 41 dní). V roce 1993 "pouze" 23,2 dne. Proč jsou vlastně Češi tak nemocní? Uvažte, co všechno za tím může být. Podívejte se i na mapky regionů.

Průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti v roce 2006

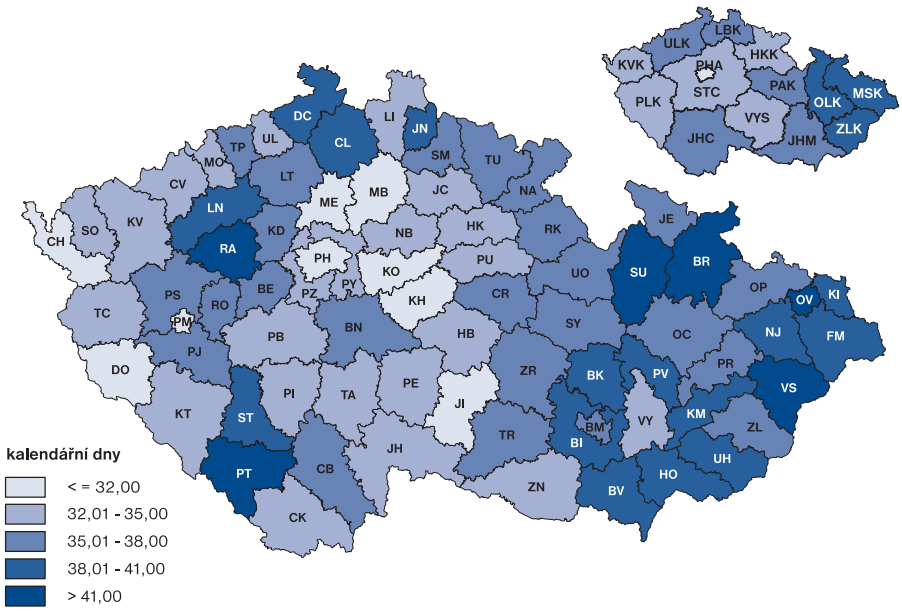

http://czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/publ/3305-06-v_roce_2006

Okresy s nejnižším a nejvyšším procentem pracovní neschopnosti pro nemoc v roce 1993

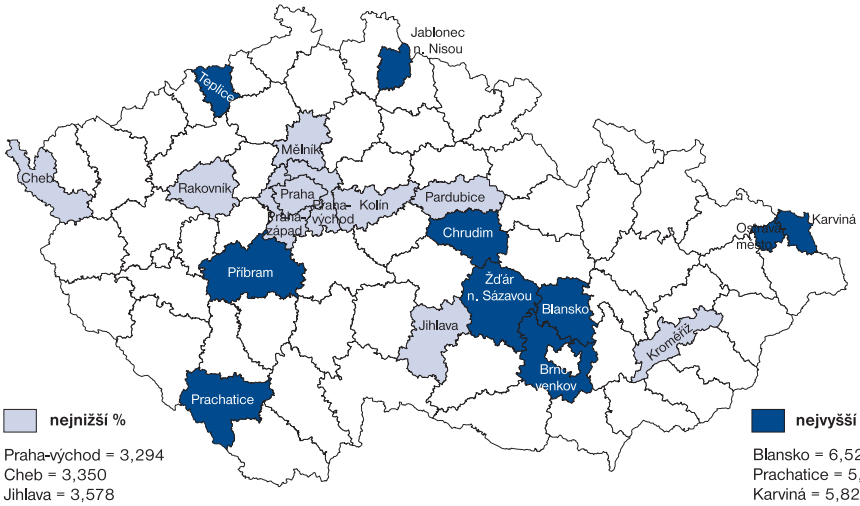

nejnižší %

Praha-východ = 3,294
Cheb = 3,350
Jihlava = 3,578
Praha-západ = 3,652
Mělník = 3,687
Praha = 3,754
Kolín = 3,908
Kroměříž = 4,105
Rakovník = 4,138
Pardubice = 4,165

nejvyšší %

Blansko = 6,523
Prachatice = 5,920
Karviná = 5,829
Chrudim = 5,796
Ostrava-město = 5,651
Brno-venkov = 5,543
Příbram = 5,487
Žďár n. Sázavou = 5,439
Jablonec n. Nisou = 5,413
Teplice = 5,315

Okresy s nejnižším a nejvyšším procentem pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v roce 2006

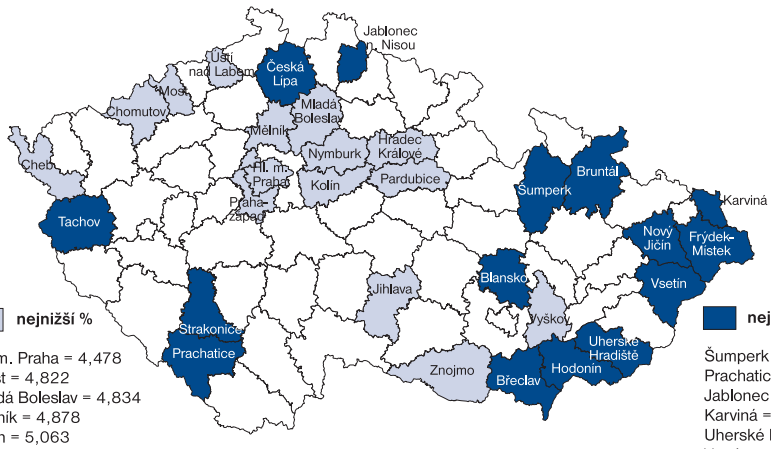

nejnižší %

Hl. m. Praha = 4,478
Most = 4,822
Mladá Boleslav = 4,834
Mělník = 4,878
Kolín = 5,063
Praha-západ = 5,066
Nymburk = 5,139
Cheb = 5,314
Chomutov = 5,386
Vyškov = 5,408
Pardubice = 5,438
Hradec Králové = 5,475
Jihlava = 5,495
Ústí nad Labem = 5,546
Znojmo = 5,555

nejvyšší %

Šumperk = 7,948
Prachatice = 7,897
Jablonec nad Nisou = 7,708
Karviná = 7,616
Uherské Hradiště = 7,325
Vsetín = 7,174
Frýdek-Místek = 7,160
Hodonín = 7,086
Blansko = 6,980
Nový Jičín = 6,978
Břeclav 6,947
Bruntál = 6,921
Tachov = 6,890
Strakonice = 6,857
Česká Lípa = 6,820

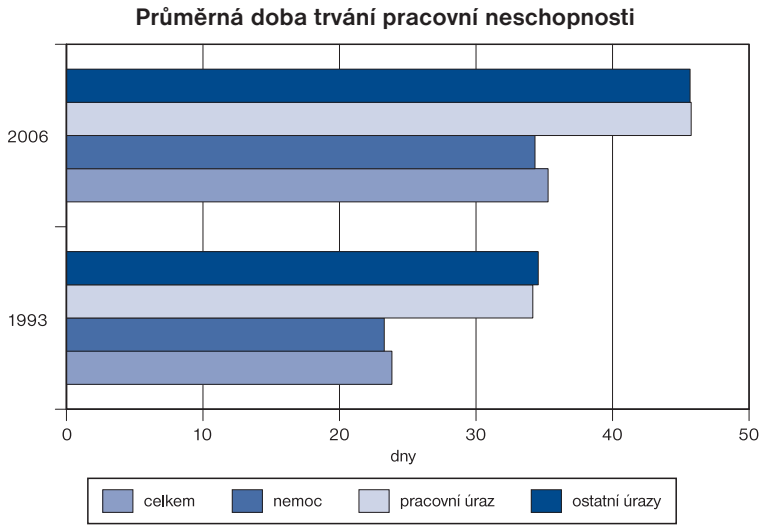

http://czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/publ/3305-06-v_roce_2006

Průměrná doba trvání pracovní neschopnosti zapříčiněná pracovními a ostatními úrazy stoupla v roce 2006 na 46 dní ze 35 dní v roce 1993. I když se zdá, že tak zřejmě největší měrou přispěla k prodloužení celkové doby trvání pracovní neschopnosti, není tomu tak. Výrazně totiž také za tu dobu stoupla pracovní neschopnost pro nemoc - rovněž o 11 dní jako u úrazů, a to na 34 dní u jednoho případu pracovní neschopnosti.

Průměrné procento pracovní neschopnosti za rok se vypočítá jako podíl počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz a průměrného počtu zaměstnanců nemocensky pojištěných, násobeného počtem kalendářních dnů v roce.

Ve zdravotnických zařízeních České republiky přibylo za léta 2000-2006 o 7 % více lékařů. Nejrychleji rostly jejich počty ve zvláštních zdravotnických zařízeních (nárůst o 49,1 %) a v léčebných ústavech (nárůst o 18,3 %). V ambulancích pak přibývali nejrychleji lékaři v samostatných ordinacích zubních lékařů a gynekologů, ubývaly naopak počty praktických lékařů pro děti a dorost. Co se počtu lůžek týká, můžete si sami z tabulky propočíst, v jakých zdravotnických zařízeních docházelo k jejich přírůstkům a kde k úbytkům - celkově od roku 2003 se jejich počet o 1,6 % snížil.

Byla by vaše rodina schopna postarat se o někoho ze svého středu, kdo zestárl či onemocněl a stal se nemohoucím? Počet lůžek v hospicech jako soukromých zařízeních, kde žijí nevyléčitelně nemocní, stoupl za léta 2003-2006 o 65 %, od roku 2000 se více než zdvojnásobil. Počty lůžek v léčebnách pro dlouhodobě nemocné se během let 2003-2006 zvýšily o 2,5 %, za období 2000-2006 o 11,2 %.

Přes tyto procentní nárůsty je však třeba vědět, že přírůstky lůžek v zařízeních pro dlouhodobě nemocné a hospicích co do počtů zase tak výrazné nejsou - jestliže se za léta 2000-2006 zvýšily počty lůžek v obou těchto zařízeních dohromady o 930, je to jen velmi málo, když celkově bylo ve zdravotnických zařízeních ČR v roce 2006 přes 119 tisíc lůžek. Avšak pro srovnání: za stejné období stoupl počet lůžek v lázeňských zařízeních o 3 593 - víte, že návštěvníky lázeňských zařízení byli v roce 2006 z 41 % cizinci? Přijelo jich téměř 135 tisíc a představovali dvě třetiny počtu platících návštěvníků lázeňských zařízení v ČR. Vysvětlete tedy, proč je vzájemný poměr přírůstků lůžek v léčebnách dlouhodobě nemocných a hospicích na jedné straně a přírůstků lůžek v lázeňských zařízeních na straně druhé takový, jaký je. Zvažte i širší souvislosti, například vývoj počtu obyvatelstva České republiky, podíly starších obyvatel, změny ve zdravotnictví. Co si o tom myslíte? Propočítejte si i další zajímavá srovnání z čísel v tabulce.

Lékaři a lůžka ve zdravotnických zařízeních (stav k 31. 12.)

	2000	2003	2005	2006
Lékaři				
Zdravotnická zařízení celkem	38 330	40 037	40 803	41 032
z toho:				
Nemocnice (lůžková a ambulantní část)	15 438	16 394	16 495	16 639
Odborné léčebné ústavy, celkem	1 309	1 430	1 519	1 548
Samostatná ambulantní zařízení	20 400	21 352	21 832	21 840
z toho:				
Polikliniky, sdružená ambulantní zařízení	1 324	1 397	1 481	1 468
Zdravotnická střediska	583	506	412	403
Primární péče - samostatné ordinace:	13 159	13 393	13 557	13 558
praktického lékaře: pro dospělé	4 421	4 503	4 541	4 509
pro děti a dorost	2 095	2 097	2 081	2 071
zubního lékaře	5 636	5 711	5 823	5 859
gynekologa	1 007	1 082	1 113	1 120
Samostatné ordinace odborného lékaře specialisty	4 965	5 692	6 019	6 045
Zvláštní zdravotnická zařízení	462	556	672	689
Lůžka (místa)				
Zdravotnická zařízení celkem	119 353	121 651	120 300	119 669
z toho:				
Nemocnice (lůžková a ambulantní část)	68 078	67 146	65 656	64 786
Odborné léčebné ústavy, celkem	44 846	48 093	48 124	48 527
z toho:				
Léčebny pro dlouhodobě nemocné	6 713	7 285	7 349	7 466
Léčebny TBC a respiračních nemocí	1 300	1 080	987	921
Psychiatrické léčebny	10 075	9 977	9 858	9 789
Rehabilitační ústavy	880	886	990	991
Lázeňské léčebny	22 179	25 058	25 235	25 771
Ozdravovny	964	964	734	670
Hospice	158	203	335	335
Samostatná ambulantní zařízení	264	315	437	521
Zvláštní zdravotnická zařízení	6 165	6 097	6 083	5 835
z toho:				
Kojenecké ústavy a dětské domovy	2 060	2 049	2 027	1 917
Dětské stacionáře a dětská centra	1 752	1 571	1 556	1 531

Lékaři – přepočtený počet pracovníků (součet úvazků jednotlivých pracovníků zdravotnických zařízení, přepočtený podle délky plné týdenní pracovní doby, stanovené pro dané zařízení či pracoviště)
Hospice – soukromá zařízení poskytující paliativní péči (útěšnou péči o osoby nevyléčitelně nemocné)

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2300

Sledovaní pacienti pro vybraná alergická onemocnění v roce 2006

Ukazatel	Celkem	z toho věková skupina			
		0–5	6–14	15–19	20+
Atopická dermatitis	85 323	19 948	23 068	16 618	25 689
Pollinosa	341 879	16 381	77 699	84 922	162 877
Stálá alergická rýma	164 741	9 022	33 419	36 392	85 908
Astma	250 505	18 477	55 394	53 129	123 505

http://www.uzis.cz/news.php?mnu_id=1000

Naše populace je ve značné míře postižena alergiemi. Pro nejčastější diagnózy z oboru alergologie a klinické imunologie, kterými jsou pollinosa čili senná rýma, astma, stálá alergická rýma a atopická dermatitis (zánětlivé onemocnění kůže), bylo v roce 2006 evidováno 842 tisíc pacientů. Přitom věková skupina do 19 let byla početnější (444 tis. osob) než zbytek postižené populace (398 tis. osob).

V dětském věku a zejména u mladistvých je výskyt některých alergií až šestkrát častější než v dospělosti. Tradičně výrazně horší je situace v Čechách než na Moravě. Nejvíce alergiků je v Jihočeském kraji a v hlavním městě Praze.

Počet alergiků na 1 000 registrovaných pacientů daného věku

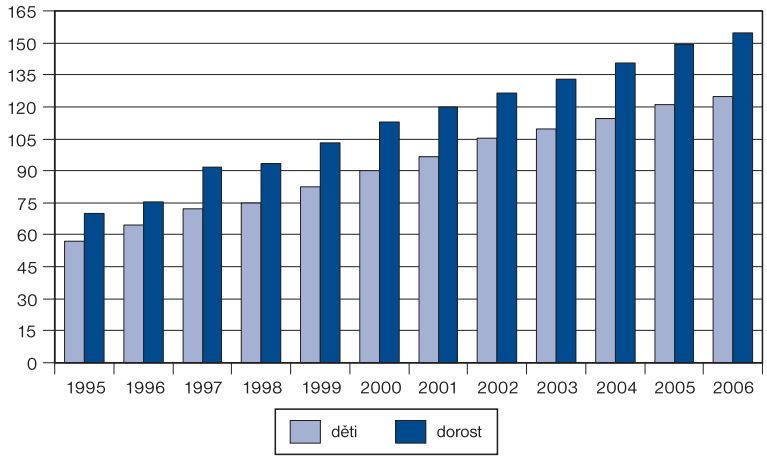

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR,
Aktuální informace č. 22/2007 – „Činnost oboru dětského a dorostového v ambulantní péči v roce 2006“ – z 20. 6. 2007

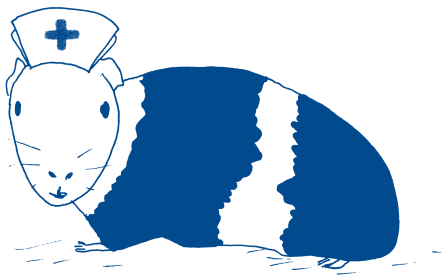

Infekční nemoci povinně hlášené

Diagnóza (MKN-10)	2000	2003	2005	2006
Břišní tyfus	-	2	3	9
Paratyfus B	1	2	1	3
Jiné infekce způsobené salmonelami	40 233	26 899	32 927	25 102
Shigellosis (úplavice bacilární)	548	381	278	289
Dávivý kašel	395	444	555	334
Spála	2 965	4 288	3 222	3 300
Virová encefalitida přenášená klíšťaty	719	606	643	1 029
Plané neštovice	38 665	35 719	35 217	35 197
Spalničky	9	30	-	7
Zarděnky	743	28	8	8
Virová hepatitida	1 979	1 519	1 786	1 723
Tuberkulóza dýchacího ústrojí	1 244	1 011	896	856
Jiná tuberkulóza	198	151	111	117
Syfilis	967	849	523	502
Gonokoková infekce	888	1 030	859	1 082
AIDS – nově hlášené případy[1)]	14	8	11	12
AIDS – kumulativní údaje k 31. 12.[1)]	150	173	197	209

[1)] jen občané ČR a cizinci pobývající v ČR na základě víz nad 90 dní a nebo na základě povolení k pobytu

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2300

Většina povinně hlášených infekčních onemocnění se zdá být téměř vymýcena, jako např. zarděnky, spalničky nebo tyfová onemocnění. Nejčastější infekcí jsou v ČR plané neštovice, kde počty onemocnění klesají, ale jen velmi zvolna. Přes propagační kampaň na očkování proti zánětu mozku přenášeného štípnutím klíštěte stoupl v roce 2006 proti roku 2000 počet těchto infekcí o 43 %. Nezapomínejme tedy v lese na houbách a borůvkách na rady babiček, i když naše oblečení nemusí zrovna připomínat oděv při protiatomovém poplachu. Pokud nevíte, jak vypadal, zeptejte se rodičů.

Druhým infekčním onemocněním, jehož výskyt v ČR stoupá, je nemoc AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome = syndrom získaného selhání imunity). Ačkoli počet nově hlášených případů nemoci AIDS se v roce 2006 proti roku 2000 snížil, data za období 2003-2006 ukazují naopak růst (statistika přitom zachycuje pouze případy občanů ČR a cizinců s vízovým pobytem delším než 90 dní či s povolením k pobytu). Koncem roku 2006 mělo v ČR AIDS 209 lidí,123 lidí do té doby na tuto nemoc zemřelo (do února 2008 pak 133 lidí). Podle způsobu přenosu viru HIV, který destruuje imunitní systém člověka a způsobuje rozvoj nemoci AIDS, se podle statistik Národní referenční laboratoře pro AIDS podílelo na jeho přenosu z 54,3 % homosexuální a bisexuální chování, z 31 % heterosexuální chování a ze 4,9 % ho přenášeli injekční uživatelé drog. Z celkem 1081 nemocných HIV v ČR koncem února 2008 (údaj zahrnuje i zemřelé na AIDS) jich žilo 539 v Praze, 58 v Ústeckém a stejný počet v Moravskoslezském kraji.

Ve světě žilo koncem roku 2007 podle Světové zdravotnické organizace 33,8 mil. lidí nakažených HIV a nemocných AIDS, z toho přes polovinu tvořily ženy (v subsaharské Africe 61 %) a 8 % děti. Nejméně je postižena střední a západní Evropa (760 tis. lidí), nejvíce Afrika (22,6 mil. lidí). Polovinu všech nově nakažených tvoří mladí lidé do 25 let. Kolik myslíte, že v rozvojových zemí dostává léky na AIDS z těch nejakutněji potřebných? Jen 28 %. Od roku 1981 zemřelo ve světě na AIDS 25 mil. lidí.

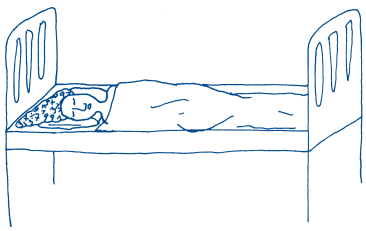

Činnost diabetologických ordinací (stav k 31. 12.)

Ukazatel	2000	2003	2005	2006
Léčení diabetici celkem	654 164	686 865	739 305	748 528
v tom:				
muži	296 419	314 810	341 098	345 977
ženy	357 745	372 055	398 207	402 551
Na 100 000 obyvatel připadá léčených diabetiků				
mužů	5 932,3	6 328,2	6 833,7	6 883,5
žen	6 788,6	7 104,7	7 595,5	7 651,6
Osoby léčené				
jen dietou	248 660	241 094	244 703	240 544
perorálními antidiabetiky	277 303	297 456	326 584	332 387
insulinem	98 966	105 279	116 028	120 491
kombinovanou léčbou (insulin + perorální antidiabetika)	29 235	43 036	51 990	55 106

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2300

Léčení diabetici podle druhu léčby

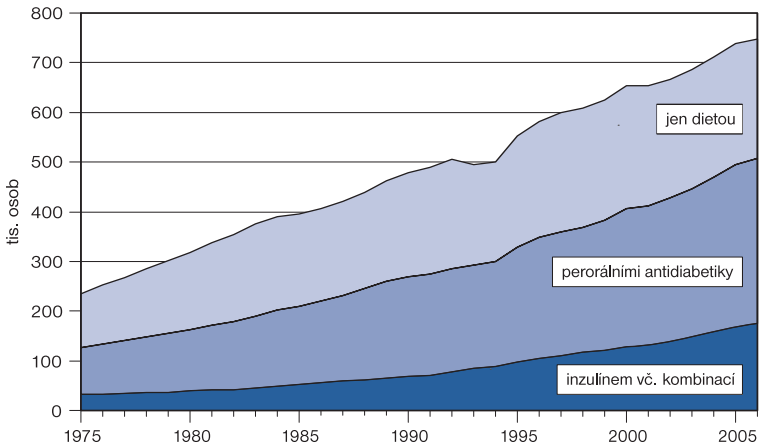

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2300

Sledovaná (dispenzarizovaná) onemocnění u dětí ve věku 0 – 14 let

Onemocnění (podle 10. revize Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů – MKN-10)	Případy			
	absolutně		na 100 000 dětí	
	2003	2006	2003	2006
Celkem	**462 074**	**489 510**	**29 725,4**	**33 051,6**
I. Některé infekční a parazitární nemoci	13 194	18 545	848,8	1 252,2
II. Novotvary	2 357	2 493	151,6	168,3
III. Nemoci krve, krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity	15 363	16 513	988,3	1 115,0
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	31 528	36 403	2 028,2	2 457,9
z toho: diabetes mellitus	1 737	1 918	111,7	129,5
obezita, hyperalimentace a její následky	18 241	22 262	1 173,5	1 503,1
V. Poruchy duševní a poruchy chování	20 383	20 458	1 311,2	1 381,3
z toho: mentální anorexie	300	339	19,3	22,9
mentální retardace	10 994	10 079	707,2	680,5
VI.-VIII. Nemoci nervové soustavy, oka a očních adnex, nemoci ucha a bradavkového výběžku	110 929	104 659	7 136,1	7 066,6
z toho: epilepsie	9 664	8 880	621,7	599,6
dětská mozková obrna	7 289	6 680	468,9	451,0
poruchy vidění, slabozrakost, slepota	71 448	64 778	4 596,3	4 373,8
poruchy sluchu, nedoslýchavost, hluchota	4 619	4 403	297,1	297,3
IX. Nemoci oběhové soustavy	9 579	10 217	616,2	689,9
z toho juvenilní hypertenze	1 473	1 507	94,8	101,8
X. Nemoci dýchací soustavy	113 351	124 666	7 291,9	8 417,4
z toho astma	42 752	52 623	2 750,3	3 553,1
XI. Nemoci trávicí soustavy	8 192	11 383	527,0	768,6
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva	53 365	59 319	3 433,0	4 005,2
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně	28 702	28 634	1 846,4	1 933,4
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy	26 945	28 134	1 733,4	1 899,6
z toho infekce močové soustavy	18 425	18 761	1 185,3	1 266,7
XVII. Vrozené vady, deformace	28 186	28 086	1 813,2	1 896,4
z toho: vrozené vady oběhové soustavy	10 501	11 211	675,5	757,0
vrozené deformity kyčle	5 975	5 096	384,4	344,1

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR – Zdravotnická ročenka ČR 2006 – tab. 2.8.1. Dispenzarizovaná onemocnění u dětí (0–14 let)

http://www.uzis.cz/news.php?mnu_id=1000

V roce 2006 bylo v ČR zaznamenáno přes 33 tis. onemocnění na 100 tis. dětí - ve srovnání s rokem 2003 tak stoupla nemocnost o 11 %. Plnou čtvrtinou se na tomto počtu podílela onemocnění dýchací soustavy, která stoupla o 15 %, a to více než o kolik se zvýšila celková nemocnost dětí. Pětinu nemocí dětí tvoří nemoci ušní, nosní a krční (samotné poruchy zraku pak 13 %). Velmi silně, skoro o polovinu, se zvýšil výskyt infekčních nemocí. Z celkové nemocnosti dětí ovšem tvořily ani ne pět procent.

Drogy

	2000	2003	2005	2006
Celková spotřeba drog				
marihuana (kg)	8 157	11 504	12 654	13 034
extáze (tis. ks)	892	1 235	1 297	1 323
LSD (tis. ks)	266	275	278	275
pervitin (kg)	4 159	3 654	3 471	3 402
heroin (kg)	2 826	2 220	1 998	1 898
Hodnota spotřebovaných drog (mil. Kč)	**9 301**	**9 054**	**8 950**	**8 880**
marihuana	2 039	2 876	3 164	3 259
extáze	223	247	259	265
LSD	53	55	56	55
pervitin	4 160	3 655	3 472	3 403
heroin	2 826	2 221	1 999	1 899

http://www.drogy-info.cz/

Drogová scéna v ČR je v období od roku 2000 ve znamení silného růstu užívání marihuany a taneční drogy extáze. Marihuany se v roce 2006 spotřebovalo přes 13 tun, tedy o téměř dvě třetiny více než v roce 2000, tablet extáze pak 1 323 tis. kusů, což bylo o 431 tis. kusů více než v roce 2000. Naproti tomu klesala spotřeba injekčně užívaných drog, které představují vysoké riziko nakažení virovým onemocněním jako je HIV nebo žloutenka. Mírně klesla spotřeba pervitinu a výrazněji pak heroinu, kterého uživatelé drog spotřebovali o třetinu méně. Ceny drog se až na výkyvy v uvedeném období příliš neměnily, celková hodnota spotřebovaných drog díky menšímu užívání pervitinu a heroinu v uvedeném období mírně klesala. Přesto se však každoročně pohybuje kolem 9 mld. korun.

K drogám nejčastěji užívaným příznivci taneční hudby v ČR patří alkohol a marihuana, následují extáze, pervitin, lysohlávky, nitráty a LSD, uvádí Studie Tanec a drogy zveřejněná v březnu 2008. Z odpovědí ve studii také vyplynulo, že za nejrizikovější drogu s ohledem na školní nebo pracovní povinnosti a mezilidské vztahy je považován pervitin. Tabák je naopak nejvíce spojován s finančními a zdravotními riziky - jeho konzumaci si přeje ukončit největší procento osob (60,7 %), následuje pervitin (39,1 %). Naopak na dalším užívání trvá 39 % uživatelů marihuany, 33,5 % uživatelů extáze a 32,3 % konzumentů LSD.

Opiáty jsou vnímány spolu s ředidly jako nejnebezpečnější skupina drog - mají nejvyšší tzv. "závislostní potenciál", jsou nejdražší (heroin v ČR přibližně 1500 korun denně, což může závislého z finančních důvodů směrovat ke zločinu), hrozí u nich nejčastěji předávkování (čistota drogy na ulici se pohybuje mezi 5-90 %, ani u stejného dealera není jisté, kolik heroinu je v dávce obsaženo). Samotné opium (makovice) se v ČR užívá spíše výjimečně - pole s mákem zde vyhledávali narkomani z Polska a nitrožilní užívání opia tam nastartovalo masivní nárůst infekce AIDS.

Povzbuzující drogou (stimulantem) je kromě pervitinu i kokain (v našich statistikách zatím není sledován). Zatímco jihoameričtí Indiáni považují koku za dar bohů (proti únavě z těžké práce a při chůzi v nadmořských výškách, kde si Evropané musí nasazovat kyslíkové masky), u nás stálo šňupání kokainu za zářivými úsměvy a náladou mnoha prvorepublikových filmových hvězd. Zejména v uměleckých kruzích je kokain oblíben i dnes. A že je pervitin český vynález? Není - jméno mu dali Němci a Japonci ho za války podávali pilotům sebevražedných letadel "kamikadze" naložených výbušninami, které intoxikovaní piloti navedli na letadlové lodě a vybuchli spolu se svými stroji.

Myslíte, že nejste ohroženi, když neberete drogy? A co když ano? Na webové stránce *www.drogy-info.cz* na anketní otázku "Řídil jste někdy auto pod vlivem jiných drog než alkoholu, například marihuany, extáze, pervitinu, heroinu…" bylo sice 62 % odpovědí záporných, ale 20 % odpovídajících uvedlo odpověď "Ano, často". 374 hlasů. S drogami je to tedy jako s alkoholem nebo cigaretami - zabíjejí i ty, co s nimi nemají nic společného.

Úrazy dětí ve věku 0 – 14 let

	Úrazy dětí celkem			
	absolutně		na 100 000 dětí	
	2005	2006	2005	2006
Úrazy dětí	449 409	445 424	29 683	29 890
z toho zlomeniny	120 392	122 421	7 952	8 215
podle místa vzniku:				
dopravní	22 343	22 082	1 476	1 482
školní	84 254	83 731	5 565	5 619
sportovní	134 753	127 698	8 900	8 569
ostatní	208 068	211 913	13 743	14 220
pod vlivem:				
alkoholu	300	259	20	17
drog	45	39	3	3

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR,
– Aktuální informace č. 58/06 – „Zlomeniny v roce 2005“ – z 22. 12. 2006
– Aktuální informace č. 47/07 – „Činnost chirurgických oborů v ambulantní péči v roce 2006“ – z 20. 8. 2007

http://www.uzis.cz/news.php?mnu_id=1000

Chirurgicky ošetřené zlomeniny u dětí

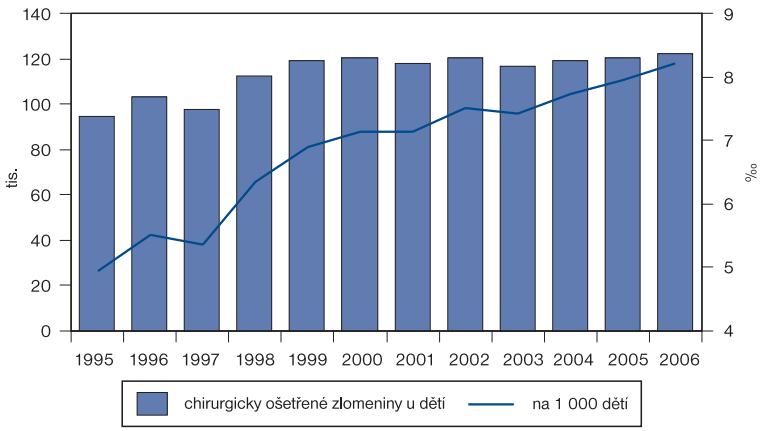

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Kvízové otázky

1. Kolik obyvatel připadalo v roce 2006 na jednoho lékaře v ČR?
2. Kolik dní trval průměrně jeden případ pracovní neschopnosti v roce 2006?
3. Kolik bylo v roce 2006 evidováno pacientů s nejčastějším alergickým onemocněním - pollinosou neboli sennou rýmou?
4. Jaké bylo nejčastější infekční onemocnění v České republice v roce 2006?
5. Víte, kolik korun v ČR vydali narkomani za drogy a jaká droga byla mezi narkomany v roce 2006 nejvíce užívaná?
6. Stoupá počet léčených diabetiků mezi obyvatelstvem ČR? Je mezi nimi více žen nebo mužů?
7. Kolik bylo zaznamenáno úrazů dětí v roce 2006?
8. Kolik kojeneckých ústavů a dětských domovů bylo v roce 2006 provozováno v ČR?
9. Ve kterých okresech ČR bylo v roce 2006 nejnižší a nejvyšší procento pracovní neschopnosti?

Správné odpovědi najdete na konci publikace.

? ***Víte, že . . .***

Ve školním roce 2006/2007 chodilo do základní školy necelých 877 tisíc dětí, zatímco ještě šest let předtím více než milion? Že v roce 2006 byl průměrný měsíční plat vyučujících na základní škole 23 097 korun a průměr v zemi činil 22 908 korun? Že angličtinu u nás studuje v kurzech jazykových škol tolik lidí, že součet studujících všech ostatních jazyků není ve srovnání s nimi ani poloviční? Co říkáte tomu, že podle odhadů přijde svět do konce tohoto století o 90 % celkového počtu živých jazyků, do jeho poloviny má mluvit obstojně anglicky polovina lidstva a Karlovi IV. bylo pouhých 28 let, když rozhodl o založení pražské univerzity?

Děti, žáci a studenti na školách

Ukazatel		2000/1	2003/4	2005/6	2006/7
Děti, žáci a studenti na školách					
mateřských[1)]		279 838	280 491	282 183	285 419
základních[1)]		1 056 860	956 324	916 575	876 513
gymnáziích[1)]		137 777	143 006	144 239	146 354
středních odborných[1)]		211 399	219 742	227 418	219 599
středních odborných učilištích[1)]		190 186	195 834	205 582	167 032
vyšších odborných		26 605	30 681	28 792	27 650
vysokých celkem[2)]		215 207	248 087	296 435	323 765
studium:	prezenční	177 137	198 614	227 327	241 151
	distanční a kombinované	38 070	51 452	71 746	85 815
státní občanství:	české	207 721	234 765	274 979	299 145
	cizí	7 468	13 352	21 488	24 641

[1)] od šk. r. 2005/6 vč. škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami
[2)] od r. 2002 nejsou zahrnuta data za státní vysoké školy

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100

Děti, žáci a studenti na školách
2000 = 100

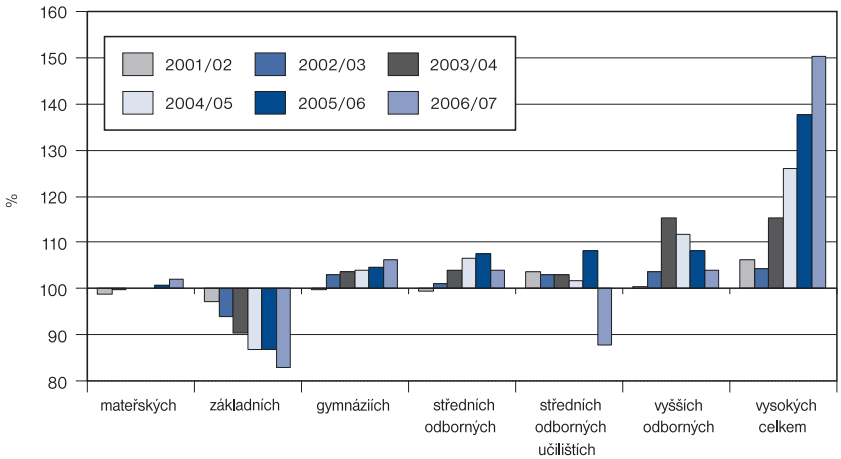

Česká republika směřuje k vyšší vzdělanosti. Nejlépe vykresluje vývoj českého školství graf s názvem Děti, žáci a studenti na školách. Je z něj vidět velký nárůst počtu vysokoškolských studentů (o 50 %) za období 2000-2006. Narůstá, i když podstatně mírněji, počet žáků gymnázií a do roku 2005 i počet žáků středních odborných škol. Naproti tomu každoroční pokles počtu žáků v základních školách je ovlivněn porodností (více v kap. 3 o obyvatelstvu). Zatímco ve školním roce 2000/2001 chodilo do základní školy přes milion dětí, o šest let později už jen 877 tisíc. Od roku 2004 je však stále méně studentů vyšších odborných škol a tento vývoj je zřejmě vyrovnáván vyšším počtem vysokoškoláků. Počet studentů jiné státní příslušnosti než české stoupl za období 2000-2006 více než třikrát (více graf Studenti vysokých škol).

Chlapci a dívky na školách v ČR - školní rok 2006/7 (denní forma vzdělávání)

	Celkem	v tom	
		chlapci/studenti	dívky/studentky
Školy			
základní	876 513	454 472	422 041
gymnázia	145 450	59 427	86 023
střední odborné	210 359	93 871	116 488
střední odborná učiliště	165 239	107 277	57 962
konzervatoře	3 356	1 348	2 008
vyšší odborné	22 696	6 654	16 042
vysoké	323 765	152 721	171 044

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100

Chlapci a dívky na školách
ve školním roce 2006/7 (denní forma vzdělávání)

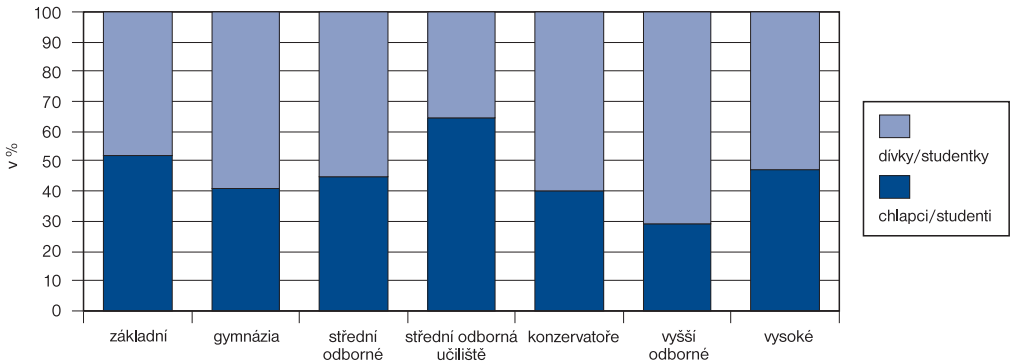

Učitelé a učitelky v ČR - školní rok 2006/7 (přepočtení na plně zaměst.)

	Celkem	v tom	
		učitelé	učitelky
Školy			
základní	62 657,6	10 393,2	52 264,4
střední	47 452,0	19 761,0	27 691,0
vyšší odborné	1 792,2	693,4	1 098,8

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100

Učitelé a učitelky ve školách
ve školním roce 2006/7 (přepočt. počty)

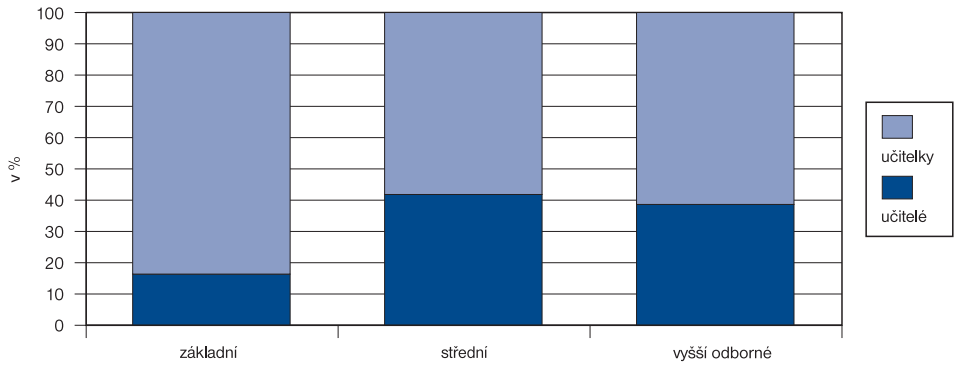

Vzdělání je drahé. Nejméně stojí pobyt dítěte v mateřské škole, necelých 38 tisíc Kč v roce 2006, nejvyšší byly výdaje na vzdělání vysokoškoláka (88 tis. Kč v roce 2005 zahrnujících také náklady na koleje a menzy). Pozoruhodný je však jejich růst v poměrně krátkém čase - výdaje na žáka základní školy se za pouhých šest let zdvojnásobily z necelých 23 tisíc na 48 tisíc korun a silný růst je vidět také u výdajů na jednoho žáka gymnázia (z 26 tis. na 43 tis. korun). Nejméně stouply za období 2000-2006 výdaje na děti v mateřských školách (o 44 %). Na zavedení školného na vysokých školách existují různé názory. Co o něm soudíte vy?

Výdaje na 1 žáka/studenta podle druhu/typu školy

v Kč

Druh / typ školy	2000	2003	2005	2006
Předškolní vzdělávání	**25 900**	**32 597**	**35 731**	**37 718**
z toho mateřské školy[1)]	25 506	32 058	35 183	36 837
Základní vzdělávání, vč. škol. družin a klubů	**23 878**	**37 534**	**42 237**	**48 061**
z toho ZŠ, včetně školních družin a klubů[1)]	22 537	35 556	40 635	44 729
Střední vzdělávání	**33 218**	**43 686**	**47 292**	**50 588**
z toho:				
gymnázia, včetně sportovních škol[1)]	26 258	35 515	39 927	43 263
střední odborné školy, včetně VOŠ[1)]	32 125	40 073	43 016	46 975
střední odborná učiliště, učiliště, SPV[1)]	37 204	52 216	57 072	58 848
Vysoké školy včetně kolejí a menz	**67 016**	**77 994**	**88 315**	**.**

[1)] bez škol pro děti/žáky/studenty se speciálními vzdělávacími potřebami

http://www.uiv.cz/rubrika/91?PHPSESSID=28ffbd6d554c00b6f18e4dfc3bacdbfc

Převodní tabulka Mezinárodní klasifikace vzdělávání (ISCED) a české vzdělávací soustavy

Pramen: Ústav pro informace ve vzdělávání

Stupeň ISCED	anglicky česky	v českém školském systému - úroveň vzdělávání (typ a druh školy, která je poskytuje)
ISCED 0	*Pre-primary* preprimární	Mateřská škola, přípravný stupeň základní školy speciální a přípravné třídy základní školy pro děti se sociálním znevýhodněním
ISCED 1	*Primary* primární	1. stupeň základní školy (bez základní školy praktické a základní školy speciální), 1. stupeň základní školy praktické, základní škola speciální (bez dvou posledních ročníků)
ISCED 2A, 2B, 2C	*Lower Secondary* nižší sekundární	2. stupeň základní školy (bez základní školy praktické a základní školy speciální), 2. stupeň základní školy praktické, poslední dva ročníky základní školy speciální, 1. a 2. ročník šestiletého gymnázia, 1. až 4. ročník osmiletého gymnázia, 1. až 4. ročník konzervatoře - obor tanec, praktické školy (obory jednoleté a dvouleté), kurzy pro získání základů vzdělání, kurzy pro získání základního vzdělávání
ISCED 3, 3A, 3B, 3C	*Upper Secondary* vyšší sekundární	Integrovaný 1. ročník, obor praktická škola tříletá, obory gymnázií čtyřleté (pětileté), 3. až 6. ročník oborů gymnázií šestiletých, 5. až 8. ročník oborů gymnázií osmiletých, obory středního vzdělávání ukončené maturitní zkouškou (bývalé obory středních odborných škol a středních odborných učilišť), 5. a 6. ročník konzervatoře - obor tanec, 1. až 4. ročník šestiletých oborů konzervatoře (1. až 5. ročník sedmiletých oborů konzervatoře), obory středního vzdělávání, obory středního vzdělávání s výučním listem, studium jednotlivých předmětů na střední škole a rekvalifikační kurzy ukončené závěrečnou zkouškou
ISCED 4A, 4C	*Post-secondary, Non-tertiary* nástavbové	Nástavbové studium, zkrácené vzdělávání v oborech ukončených maturitní zkouškou, pomaturitní studium na školách s právem státní jazykové zkoušky, zkrácené vzdělávání v oborech ukončených výučním listem, rekvalifikační kurzy na škole vyžadující předchozí vzdělání na střední škole (učební obory), rekvalifikační kurzy v délce od 6 měsíců do 2 let pro absolventy středních škol, rekvalifikační kurzy organizované vysokou školou pro absolventy středních škol a nulté ročníky na vysokých školách
ISCED 5A, 5B	*Tertiary - first stage* první stupeň terciárního vzdělávání	Vyšší odborná škola, poslední dva ročníky konzervatoře, vysoké školy: studijní programy bakalářské, magisterské čtyřleté, pěti až šestileté a navazující, další vzdělávání pro absolventy bakalářských a magisterských studijních programů (rozšiřující, nesměřující k udělení titulu)
ISCED 6	*Tertiary - second stage* druhý stupeň terciárního vzdělávání	Vysoká škola: doktorský studijní program ukončený titulem Ph.D.,Th.D.

http://www.uiv.cz/rubrika/91?PHPSESSID=28ffbd6d554c00b6f18e4dfc3bacdbfc

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou - obory gymnázií ve školním roce 2006/2007*)

Zaměření	Školy	Žáci	Nově přijatí do 1. ročníku	Absolventi za minulý školní rok
Celkem	[1] **361**	**145 450**	**27 455**	**24 001**
v tom vzdělávání:				
čtyřleté:				
všeobecné	275	49 999	13 200	11 367
matematika	3	261	79	40
matematika a fyzika	2	194	59	24
přírodovědné předměty	8	1 101	255	307
programování	4	337	86	82
estetickovýchovné předměty	5	492	102	120
živé jazyky	29	3 299	936	582
humanitní předměty	10	1 255	335	313
tělesná výchova	14	1 218	356	168
sportovní příprava	14	1 461	422	246
šestileté:				
všeobecné	41	7 994	1 485	1 062
přírodovědné předměty	1	187	30	33
živé jazyky	6	653	151	59
předměty v cizím jazyce	16	2 857	499	375
humanitní předměty	1	179	30	29
tělesná výchova	1	96	15	27
sportovní příprava	1	79	14	37
osmileté:				
všeobecné	255	67 853	8 552	8 447
matematika	2	467	56	49
matematika a fyzika	1	229	33	32
přírodovědné předměty	6	860	150	114
estetickovýchovné předměty	1	273	36	31
živé jazyky	13	2 224	336	231
klasické jazyky	1	426	28	54
předměty v cizím jazyce	1	150	27	-
humanitní předměty	2	670	100	98
tělesná výchova	4	438	66	30
sportovní příprava	4	198	17	44

*) vč. škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, denní forma vzdělávání
[1] školy celkem nejsou součtem škol podle oborů, protože v jedné škole může být realizováno více oborů

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100
http://www.uiv.cz/rubrika/91?PHPSESSID=28ffbd6d554c00b6f18e4dfc3bacdbfc

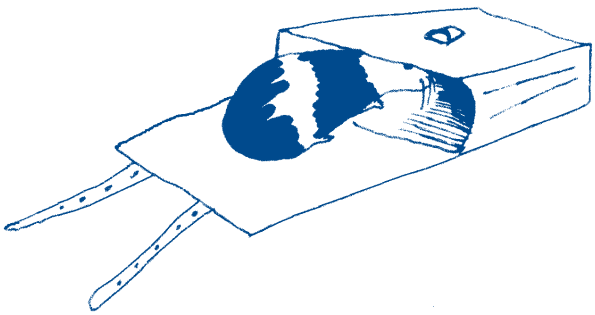

Na více než 350 gymnáziích studovalo v roce 2006 v ČR více než 145 tisíc žáků. Nejvíce na osmiletých gymnáziích - jejich všeobecnou větev navštěvovalo v uvedeném roce téměř 68 tis. žáků, zatímco na čtyřletých gymnáziích to bylo zhruba 50 tis. žáků. Po všeobecných gymnáziích se na druhém místě - co do počtu žáků a počtu gymnázií - umístila se značným odstupem jazykově zaměřená gymnázia. Pokud jde o první i absolventské ročníky, mají nejvíce žáků čtyřletá všeobecná gymnázia.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou - odborné ve školním roce 2006/2007*)

Zaměření (vč. kódu KKOV)	Školy	Žáci	Nově přijatí do1. ročníku	Absolventi za minulý školní rok
Celkem	**1) 921**	**244 106**	**67 075**	**53 050**
v tom:				
16 ekologie a ochrana životního prostředí	24	2 498	600	454
21 hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství	8	571	131	86
23 strojírenství a strojírenská výroba	154	21 759	6 147	5 136
26 elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	143	31 754	8 659	7 101
28 technická chemie a chemie silikátů	20	2 601	559	677
29 potravinářství a potravinářská chemie	11	1 545	341	411
31 textilní výroba a oděvnictví	35	3 120	747	781
32 kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů	2	301	81	48
33 zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	27	1 650	415	301
34 polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	12	1 576	512	179
36 stavebnictví, geodézie a kartografie	61	13 157	3 343	2 999
37 doprava a spoje	29	5 191	1 253	1 142
39 speciální a interdisciplinární obory	48	3 335	1 460	276
41 zemědělství a lesnictví	72	9 930	2 614	2 188
43 veterinářství a veterinární prevence	6	1 198	326	246
53 zdravotnictví	65	16 693	4 035	4 057
63 ekonomika a administrativa	236	44 176	11 383	10 818
64 podnikání v oborech, odvětví	122	12 201	3 165	2 855
65 gastronomie, hotelnictví a turismus	97	16 034	4 884	3 165
66 obchod	64	6 343	1 754	1 507
68 právo, právní a veřejnosprávní činnost	59	8 258	2 322	1 875
69 osobní a provozní služby	44	3 883	1 120	624
72 publicistika, knihovnictví a informatika	8	850	231	151
75 pedagogika, učitelství a sociální péče	69	9 404	2 589	2 086
78 obecně odborná příprava	196	18 346	6 294	2 206
82 umění a užité umění	70	7 732	2 110	1 681

*) vč. škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, denní forma vzdělávání
1) školy celkem nejsou součtem škol podle oborů, protože v jedné škole může být realizováno více oborů

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100
http://www.uiv.cz/rubrika/91?PHPSESSID=28ffbd6d554c00b6f18e4dfc3bacdbfc

Na školách poskytujících střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou studovalo v roce 2006 o dvě třetiny více žáků než na gymnáziích - téměř čtvrt milionu studujících. Nejatraktivnější byly "ekonomky" (44 tis. žáků) a také elektrotechnika a telekomunikační technika (32 tis. žáků). Přes 20 tis. žáků měl i obor strojírenství a strojírenská výroba.

Střední vzdělávání s výučním listem ve školním roce 2006/2007*)

Zaměření (vč. kódu KKOV)	Školy	Žáci	Nově přijatí do 1. ročníku	Absolventi za minulý školní rok
Celkem	1) **557**	**129 551**	**45 472**	**38 554**
v tom:				
21 hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství	9	193	38	48
23 strojírenství a strojírenská výroba	240	24 331	8 618	6 692
26 elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	155	10 824	3 336	3 674
28 technická chemie a chemie silikátů	22	907	296	293
29 potravinářství a potravinářská chemie	107	6 997	2 588	2 121
31 textilní výroba a oděvnictví	103	2 527	815	1 009
32 kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů	9	114	29	43
33 zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	133	8 516	2 734	2 793
34 polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	24	1 173	417	355
36 stavebnictví, geodézie a kartografie	154	11 904	4 242	3 360
37 doprava a spoje	9	341	151	74
41 zemědělství a lesnictví	134	10 092	3 634	2 835
53 zdravotnictví	9	411	166	29
63 ekonomika a administrativa	33	769	-	761
65 gastronomie, hotelnictví a turismus	232	29 267	10 813	8 344
66 obchod	147	10 246	3 479	3 028
69 osobní a provozní služby	139	9 840	3 751	2 786
82 umění a užité umění	23	1 099	365	309

*) vč. škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, denní forma vzdělávání
1) školy celkem nejsou součtem škol podle oborů, protože v jedné škole může být realizováno více oborů

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100
http://www.uiv.cz/rubrika/91?PHPSESSID=28ffbd6d554c00b6f18e4dfc3bacdbfc

Počet žáků středních odborných učilišť v období 2000-2006 spíše kolísal, jak je patrné i z grafu Děti, žáci a studenti na školách. Na 557 školách a učilištích studovalo ve školním roce 2006/2007 téměř 130 tis. žáků, nejvíce v oboru gastronomie, hotelnictví a turismus (29 tis. žáků) a také na strojírenských oborech (přes 24 tis. žáků). Nejméně naopak v kožedělných a obuvnických oborech (114 žáků) a v hornictví (193 žáků). Co podle vás ovlivňuje tyto rozdíly?

Nástavbové studium ve školním roce 2006/2007*)

Zaměření (vč. kódu KKOV)	Školy	Žáci	Nově přijatí do1. ročníku	Absolventi za minulý školní rok
Celkem	1) **366**	**20 722**	**11 174**	**8 273**
v tom:				
23 strojírenství a strojírenská výroba	50	1 558	857	594
26 elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	47	1 814	985	694
28 technická chemie a chemie silikátů	1	31	18	11
29 potravinářství a potravinářská chemie	7	175	66	70
31 textilní výroba a oděvnictví	7	130	22	149
33 zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	28	1 025	542	461
34 polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	5	225	76	90
36 stavebnictví, geodézie a kartografie	21	609	330	260
37 doprava a spoje	8	295	173	113
39 speciální a interdisciplinární obory	1	43	27	20
41 zemědělství a lesnictví	9	377	188	187
63 ekonomika a administrativa	23	927	454	475
64 podnikání v oborech, odvětví	199	10 438	5 813	3 699
65 gastronomie, hotelnictví a turismus	51	1 694	950	741
66 obchod	21	839	408	415
68 právo, právní a veřejnosprávní činnost	2	39	16	30
69 osobní a provozní služby	8	320	152	177
82 umění a užité umění	4	183	97	87

*) vč. škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, denní forma vzdělávání
1) školy celkem nejsou součtem škol podle oborů, protože v jedné škole může být realizováno více oborů

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100
http://www.uiv.cz/rubrika/91?PHPSESSID=28ffbd6d554c00b6f18e4dfc3bacdbfc

Vyšší odborné vzdělávání ve školním roce 2006/2007*)

Zaměření (vč. kódu KKOV)	Studenti	z toho dívky	Absolventi za minulý školní rok	z toho dívky
Celkem	**22 696**	**16 042**	**6 338**	**4 470**
v tom:				
16 ekologie a ochrana životního prostředí	241	130	87	47
23 strojírenství a strojírenská výroba	578	9	143	1
26 elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	1 446	157	419	44
28 technická chemie a chemie silikátů	45	35	-	-
29 potravinářství a potravinářská chemie	136	93	46	37
31 textilní výroba a oděvnictví	13	12	14	13
33 zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	141	28	35	6
36 stavebnictví, geodézie a kartografie	615	182	149	25
37 doprava a spoje	78	37	27	14
39 speciální a interdisciplinární obory	188	131	42	29
41 zemědělství a lesnictví	885	547	219	127
53 zdravotnictví	4 379	3 779	1 469	1 308
61 filozofie, teologie	70	38	11	3
63 ekonomika a administrativa	4 331	3 373	1 118	848
64 podnikání v oborech, odvětví	1 057	645	241	144
65 gastronomie, hotelnictví a turismus	1 849	1 529	588	441
66 obchod	156	100	27	16
68 právo, právní a veřejnosprávní činnost	1 661	1 297	530	401
72 publicistika, knihovnictví a informatika	604	432	122	93
75 pedagogika, učitelství a sociální péče	3 102	2 814	799	727
82 umění a užité umění	1 121	674	252	146

*) denní forma vzdělávání

Studenti vyšších odborných škol v oborech zdravotnictví, ekonomika a administrativa nebo pedagogika, učitelství a sociální péče patří do skupiny, která tvoří téměř polovinu všech studentů tzv. "vošek" v ČR. V roce 2006 se jen tyto tři obory (11 812 osob) podílely výrazně na úhrnném počtu (22 696 osob) studujících vyšších odborných škol. Převaha dívek ve vyšším odborném vzděláním je zcela zřejmá (71 % ve školním roce 2006/2007), což lze vysvětlit vysokým počtem dívek studujících zdravotnické a ekonomické směry. Můžete si spočítat, kolik procent studentů v jednotlivých oborech tvoří dívky a pokud vás srovnání zaujme, zkuste si podíly za všechny obory uvedené v tabulce. Překvapilo vás něco, co vám nepřipadá příliš logické?

Jiné vyšší odborné školy jsou naopak dlouhodobě obsazované spíše chlapci. Na strojírenských oborech připadaly v roce 2006 na 100 studujících jen dvě dívky. Pro ty nejsou, jak se zdá, zatím příliš atraktivní ani počítače na jiné úrovni než uživatelské - na vyšších odborných školách zaměřených na elektrotechniku, telekomunikační a výpočetní techniku studovala v uvedeném roce jen jedna z deseti, ostatními studenty byli chlapci.

Různé počty studentů na školách souvisí s "nabídkou" v daném oboru nebo "poptávkou" ze strany těch, co se pro konkrétní studium - nebo obecně pro jakékoli jiné - rozhodují. Vy sami jste volili především podle svého zájmu nebo spíše podle šancí na budoucí uplatnění? Bez ohledu na to, zda jde o vyšší odbornou nebo jiný typ školy, pokud jste se rozhodli pro toto vzdělání, proč jste si vybrali obor, který právě studujete?

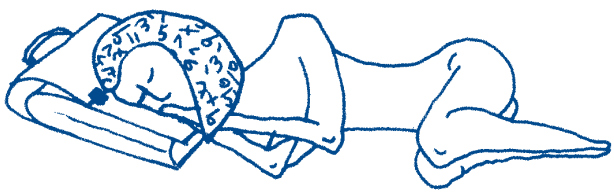

Studenti a absolventi veřejných vysokých škol k 31. 10. 2006

Vysoká škola	Studenti[1]						Absolventi[1,2]
	celkem	z toho ženy	českého státního občanství			jiného státního občanství[2]	
			studium prezenční		studium distanční a kombinované		
			celkem	z toho ženy			
Vysoké školy	**292 520**	**152 534**	**211 827**	**112 150**	**63 557**	**19 999**	**48 454**
Univerzita Karlova v Praze	46 101	27 778	32 030	20 194	8 381	5 929	6 453
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	9 984	7 016	7 551	5 344	2 365	110	1 884
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	9 106	5 988	6 391	4 215	2 661	97	1 338
Masarykova univerzita	32 483	19 926	21 402	13 601	8 776	3 033	5 519
Univerzita Palackého v Olomouci	18 887	13 039	12 515	8 912	5 140	1 323	2 983
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	2 552	2 069	2 081	1 751	190	283	322
Ostravská univerzita v Ostravě	8 485	5 848	6 268	4 518	2 030	204	1 850
Univerzita Hradec Králové	7 303	4 593	4 715	3 057	2 555	71	1 224
Slezská univerzita v Opavě	5 524	3 756	3 909	2 699	1 350	279	778
České vysoké učení technické v Praze	22 747	4 328	18 691	3 621	2 638	1 475	2 828
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	3 973	2 247	2 934	1 735	803	246	475
Západočeská univerzita v Plzni	16 748	7 903	14 093	6 784	2 378	316	2 902
Technická univerzita v Liberci	8 178	4 150	5 907	2 970	1 889	392	1 173
Univerzita Pardubice	8 567	4 396	6 415	3 430	2 059	114	1 371
Vysoké učení technické v Brně	20 736	4 270	16 669	3 436	2 751	1 362	3 792
Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	21 451	8 061	14 084	5 763	6 382	1 029	3 408
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	9 906	5 554	5 294	3 054	4 065	569	2 177
Vysoká škola ekonomická v Praze	16 012	8 747	12 271	6 717	1 453	2 297	3 120
Česká zemědělská univerzita v Praze	15 650	8 134	10 736	5 711	4 516	423	2 216
Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně	8 769	4 929	7 062	4 049	1 416	294	2 116
Akademie múzických umění v Praze	1 230	645	975	499	90	165	312
Akademie výtvarných umění v Praze	268	124	238	104	5	25	39
Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze	450	241	390	213	25	35	57
Janáčkova akademie múzických umění v Brně	599	339	454	251	72	73	176
Vysoká škola polytechnická Jihlava	1 104	778	1 102	777	-	2	-

[1] vč. doktorského studia
[2] studium prezenční, distanční a kombinované

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100

Vysokoškolské vzdělávání je v posledních letech nejrychleji rostoucím segmentem českého školství. Jde o velmi příznivý jev, který ukazuje posun společnosti ve směrech, které jí zajistí v budoucnu to, čemu ekonomové říkají konkurenceschopnost. Nepůjde jako dřív jen o to, kolik se vyrobí například těžkých strojů, kolik se odlije betonu a lze najít mnoho dalších příkladů s dominující rolí průmyslu či stavebnictví. Jestliže u vyspělých zemí hovoří ekonomové o tzv. informační společnosti či společnosti služeb, jsou kvalita i stupeň vzdělání pro její fungování klíčové. Ale nechme ekonomy - vzdělávání jakéhokoli stupně je přece důležité samo o sobě pro každého, nejen z pohledu trhu. Ač to zní nadneseně, otevírá svět. A kdo čte knížky, asi přece jen s menší pravděpodobností vezme do ruky dlažební kostku a rozbije výkladní skříň. Nebo jste jiného názoru?

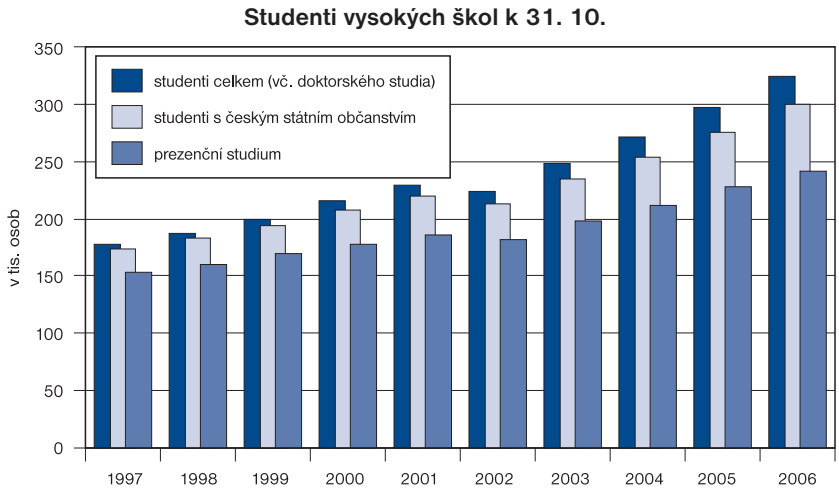

Pozn. ke grafu:
Od r. 2002 nejsou zahrnuty údaje za státní vysoké školy.
Státní vysoké školy - v působnosti rezortu Ministerstva obrany nebo Ministerstva vnitra, v současné době jsou 2:
Univerzita obrany v Brně (MO)
Policejní akademie České republiky (MV)
Data v členění používaném pro veřejné a soukromé vysoké školy nejsou od r. 2002 za tyto školy k dispozici; počet studentů v letech 2002-2006 pohyboval řádově od cca 5 tis. studentů (r. 2002) po necelé 4 tis. studentů (r. 2006), což je pro náš graf vcelku zanedbatelné.

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100

Podle tabulky Studenti a absolventi veřejných vysokých škol k 31.10. 2006 se Univerzita Karlova podílí ze 16 % na celkovém počtu studujících veřejných vysokých škol v ČR, v případě studentek dokonce z 18 %. Přitom skoro polovina studentů českých veřejných vysokých škol navštěvuje fakulty Univerzity Karlovy, Masarykovy univerzity v Brně, Českého vysokého učení technického v Praze, Vysoké školy báňské - Technické univerzity v Ostravě a Univerzity Palackého v Olomouci. Tyto vysoké školy s počty studentů nad 20 tis. či jen o málo méně navštěvovalo v roce 2006 v úhrnu 142 tisíc studentů, celkem v ČR studovalo na veřejných vysokých školách 293 tisíc studentů.

Poměrně vysoký se zdá podíl distančního a kombinovaného studia na veřejných vysokých školách ČR - v roce 2006 činil 22 % z celkového počtu studujících. Zkuste si sami z tabulky propočíst, kde je podíl jak vysoký a proč - vyjde vám například, že na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně studuje tímto způsobem plných 41 % zapsaných studentů, ale na Veterinární a farmaceutické univerzitě v Brně jen 7 %.

Také podíly studentů, kteří nejsou občany České republiky, vykreslují zajímavý obrázek českých veřejných vysokých škol. V roce 2006 jich zde studovalo 20 tisíc, což bylo necelých 7 % z celkového počtu studentů veřejných vysokých škol. Nejvyšší podíly zahraničních studentů měla Vysoká škola ekonomická v Praze (14,3 %) a také Akademie múzických umění v Praze (13,4 %). Z tabulky je možné snadným propočtem zjistit, jak jsou na tom s podíly i ostatní školy.

Víte, že Karlovi IV. bylo pouhých 28 let, když v roce 1344 rozhodl o založení univerzity, o stavbě gotické katedrály na Pražském hradě a dal pokyn k vytvoření nové české královské koruny? Tehdy ještě jako lucemburský kralevic, ale za tři roky nato už byl korunován českým králem. A jen čtyři roky poté, co učinil tato státnická rozhodnutí, již univerzita fungovala.

Studenti a absolventi soukromých vysokých škol k 31. 10. 2006*), školné na soukromých vysokých školách

Soukromá vysoká škola	Studenti	z toho ženy	Absolventi	Školné (Kč) - průměr za 1 měsíc akademického roku
Soukromé vysoké školy celkem	**31 755**	**18 783**	**4 916**	.
Bankovní institut vysoká škola, a. s., Praha 7	3 756	2 112	481	4 940
Evropský polytechnický institut, s. r. o., Kunovice	927	483	138	3 600
Vysoká škola hotelová v Praze 8, s. r. o.	2178	1 329	355	6 500
Vysoká škola finanční a správní, o. p. s., Praha 10	4 176	2 204	1 098	5 000
Vysoká škola Karlovy Vary o. p. s.	1 052	603	123	4 600
ŠKODA AUTO a. s. Vysoká škola, Mladá Boleslav	568	244	62	3 700
Literární akademie (Soukromá vysoká škola Josefa Škvoreckého), s. r. o., Praha 4	238	161	39	5 950
Vysoká škola podnikání, a. s., Ostrava	2 694	1 459	264	3 598 - 3 698
Vysoká škola cestovního ruchu, hotelnictví a lázeňství, s. r. o., Praha 1	87	50	-	12 000
Soukromá vysoká škola ekonomických studií, s. r. o., Praha 8	380	221	116	5 300
Vysoká škola obchodní v Praze, o. p. s.	867	636	130	4 500
Akademie STING, o. p. s., Brno	702	419	154	3 600 - 3 900
Pražský technologický institut, o. p. s., Praha 41)	.	.	.	3 800
Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů v Praze, o. p. s.	1 355	806	132	.
Univerzita Jana Ámose Komenského Praha, s. r. o.	5 224	3 864	920	4 800
Vysoká škola Karla Engliše a. s., Brno	268	134	92	4 000
Anglo-americká vysoká škola, o. p. s., Praha 1	282	156	50	3) 4 650
Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s. r. o., Praha 4	103	78	31	4 950 - 4 960
Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., Praha 11	407	220	115	5 000
Vysoká škola ekonomie a managementu, s. r. o., Ústí n. L.	940	549	85	3 500
Vysoká škola v Plzni, o. p. s.	506	449	126	2 900
University of New York in Prague, s. r. o., Praha 2	430	196	102	.
Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a. s., Praha 5	597	118	21	6 400
Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o. p. s.	319	213	93	6 500
Mezinárodní baptistický teologický seminář Evropské baptistické federace, o. p. s., Praha 6	25	7	3	.
Středočeský vysokoškolský institut, s. r. o., Kladno	355	227	75	3 800
Západomoravská vysoká škola Třebíč, o. p. s.	73	13	11	2 849
Academia Rerum Civilium - Vysoká škola politických a společenských věd, s. r. o., Kolín	435	162	12	4 200
Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., České Budějovice	536	317	69	4 200
Rašínova vysoká škola s. r. o., Brno	198	101	-	4 200
Vysoká škola regionálního rozvoje, s. r. o., Praha 17 1)	.	.	.	4 800
Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku, o. p. s. 2)	.	.	.	6 000
Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra, s. r. o.	149	63	-	5 800
NEWTON College a. s., Praha 1	216	100	-	6 300
Vysoká škola logistiky, o. p. s., Přerov	402	164	-	3 700
Vysoká škola zdravotnická, o. p. s., Praha 5	356	349	-	4 000
B.I.B.S., a. s. Brno International Business School 1)	.	.	.	4) 2 801 - 3 340
Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, s. r. o.	332	243	-	2 900
Moravská vysoká škola Olomouc, o. p. s.	265	150	-	3 000

*) všechny uváděné počty studentů i absolventů jsou součtem za všechny druhy a formy studia
1) škola dodala nekompletní data, ale do celkových součtů byla zahrnuta
2) škola nedodala data
3) skutečná výše školného se odvíjí od počtu kurzů za semestr
4) uvedené ceny jsou bez 19% DPH

Za akademický rok 2006/2007 3 soukromé vysoké školy (Pražský technologický institut, o. p. s., Praha 4; Vysoká škola regionálního rozvoje, s. r. o., Praha 6; B.I.B.S., a. s. Brno International Business School) dodaly nekompletní data a 1 soukromá vysoká škola (Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku, o. p. s.) nedodala data. Z těchto důvodů mohou být některé ukazatele nekompletní.

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100

Lidové noviny z 18. února 2008, článek Školné na soukromých vysokých školách

http://www.lidovky.cz/skolne-na-soukromych-vysokych-skolach-dym-/ln_noviny.asp?c=A080218_000066_ln_noviny_sko&klic=223997&mes=080218_0

Ze 324 tisíc vysokoškolských studentů studovala v akademickém roce 2006/2007 naprostá většina na veřejných vysokých školách. Přitom soukromých vysokých škol byl v ČR relativně vysoký počet (39 škol). Studovalo na nich 31 755 studentů, z toho 18 783 žen.

Studium na soukromých vysokých školách není levné. Na Vysoké škole cestovního ruchu, hotelnictví a lázeňství musí studenti platit nejvíce - přes 100 tisíc korun za rok. Podstatně méně finančně náročné je studium na Západomoravské vysoké škole v Třebíči, na Vysoké škole Plzeň, Soukromé vysoké škole ekonomické ve Znojmě a na brněnské International Business School, kde se v akademickém roce 2006/2007 pohybovalo školné v přepočtu na jeden měsíc mezi 2 900 až 3 300 korunami. Co podle vás hovoří ve prospěch a co v neprospěch českých soukromých vysokých škol?

Průměrné měsíční mzdy/platy učitelů v roce 2006 podle zřizovatele a podle typu školy

v Kč

Škola, školské zařízení	Průměrná hrubá měsíční mzda					
	celkem	z toho zřizovatel:				
		MŠMT	obec	kraj	soukromý	církev
Předškolní vzdělávání	18 266	19 378	18 283	19 114	15 671	15 856
Základní vzdělávání	23 097	25 216	22 972	24 967	20 333	20 992
Střední vzdělávání (včetně konzervatoří)	24 168	25 656	23 599	24 375	22 961	22 076
Vyšší odborné školy	24 921	x	x	25 669	22 820	23 503
Vysoké školy	32 053	32 053	x	x	x	x

http://www.uiv.cz/rubrika/91?PHPSESSID=28ffbd6d554c00b6f18e4dfc3bacdbfc

Tabulka průměrných měsíčních platů ve školství ukazuje, že v roce 2006 byl v průměru plat vysokoškolského učitele o tři čtvrtiny vyšší než plat učitelky mateřské školy, a to 32 053 korun měsíčně proti 18 266 korunám měsíčně. Přitom záleží na tom, pod jakého zřizovatele škola nebo školské zařízení patří. V roce 2006 například učitelky mateřských škol patřících pod ministerstvo školství braly 19 378 korun měsíčně, ale jejich kolegyně v soukromých školkách či školách církevních jen necelých 16 tisíc měsíčně. Porovnejte údaje o platech ve školství podle této tabulky s údaji o průměrné mzdě v České republice z kapitoly 4.

Žáci jazykových škol ve školním roce 2006/2007

Ukazatel	Vyučovaný jazyk			
	anglický	arabský	francouzský	italský
Kurzy celkem	**914**	**22**	**143**	**37**
Žáci v kurzech celkem	**15 304**	**169**	**1 420**	**372**
z toho v kurzech:				
základních	4 442	128	910	298
středních	1 422	17	179	18
přípravných	1 525	-	96	31
jiných	1 060	1	81	3
jednoletých pomaturitních	5 129	-	58	8
	Vyučovaný jazyk			
	japonský	německý	ruský	španělský
Kurzy celkem	**8**	**290**	**32**	**75**
Žáci v kurzech celkem	**66**	**3 547**	**282**	**936**
z toho v kurzech:				
základních	41	1 050	145	702
středních	6	380	18	48
přípravných	-	339	56	31
jiných	-	283	53	2
jednoletých pomaturitních	6	860	-	120

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100

Angličtina je nejčastěji studovaným cizím jazykem mezi žáky jazykových škol všech typů, od základních po pomaturitní kurzy. Kdybychom sečetli dohromady žáky studující ve školním roce 2006/2007 všechny ostatní jazyky uvedené v tabulce, tj. němčinu, francouzštinu, španělštinu, italštinu, ruštinu a japonštinu, dostali bychom jen slabý poloviční počet ve srovnání s úhrnem žáků učících se anglicky. Plnou třetinou se "angličtináři" podílejí na jazykovém studiu v jednoletých pomaturitních kurzech. Co si myslíte o drtivé převaze angličtiny na českých školách? Má to kromě nesporných výhod také nějaké nevýhody? Víte, že podle materiálů UNESCO existuje na světě 6 912 živých jazyků a do konce století se má jejich počet smrsknout na pouhou desetinu?

Polovina celkového počtu jazyků na Zemi je záležitostí malých komunit - mluví jimi méně než 2 500 osob a jsou tedy ve velkém ohrožení. Je to logické třeba u jazyků (odhaduje se, že je jich asi tisíc), jimiž hovoří kmeny v džunglích mající sto až tisíc lidí. Ale co třeba novozélandští Maurové, kterých je 300 tisíc a údajně jen velmi malý počet z nich dokáže ve svém rodném jazyce alespoň poděkovat? I jazyky primitivních kmenů z džunglí je však rezervoárem znalostí, například mnoho vysoce účinných přírodních léčiv je známo pouze lidem v tradičních kulturách. Zánikem jazyka tak odejdou i znalosti, které shromažďovala skupina lidí například tisíc let.

Jazyky mohou zaniknout válkami, genocidami, fatálními přírodními katastrofami, ale také například politikou. Když v Evropě vznikla první učebnice gramatiky - byla španělská a ve stejném roce vyplul Kolumbus objevovat Ameriku - ptala se španělská královna lingvisty, který ji předkládal, k čemu je to dobré. Je to perfektní nástroj k vytvoření impéria, zněla odpověď.

Z jakého důvodu jste si zvolili právě ten cizí jazyk, který studujete?

Výdaje státního rozpočtu a územních rozpočtů na vzdělávání v roce 2006

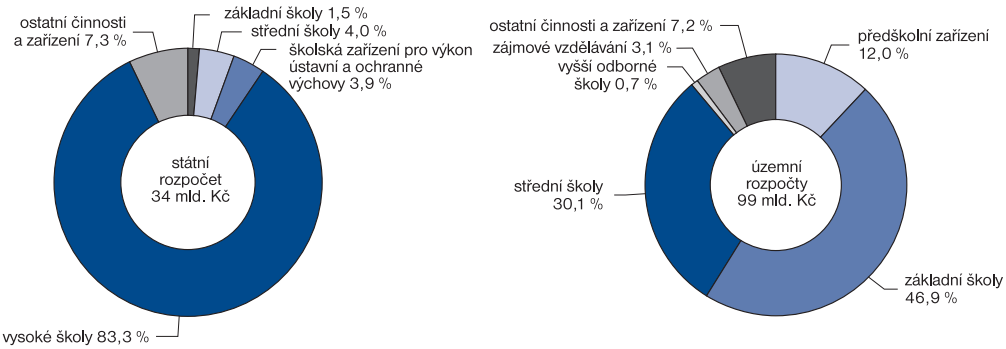

http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2100

Vzdělávání zaměstnaných osob

Účastníci kurzů dalšího odborného vzdělávání v roce 2005 podle velikosti podniku a podle pohlaví

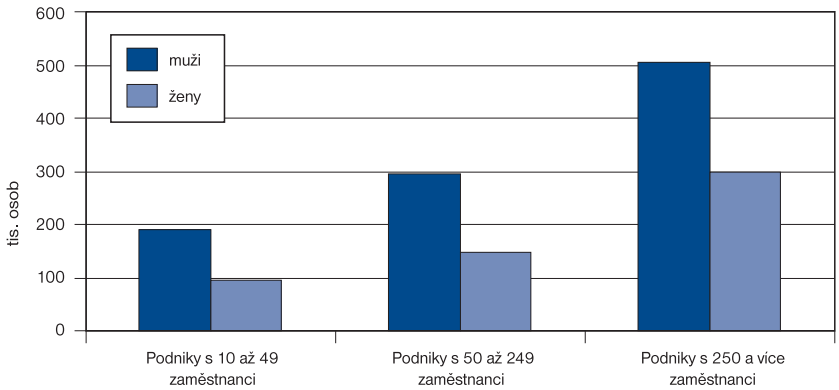

Vzdělávání v kurzech dalšího odborného vzdělávání podle směrů v roce 2005

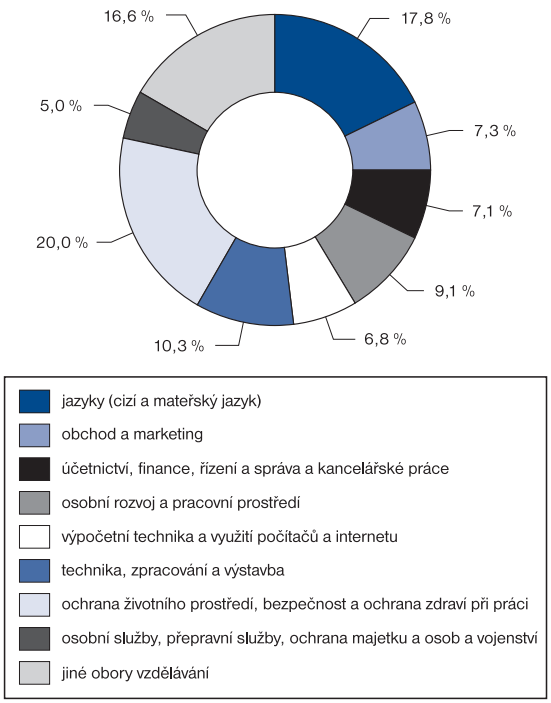

Kvízové otázky

1. Kolik žáků ve školním roce 2006/2007 navštěvovalo základní školu?
2. Víte, na kolika gymnáziích se ve školním roce 2006/2007 vyučovalo?
3. Kolik studentů a studentek navštěvovalo na středních odborných školách denní formu studia ve školním roce 2006/2007?
   a) 180 420 b) 212 056 c) 210 359
4. Kolik bylo ve školním roce 2006/2007 přijato do 1. ročníků uchazečů o nástavbové studium?
5. Který z oborů vyučovaných na středních odborných učilištích měl ve školním roce 2006/2007 nejvíce studentů?
6. Převažovali ve studiu na vyšších odborných školách chlapci nebo dívky?
7. Kolik studentů jiného státního občanství než ČR bylo evidováno v roce 2006 na vysokých školách?
8. Která z veřejných vysokých škol měla v roce 2006 nejméně studentů?
9. Která ze soukromých vysokých škol měla v roce 2006 největší počet studentek?
10. Který z uvedených jazyků měl po angličtině a němčině největší zastoupení v jazykových kurzech ve školním roce 2006/2007?
    a) italský b) francouzský c) španělský

Správné odpovědi najdete na konci publikace.

? ***Víte, že . . .***

v roce 2006 jen 2,2 % studentů nepoužívalo mobilní telefon a důchodců s mobilem v ruce už byla téměř polovina zatímco v roce 2003 jen čtvrtina? Že 13,5 % obyvatel nad 16 let alespoň jednou nakoupilo přes internet, přičemž 28,5 % z nich jsou vysokoškoláci, 22 % jsou obyvatelé Prahy a nakupují především vstupenky, elektroniku, letenky a knihy? Že 4,4 mil. Čechů nad 16 let, tj. 51 %, užívá osobní počítač a z toho 3,9 mil. ho používá pravidelně? Že mobil má 89,3 % Pražanů i Jihočechů, ale jen 78,1 % obyvatel Královéhradeckého kraje?

Proč má dnešní společnost přívlastek informační není těžké uhodnout. Když byl v 90. letech svět "osíťován" internetem a komunikaci mezi lidmi ovládly mobilní telefony, šlo jen o špičku ledovce zasahující každodenní život miliard lidí. O informační a komunikační společnosti však mluvíme nejen v souvislosti s technologiemi pro přenos informací, ale také s jejich tvorbou. Za pomoci vyspělých počítačových aplikací jich lze shromažďovat velké množství. Vznikají digitální knihovny, kdy i původní velmi staré tisky je možné převádět do elektronické podoby pro studijní účely a jejich historickou hodnotu neohrožují fyzikální jevy (světlo, vlhkost, střídání teplot, atd.).

Nejvýznamnějším rysem pokroku v informačních technologiích je však neustálé zvyšování rychlosti a tendence k miniaturizaci - ale ani sálové počítače, s nimiž se začínalo v 70. letech minulého století, nepatří minulosti. Využívají je v kombinaci se síťovými prvky např. velké finanční instituce s miliony klientů a desítkami milionů účtů.

Pomocí informačních technologií lze převádět obrovská množství peněz z jednoho konce světa na druhý. V běžném životě například objednávat lístky do divadla, zaplatit jízdenku v tramvaji, sledovat v handheldu (počítači do dlaně) televizní vysílání, nahlížet do knihoven vědeckých publikací špičkových světových univerzit, sledovat nemocného člověka, který je doma sám, atd. Určitě vás napadá daleko více zajímavých příkladů.

! **Účastníci internetu** - počet zákazníků, kteří využívají alespoň jednu službu internetové sítě bez ohledu na způsob připojení. Účastník je fyzická nebo právnická osoba napojená na komplexní globální počítačovou síť, která využívá služby přístupu k internetu na základě smlouvy s poskytovatelem této služby (ISP - Internet Service Providers) včetně účastníků, jako jsou např. internetové kavárny, veřejné informační terminály atd.
Účastníci internetu s komutovaným připojením (dial up) - komutované připojení je také označováno jako vytáčené připojení, vytáčená linka apod. Představuje připojení k internetové síti přes telefonní linku voláním na určené telefonní číslo. Bývá poskytováno zejména prostřednictvím analogových telefonních linek, ale také digitálních linek (ISDN) nebo prostřednictvím mobilní telefonní sítě (GSM). Komutované připojení patří k úzkopásmovému způsobu přístupu k síti Internet.
ADSL (Asymetric Digital Subscriber Line) - digitální technologie pracující na rozdíl od ISDN na vysokofrekvenčním pásmu, umožňující nárůst přenosové rychlosti u stávajících účastnických přípojek.
WiFi (Wireless Fidelity) - připojení prostřednictvím bezdrátových technologií.
CATV (Cable TV) - připojení k internetu prostřednictvím televizních kabelových rozvodů.

Účastníci internetu podle připojení v roce 2006

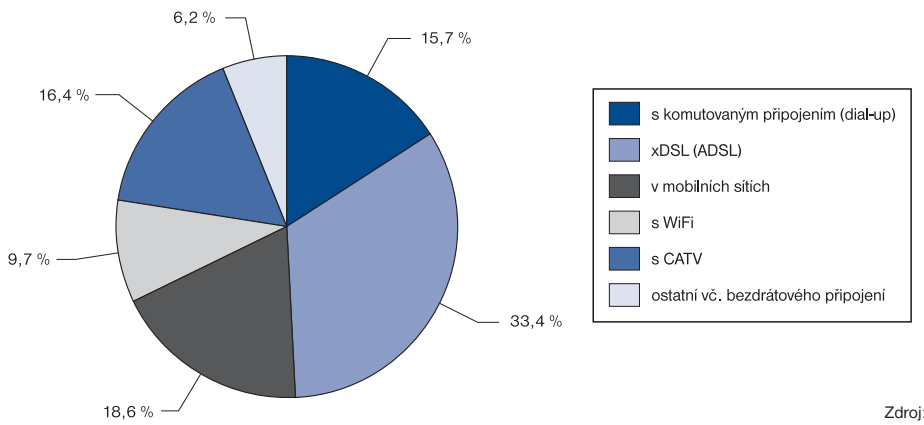

Zdroj: ČTÚ

Stahujete z internetu hudbu a filmy, fotografujete mobilem, posíláte MMS? Cesta od walkmanů, discmanů a mp3 k mp4 přehrávačům či ipodům byla neuvěřitelně rychlá. Myslíte si, že když spojení mezi lidmi umožňují špičkové a stále se vyvíjející technologie, je jejich komunikace čím dál lepší? Co si vlastně pod pojmem komunikace mezi lidmi představujete? Mohou být informační technologie a jejich explozivní vývoj také rizikem? Pro koho a v čem?

Používání mobilního telefonu jednotlivci

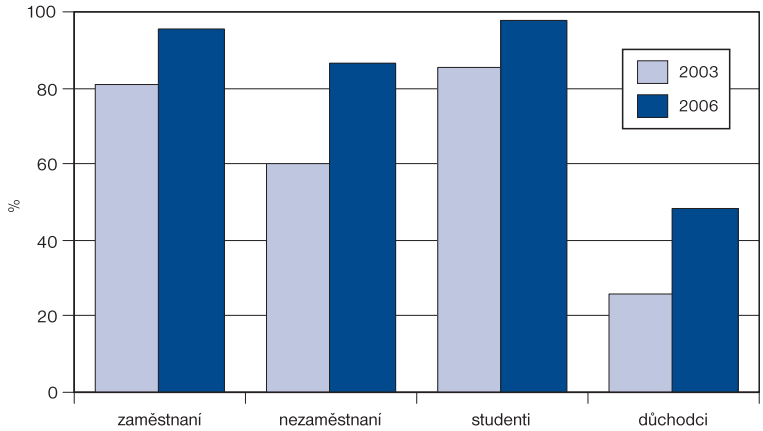

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/pouziti_internetu_jednotlivci_csu_a_invex_2007

I když se zdá, že v České republice už narazil počet mobilních telefonů na svůj strop (na 100 obyvatel připadá 116 SIM karet), v období 2003-2006 bylo jejich používání stále na vzestupu. Nejrychleji stoupl podíl v používání mobilu v kategorii důchodců (z 25,6 % na 48,5 %) a nezaměstnaných (z 59,9 % na 86,7 %). Zatímco ve starých zemích Evropské unie (EU 15) používalo v roce 2007 mobilní telefon 86,2 % obyvatel ve věku 16-74 let a v celé unii (EU 27) pak 84,2 %, v ČR to bylo 90,1 % všech osob této věkové kategorie.

Používání počítače jednotlivci

v %[1)]

Ukazatel	2003	2004	2005	2006
Celkem jednotlivci 16+	37,6	42,0	42,0	48,0
Pohlaví:				
muži	40,2	44,9	44,6	50,6
ženy	35,2	39,3	39,5	45,5
Ekonomická aktivita:				
zaměstnaní	47,2	53,0	53,5	62,1
nezaměstnaní	22,1	23,4	24,0	33,4
studenti	90,2	93,5	91,4	96,9
důchodci	2,6	4,5	4,4	5,2

[1)] podíl na celkovém počtu jednotlivců dané skupiny

Je zajímavé, že lidé se základním vzděláním používají počítač a internet více než lidé se středním vzděláním bez maturity. Lze to nějak vysvětlit? Jednoduše. Do kategorie se základním vzděláním totiž nejsou ve statistickém zjišťování zahrnuti jen dospělí lidé, ale také středoškolští studenti (jejich nejvyšší ukončené vzdělání je v okamžiku zjišťování vzdělání základní). Ti pochopitelně využívají počítač a internet zpravidla značně intenzivně a zvyšují tak podíl v této kategorii. Co stojí podle vás za tím, že více než 30,1 % vysokoškolsky vzdělaných obyvatel ČR mělo v roce 2007 podle odpovědí ze statistického šetření jen základní anebo žádné znalosti práce s počítačem?

Používání počítačů a internetu jednotlivci podle vzdělání

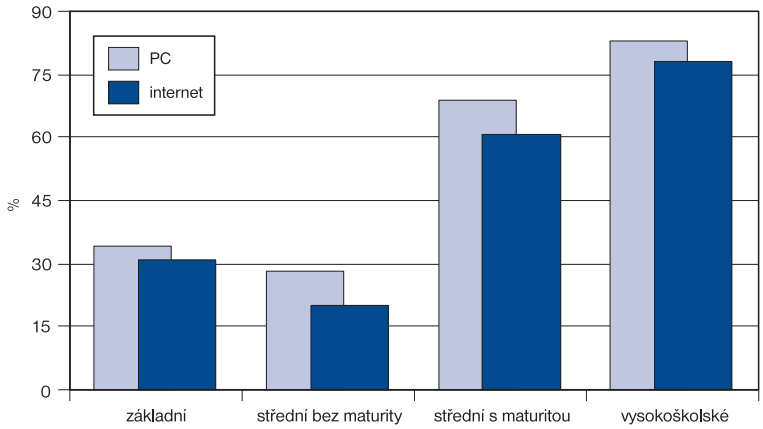

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/publ/10n1-07-2007
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/pouziti_internetu_jednotlivci_csu_a_invex_2007

Vybavení domácností osobním počítačem a s připojením k internetu

v %[1)]

Ukazatel	2003	2004	2005	2006
Domácnosti vybavené				
osobním počítačem	23,8	29,5	30,0	35,7
s připojením k internetu	14,8	19,4	19,1	26,7

[1)] podíl na celkovém počtu domácností

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/9701-07

V roce 2007 mělo už osobní počítač 39,6 % českých domácností. Z nich pak ty se třemi dospělými osobami bez dětí byly vybaveny počítačem ve 43,6 % případů, domácnosti rodičů se dvěma dětmi dokonce v 69,6 % případů. Počítač měl také zhruba každý šestý dospělý žijící sám v domácnosti bez dětí. Nejvíce vybaveny počítači byly domácnosti v Praze (53,4 %) a jižních Čechách (40,6 %), nejméně v Ústeckém kraji (33,6 %) a na Olomoucku (26,3 %). Čím vším se dají takovéto rozdíly ve vybavenosti podle typu domácností a regionů vysvětlit?

Využívání on-line služeb jednotlivci

v %[1)]

Ukazatel	2003	2004	2005	2006
Využívání on-line služeb				
stahování počítačových programů	3,0	2,5	2,9	7,9
internetové bankovnictví	3,4	4,9	5,2	9,0
on-line hraní/stahování her a hudby	8,6	9,1	8,9	11,6
poslouchání rádia, sledování TV na internetu	2,5	3,0	2,8	6,0
stážení formuláře z www stránek úřadů	1,0	2,2	2,4	7,0
vyplnění formuláře na www stránkách úřadů	0,4	1,4	1,4	2,8
nákup přes internet v posledních 12 měsících	3,4	5,2	5,4	11,6

[1)] podíl na celkovém počtu jednotlivců v dané skupině

Znalosti práce s počítačem podle vzdělání uživatelů v roce 2006

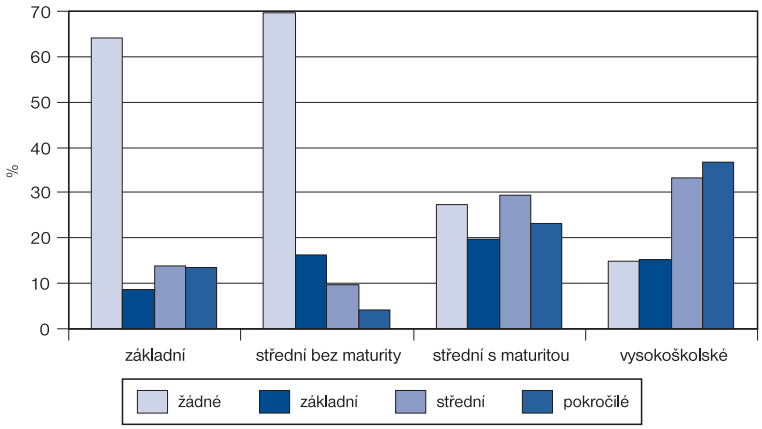

Jednotlivci v ČR využívající internet k nakupování

v %[1)]

Ukazatel	2003	2006	2007
Celkem 16+	3,4	11,7	15,3
podle pohlaví			
muži	4,5	14,6	18,3
ženy	2,5	9,0	12,5
podle věkových skupin			
16-24 let	5,7	18,2	22,9
25-34 let	6,3	18,9	25,1
35-44 let	4,5	17,6	21,5
45-54 let	2,6	9,6	13,7
55-64 let	.	4,7	6,9
65 a více let	.	0,8	1,4
podle stupně dokončeného vzdělání			
základní (zahrnuje i studenty SŠ)	1,6	4,7	7,2
střední bez maturity	1,1	5,1	6,9
střední s maturitou	5,8	17,2	23,8
vysokoškolské	9,9	31,9	32,6

[1)] podíl z celkové počtu jednotlivců v dané socio-demografické skupině

Stahujete z internetu hudbu a je vám mezi 16 a 24 lety? Pak jste součástí velké skupiny mladých (60 % této věkové skupiny), která používá internet právě k tomuto účelu. Ze všech uživatelů internetu - těmi se myslí ti, kteří použili internet v posledních třech měsících alespoň jednou - ve věku nad 16 let ho takto v ČR využívá třetina. Možná sledujete na youtube.com hudební klipy, nebo jste tam zkusili umístit své vlastní krátké video. Nebo se na stránkách on-line půjčovny kinomania.cz vyjadřujete v poznámkách k filmům, které jste si za poplatek legálně stáhli a na čas půjčili nebo tu jiné získali zadarmo. Pokud stahujete filmy, patříte ke 44 % věkové skupiny 16-24 let, která využívá internet i tímto způsobem. Ze všech uživatelů internetu nad 16 let tak v roce 2007 činila čtvrtina, počítačové hry hrála on-line (či si je stahovala) pětina. V internetových samoobsluhách nakoupilo 15 % obyvatel ČR, tj. 32 % uživatelů internetu. A v čem slouží internet lidem nejvíce? V komunikaci, jak je vidět v jedné z tabulek.

Z počtu lidí, kteří v roce 2007 uvedli, že v posledních třech měsících použili počítač, pracovalo 96,8 % se stolním PC (desktop). Přenosný počítač (notebook), i když se zdá už hodně rozšířený, použilo podle svého sdělení ale jen 15,8 % dotázaných a tzv. počítač do dlaně (handheld) pouze 0,6 % respondentů. Notebooky používají především lidé ve věku 25-34 let (31 % ze všech uživatelů notebooků), vysokoškolsky vzdělaní (31 %) a oblíbené jsou nejvíce na Karlovarsku, kde je používá pětina (20 %) všech, kteří uvedli že používají počítač. Toto vše a více se dozvíte na stránkách *http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/informacni_technologie_pm*.

Aktivity prováděné na internetu jednotlivci (16+)[1] v ČR

v %[1]

Ukazatel	2003	2006	2007
Komunikace			
posílání/přijímání e-mailů	81,3	84,1	86,1
telefonování přes internet	8,7	19,8	33,2
psaní na chat (chatování)	23,4	28,7	29,3
navštěvování on-line seznamek	n.a.	n.a.	6,3
Vyhledávání informací a využívání on-line služeb			
informace a služby týkající se cestování	29,3	50,1	51,4
čtení on-line zpráv, novin a časopisů	31,7	42,9	44,9
on-line hraní/stahování her, filmů a hudby	n.a.	28,2	37,1
on-line hraní, stahování počítačových her	n.a.	n.a.	21,3
stahování, přehrávání hudby	n.a.	n.a.	32,7
stahování, přehrávání filmů, videa	n.a.	n.a.	24,5
nakupování přes internet	12,2	28,2	33,8
internetové bankovnictví	12,0	21,9	23,7
stahování počítačových programů	10,8	19,1	20,0
poslouchání rádia, sledování TV	8,8	14,6	17,4

[1] podíl z uživatelů internetu 16 let a starších

Máte Skype? Pak patříte ke třetině českých uživatelů internetu - tak jak jsme je definovali výše -, kteří ho používají také k telefonování. V celé Evropské unii je to jen 16 %. Mimoto je intenzivnější využívání internetu v ČR oproti EU 27 vidět také v "brouzdání" po zpravodajských serverech novin a časopisů (45 % proti 35 % v EU) a on-line hraní a stahování her, filmů a hudby. Evropa však v průměru daleko více nakupuje přes internet (55 % proti 32 % v ČR) a používá internetové bankovnictví (47 % proti 24 % v ČR). Čeští občané také ve srovnání s evropským průměrem daleko méně vyhledávají na internetu informace o zdraví (22 % ve srovnání se 44 % v EU). Kde jsou však internetové aktivity srovnatelné, je mailování. To také suverénně vede v celém spektrum možného využití internetu. Víte, že ze všech uživatelů internetu nad 16 let přijímá a odesílá zprávy 86 % Čechů a 84 % obyvatel Evropské unie?

Uživatelé stahující z internetu hudbu a filmy v roce 2007
(podle věku a pohlaví, v % dané skupiny)

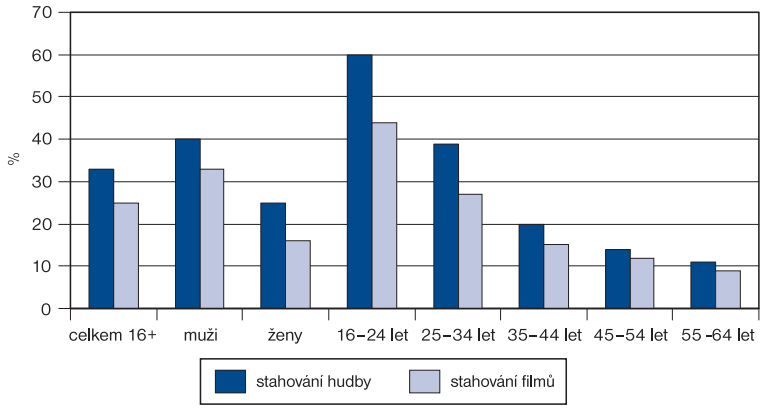

Na počítači je možné psát a posílat zprávy, ale to je jen malá část toho, jak lze využít jeho možnosti. Můžete vypracovávat zajímavé prezentace, provádět složité výpočty nebo programovat. Ne každý se však dostane tak daleko. Víte, že téměř 70 % všech uživatelů osobních počítačů nad 16 let neumí například s tabulkovým procesorem (jakým je nejčastěji aplikace MS Excel) více než jen základní aritmetické úkony? Ale ve vaší věkové kategorii jsou dovednosti minimálně o třídu výše. Toto excelovské minimum ovládá 61 % uživatelů věkové skupiny 16-24 let, z nichž skoro 11 % dokáže také použít programovací jazyk k vytvoření počítačového programu. Dobré, že?

Už proto, že zhruba stejné jsou tyto proporce u skupiny vysokoškolsky vzdělaných uživatelů osobních počítačů, jak je vidět z tabulky.

Počítačové dovednosti jednotlivců v ČR[1)] v roce 2007

v %[1)]

Ukazatel	práce s tabulkovým procesorem (a)	programování (b)
Celkem 16+	30,8	4,3
podle pohlaví		
muži	33,7	6,8
ženy	28,0	1,9
podle věkových skupin		
16-24 let	60,6	10,7
25-34 let	40,9	6,9
35-44 let	36,7	4,0
45-54 let	28,9	2,8
55-64 let	17,0	1,5
65 a více let	7,5	0,4
podle stupně dokončeného vzdělání		
základní (zahrnuje i studenty SŠ)	23,9	3,3
střední bez maturity	11,1	0,8
střední s maturitou	46,0	6,6
vysokoškolské	64,8	10,6

(a) použití základních aritmetických vzorců v tabulkovém procesoru
(b) použití programovacího jazyka k vytvoření počítačového programu

Údaje o dovednostech s osobním počítačem či připojení domácností k internetu zajímají každého. Je však také důležité, jak jsou informačními technologiemi vybaveny školy, obce, firmy. Prohlédněte si tyto grafy a tabulku, náměty k přemýšlení tam jsou. Víte například, že vlastní webové stránky má každá čtvrtá lékárna, zhruba každá desátá ordinace dětského lékaře, ale v případě zubních lékařů jen jeden z dvaceti?

Školy připojené k internetu v roce 2006

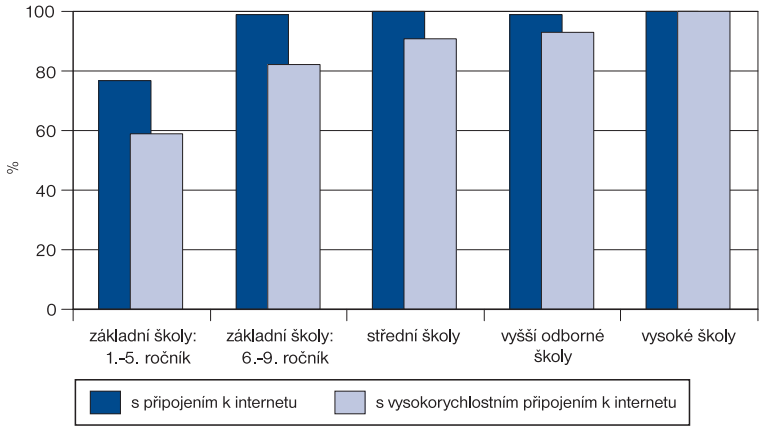

Zdroj: UIV

Počítače na 100 žáků a studentů ve školách v roce 2006

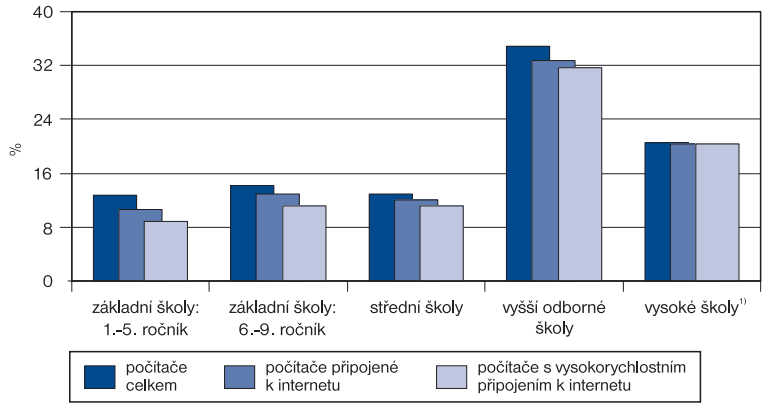

1) údaje za vysoké školy rok 2005

Zdroj: UIV

Obce vybavené vysokorychlostním připojením k internetu a vlastní webovou stránkou v roce 2005

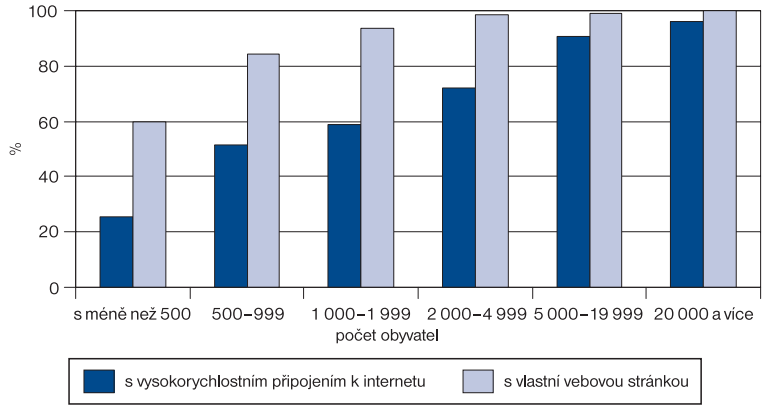

Finanční hodnota elektronického obchodování podniků (podíl na celkovém obratu)

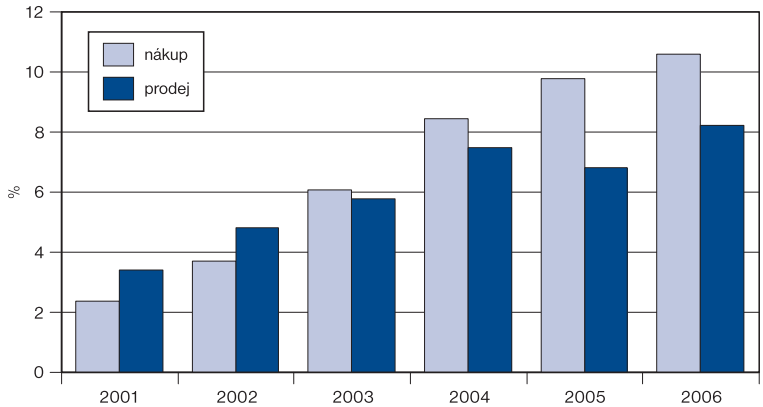

Vybavenost zdravotnických zařízení informačními technologiemi v roce 2006

v %[1)]

	PC	Internet	vysokorychlostní internet	webové stránky
Nemocnice	99,0	86,2	72,3	81,5
Lázeňské léčebny	92,2	72,7	54,5	75,3
Samostatné ordinace praktického lékaře (PL)				
pro dospělé	91,0	52,6	35,3	7,1
pro děti a dorost	88,8	56,8	36,3	11,5
stomatolog	91,8	44,4	28,8	5,4
gynekolog	94,6	57,9	39,0	13,0
Specialista	93,7	53,2	35,3	14,6
Lékárny	98,0	77,4	61,6	25,0

[1)] podíl z celkového počtu zařízení daného druhu

Kvízové otázky

1. Kolik procent domácností bylo vybaveno osobním počítačem v roce 2006?
2. Jaký typ internetového připojení byl v ČR v roce 2006 nejčetnější?
3. Víte, kolik procet obyvatel ČR ve věku 16-74 let používalo v roce 2006 mobilní telefon?
   a) 59,9 % b) 78,6 % c) 90,1 %
4. Kolik procent uživatelů starších 16 let v ČR v roce 2007 nakupovalo přes internet?
5. Jaká byla nejčastější aktivita v internetové komunikaci u uživatelů starších 16 let v roce 2007?
6. Která věková kategorie v roce 2007 nejvíce stahovala z internetu hudbu a filmy?
7. Kolik procent stomatologů mělo v roce 2006 své vlastní webové stránky?

Správné odpovědi najdete na konci publikace.

Víte, že . . .

růst ekonomiky se měří hrubým domácím produktem? Že v ČR rostly v letech 2002-2006 ceny skoro nejpomaleji v Evropě, ale koncem roku 2007 vyrazily prudce vzhůru? Že třetina turistů přijíždějících do ČR míří do Prahy, 8 % do Jihomoravského kraje a Češi na dovolenou spíše létají než jezdí autem, protože v roce 2006 cestovalo do zahraničí skoro o pětinu více lidí než v roce 1993 a přitom hraniční přechod s Německem jich překročilo o třetinu méně a s Rakouskem o 9 % méně? Co říkáte tomu, že v roce 2006 dosahovaly příjmy z cestovního ruchu 124 mld. korun, na nákup litru mléka jsme museli v roce 2006 pracovat jen 7 minut, zatímco v roce 1993 13 minut a počet pevných telefonních linek ve srovnání s rokem 2000 klesl o čtvrtinu?

Možná se to nezdá, ale národní hospodářství funguje v podstatě stejně, jako hospodaření v rodině. To má také na jedné straně zdroje, tedy výdělky a jiné příjmy členů domácnosti, a na druhé straně jejich nejrůznější výdaje. Dobře hospodařit znamená účelně zacházet se zdroji - a národní hospodářství je oproti rodině "jen" daleko složitější. Ale také vytváří zdroje a dále je spotřebovává - v zákonitostech a vazbách, které fungují samy o sobě, tržně. V tržní ekonomice rozhoduje o umístění zdrojů trh, hospodářská politika ale může toto automatické působení v různé míře korigovat. O síle zásahů hospodářské politiky rozhodují vlády a centrální banky. Důležitá je i udržitelnost rozvoje. Organizační strukturu národního hospodářství tvoří firmy (podniky), ale také soukromé osoby, které mají postavení podnikatele. Tyto ekonomické subjekty zaměstnávají pracovníky a vyrábějí zboží či poskytují služby. Za tím účelem nakupují suroviny a materiál, také ze zahraničí, dále investují do strojů a své výrobky pak prodávají, opět i do zahraničí. Takovýmto způsobem, velmi zjednodušeně popsáno, funguje národní hospodářství.

Údaje o organizační struktuře národního hospodářství jsou sestaveny z dat vedených v Registru ekonomických subjektů (dále jen RES).

Ekonomické subjekty podle převažující činnosti (k 31. 12.)

Odvětví	1993		2000		2005		2006	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Celkem	**1 250 216**	**100,0**	**2 050 770**	**100,0**	**2 388 490**	**100,0**	**2 430 481**	**100,0**
Zemědělství, myslivost, lesnictví	90 893	7,3	130 595	6,4	137 515	5,8	137 194	5,6
Rybolov a chov ryb	421	0,0	588	0,0	700	0,0	690	0,0
Těžba nerostných surovin	1 039	0,1	558	0,0	630	0,0	628	0,0
Zpracovatelský průmysl	229 521	18,4	262 130	12,8	308 665	12,9	308 951	12,7
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	1 352	0,1	1 281	0,1	1 481	0,1	1 560	0,1
Stavebnictví	171 760	13,7	221 417	10,8	269 625	11,3	277 286	11,4
Obchod; opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	294 727	23,6	638 014	31,1	658 014	27,5	666 156	27,4
Ubytování a stravování	66 186	5,3	97 751	4,8	123 243	5,2	124 240	5,1
Doprava, skladování a spoje	48 213	3,9	70 390	3,4	82 677	3,5	84 239	3,5
Finanční zprostředkování	3 799	0,3	71 321	3,5	71 039	3,0	71 627	2,9
Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti	220 321	17,6	334 317	16,3	457 911	19,2	474 441	19,5
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	10 237	0,8	11 559	0,6	15 434	0,6	15 262	0,6
Vzdělávání	16 167	1,3	23 998	1,2	35 208	1,5	36 152	1,5
Zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti	20 268	1,6	29 640	1,4	34 026	1,4	34 517	1,4
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	74 584	6,0	156 966	7,7	192 129	8,0	197 340	8,1
Činnosti domácností	0	0,0	101	0,0	11	0,0	14	0,0

V RES jsou evidovány ekonomické subjekty, tj. právnické osoby, organizační složky státu a dále fyzické osoby, které mají postavení podnikatele. Ekonomický subjekt, který podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou aktivitu, se považuje za statistickou jednotku typu podnik. RES je měsíčně aktualizován daty z obchodních rejstříků, živnostenských úřadů a ze statistických zdrojů. Slouží pro celou řadu účelů statistiky, ale například i pro marketingové účely firem.

Ekonomické subjekty

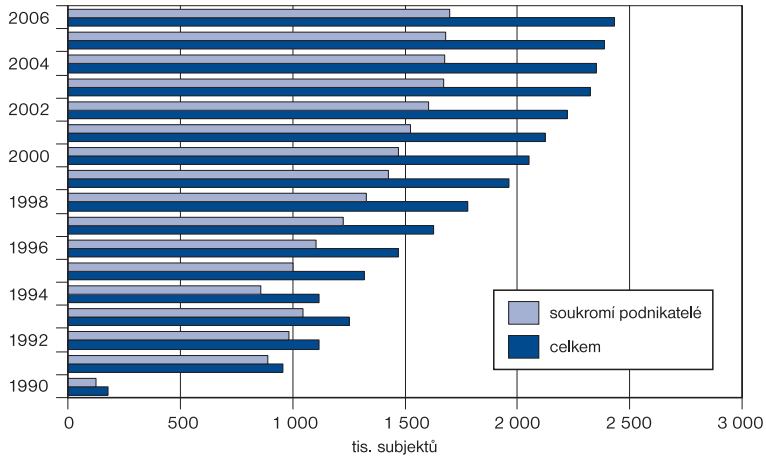

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1200

V roce 2006 byl počet ekonomických subjektů téměř čtrnáctkrát vyšší než v roce 1990 (178 993 subjektů). Zatímco v roce 1990 činil podíl státních podniků na úhrnném počtu 2 %, v roce 2006 to bylo pouze 0,03 %. Celkem bylo v roce 2006 podle RES zaregistrováno 2 430 481 ekonomických subjektů.

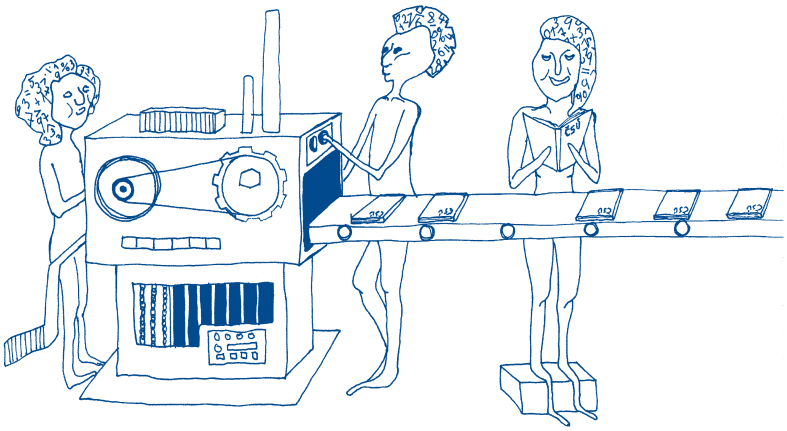

Meziroční přírůstky/úbytky hrubého domácího produktu ČR ve stálých cenách (v %)

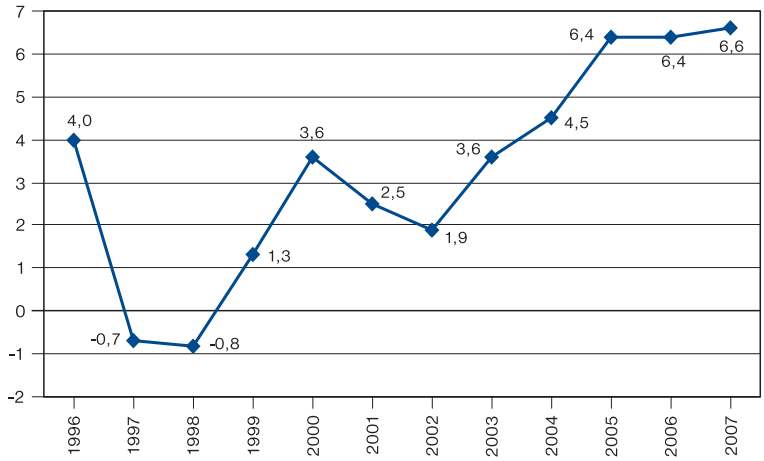

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-0500

Hrubý domácí produkt (HDP) měří výkonnost ekonomiky. Je ukazatelem nově vytvořené hodnoty a slouží k odhadu a srovnávání míry ekonomického rozvoje země. Jestliže HDP je v penězích vyjádřená hodnota všeho, co bylo nově vytvořeno v zemi za jeden rok, je důležité zdůraznit, že řeč je o nově vytvořené hodnotě - do HDP se nezapočítávají suroviny a materiály spotřebované při výrobě, protože ty už jsou výsledkem produkce minulých období. Sečtením této nově vytvořené hodnoty (ekonomové hovoří o hrubé přidané hodnotě) za jednotlivá odvětví dostáváme HDP zjištěný tzv. výrobní (produkční) metodou. HDP je však také možné určit tzv. výdajovou metodou, shrnutím hodnot spotřebovaných domácnostmi a ve sféře spravované státem, připočtením investic a zohledněním výsledku zahraničního obchodu (rozdílu mezi vývozem a dovozem). Zjistit velikost HDP je značně složité, poznamenejme tedy jen, že třetí metodou je výpočet používající příjmy (tzv. důchodová metoda).

Pomocí HDP můžeme sledovat vývoj hospodářství v čase. V mezinárodním srovnání je používaný HDP připadající na jednoho obyvatele. Je tedy HDP měřítkem bohatství země? Ne tak docela, jak ukazuje příklad. Po katastrofálních povodních v srpnu 2002 bylo mnoho práce s úklidem zasažených oblastí, výstavbou zničených domů a budov, mostů, s kácením poškozených stromů a sázením nových, někde i regulací toků. Výkony všech odvětví, která se na obnově podílela - zejména však stavebnictví - byly samozřejmě zahrnuty do HDP, který tím vzrostl. Vzrostlo však úměrně tomu také bohatství země? Spíše ne. Vždyť se přece "pouze" nahrazovalo to, co povodeň zničila. Moderní ekonomové doporučují používat pro měření rozvinutosti země více ukazatelů než pouze HDP - zejména charakteristik životního prostředí, kvality života a vybraných sociálních charakteristik. Více o HDP i jeho sporných vlastnostech najdete v komentářích kapitoly ČR a svět.

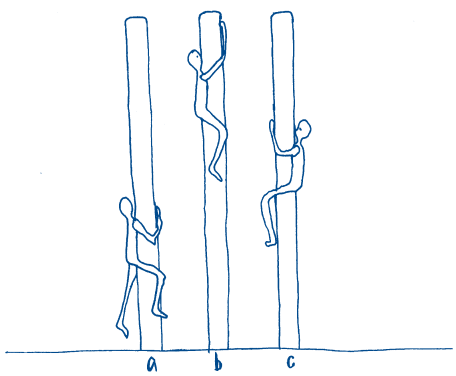

Regionální struktura HDP

v %

Území	1993	2000	2005	2006
Česká republika	100,0	100,0	100,0	100,0
kraje:				
Hl. m. Praha	19,6	24,7	23,6	24,0
Středočeský	8,6	9,0	10,4	10,4
Jihočeský	5,6	5,5	5,5	5,5
Plzeňský	5,3	5,2	5,2	5,0
Karlovarský	2,9	2,4	2,3	2,2
Ústecký	7,6	6,6	6,6	6,5
Liberecký	3,7	3,5	3,3	3,5
Královéhradecký	4,8	4,7	4,8	4,7
Pardubický	4,4	4,2	4,2	4,1
Vysočina	4,2	4,0	4,2	4,2
Jihomoravský	10,8	10,1	10,2	10,0
Olomoucký	5,2	4,9	5,0	4,7
Zlínský	5,2	4,8	4,6	4,7
Moravskoslezský	12,1	10,4	10,0	10,4

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-2700

Víte, proč má hlavní město Praha podle evropských srovnání ekonomické vyspělosti o 50 % vyšší úroveň než je průměr Evropské unie? Protože HDP je zde v přepočtu na jednoho obyvatele velmi vysoký. V Praze sídlí velké nadnárodní společnosti, působí zde mnoho firem, lidé více utrácejí. Ve srovnání s kraji České republiky dochází k "pražské" koncentraci. Z tabulky si totiž můžete ověřit, že téměř ve všech krajích došlo za léta 1993-2006 ke snížení podílů na celkovém HDP ČR (výjimkou jsou jen střední Čechy s mírným nárůstem a kraj Vysočina, který si svůj podíl zachoval). Podíl Prahy na ekonomickém výkonu ČR však byl v roce 2006 téměř čtvrtinový proti zhruba pětinovému v roce 1993. Pokuste se vysvětlit vysoké podíly krajů severní a jižní Moravy a nízký podíl Karlovarského kraje. Pomůže vám text vysvětlující HDP.

Podíl odvětví národního hospodářství na HDP České republiky

v %

	1993	2000	2005	2006
Národní hospodářství celkem	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:				
Zemědělství a lesní hospodářství	5,3	3,9	2,9	2,6
Průmysl celkem	33,3	31,6	31,4	31,8
v tom:				
Dobývání nerostných surovin	2,8	1,5	1,3	1,4
Zpracovatelský průmysl	24,5	26,8	26,4	26,7
Výroba a rozvod elektřiny, tepla, vody	6,0	3,3	3,7	3,7
Stavebnictví	7,8	6,5	6,7	6,4
Obchod, opravy spotřebního zboží	11,7	13,8	12,7	13,2
Pohostinství a ubytování	1,9	2,1	2,1	2,0
Doprava, skladování, pošty a telekomunikace	8,6	9,8	9,9	10,3
Peněžnictví a pojišťovnictví	6,4	2,8	3,2	3,5
Komerční služby	11,9	13,4	13,8	13,4
Veřejná administrativa	4,4	5,4	5,8	5,7
Školství	3,0	4,0	4,1	4,0
Zdravotnictví, veter. a sociální činnost	3,0	3,5	4,1	4,0
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	2,5	3,1	3,2	3,3

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-0500

Průmysl

Počet zaměstnaných v průmyslu se za roky 2000-2005 snížil o 4,4 %. Rostl však naopak u automobilek a také v elektrotechnice (výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení), tedy v odvětvích, která táhnou celý český průmysl. Dohromady v nich pracovalo v roce 2005 téměř 300 tis. lidí, zatímco v roce 2000 to bylo 250 tis. pracovníků. Nejrychlejší dynamiku zaměstnaných v průmyslu zaznamenalo gumárenství a výroba plastů (nárůst o 37 %), tedy také odvětví vázané na výrobu aut. Ve srovnání s automobilkami zde však pracuje o více než třetinu méně pracovníků. Kromě papírenského průmyslu, kde počet zaměstnaných stagnoval na úrovni roku 2000, ve všech ostatních průmyslových odvětvích zaměstnanost klesla.

Počet firem byl v roce 2005 zhruba stejný jako v roce 2000. Zkuste si z údajů v tabulce propočíst, zda průměrný počet zaměstnaných v jedné firmě v jednotlivých odvětvích stoupal nebo klesal. Ve kterém průmyslovém odvětví jsou z tohoto pohledu firmy spíše velké či spíše malé?

Aktivní podnikatelské subjekty a průměrný počet zaměstnanců v průmyslu v členění podle odvětví

	Aktivní podnikatelské subjekty			Průměrný evidenční počet zaměstnanců (tis. fyz. osob)		
	2000	2003	2005	2000	2003	2005
Průmysl celkem	149 530	154 299	150 987	1 369	1 310	1 309
v tom:						
C Těžba nerostných surovin	270	285	323	59	49	44
Těžba energetických surovin	38	42	52	51	43	37
Těžba ostatních nerostných surovin	232	243	271	8	7	7
D Zpracovatelský průmysl	148 560	153 131	149 581	1 237	1 195	1 206
Výroba potravinářských výrobků a nápojů a tabákových výrobků	6 320	6 494	5 958	141	136	129
Výroba textilií, textilních a oděvních výrobků	15 061	13 451	10 612	116	94	76
Výroba usní a výrobků z usní	1 060	1 111	884	20	12	9
Zpracování dřeva,výroba dřevařských výrobků kromě nábytku	26 178	29 322	29 542	48	46	45
Výroba vlákniny, papíru a výrobků z papíru; vydavatelství a tisk	8 067	9 855	11 564	52	52	52
Výroba koksu, jaderných paliv, rafinérské zpracování ropy	15	21	20	4	3	3
Výroba chemických látek, přípravků, léčiv a chemických vláken	1 718	1 035	1 573	44	42	41
Výroba pryžových a plastových výrobků	2 609	3 158	2 818	54	67	74
Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	6 839	7 410	6 379	81	74	73
Výroba základních kovů, hutních a kovodělných výrobků	33 806	36 083	35 027	206	189	197
Výroba a opravy strojů a zařízení j. n.	7 258	7 677	8 326	149	144	149
Výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení	24 341	23 021	23 842	148	157	168
Výroba dopravních prostředků a zařízení	807	1 000	896	102	110	124
Zpracovatelský průmysl j. n.	14 481	13 493	12 140	72	68	65
E Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	700	883	1 083	73	66	60

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/8006-07

V roce 2006 ve srovnání s rokem 1993 z českého průmyslu téměř vymizela výroba nákladních aut a kožené obuvi, na polovinu se ztenčila výroba oděvů a hovězího masa, o třetinu pak výroba másla a alkoholických nápojů.

Čeho se naopak vyprodukovalo více? Minerálek a nealko nápojů, oproti roku 1993 téměř pětinásobně. Také třeba dvaapůlkrát více plastických hmot (přes 1 mil. tun). To je zčásti pochopitelné, o automobilovém průmyslu, který jich spotřebuje hodně, jsme se už zmínili. Zarážející je však enormní nárůst výroby kelímků, pytlů a sáčků z plastů - těch se v roce 2006 vyrobilo téměř 28 tis. tun, tedy pětkrát více než v roce 1993. A kam pak s nimi? Víte, že podle výzkumu nadace Foundation Yves Rocher neprojde 60 % igelitových tašek recyklací ani není spáleno? A že přitom trvá 400 let, než se igelit v přírodě rozloží?

Výroba vybraných výrobků

Ukazatel	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
Plastické hmoty	tis. t	421	628	1 052	1 104
Pytle, sáčky a kelímky z plastů	t	5 535	20 761	28 876	27 721
Portlandský cement	tis. t	5 393	4 093	3 978	4 239
Energie elektrická	GWh	58 882	73 466	82 578	84 361
Maso hovězí čerstvé nebo chlazené	t	135 965	74 687	52 884	66 036
Maso vepř. čerstvé nebo chlazené	t	252 023	181 512	284 456	312 355
Drůbež nedělená, čerstvá nebo chlazená	t	.	41 723	84 550	80 958
Drůbež nedělená, zmrazená	t	.	66 011	28 316	27 325
Mléko a smetana	tis. l	728 724	500 618	680 306	719 862
Máslo	t	83 193	63 882	55 575	51 983
Sýry a tvaroh	t	108 335	151 666	147 668	145 438
Chléb čerstvý	t	365 865	335 784	349 452	338 016
Pečivo čerstvé běžné	t	199 703	267 994	289 274	285 752
Pečivo čerstvé cukrářské	t	24 775	43 637	58 087	61 191
Destiláty, likéry a ostatní lihové nápoje	tis. l	88 932	69 367	49 333	56 487
Víno z čerstvých hroznů, kromě šumivého, vinný mošt	tis. l	52 480	53 815	66 107	56 733
Pivo	tis. hl	17 366	17 796	18 885	20 134
Minerální vody a sodovky bez přísad	tis. l	181 510	680 091	812 998	799 527
Ostatní nealkoholické nápoje	tis. l	471 731	1 508 221	1 701 603	2 000 985
Prádlo ložní	tis. kusů	4 527	3 896	4 262	3 996
Koberce a ostatní textilní podlahové krytiny	tis. m^2	10 018	10 005	4 661	4 216
Oděvy nepletené, neháčkované	tis. kusů	8 706	5 966	5 049	4 497
Oděvy pletené, háčkované	tis. kusů	995	926	331	337
Obuv kožená	tis. párů	15 057	3 398	963	1 154
Kabelky	kusy	.	175 296	103 273	87 480
Noviny, časopisy, periodika vycházející nejméně 4x týdně	mil. kusů	963	734	470	447
Osobní automobily	kusy	.	428 224	596 774	848 922
Motorová vozidla pro nákladní dopravu	kusy	33 873	23 641	229	222
Dřevěný nábytek do ložnic	kusy	68 698	188 413	327 301	368 304
Dřevěný nábytek do jídelen a obývacích pokojů	kusy	143 001	371 471	1 725 899	1 503 380
Hračky představující zvířata nebo jiné než lidské bytosti	mil. Kč	.	166	129	121
Elektrické vláčky a příslušenství k nim; zmenšené modely a ost.	mil. Kč	.	117	3 318	4 658
Tužky, tuhy, pastely, kreslicí uhle, psací nebo kreslicí křídy	mil. Kč	189	696	592	791

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/8004-07
www.autosap.cz

Energetika

Elektrická energie

v mil. kWh

	1993	2000	2005	2006
Výroba elektřiny celkem	**58 882**	**73 466**	**82 578**	**84 361**
v tom:				
parní elektrárny	44 652	57 550	54 789	54 992
vodní a větrné elektrárny	1 596	2 313	3 048	3 306
jaderné elektrárny	12 627	13 590	24 728	26 046
spalovací motory a plynové turbíny	7	13	13	17
Dovoz	5 952	8 725	12 351	11 466
Vývoz	8 056	18 742	24 985	24 097

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1600

Spotřeba paliv a elektrické energie

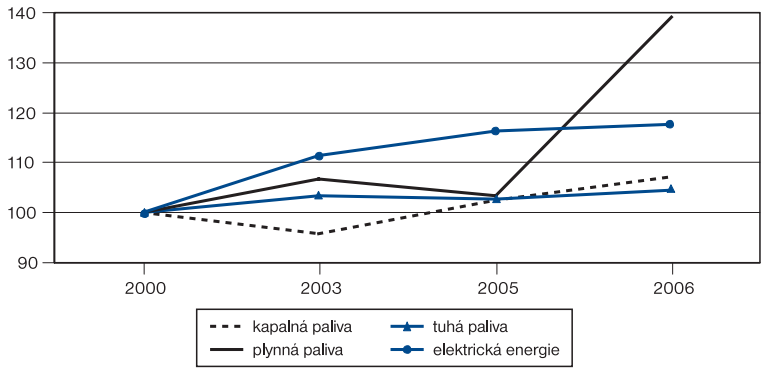

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1600

Tuzemská spotřeba elektrické energie

	2000	2003	2005	2006
Velkoodběr	29 831	30 749	33 435	34 595
Maloodběr	20 917	22 207	22 617	23 260
domácnosti	13 822	14 508	14 719	15 198
podnikatelský maloodběr	7 095	7 699	7 899	8 062

Statistika energetiky rozlišuje odběr elektřiny podle toho, zda jde o velkoodběr nebo maloodběr.
Velkoodběr - odběratelé připojení na síť vysokého nebo velmi vysokého napětí (rozvody o napětí více než 1kV) - např. průmyslové podniky.
Maloodběr - odběratelé připojení na síť nízkého napětí (rozvody o napětí do 1 kV) - např. domácnosti.

Spotřeba obnovitelných druhů paliv na výrobu tepla v roce 2006

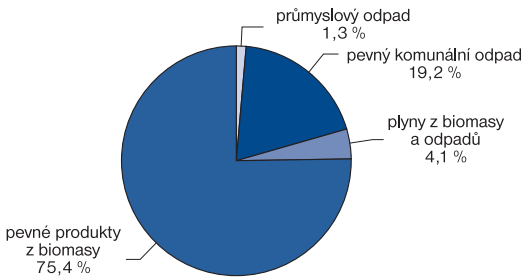

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1600

Zemědělství

Podíl zemědělství na HDP ukazuje stupeň rozvinutosti země. Čím je nižší, tím je země pokládaná za hospodářsky vyspělejší, její obyvatelé tráví méně času obstaráváním prostředků pro svoji výživu. V České republice pracovalo v roce 2006 v zemědělství 3,7 % z celkového počtu zaměstnaných v národním hospodářství a jeho podíl na HDP činil 2,6 %. Zemědělství nezajišťuje pouze výživu, ale působí také na životní prostředí a utváření i podobu krajiny.

Podle údajů za rok 2006 bylo pro zemědělství využíváno 53,9 % rozlohy země, v roce 1993 šlo o 54,3 %. Klesl i podíl orné půdy na 71,5 % úhrnu zemědělských ploch. Vysoké podíly orné půdy jsou zejména ve středních Čechách a na jižní Moravě. Stavy hospodářských zvířat klesají, roste však jejich užitkovost. Klesá i spotřeba masa, mléka i vajec na jednoho obyvatele. Co pokládáte za hlavní důvody takovéhoto vývoje? Více než polovina ploch je oseta obilím, ale postupně se zvýšil podíl (až na 17,4 %) technických plodin jako je slunečnice, sója, léčivé rostliny, apod.

Bilance půdy (stav k 31. 12.)

v tis. ha

	1993	2000	2005	2006
Celková výměra ČR	7 887	7 887	7 887	7 887
v tom:				
zemědělská půda	4 282	4 280	4 259	4 254
z toho:				
orná půda	3 173	3 082	3 047	3 040
chmelnice	11	11	11	11
vinice	16	16	19	19
trvalé travní porosty	873	961	974	976
nezemědělská půda	3 604	3 607	3 627	3 632
Podíl zeměd. půdy na celkové rozloze ČR (v %)	54,3	54,3	54,0	53,9
Podíl orné půdy na zemědělské půdě (v %)	74,1	72,0	71,5	71,5
Ekologicky obhospodařovaná půda	.	166	255	282
Podíl ekologicky obhospodařované půdy (v %)	.	3,9	6,0	6,6

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1400
www.mze.cz

Podíl orné půdy na výměře okresů a krajů k 31.12.2006

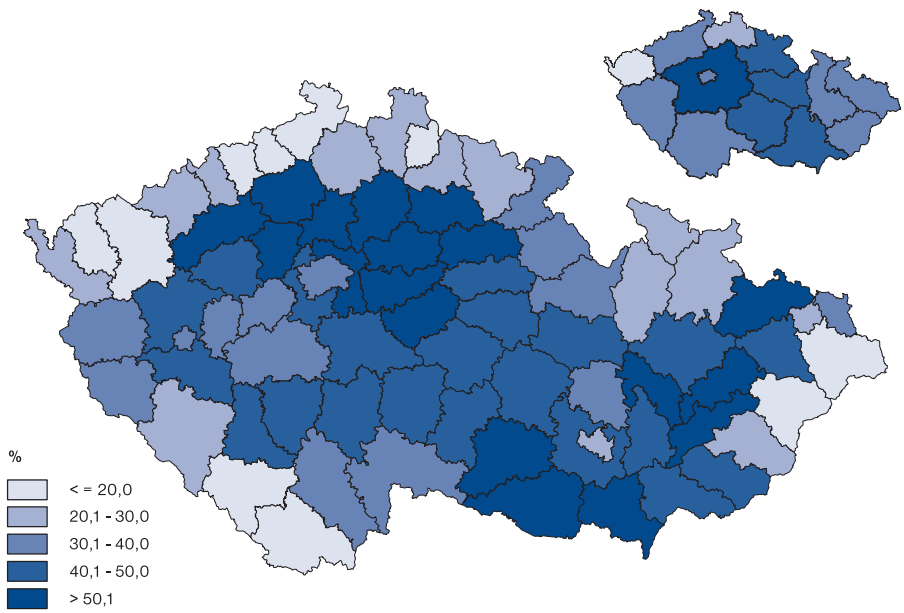

www.cuzk.cz

Hektarové výnosy sklizně hlavních zemědělských plodin

v t/ha

	Průměr let		
	1992-1996	1997-2001	2002-2006
Obiloviny	4,13	4,18	4,53
Luskoviny	2,37	2,32	2,34
Brambory	18,90	20,43	23,51
Technické plodiny	2,07	2,25	2,20
Pícniny na orné půdě - seno	6,15	5,92	5,97

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1400

Osevní plochy zemědělských plodin

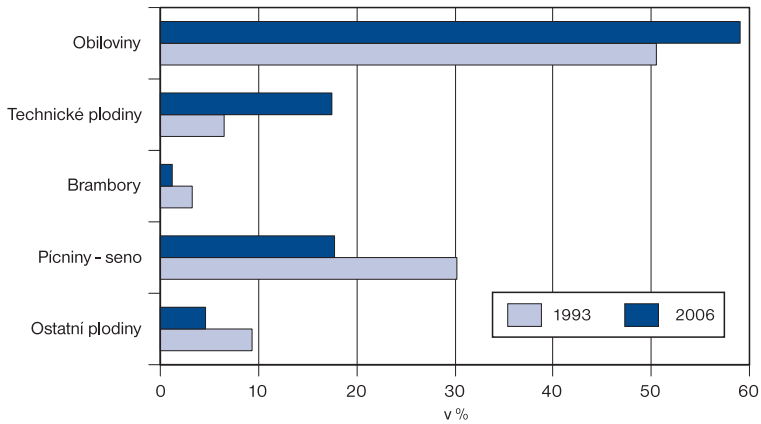

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1400

Sklizeň hlavních zemědělských plodin

v tis. t.

	Průměr let		
	1992-1996	1997-2001	2002-2006
Obiloviny	6 611	6 874	7 073
Luskoviny	175	107	80
Brambory	1 745	1 387	830
Technické plodiny	551	917	934
Pícniny na orné půdě - seno	5 602	4 271	2 934

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1400

Spotřeba průmyslových hnojiv na 1 ha zemědělské půdy
(bez samostatně hospodařících rolníků)

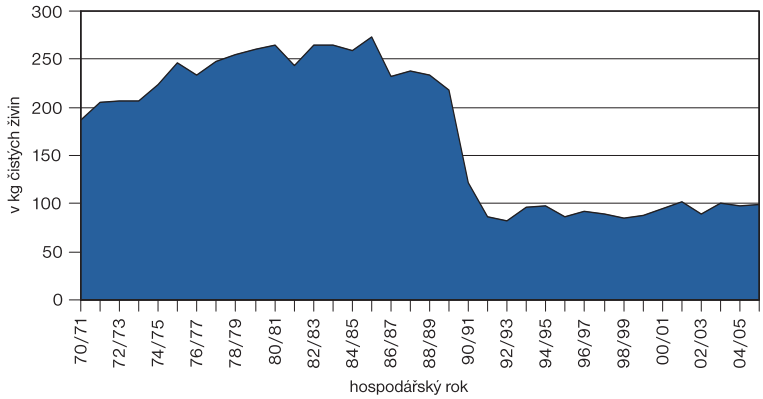

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1400

Stavy hospodářských zvířat

v tis. ks

	1993	2000	2005	2006
Skot	2 161	1 582	1 374	1 391
Prasata	4 071	3 594	2 840	2 830
Ovce a berani	196	90	148	169
Drůbež	24 974	32 043	25 736	24 592

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1400

Užitkovost hospodářských zvířat

	Měřicí jednotka	1993	2000	2005	2006
Průměrná roční dojivost 1 krávy	litry	3 823,5	5 254,6	6 253,7	6 370,4
Průměrná roční snáška 1 slepice	ks	241,9	277,0	281,0	277,9

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1400

Výroba masa

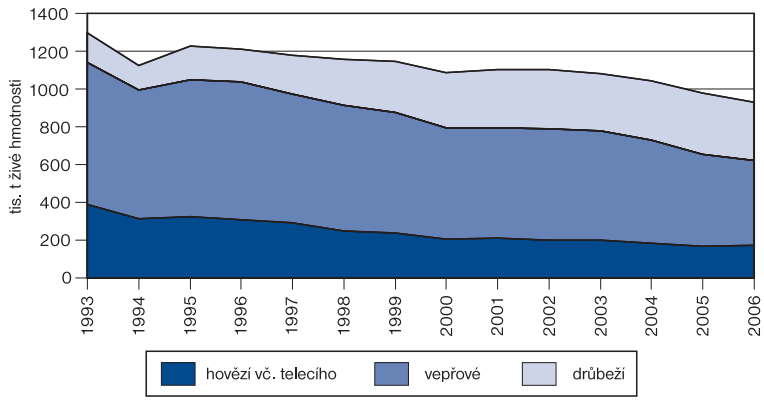

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1400

Myslivost a rybářství

Pro myslivost se v ČR využívá 6 840 tis. ha honebních ploch (lesní pozemky, pole a některé vodní plochy). V letech 1993 až 2005 stoupaly výrazně stavy černé zvěře, v roce 2006 došlo naopak k úbytku. Opět začínají narůstat počty zajíců, bažantů a koroptví.

Ročně se na rybnících, rybochovných zařízeních a ve sportovních revírech (vodních ploch je v ČR zhruba 161 tis. hektarů) uloví přibližně 25 tis. tun sladkovodních ryb, hlavně kaprů. Povodně v roce 2002 sice chov ryb poškodily, ale produkce kaprů nebyla výrazněji narušena. Vzhledem ke stoupající oblibě rybího masa je ho potřeba stále více dovážet - v roce 2006 za 1 642 mil. korun ryb, a to hlavně z Číny.

Jarní kmenové stavy zvěře (stav k 31. 3.)

v kusech

	1993	2000	2005	2006
Zvěř jelení	20 841	24 373	27 378	28 550
Zvěř srnčí	227 015	263 609	302 988	302 694
Zvěř černá	25 094	42 831	49 909	46 699
Zajíci	396 264	365 481	311 700	329 375
Koroptve	63 833	52 154	72 076	82 940
Bažanti	265 111	261 536	260 411	280 674

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1500
http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/2201-07

Výlov ryb v rybnících a tekoucích vodách

	1993	2000	2005	2006
Výlov ryb celkem (v tunách)	23 427	24 129	24 697	25 077
z toho (v %):				
kapr obecný	85,8	85,6	85,3	86,4
tolstolobec pestrý a tolstolobik bílý	2,7	2,2	2,9	1,7
pstruh duhový	2,4	3,0	2,6	2,5
amur bílý	1,1	1,0	1,7	1,8
štika	0,9	1,0	0,9	1,0
lín	1,3	1,1	1,1	1,1

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1500

Dovoz ryb v roce 2006 podle hlavních zemí

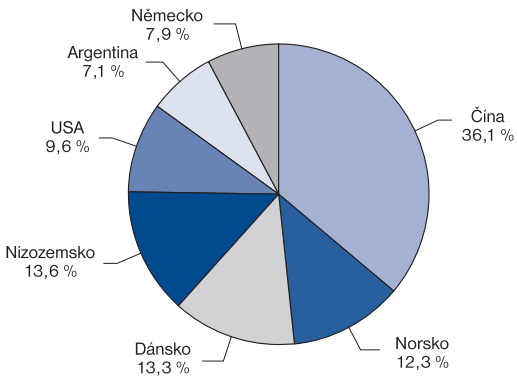

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1500

Stavebnictví

Investice do strojů ukazují na budoucí prosperitu, investice do staveb odrážejí rostoucí bohatství země - platí to zejména o výstavbě bytů a nevýrobních budov. Stavby sloužící tzv. infrastruktuře (dálnice, rozvody plynu, elektřiny a vody) stejně jako i stavby výrobních budov mají pro budoucí vývoj země tytéž příznivé dopady jako investice do strojů. Je samozřejmě důležité, kdo výstavbu platí - mohou to být podnikatelé, stát nebo sami lidé. Od poloviny 90. let minulého století to však byli stále více zahraniční investoři. Díky členství ČR v Evropské unii to jsou a nadále budou také injekce v podobě stovek miliard korun z fondů EU.

V ČR se staví rychlým tempem byty a jak se mění, poznáte z těchto tabulek a grafů. V roce 2006 se proti roku 2000 zvýšil jejich podíl na pětinu všech stavebních prací a stoupl i podíl inženýrských staveb. Naproti tomu výstavba mimo tyto dvě sféry za uvedené období poklesla, ale to se může změnit. Je také u vašeho města tolik plochy zastavěné tzv. "nebytovými budovami výrobními či nevýrobními"? Nejsou to jen supermarkety, ale také sklady a podobné prostory. ČR se stává významným logistickým centrem. Jaké to přináší výhody a nevýhody?

Stavební práce

v mil. Kč, běžné ceny

	2000	2003	2005	2006
Stavební práce podle dodavatelských smluv na nové výstavbě, modernizacích a rekonstrukcích v tuzemsku	193 596	252 005	308 503	336 727
v tom (%):				
bytové budovy	15,4	17,3	18,7	20,0
nebytové budovy nevýrobní	19,4	16,2	17,0	18,9
nebytové budovy výrobní	27,5	29,5	21,6	21,2
inženýrské stavby	35,6	35,4	41,2	38,5
vodohospodářské stavby	2,1	1,6	1,5	1,4

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1700

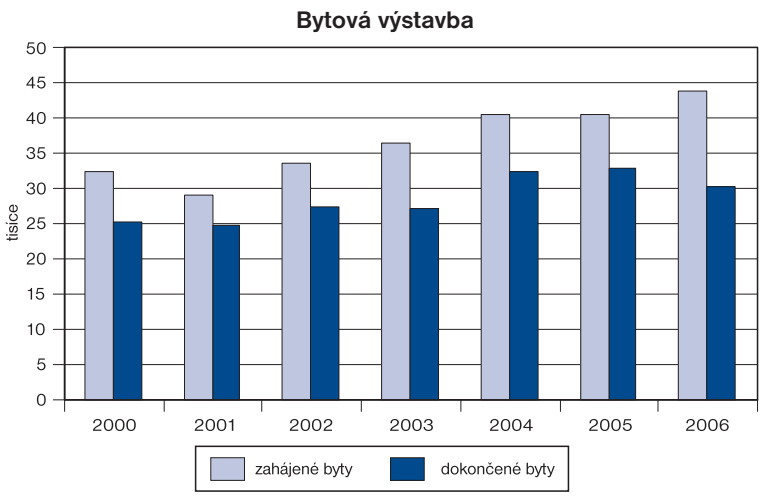

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/9A0028E50F/$File/820507q307.xls

Dokončené byty v novostavbách podle způsobu výstavby

	2000	2003	2005	2006
Počet dokončených bytů	25 207	27 127	32 863	30 190
v tom:				
z cihel, tvárnic a bloků	17 393	20 012	19 422	18 537
z panelových bloků a blokových panelů	5 596	5 946	11 765	8 665
celomontované	1 563	978	1 019	2 143
ostatní	655	191	657	845

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1700

Velikosti bytů v dokončených bytových domech

	2000	2003	2005	2006
Podíl z celkového počtu bytů (%)				
garsoniery	8,5	7,9	9,8	7,9
byty s kuchyní a 1 pokojem *)	22,8	21,2	19,3	20,7
2 pokoji	37,5	38,3	39,5	36,5
3 pokoji	25,7	26,0	25,4	27,8
4 a více pokoji	5,5	6,6	6,0	7,1
Počet pokojů na 1 byt	2,0	2,1	1,9	2,2
Průměrná obytná plocha 1 bytu (m^2)	45,2	49,3	50,4	50,2

*) vč. dvougarsonier

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1700

Byty v rodinných domech

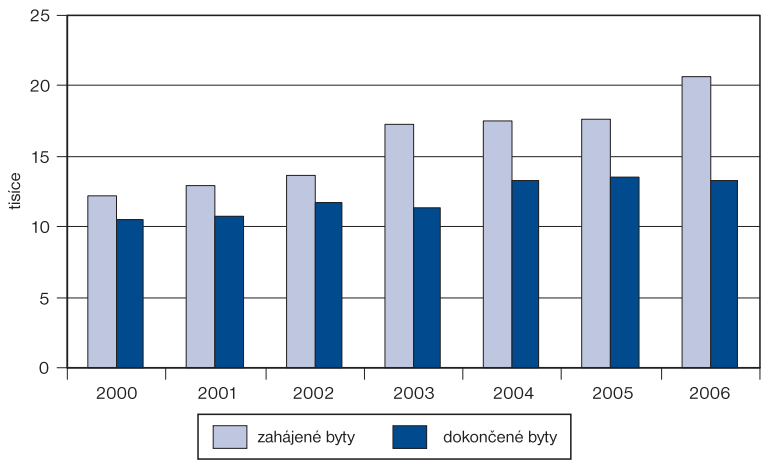

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1700

Velikosti bytů v dokončených rodinných domech

	2000	2003	2005	2006
Podíl z celkového počtu bytů (%)				
garsoniery	0,3	0,4	0,3	0,2
byty s kuchyní a 1 pokojem *)	1,1	1,3	0,8	0,7
2 pokoji	5,4	4,6	5,3	4,4
3 pokoji	17,0	16,0	15,2	15,3
4 a více pokoji	31,0	33,5	34,2	37,9
Počet pokojů na 1 byt	4,4	4,4	4,4	4,4
Průměrná obytná plocha 1 bytu (m^2)	96,9	96,6	98,1	97,9

*) vč. dvougarsonier

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1700

Dokončené bytové a rodinné domy v nové výstavbě

	2000	2003	2005	2006
Domy celkem	**10 031**	**11 205**	**13 311**	**13 181**
Byty celkem	**16 392**	**19 117**	**24 998**	**23 300**
bytové domy				
počet domů	330	433	478	492
počet bytů	5 926	7 720	11 526	10 070
rodinné domy				
počet domů	9 701	10 772	12 833	12 689
počet bytů	10 466	11 397	13 472	13 230

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1700

Orientační hodnota bytu (náklady na výstavbu)

	1 bytu (tis.Kč)		1 m^2 obyt. plochy (Kč)		1 m^2 užitk. plochy (Kč)	
	bytové domy	rodinné domy	bytové domy	rodinné domy	bytové domy	rodinné domy
2000	1 285,5	2 387,9	28 470	24 654	18 984	15 364
2003	1 458,6	2 612,7	29 575	27 041	21 597	17 109
2005	1 575,1	2 742,5	31 252	27 942	23 738	18 800
2006	1 663,8	2 848,9	33 133	29 090	24 471	19 946

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1700

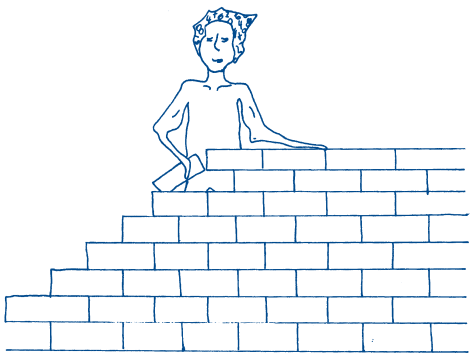

Zahraniční obchod

ČR je zemí s intenzívní zahraničně-obchodní výměnou zboží - říkáme, že je otevřenou ekonomikou. Více než polovina vytvořeného produktu se vyváží. Dovoz je rovněž významný, protože většina důležitých strategických surovin se na území ČR nevyskytuje buď vůbec nebo jen v malém množství (ropa, zemní plyn, rudy). Rozdíl mezi hodnotou vývozu a hodnotou dovozu se nazývá obchodní bilance. Je výsledkem vzájemné výměny zboží. Při záporné obchodní bilanci, čili obchodním deficitu, dovoz převyšuje vývoz a chce-li země v takové situaci svůj zahraniční obchod zlepšit, musí více vyvážet než dovážet (docílit rychlejšího tempa vývozu než tempa dovozu). V zahraničním obchodě ČR hraje významnou roli dovoz a vývoz strojů.

Nezáleží však pouze na tom, kolik tun (či jiných měřicích jednotek) zboží se doveze či vyveze. Jde také o to, jak se vyvíjejí ceny dovozu a ceny vývozu. Jejich vzájemný vývoj může totiž výsledek zahraničního obchodu zlepšovat nebo naopak zhoršovat. Troufnete si odhadnout, jak se do velikosti záporné obchodní bilance promítne stav, kdy ceny vývozu z dané země rostou a ceny dovozu naopak klesají? Je taková situace pro zahraniční obchod země výhodná?

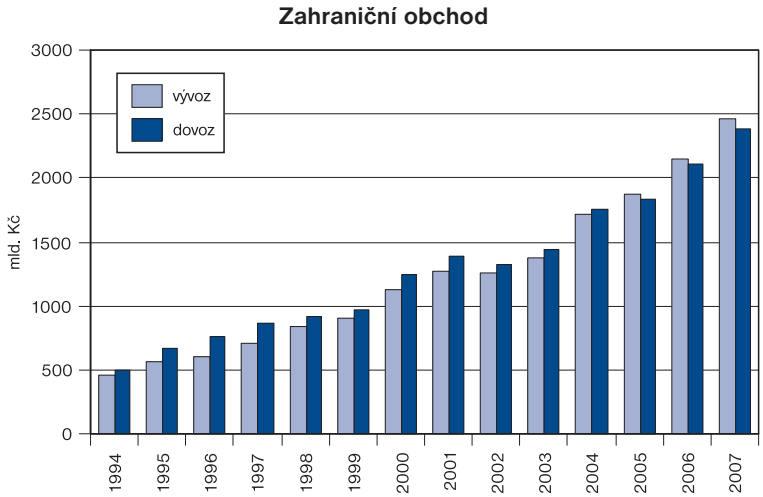

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1100
http://dw.czso.cz/pls/stazo/STAZO.STAZO?jazyk=CS&prvni_pristup=

Zahraniční obchod

v mil. Kč

	1994	2000	2005	2006	2007
Vývoz	458 842	1 121 099	1 868 586	2 144 573	2 466 096
Dovoz	498 377	1 241 924	1 829 962	2 104 812	2 380 002
Bilance	-39 535	-120 825	38 624	39 761	86 094

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1100
http://dw.czso.cz/pls/stazo/STAZO.STAZO?jazyk=CS&prvni_pristup=

Obchodní bilance ČR byla po dlouhá léta záporná. Až od roku 2005 začal převažovat vývoz nad dovozem, a to ve stále větší míře. Už v průběhu 90. let dosahoval český vývoz velmi dobrých výsledků a českým exportujícím firmám se dařilo prosazovat i na trzích s velkou konkurencí - největšími obchodními partnery ČR jsou stále země Evropské unie. V roce 2006 směřovalo do Německa 32 % celkového vývozu a dovoz z Německa se na celkovém dovozu podílel z 29 %. Podíly obchodu s Německem jsou vysoké, ale mírně se snižují.

Najděte, které zboží dominuje českému exportu. S jakými dvěma zeměmi má ČR nejhorší obchodní bilanci? Odhadli byste proč?

Naši nejvýznamnější obchodní partneři - vývoz

v mil. Kč

	1994	2000	2005	2006	2006 - podíl na celku (%)
Německo	156 439	453 521	628 530	684 974	31,9
Slovensko	67 800	86 056	161 348	180 459	8,4
Polsko	15 899	60 898	102 341	121 387	5,7
Francie	11 280	45 085	92 124	118 722	5,5
Rakousko	32 915	66 956	104 668	109 503	5,1
Spojené království	15 350	48 096	86 464	102 599	4,8
Itálie	19 060	42 388	78 628	99 034	4,6

Naši nejvýznamnější obchodní partneři - dovoz

v mil. Kč

	1994	2000	2005	2006	2006 - podíl na celku (%)
Německo	149 446	400 538	550 495	599 422	28,5
Čína	3 040	26 813	94 102	128 177	6,1
Rusko	36 382	80 237	104 598	126 174	6,0
Polsko	12 888	44 332	91 000	118 827	5,6
Slovensko	65 841	74 582	99 802	112 850	5,4
Francie	18 002	61 643	83 410	100 622	4,8
Itálie	24 099	64 194	87 567	98 258	4,7

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1100
http://dw.czso.cz/pls/stazo/STAZO.STAZO?jazyk=CS&prvni_pristup=

Vývoz vybraného zboží

	Měřicí jednotka	1994	2000	2 005	2006
Barevné televizory	tis.kusů	34,3	1 308,0	1 731,0	2 163,9
Obuv	mil. párů	18,7	12,4	16,4	28,2
El. motory na střídavý proud	tis. kusů	947	4 150	6 849	9 033
Osobní automobil	kusy	103 713	325 081	522 364	762 963
Bižuterie	mil. Kč	2 405	7 054	11 592	10 319
Chmel	tuny	7 562	4 650	4 888	4 071
Pivo	mil. l	154	167	314	365
Mléko a mléčné výrobky	tuny	96 565	78 004	403 067	590 513
Výpočetní technika	mil. Kč	.	18 718	115 453	163 572

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1100
http://dw.czso.cz/pls/stazo/STAZO.STAZO?jazyk=CS&prvni_pristup=

Dovoz vybraného zboží

	Měřicí jednotka	1994	2000	2 005	2006
Ropa	tis. tun	6 493	5 819	7 730	7 752
Zemní plyn	mil. m^3	7 322	9 550	9 359	9 744
Železná ruda	tis. tun	7 283	6 933	6 807	7 985
Bavlna	tis. tun	55	65	54	45
Vlna	tis. tun	6	20	30	36
Rýže	tis. tun	42	55	48	64
Osobní automobily	kusy	77 902	121 882	208 626	233 538

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1100
http://dw.czso.cz/pls/stazo/STAZO.STAZO?jazyk=CS&prvni_pristup=
http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/8105-07

Vývoz a dovoz strojírenských výrobků

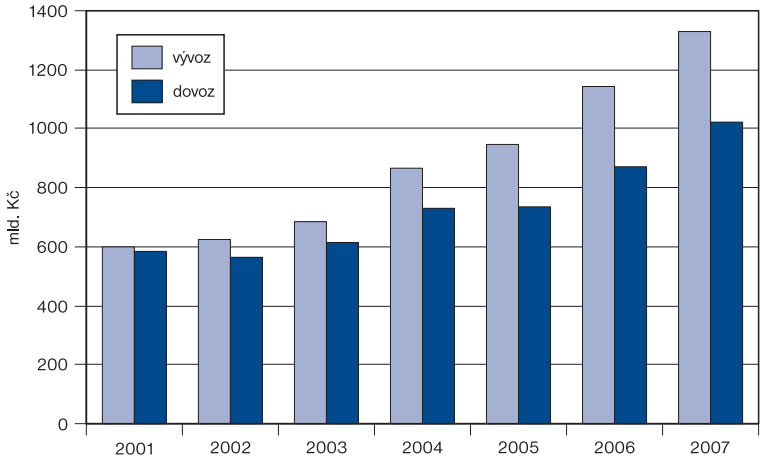

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1100
http://dw.czso.cz/pls/stazo/STAZO.STAZO?jazyk=CS&prvni_pristup=

Nejvýznamnější obchodní partneři v roce 2006

s kladnou bilancí		se zápornou bilancí	
Německo	85 552	Čína	-119 185
Slovensko	67 609	Rusko	-83 585
Spojené království	47 366	Japonsko	-54 543
Rakousko	30 978	Tchaj-wan	-24 378
Belgie	19 595	Ázerbájdžán	-20 839
Francie	18 101	Malajsie	-13 526
Španělsko	17 445	Korea	-13 449

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1100
http://dw.czso.cz/pls/stazo/STAZO.STAZO?jazyk=CS&prvni_pristup=

Údaje v tabulkách věnovaných zahraničnímu obchodu za rok 2006 jsou definitivní podle uzávěrky k 28. 8. 2007 a údaje za leden až září 2007 jsou zpřesněné podle uzávěrky k 28. 11. 2007.

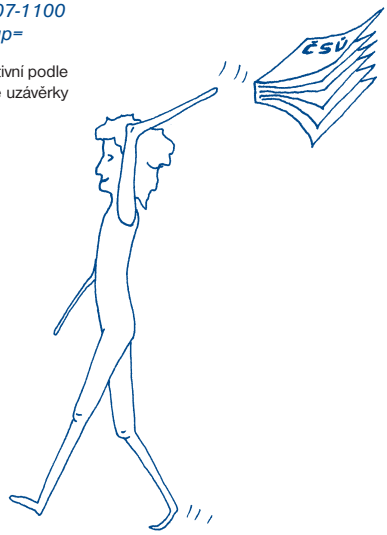

Služby

V České republice klesl za léta 1993-2006 počet zaměstnaných v prvovýrobních odvětvích (především v zemědělství a těžebním průmyslu) o téměř polovinu na pouhých 237 tisíc osob. Ke snížení počtu zaměstnaných došlo i ve zpracovatelském průmyslu, stavebnictví a energetice, ale v roce 2006 tam pracovalo stále téměř 2 mil. osob. Naproti tomu sektor služeb zaznamenal za uvedené období nárůst zaměstnanosti (+15,3 %) na 2,716 mil. pracovníků, což je 56,3 % celkově zaměstnaných v ČR. Ovšem i přes takovýto nárůst (v roce 1993 pracovalo ve službách 48,5 % všech zaměstnaných) nepatří zatím Česká republika s podílem sektoru služeb - měřeno počtem zaměstnanců i hodnotou, která se v něm vytváří - k nejvyspělejším zemím. V nich je ve službách zaměstnáno často výrazně přes dvě třetiny z celkového počtu pracujících v ekonomice.

Zaměstnanci v národním hospodářství

	1993		2000		2005		2006	
	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%	tis. osob	%
Celkem*)	4 852,7	100,0	4 731,6	100,0	4 764,0	100,0	4 828,1	100,0
Sektor primární	444,3	9,2	311,1	6,6	238,7	5,0	236,6	4,9
sekundární	2 051,9	42,3	1 798,0	38,0	1 831,2	38,4	1 874,5	38,8
terciární	2 356,5	48,5	2 620,1	55,4	2 692,6	56,5	2 716,0	56,3

*) údaj celkem včetně zaměstnanců, u kterých nebylo zjištěno zařazení do sektoru

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-1000

!

Primární sektor je tzv. prvovýroba - tedy zemědělství, myslivost, lesnictví, rybolov a těžba nerostných surovin.
Sekundární sektor zahrnuje zpracovatelský průmysl (výroba výrobků a polotovarů), stavebnictví a výrobu elektřiny.
Terciární sektor obsahuje služby, tj. obchod, opravy motorových vozidel a zboží, pohostinství a ubytování, cestovní ruch, dopravu a spoje, peněžnictví a pojišťovnictví, činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, veřejnou správu, obranu, sociální zabezpečení, školství, zdravotnictví, podnikatelské činnosti a ostatní služby.

Základní ukazatele v odvětví obchodu

	2000	2003	2005	2006
Počet podniků (firem)	240 985	233 560	218 840	.
Počet pracovníků	693 255	709 884	689 855	718 811
z toho pracující majitelé	265 556	219 706	183 807	209 030
Průměrná hrubá měsíční mzda na 1 osobu (Kč)	12 470	14 717	16 712	17 688
Tržby (mil. Kč)	2 059 844	2 384 840	2 750 319	2 886 809

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/9107-07

Tržby obchodu podle velikosti subjektů v roce 2005

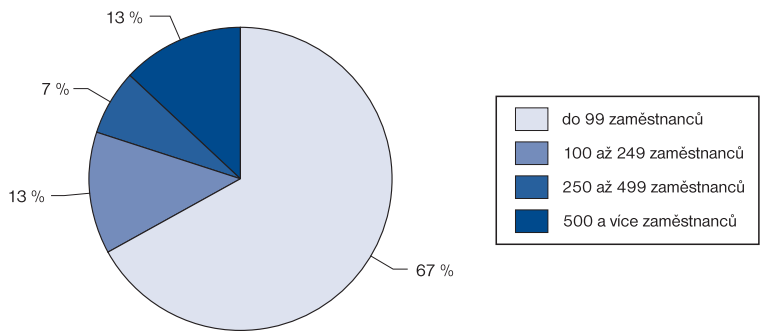

Základní ukazatele v odvětví ubytování a stravování

	2000	2003	2005	2006
Počet podniků (firem)	49 159	48 800	50 233	.
Počet pracovníků	165 590	168 883	169 718	158 905
z toho pracující majitelé	.	52 779	53 736	53 759
Průměrná hrubá měsíční mzda na 1 osobu (Kč)	7 003	9 226	9 935	10 679
Tržby (mil. Kč)	78 348	105 346	106 402	105 192

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/9107-07

Index tržeb v osobních službách (průměr roku 2000 = 100)

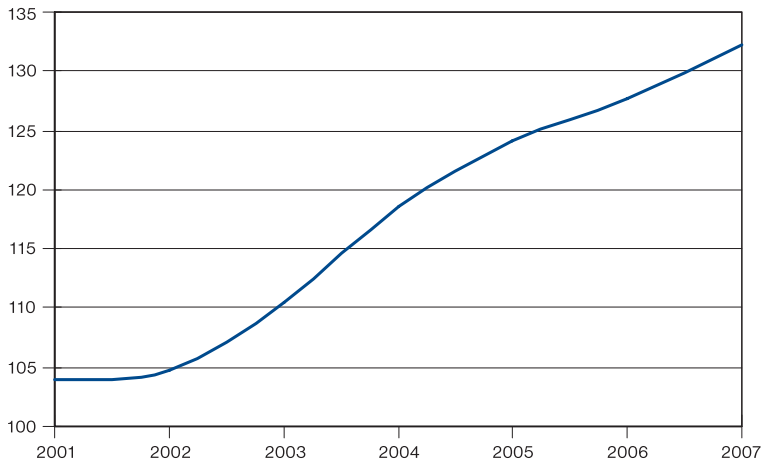

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mesicni_indexy_trzeb_trzni_sluzby_casove_rady

Mezi osobní služby se řadí například čištění a opravy oděvů, kadeřnictví, kosmetické služby, provozování fitcenter či saun a jiné podobné služby.

Cestovní ruch

Přitažlivost České republiky pro cizince dokládá silný nárůst příjezdů zahraničních návštěvníků - během let 2000 až 2006 stoupl jejich počet o 44 % na 6,435 mil. osob, které se ubytovaly v hromadných zařízeních cestovního ruchu. Zdržují se zde však kratší dobu - v roce 2000 pobývali cizinci v ČR průměrně 4,5 dne, v roce 2006 už jen 4,1 dne.

Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu

	2000	2003	2005	2006
Hromadná ubytovací zařízení	7 469	7 926	7 608	7 616
Lůžka (tis.)	437	446	436	442
Místa pro stany a karavany (tis.)	42	45	52	53
Příjezdy hostů celkem (tis.)	10 864	11 346	12 362	12 725
z toho cizinci	4 489	5 076	6 336	6 435
Přenocování hostů celkem (tis.)	44 200	39 343	40 320	41 448
Průměrná délka pobytu (ve dnech)	5,4	4,5	4,3	4,1
z toho cizinci	4,5	4,3	4,1	4,1

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr
http://www.czso.cz/lexikon/uz.nsf/index

Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle krajů v roce 2006

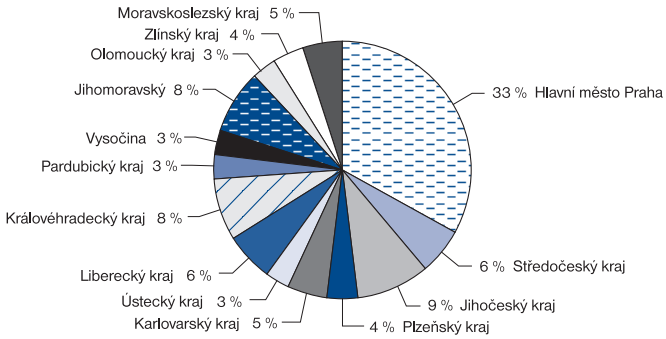

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/9D00416D48/$File/920706q40801.xls

Příjezdy zahraničních návštěvníků do ČR*)

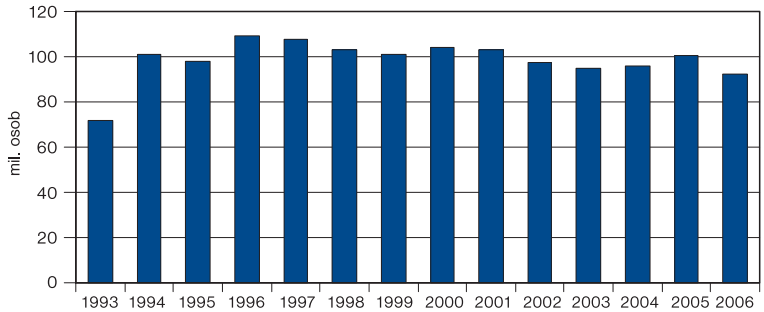

*) rok 1993 bez úseku státní hranice se Slovenskem

Výjezdy občanů ČR do zahraničí

v tis. osob

	1993 *)	2000	2005	2006
Celkem	30 981	38 177	36 186	36 657
z toho přes hraniční přechody:				
s Německem	16 497	10 817	10 299	10 990
s Rakouskem	7 415	6 857	7 151	6 761
s Polskem	6 509	10 341	7 086	6 379
se Slovenskem	.	8 756	9 024	9 407

*) bez úseku státní hranice se Slovenskem

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/publ/1401-06-za_listopad___prosinec_2006
http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/p/9201-05

Podíl příjmů z cestovního ruchu na HDP

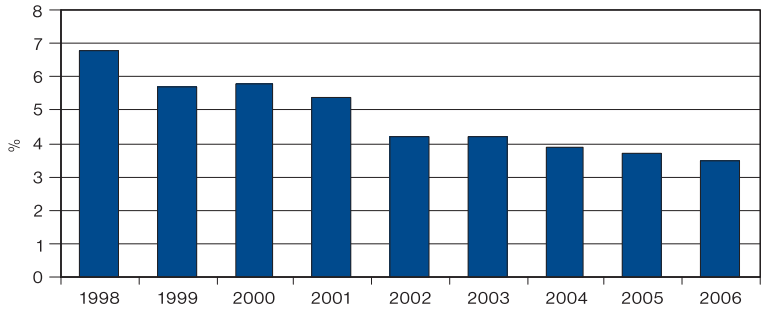

www.mmr.cz

Doprava

Létáte nízkonákladovými aerolinkami za tisícovku či dvě do atraktivních evropských metropolí? Pak zřejmě patříte k těm, kteří velkou měrou přispívají k velkému růstu osobní letecké dopravy, která v roce 2006 přepravila téměř dvojnásobně více pasažérů, než v roce 2000. Silniční i železniční osobní doprava naproti tomu zaznamenaly pokles.

V roce 2006 jezdilo po českých silnicích a dálnicích téměř půl milionu nákladních aut. Neuvěřitelné, že? Je s podivem, že za takovéto situace dokážeme plnit limity pro snižování CO_2. Za pouhých šest let stoupl počet náklaďáků brázdících ČR většinou v tranzitních trasách o 70 %, za období 2003-2006 o plných 38 %. Tento růst lze vcelku logicky vysvětlit. Víte jak?

Výkony nákladní dopravy

	Měřicí jednotka	2000	2003	2005	2006
Železniční	tis. t	98 255	93 297	85 612	82 131
Silniční	tis. t	414 725	447 956	461 144	444 574
Vnitrozemská vodní	tis. t	1 907	1 276	1 956	2 032
Potrubní (pouze ropa)	tis. t	8 346	8 962	11 305	10 875
Letecká	t	18 950	19 852	19 510	19 164

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/p/9301-06

Výkony osobní dopravy

v tis. osob

	2000	2003	2005	2006
Železniční	184 735	174 179	180 266	182 979
Silniční	438 878	417 012	388 261	369 386
Letecká	3 483	4 584	6 330	6 685

http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/p/9301-06

Infrastruktura silniční dopravy

v km

	2000	2003	2005	2006
Délka silnic a dálnic celkem	55 408	55 447	55 510	55 585
Dálnice v provozu	499	518	564	633
Silnice	54 909	54 929	54 945	54 952
v tom silnice I. třídy	6 031	6 121	6 154	6 174
silnice II. třídy	14 688	14 667	14 668	14 660
silnice III. třídy	34 190	34 141	34 124	34 118

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/dopravni_infrastruktura_casove_rady

Počty vozidel

	2000	2003	2005	2006
Osobní automobily	3 438 870	3 706 012	3 958 708	4 108 610
Nákladní automobily	275 617	340 094	415 101	468 282
Motocykly	748 140	751 634	794 000	822 703

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/dopravni_infrastruktura_casove_rady

Telekomunikační a internetová infrastruktura

Základní údaje o službách a sítích elektronických komunikací

	2000	2003	2005	2006
	Radiokomunikace			
Rozhlasové vysílače	169	162	150	207
Televizní vysílače	199	217	224	335
Vysílače digitálního rozhlasového a televizního vysílání	2	2	6	9
	Telefonní provoz			
Účastnické stanice ve veřejných pevných sítích celkem v tis.	3 872	3 626	3 217	2 887
z toho				
bytové	2 663	2 456	2 130	1 854
pro podnikové účely	984	1 142	1 055	957
veřejné telefonní automaty	30	26	25	25
Účastníci mobilní sítě celkem - počet uzavřených smluv v tis.	4 346	9 709	878	12 729
Účastníci mobilní sítě na 100 obyvatel	42,3	95,2	115,1	124,0
Krátké textové zprávy(SMS) odeslané v tis.	.	5 130 236	5 832 748	6 230 320
	Systémy kabelové televize			
Počet zásuvek systémů kabelové televize celkem	536 267	719 583	724 133	753 624
Počet zásuvek systémů kabelové televize na 100 obyvatel	5,2	7,1	7,1	7,3

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/publ/10n1-07-2007
www.ctu.cz

Ceny

Růst či pokles cen v ekonomice měří cenové indexy. Porovnávají cenovou úroveň daného období s cenovou úrovní období zvoleného pro srovnání. Tím se zjistí změny například proti stejnému období předchozího roku či měsíce. Vývoj spotřebitelských cen zajímá každého, kdo nakupuje - jejich index měří míru inflace (zdražení). Je důležitý také při propočtu tzv. reálné mzdy (více v kapitolách o životní úrovni a zaměstnanosti). Cenová statistika však sleduje nejen ceny pro spotřebitele, ale i širší cenové spektrum.

Indexy cen výrobců (průměr roku 2000=100)

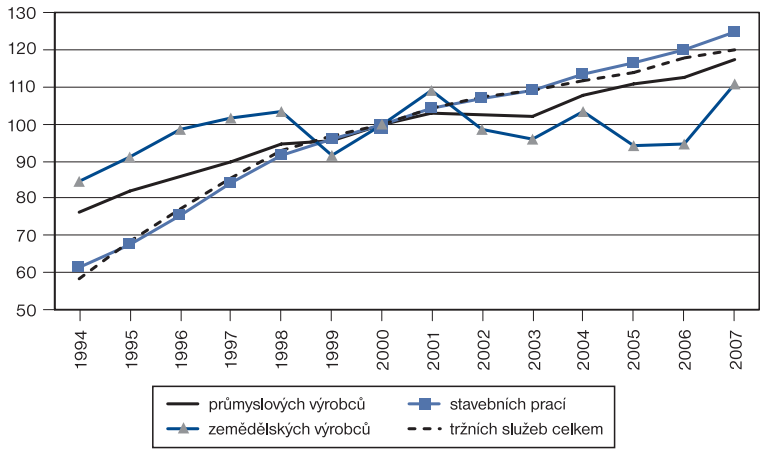

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-0800

Proč jsou vlastně ceny tak důležité pro propočty statistiků? Souvisí s nimi totiž i vykazování celkové ekonomické výkonnosti země, a sice hrubého domácího produktu, jak plyne z tabulek a komentářů k této velmi významné makroekonomické veličině. Ten, jak už jsme uvedli, existuje ve své tzv. nominální či reálné podobě. K nominálnímu HDP statistici dospějí, když hodnotu nově vyrobeného zboží a poskytnutých služeb propočítávají z cen, za které se opravdu v daném období nakupovalo, z tzv. cen běžných. S HDP v reálné podobě je to složitější - měl by ukázat výkon ekonomiky za předpokladu, že by ceny zůstaly stejné. Měří tedy tento výkon přesněji.

Uveďme si příklad - a i když takto výpočet HDP nefunguje, je z něj patrné, jak může kouzlení s cenami pořádně zamíchat kartami. Když pekař upeče pět bochníků chleba a jeden stojí 30 korun, je jejich celková hodnota 150 korun. Pokud je cena jednoho bochníku 40 korun, celková hodnota výsledku jeho práce je 200 korun. Ale pekař přitom svůj výkon nezvýšil. Jen hodnota vlivem cen nominálně stoupla. A podobné je to i s nominálním a reálným vyjádřením velkých a obecných ekonomických veličin: jiný obraz ekonomiky dostaneme, pracujeme-li s výsledky očištěnými o vliv cen.

Co to však může být za sílu, která u takového počtu a druhů vyráběného zboží a poskytovaných služeb dokáže změřit jejich hodnotu za předpokladu, že by ceny nerostly? Není to Terminátor, ani Dominátor - je to deflátor..:-) Pokud se s takovým pojmem někdy setkáte - a pro větší pochopení byste museli zřejmě studovat ekonomii - stačí vědět, že je to číslo udávající, o kolik procent se pohnuly ceny. V celé ekonomice nebo jen v zahraničním obchodě, u výrobců v průmyslu či v zemědělství, na pultech obchodů, prostě všude tam, kde se vyrábí a prodává nebo se poskytují služby. Deflátor očišťuje výsledek takovýchto ekonomických aktivit o vliv cen, aby bylo vidět, zda se ve skutečnosti například více vyrobilo. Náš pekař by pak musel vyrobit alespoň o jeden bochník více, abychom mohli říci, že se jeho ekonomická výkonnost zvýšila.

Meziroční inflace leden 2003 - leden 2008

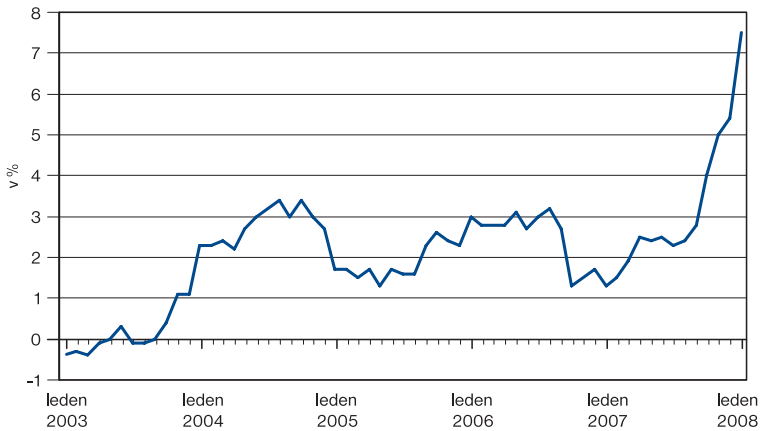

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-0800

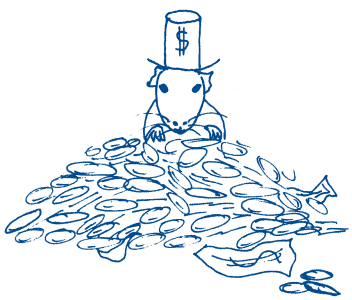

Průměrné ceny zboží a služeb (reprezentantů) zařazených do spotřebního koše*)

v Kč

Druh zboží a služeb		1993	2000	2005	2006	2007
Potraviny a nealkoholické nápoje						
chléb konzumní kmínový	kg	9,60	14,80	15,06	17,00	23,20
maso hovězí						
přední s kostí	kg	42,75	74,75	77,71	78,16	78,89
zadní bez kosti	kg	88,42	153,66	160,42	167,41	169,66
maso vepřové						
bůček	kg	51,11	71,51	65,09	63,49	61,91
pečeně	kg	93,37	123,76	104,20	105,82	103,66
kuře kuchané I. jakost	kg	50,75	61,65	51,60	44,30	61,47
šunkový salám	kg	.	129,62	114,23	115,26	113,99
filé mražené	kg	83,66	118,99	108,53	103,62	111,72
mléko polotučné	l	8,43	12,54	14,45	14,40	18,25
Eidamská cihla	kg	84,67	112,12	112,35	109,77	152,95
vejce čerstvá	kus	2,55	2,89	2,30	2,37	3,11
máslo čerstvé I. jakost	kg	78,32	91,00	108,80	103,57	146,50
pomeranče I. jakost	kg	.	25,69	26,17	25,94	25,59
banány žluté I. jakost	kg	.	25,98	34,20	28,61	29,22
brambory čerstvé pozdní	kg	3,54	7,02	6,80	15,60	9,73
cukr krystalový	kg	19,62	22,21	21,26	22,07	21,59
káva pražená zrnková (Standard)	100 g	13,60	11,92	6,46	7,61	8,00
čokoláda mléčná tabulková I. jakost	100 g	11,90	17,74	19,75	17,78	19,42
restaurační stravování - svíčková na smetaně	1 porce	25,40	44,85	51,37	52,82	53,88
Alkoholické nápoje, tabák						
pivo 10° světlé lahvové	0,5 l	5,80	7,61	8,41	8,32	8,74
jakostní víno bílé	l	41,42	57,43	59,62	55,83	54,53
rum tuzemský tmavý	l	130,72	165,49	186,13	185,62	188,93
Tabák:						
Sparta light s filtrem	krabička	24,60	40,99	46,00	46,00	59,41
Petra s filtrem	krabička	.	39,10	44,00	44,00	57,00
Odívání a obuv						
pánská košile	1 ks	236,53	493,80	493,53	481,39	487,27
pánská vycházková obuv celoroční kožená	1 pár	750,92	1 326,62	1 427,46	1 412,02	1399,14
dámská vycházková obuv celoroční kožená	1 pár	655,24	1 148,80	1 280,12	1 289,02	1278,31
Doprava						
auto Škoda Favorit 136 L	1 ks	191 192	.	.	.	.
auto Škoda Felicia 135 Lx	1 ks	.	229 750	.	.	.
auto Škoda Fabia 1,2 HTP Classic	1 ks	.	.	261 915	265 800	.
auto Škoda Fabia II. 1,2 HTP Classic	1 ks	.	.	.	.	265 900
Bytové vybavení						
televizní přijímač barevný stolní	1 ks	13 336,34	10 631,27	6 126,10	9 560,40	8 566,52
digitální zvuková deska (CD nosič)	1 ks	.	422,37	354,15	346,30	327,48
Bydlení, voda, energie, paliva						
regulovaný nájem - byt I. kategorie - 3 obytné místnosti	měsíc	460,03	1 564,71	1 866,16	1 859,17	.
byt družstevní I. kategorie - 3 obytné místnosti	měsíc	460,63	763,07	1 216,10	1 318,66	1392,30
benzín automobilový 91 O special	1 l	18,79	28,43	28,15	27,41	30,50
benzín automobilový natural 95 oktanu	1 l	.	28,90	28,46	27,76	31,01
motorová nafta	1 l	.	26,67	28,20	27,87	32,03
odvoz popela (poplatek za 110 l nádobu)	rok	496,09	1 252,14	1 502,92	1 527,19	1 552,52
vodné a stočné	m^3	.	31,50	44,46	46,34	50,42
elektřina (sazba D02)	kWh	1,64	2,61	3,42	3,56	.

*) průměrné ceny za jednotku v prosinci příslušného roku

http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/kapitola/10n1-07-2007-0800

Víte, že na to, abychom si mohli koupit rohlík, jsme museli v roce 2006 pracovat delší dobu, než v roce 1993? Ve srovnání s jiným zbožím uvedeným v tabulce jde však o extrém - u všech ostatních se totiž náš čas, vynaložený na to, abychom si mohli koupit vybrané zboží, zkrátil. Je to ukazatel zahrnující jak změny v průměrné mzdě, tak i v produktivitě, která se odráží v ceně výrobku. Proč myslíte, že v roce 2006 netrvalo rozhodně tak dlouho jako v roce 1993, abychom si vydělali na ledničku, ale u jiného zboží se potřebný čas zdaleka tak nezkrátil? Můžete si propočítat rozdíly.

Jak dlouho bylo třeba pracovat na nákup vybraných druhů výrobků

Název	Měřící jednotka	Měř. jednotka	Roky	
			1993	2006
Chléb konzumní kmínový	1 kg	1 kg	10 minut	9 minut
Pečivo pšeničné bílé	1 kg	1 kg	17 minut	21 minut
Vepřová pečeně s kostí	1 kg	1 kg	1 hodinu, 25 minut	58 minut
Vepřová kýta bez kosti	1 kg	1 kg	1 hodinu, 34 minut	1 hodinu, 1 minutu
Mléko polotučné trvanlivé	1 l	1 l	13 minut	7 minut
Máslo čerstvé 1. jakost	1 kg	1 kg	1 hodinu, 25 minut	58 minut
Čokoláda mléčná tabulková	100 g	100 g	12 minut	10 minut
Pivo výčepní světlé lahvové	0,5 l	0,5 l	10 minut	5 minut
Elektrická chladnička *)	1 ks	1 ks	3 týdny, 1den, 5 hodin, 23 minut	1 týden, 4 dny, 1 hod, 13 min
Automatická bubnová pračka *)	1 ks	1 ks	1 měsíc, 3 týdny, 3 dny, 5 hod, 35 min	2 týdny, 2 dny, 4 hod, 15 min
Škoda Fabia 1,2 HTP Classic (40 kW) *)	1 ks	1 ks	.	1rok, 3 měsíce, 4 dny, 3 hod, 40 min
Škoda Favorit *)	1 ks	1 ks	1 rok, 4 měsíce, 3 týdny, 4 dny, 3 hod, 21 min	.
Benzin automobilový 91 O Special	1 l	1 l	19 minut	16 minut

*) V jednotlivých letech jsou uvedeny druhy, které se běžné prodávaly. Kvalitativně nejsou zcela srovnatelné.

Výzkum a vývoj

Výdaje na výzkum a vývoj rostou nejrychleji v podnikatelském sektoru, ale i - při podstatně menších objemech - v sektoru vyššího odborného a vysokého školství. V obou případech se v roce 2006 proti roku 2000 více než zdvojnásobily. Vláda však dala na vědu a výzkum jen o 31 % více. V úhrnu za ČR tak stouply tyto výdaje za léta 2000-2006 o 88 % na téměř 50 mld. korun. Jaké jsou podíly jednotlivých sektorů na financování vědy a výzkumu v ČR?

Výdaje na výzkum a vývoj v jednotlivých sektorech

v tis. Kč

	2000	2003	2005	2006
Podnikatelský sektor	15 881 873	19 667 916	27 208 641	33 023 287
Vládní sektor	6 707 036	7 524 888	7 888 802	8 755 073
Sektor vyššího odborného a vysokého školství	3 763 980	4 921 630	6 907 467	7 918 332
Neziskový sektor sloužící domácnostem	134 357	132 162	193 514	203 578
Celkem	26 487 246	32 246 596	42 198 423	49 900 270

Projekt ČESKÁ HLAVA

www.ceskahlava.cz

Projekt na podporu vědecké a technické inteligence Česká hlava, s jistou nadsázkou jakási národní Nobelova cena, byl vyhlášen v březnu 2002 a jeho smyslem je popularizovat vědu. Zájem o práci ve výzkumu, a to jak základním, tak aplikovaném, v České republice neustále klesá. Jedním z důvodů je i malý společenský kredit, který tyto profese mají. Zároveň vědecká a technická vzdělanost české populace roste neuspokojivým tempem, což může být v budoucnu brzdou rychlejšího ekonomického a sociálního rozvoje země. Smyslem projektu Česká hlava je vytvářet povědomí, že Česká republika může prosperovat jenom tehdy, dokáže-li vychovávat nové akademiky Heyrovské a profesory Wichterle a bude je umět materiálně a společensky ocenit.

VÍTĚZNÍ LAUREÁTI 6. ročníku soutěže Česká hlava 2007

NÁRODNÍ CENA VLÁDY ČR

Prof. RNDr. Antonín Holý, DrSc.
Ústav organické chemie a biochemie AV ČR
Ocenění za návrh a syntézu acyklických nukleosidů

INVENCE, cena Škody Auto a.s.

Ing. Miroslav Bleha, CSc, Ing. Luboš Novák, CSc.
Ústav makromolekulární chemie AV ČR, v.v.i. a MEGA a.s.
Ocenění za vývoj ionexových membrán a využití membránových procesů v ekologických a výrobních aplikacích

PATRIA, cena Unipetrolu a. s.

Prof. MUDr. Jiří Městecký, DrSc.
University of Alabama at Birmingham (USA)
Ocenění za významné objevy v oblasti mukózní imunity

INDUSTRIE

Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v.v.i. Zdiby
Ocenění za nové webové technologie pro zpracování geometrického plánu

DOCTORANDUS, cena Siemens za inovativní přístup

Mgr. Aleš Benda, Ph.D.
ÚFCH J.Heyrovského AV ČR, v.v.i.
Ocenění za vývoj, implementace a aplikace nových fluorescenčních mikroskopických technik

GAUDEAMUS

MgA. Suzanna Hlinka
Akademie der Musischen Kuenste Bern, HAMU
Ocenění za magisterskou práci na téma Matematika a hudba v souvislostech

NADĚJE, cena Poštovní spořitelny

Ondřej Mikšík
4. ročník gymnázia Kroměříž
Ocenění za praktické využití metod digitálního zpracování obrazu

MEDIA

RNDr. Václav Cílek, CSc.
Geologický ústav AV ČR, v.v.i.
Ocenění za popularizaci vědy

Kvízové otázky

1. Jak dlouho musel průměrně pracovat občan ČR v roce 2006, aby si mohl koupit tabulku mléčné čokolády?
2. Ve kterém průmyslovém odvětví pracovalo v roce 2005 nejvíce osob?
3. Který kraj se podílel na celkovém HDP (hrubý domácí produkt) České republiky v roce 2006 nejméně a který nejvíce?
4. Kolik bylo v roce 2006 dokončeno bytů v novostavbách?
5. U kterého druhu zboží byl v roce 2006 zaznamenán vývoz 762 963 kusů?
6. Kolik tun bavlny se dovezlo do ČR v roce 2005?
7. Kolik cizinců, kteří přijeli do České republiky, se ubytovalo v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu za rok 2006?
8. Který stát byl v roce 2006 největším obchodním partnerem České republiky?
9. Rozdíl mezi hodnotou vývozu a dovozu označujeme jako……

   a) obchodní balance b) obchodní rovnováha c) obchodní bilance
10. Které z potravin byly v roce 2006 levnější než v roce 1993?
11. Kolik sms zpráv bylo celkem posláno za rok 2006?
12. Který zdroj výroby elektřiny v ČR byl v roce 2006 nejvýznamnější?

Správné odpovědi najdete na konci publikace.

Doplňovačka

V tabulce "Výroba vybraných výrobků" z této kapitoly najděte položku a postupně zapisujte do řádků:

a) tu, které se v r. 2006 vyrobilo 56 733 tis. litrů a zapiš první 4 písmena.
b) tu, které se v r. 1993 vyrobilo 108 335 tun a zapiš první slovo.
c) tu, které se v r. 2006 vyrobilo za 121 mil. Kč a zapiš první slovo.
d) tu, které se v r. 2005 vyrobilo 5 049 tis. kusů a zapiš první slovo.
e) tu, které se v r. 2006 vyrobilo 4 216 tis. m^2 a zapiš první slovo.
f) tu, které se v r. 2005 vyrobilo 103 273 kusů a zapiš první slovo.
g) tu, které se v r. 2000 vyrobilo 188 413 kusů a zapiš druhé slovo.

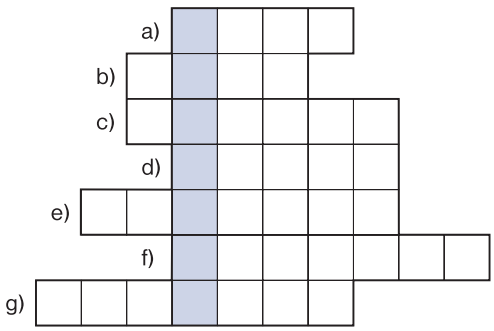

Tajenku najdete na konci publikace.

Víte, že . . .

... do ČR se za rok 2006 dovezlo knih za 125 mil. eur, což bylo zhruba stejně jako do Dánska, Švédska a o čtvrtinu více než do čtyřnásobně většího Polska? Že hudebních nástrojů vyvážíme třikrát víc než dovážíme? Že do kina chodíme v průměru jen asi jednou za rok, počet lékařů na tisíc obyvatel u nás stoupá jen velmi zvolna a vypadá to, že jsme národem středoškoláků? Pojďme i na jiná mezinárodní srovnání, jsou více než zajímavá.

Evropská unie k 1. 1. 2007

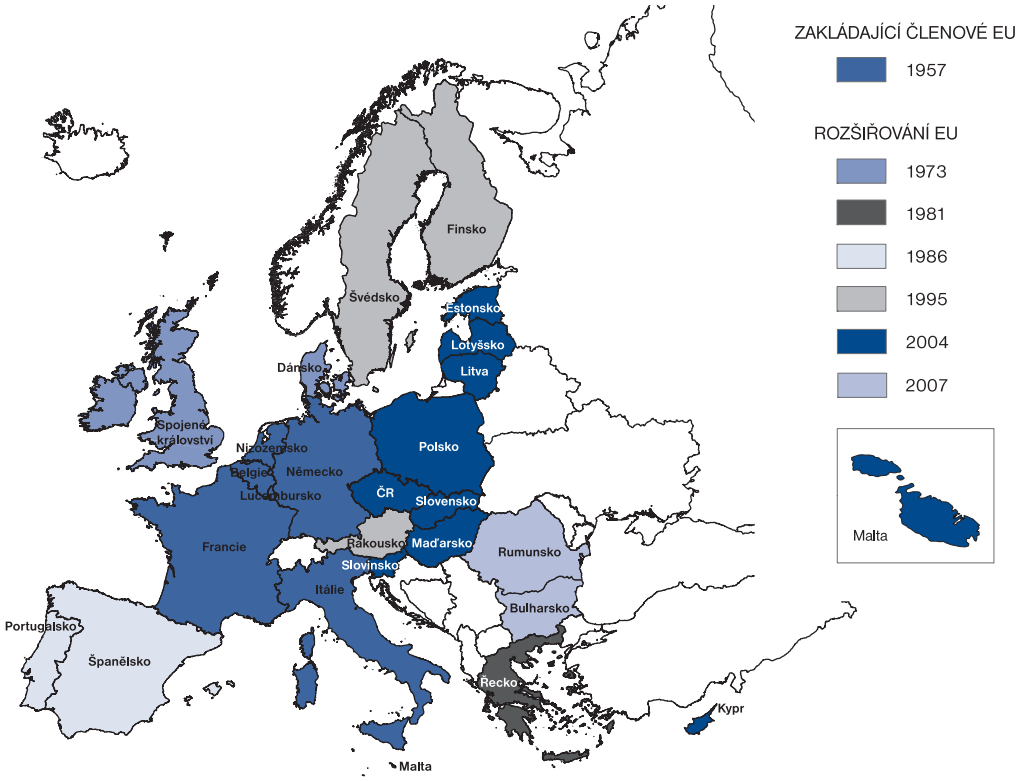

Nejlidnatější zemí Evropy je Německo s 82,3 mil. obyvatel (nepočítáme-li Rusko, které ovšem leží také částečně v Asii), nejméně lidí žije na Islandu, zhruba 311 tisíc obyvatel. Česká republika patří spolu s Belgií, Portugalskem a Maďarskem k zemím, na jejichž území žije zhruba 10 mil. obyvatel. Je však se 131 obyvatelem na km^2 devátou nejlidnatější zemí Evropské unie - největší hustotu obyvatel má Malta (1 295 obyvatel na km^2), nejméně opět Island, kde žijí v průměru na km^2 pouze tři lidé. V tabulce jsou uvedeny pouze vybrané státy. Hustota obyvatelstva na km^2 je rovna podílu počtu obyvatel a rozlohy každé země.

Střední stav obyvatelstva, rozloha území a hustota osídlení v roce 2007[1)]

Země	Počet obyvatel	Rozloha v km²	Hustota (počet obyv. na km²)
EU 27	496 163 634	4 330 360	115
Belgie	10 622 652	30 528	348
Bulharsko	7 642 177	110 912	69
Česká republika	**10 316 556**	**78 866**	**131**
Dánsko	5 463 398	43 094	127
Estonsko	1 340 513	45 227	30
Finsko	5 286 890	338 145	16
Francie	63 585 600	551 500	115
Irsko	4 364 716	70 273	62
Itálie	59 354 823	301 318	197
Kypr	787 517	9 250	85
Litva	3 375 161	65 300	52
Lotyšsko	2 275 203	64 600	35
Lucembursko	479 187	2 586	185
Maďarsko	10 056 216	93 032	108
Malta	409 152	316	1 295
Německo	82 257 534	357 045	230
Nizozemsko	16 380 020	41 528	394
Polsko	38 060 823	312 685	122
Portugalsko	10 616 051	91 982	115
Rakousko	8 313 076	83 858	99
Rumunsko	21 494 242	238 391	90
Řecko	11 194 224	131 957	85
Slovensko	5 396 198	48 845	110
Slovinsko	2 016 506	20 256	100
Spojené království	61 061 555	242 910	251
Španělsko	44 866 163	505 992	89
Švédsko	9 147 481	449 964	20
Albánie	3 159 299	28 748	110
Bělorusko	9 701 870	207 600	47
Bosna a Hercegovina	3 844 778	51 197	75
Chorvatsko	4 438 310	56 538	79
Island	310 996	103 000	3
Moldavsko	3 577 244	33 851	106
Norsko	4 707 339	323 802	15
Ruská federace	142 100 740	17 075 400	8
Švýcarsko	7 535 417	41 284	183
Ukrajina	46 334 869	603 700	77

[1)] Předběžné údaje

Zdroj: Eurostat

Podíl obyvatelstva členských zemí na celkovém obyvatelstvu EU v roce 2007

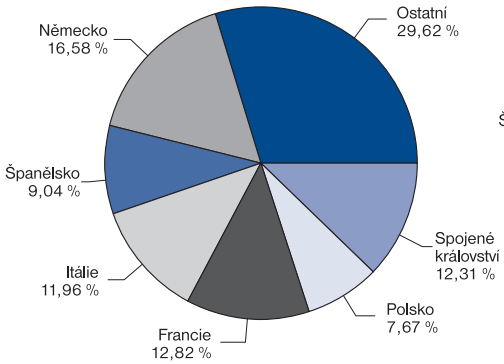

Podíl rozlohy členských zemí na celkové rozloze EU v roce 2007

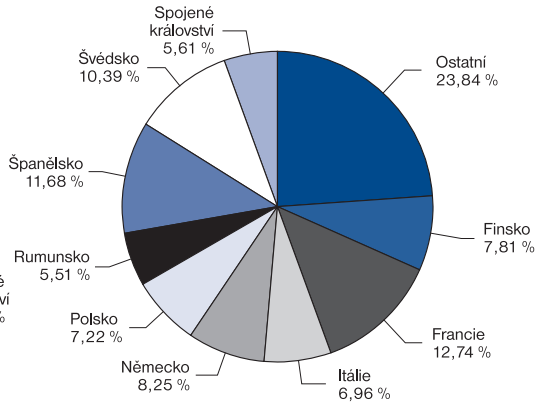

Země	Podíl obyvatelstva v %
Ostatní, v tom:	29,62
Belgie	2,14
Bulharsko	1,54
Česká republika	**2,08**
Dánsko	1,10
Estonsko	0,27
Irsko	0,88
Řecko	2,26
Kypr	0,16
Lotyšsko	0,46
Litva	0,68
Lucembursko	0,10
Maďarsko	2,03
Malta	0,08
Nizozemsko	3,30
Rakousko	1,68
Portugalsko	2,14
Rumunsko	4,33
Slovinsko	0,41
Slovensko	1,09
Finsko	1,07
Švédsko	1,84

Země	Podíl rozlohy v %
Ostatní, v tom:	23,84
Belgie	0,70
Bulharsko	2,56
Česká republika	**1,82**
Dánsko	1,00
Estonsko	1,04
Irsko	1,62
Kypr	0,21
Litva	1,51
Lotyšsko	1,49
Lucembursko	0,06
Maďarsko	2,15
Malta	0,01
Nizozemsko	0,96
Portugalsko	2,12
Rakousko	1,94
Řecko	3,05
Slovensko	1,13
Slovinsko	0,47

Víte, že pouhých šest největších evropských zemí se podílí ze 70 % na celkovém počtu obyvatel Evropské unie? Šestku kromě Německa, Spojeného království, Francie a Itálie doplňují ještě Španělsko a Polsko. Obyvatelstvo ČR tvoří jen 2,1 % celkové populace EU 27. Oproti tomu co se rozlohy týká, zabírá zhruba tři čtvrtiny evropského území (EU) devět států - kromě největších (Německa, Francie, Španělska a Švédska) jsou to také Finsko, Polsko, Itálie, Spojené království a Rumunsko. Kolik procent území EU 27 zabírá dohromady desítka zemí, které do unie vstoupily v roce 2004?

Projekce vývoje populace
(porovnání odhadu pro rok 2050 s rokem 2007)

mil. obyv.

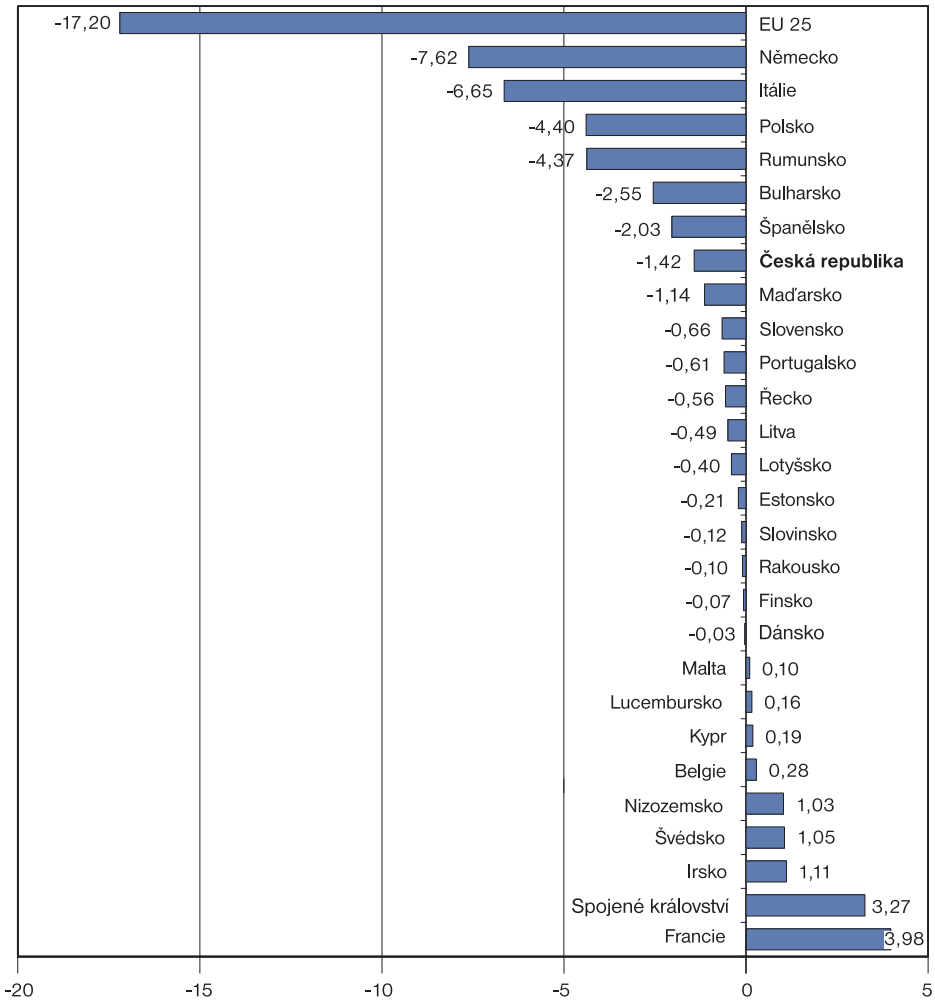

Podíl věkových skupin obyvatelstva na celkovém počtu obyvatelstva v roce 2006

v %

Země	0-14 let	15-24 let	25-49 let	50-64 let	65-79 let	80 a více let	index ekonomického zatížení
EU 27	15,8	12,6	36,3	18,3	12,6	4,3	54,9
Belgie	17,0	12,1	35,4	18,5	12,5	4,6	58,8
Bulharsko	13,4	13,3	35,6	20,4	13,8	3,5	49,3
Česká republika	**14,4**	**13,1**	**36,9**	**21,2**	**11,1**	**3,3**	**45,0**
Dánsko	18,6	11,4	34,7	20,0	11,2	4,1	57,5
Estonsko	14,9	15,4	34,7	17,9	13,6	3,5	51,7
Finsko	17,1	12,5	32,9	21,1	12,3	4,2	56,3
Francie	18,6	12,8	34,2	18,2	11,4	4,8	60,6
Irsko	20,3	14,8	38,3	15,5	8,4	2,7	50,0
Itálie	14,1	10,2	37,3	18,4	14,6	5,3	59,2
Kypr	17,9	15,5	37,3	16,9	9,5	2,8	47,4
Litva	15,9	15,7	36,2	16,6	12,5	3,1	50,7
Lotyšsko	14,0	15,7	35,6	17,6	13,7	3,4	49,9
Lucembursko	18,3	11,8	38,8	17,1	10,7	3,3	52,9
Maďarsko	15,2	12,8	35,7	20,4	12,3	3,6	50,4
Malta	16,7	14,2	34,6	20,6	10,8	3,0	48,6
Německo	13,9	11,7	36,3	18,4	15,2	4,6	57,3
Nizozemsko	18,1	12,0	36,1	19,4	10,8	3,7	53,6
Polsko	15,8	15,9	36,0	18,9	10,6	2,9	45,5
Portugalsko	15,5	11,9	37,4	18,0	13,2	4,1	54,5
Rakousko	15,6	12,3	37,6	17,6	12,4	4,5	54,6
Rumunsko	15,4	14,9	37,0	17,8	12,2	2,7	47,2
Řecko	14,3	11,6	37,6	18,0	14,7	3,9	54,5
Slovensko	16,1	15,6	38,0	18,4	9,3	2,5	42,7
Slovinsko	14,0	12,7	37,8	19,6	12,5	3,4	47,2
Spojené království	17,6	13,4	35,1	17,9	11,5	4,5	57,6
Španělsko	14,5	11,5	40,5	16,8	12,1	4,5	51,8
Švédsko	17,0	12,7	33,2	19,7	12,0	5,4	60,8
Chorvatsko	15,6	12,9	35,2	19,2	14,0	3,1	53,1
Norsko	19,4	12,5	35,0	18,5	10,0	4,7	58,9
Srbsko	15,5	12,9	33,9	20,4	14,4	2,9	53,1
Švýcarsko	15,8	11,9	37,2	18,9	11,6	4,6	53,7

Zdroj: Eurostat

Chcete znát tabulku "nejmladších" a "nejstarších" evropských států? Lze si ji jednoduše sestavit podle tabulky věkových skupin. Sečtěte podíly ve věkové skupině do 24 let a ve věkové skupině nad 65 let a výsledky seřaďte (použijte MS Excel, jinak je to pracné). Také vám vyšlo, že "nejmladšími" evropskými zeměmi jsou Irsko a Kypr s více než třetinou obyvatel do 24 let? Je ČR pod nebo nad průměrem EU 27? Totéž lze provést pro zjištění "nejstarších" zemí a pozici ČR v počtu obyvatel nad 65 let. Shodujeme se, že "nejstaršími" zeměmi EU je Itálie a Německo, kde bylo téměř pětině obyvatel více než 65 let?

Podíl městského a venkovského obyvatelstva v roce 2006

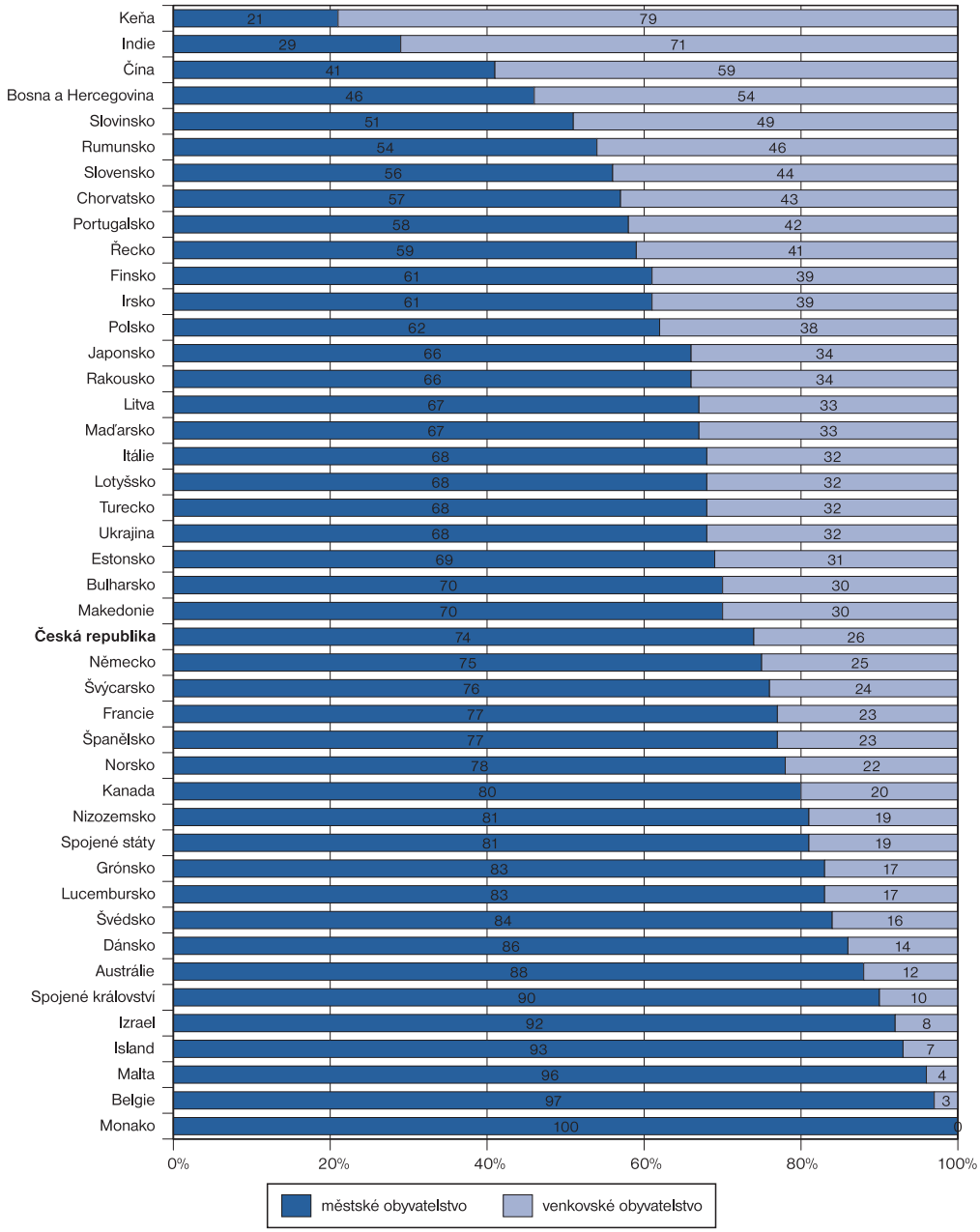

Zdroj: OSN

Počet žen připadajících na 100 mužů

Země	2000	2005	2006	2007
EU 27	105,4	105,0	105,0	104,9
Belgie	104,5	104,4	104,3	104,3
Bulharsko	105,2	106,0	106,2	106,4
Česká republika	**105,5**	**105,2**	**104,9**	**104,7**
Dánsko	102,3	102,1	102,1	102,0
Estonsko	116,9	117,1	117,1	117,1
Finsko	105,0	104,4	104,3	104,2
Francie	105,9	105,8	105,8	105,8
Irsko	101,3	100,7	100,3	100,0
Itálie	106,5	106,0	106,0	105,9
Kypr	103,3	102,9	102,8	103,1
Litva	113,6	114,3	114,5	114,6
Lotyšsko	117,1	117,0	117,0	117,1
Lucembursko	103,0	102,5	102,1	102,0
Maďarsko	110,1	110,7	110,6	110,6
Malta	101,6	101,8	101,7	101,3
Německo	104,9	104,4	104,4	104,2
Nizozemsko	102,2	102,2	102,2	102,2
Polsko	105,8	106,7	106,8	106,9
Portugalsko	107,3	106,7	106,6	106,6
Rakousko	106,9	105,9	105,7	105,6
Rumunsko	104,5	105,1	105,1	105,2
Řecko	101,9	102,0	102,0	101,9
Slovensko	105,7	106,0	106,0	106,0
Slovinsko	104,8	104,5	104,1	103,7
Spojené království	105,3	104,3	104,2	103,9
Španělsko	104,3	103,3	102,9	102,7
Švédsko	102,3	101,8	101,7	101,5
Andorra	91,6	91,8	91,7	91,0
Chorvatsko	107,8	107,7	107,7	107,5
Island	99,8	99,5	98,3	.
Lichtenštejnsko	105,5	102,9	102,9	102,8
Makedonie	99,9	99,3	99,4	99,5
Norsko	102,0	101,7	101,6	101,3
Švýcarsko	104,7	104,3	104,2	104,1
Turecko	98,0	98,2	98,3	98,3

Zdroj: Eurostat

V počtu žen připadajících na 100 mužů je na tom ČR téměř navlas stejně jako průměr EU 27 (104,7 oproti 104,9 žen na 100 mužů). Nejvíce jich je v pobaltských republikách a také v Maďarsku. A kdy je povolen vstup do manželství? Z další tabulky je vidět, že většinou ve všech zemích v 18 letech u mužů i žen. Jen Lucembursko a Rumunsko tolerují manželství dívek už v 16 letech podobně jako některé země Latinské Ameriky. V Íránu, Kuvajtu a na Kostarice je zákonem povolený věk nevěst nejnižší - 15 let.

Minimální věk pro vstup do manželství, mateřská dovolená

Země	Minimální věk pro vstup do manželství			Mateřská dovolená (stav k 28.8. 2006)	
	Muži	Ženy	Rok zjištění	Délka	Vyplácená mzda v %
Bulharsko	18	18	2003	135 dní	90,0
Česká republika	**18**	**18**	**2003**	**28 týdnů**	**69,0**
Finsko	21	21	2003	105 pracovních dní	70,0
Francie	21	21	2003	16 týdnů	100,0
Kypr	18	18	2003	16 týdnů	75,0
Litva	18	18	2003	126 kalendářních dní	100,0
Lotyšsko	18	18	2004	112 kalendářních dní	100,0
Lucembursko	18	16	1997	16 týdnů	100,0
Malta	18	18	2004	14 týdnů	100,0
Německo	18	18	2003	14 týdnů	100,0
Nizozemsko	18	18	2003	16 týdnů	100,0
Polsko	21	18	2007	16 týdnů	100,0
Portugalsko	18	18	2003	120 dní	100,0
Rakousko	18	18	2003	16 týdnů	100,0
Rumunsko	18	16	2006	126 dní	85,0
Řecko	18	18	2003	119 dní	100,0
Slovensko	18	18	1998	28 týdnů	55,0
Slovinsko	18	18	2003	105 dní	100,0
Španělsko	18	18	2003	16 týdnů	100,0
Alžírsko	21	18	2005	14 týdnů	100,0
Angola	18	18	2004	3 měsíce	100,0
Argentina	18	16	2002	90 dní	100,0
Bangladéš	21	18	2004	12 týdnů	100,0
Barbados	16	16	2002	12 týdnů	100,0
Bělorusko	18	18	2004	126 dní	100,0
Brazílie	21	21	2003	120 dní	100,0
Čínská lidová republika	22	20	2003	90 dní	100,0
Egypt	18	16	2003	90 dní	100,0
Indie	21	18	2003	12 týdnů	100,0
Indonésie	19	16	2007	3 měsíce	100,0
Irák	18	18	2003	62 dní	100,0
Írán	18	15	2003	90 dní	67,0
Island	18	18	2003	3 měsíce	80,0
Izrael	17	17	2003	12 týdnů	100,0
Jamajka	18	18	2006	12 týdnů	100,0
Japonsko	20	20	2003	14 týdnů	60,0
Jihoafrická republika	18	18	2003	4 měsíce	60,0
Jordánsko	18	18	2007	10 týdnů	100,0
Kolumbie	18	18	2007	12 týdnů	100,0
Korejská lid. dem. rep.	18	16	2007	90 dní	100,0
Kostarika	15	15	2003	4 měsíce	100,0
Kuvajt	17	15	2004	70 dní	100,0
Maroko	18	18	2003	14 týdnů	100,0
Nový Zéland	20	20	2003	14 týdnů	100,0
Peru	16	16	2007	90 dní	100,0
Ruská federace	18	18	2003	140 kalendářních dní	100,0
Švýcarsko	18	18	2003	98 dní	80,0
Tunisko	20	20	2003	30 dní	67,0
Turecko	17	17	2005	16 týdnů	67,0

Zdroj: OSN

Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel je rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem zemřelých osob přepočtený na 1 000 obyvatel. Je-li počet zemřelých vyšší než počet živě narozených, jedná se o **úbytek** obyvatel.

Přirozený přírůstek / úbytek na 1 000 obyvatel

v ‰

Země	2000	2005	2006	2007
EU 27	0,617	0,604	.	0,9
Belgie	1,1	1,4	1,9	1,8
Bulharsko	-5,1	-5,5	-5,1	-5,3
Česká republika	**-1,8**	**-0,6**	**0,1**	**1,1**
Dánsko	1,7	1,7	1,7	1,5
Estonsko	-3,9	-2,2	-1,8	-1,3
Finsko	1,4	1,9	2,0	2,0
Francie	4,4	4,4	4,8	4,5
Irsko	6,1	8,1	.	8,7
Itálie	-0,2	-0,6	0,0	-0,1
Kypr	4,5	3,7	4,7	3,9
Litva	-1,4	-3,9	-4,0	-4,1
Lotyšsko	-5,0	-4,9	-4,7	-4,5
Lucembursko	4,5	3,8	3,7	3,6
Maďarsko	-3,7	-3,8	-3,2	-3,7
Malta	3,8	1,8	1,6	2,0
Německo	-0,9	-1,8	-1,8	-1,8
Nizozemsko	4,2	3,2	3,0	3,0
Polsko	0,3	-0,1	0,1	0,2
Portugalsko	1,4	0,2	0,3	-0,1
Rakousko	0,2	0,4	0,4	0,0
Rumunsko	-1,0	-1,9	-1,8	-1,9
Řecko	-0,2	0,2	0,6	0,4
Slovensko	0,5	0,2	0,1	-0,1
Slovinsko	-0,2	-0,3	0,4	0,3
Spojené království	1,2	2,3	4,1	2,8
Španělsko	0,9	1,8	2,5	2,2
Švédsko	-0,3	1,1	1,6	1,7
Albánie	11,4	7,2	5,5	5,9
Arménie	3,2	3,5	3,2	4,3
Ázerbájdžán	8,734	10,717	11,4	11,6
Bělorusko	-4,116	-5,253	-4,3	-3,0
Gruzie	0,315	0,809	.	.
Chorvatsko	-1,5	-2,1	-2,0	-2,6
Island	8,8	8,2	8,3	8,4
Lichtenštejnsko	5,5	4,8	4,0	4,1
Makedonie	5,9	2,0	1,9	1,2
Moldavsko	-0,785	-1,945	-1,5	-1,0
Norsko	3,4	3,4	3,7	3,5
Rusko	-6,539	-5,915	-4,8	-3,4
Švýcarsko	2,2	1,6	1,7	1,8
Ukrajina	-7,629	-7,584	-6,4	-5,9

Zdroj. Eurostat

Naděje dožití novorozence vyjadřuje očekávanou průměrnou délku života narozeného dítěte za předpokladu, že úmrtnost v době jeho života bude stejná jako v době jeho narození.

Naděje dožití novorozence

Země	Muži		Ženy	
	2000	2006	2000	2006
Belgie	74,6	76,6	81,0	82,3
Bulharsko	68,4	69,2	75,0	76,3
Česká republika	**71,7**	**73,5**	**78,5**	**79,9**
Dánsko	74,5	76,1	79,2	79,9
Estonsko	65,5	67,4	76,2	78,6
Finsko	74,2	75,9	81,2	83,1
Francie	75,3	77,3	83,0	84,4
Irsko	74,0	77,3	79,2	82,1
Kypr	.	78,8	.	82,4
Litva	66,8	65,3	77,5	77,0
Lucembursko	74,6	76,8	81,3	81,9
Maďarsko	67,6	69,2	76,2	77,8
Malta	76,2	77,0	80,3	81,9
Německo	75,1	77,2	81,2	82,4
Nizozemsko	.	77,7	.	82,0
Polsko	69,6	70,9	78,0	79,7
Portugalsko	73,2	75,5	80,2	82,3
Rakousko	75,2	77,2	81,2	82,8
Rumunsko	67,7	69,2	74,8	76,2
Řecko	75,5	77,2	80,6	81,9
Slovensko	69,2	70,4	77,5	78,4
Slovinsko	72,2	74,5	79,9	82,0
Španělsko	75,8	77,7	82,9	84,4
Švédsko	77,4	78,8	82,0	83,1
Chorvatsko	70,7	72,5	77,7	79,3
Norsko	76,0	78,2	81,5	82,9
Švýcarsko	77,0	79,2	82,8	84,2

Zdroj: Eurostat

Zatímco v Dánsku a Norsku pracují téměř tři čtvrtiny žen ve věku 15-64 let (73,4 %, resp. 72,2 %), v Turecku jen necelá čtvrtina (23,9 %). V ČR dosahuje podíl zaměstnaných žen na jejich celkovém počtu 56,8 %, což je zhruba průměr EU 27 (57,2 %). Co soudíte o zaměstnanosti žen? Je dobré, aby byla co nejvyšší?

Čeští muži jsou naopak "zaměstnanější" než průměr EU 27. V roce 2006 pracovalo v ČR 73,7 % všech mužů věkové skupiny 15-64 let, zatímco v EU 27 v průměru 71,6 %. Nejmenší zaměstnanost mužů vykázalo Polsko (60,9 %). Není to divné? Zamysleme se však nad tím, jaká je v Polsku struktura ekonomiky - s jakým podílem zemědělství (v jedné z tabulek uvidíte, že v Polsku pracuje 19,2 % lidí v zemědělství). Třeba vás napadnou i další vysvětlení.

Míra zaměstnanosti v roce 2006 (osoby ve věku 15 - 64 let)

Země	Celkem	Muži	Ženy
EU 27	64,4	71,6	57,2
Belgie	61,0	67,9	54,0
Bulharsko	58,6	62,8	54,6
Česká republika	**65,3**	**73,7**	**56,8**
Dánsko	77,4	81,2	73,4
Estonsko	68,1	71,0	65,3
Finsko	69,3	71,4	67,3
Francie	63,0	68,5	57,7
Irsko	68,6	77,7	59,3
Itálie	58,4	70,5	46,3
Kypr	69,6	79,4	60,3
Litva	63,6	66,3	61,0
Lotyšsko	66,3	70,4	62,4
Lucembursko	63,6	72,6	54,6
Maďarsko	57,3	63,8	51,1
Malta	54,8	74,5	34,9
Německo	67,5	72,8	62,2
Nizozemsko	74,3	80,9	67,7
Polsko	54,5	60,9	48,2
Portugalsko	67,9	73,9	62,0
Rakousko	70,2	76,9	63,5
Rumunsko	58,8	64,6	53,0
Řecko	61,0	74,6	47,4
Slovensko	59,4	67,0	51,9
Slovinsko	66,6	71,1	61,8
Spojené království	71,5	77,3	65,8
Španělsko	64,8	76,1	53,2
Švédsko	73,1	75,5	70,7
Chorvatsko	55,6	62,0	49,4
Japonsko	70,0	81,0	58,8
Norsko	75,4	78,4	72,2
Spojené státy	72,0	78,1	66,1
Turecko	45,9	68,1	23,9

Míra zaměstnanosti zde vyjadřuje podíl osob s jediným nebo hlavním zaměstnáním na celkovém počtu obyvatel ve věku 15-64 let.
Zdroj: Eurostat

Už v kapitole o národním hospodářství jsme se zmínili, že podíl zaměstnanosti ve službách bývá měřítkem vyspělosti ekonomiky. Teď je možné si to ověřit. Zatímco ve Velké Británii pracují podle metodiky Eurostatu více než čtyři pětiny lidí ve službách a v Nizozemsku a Belgii je jejich podíl téměř také takový, na opačném konci stojí Bulharsko (51,8 %), Polsko (53,9 %), Slovinsko (55,3 %), Litva (58,1 %), ale i Česká republika s 58,5% podílem lidí pracujících ve službách ve srovnání s celkovým počtem zaměstnaných v ekonomice. Při srovnání těchto čísel můžeme argumentovat Londýnem jako světovým centrem finančních služeb nebo silným a v mnoha směrech kvalitním českým průmyslem (je odlehčenější, méně náročný na energie a méně zatěžující životní prostředí). Faktem zůstává, že budoucnost spočívá i v ČR v posílení zaměstnanosti ve službách, a to nejen těch, co obsluhují výrobu, ale například i ve službách sociálních a osobních. Stárnutí obyvatelstva si takový vývoj vynutí.

Podíl jednotlivých odvětví na celkové zaměstnanosti v roce 2006

v %

Země	Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti		
	Zemědělství	Průmysl	Služby
EU 27	6,3	25,0	68,6
Belgie	2,0	20,5	77,5
Bulharsko	20,6	27,6	51,8
Česká republika	**3,7**	**37,8**	**58,5**
Dánsko	3,1	20,9	76,0
Estonsko	4,9	33,1	62,0
Finsko	5,0	25,8	69,2
Francie	3,4	20,4	76,2
Irsko	5,7	27,6	66,7
Itálie	4,1	28,4	67,5
Kypr	4,2	20,5	75,2
Litva	12,4	29,5	58,1
Lotyšsko	11,4	26,8	61,8
Lucembursko	1,5	21,7	76,9
Maďarsko	4,8	32,3	63,0
Německo	2,2	25,5	72,3
Nizozemsko	3,2	17,3	79,6
Polsko	19,2	26,9	53,9
Rakousko	11,9	22,2	66,0
Slovensko	3,6	33,8	62,7
Slovinsko	9,7	35,1	55,3
Spojené království	1,4	17,8	80,8
Španělsko	4,7	29,0	66,3
Švédsko	2,1	22,3	75,7
Norsko	3,1	20,2	76,6

Zdroj: Eurostat

Srovnání platů žen a mužů

Platy žen ve zpracovatelském průmyslu jako % platů mužů

Země	%	Rok zjištění	Země	%	Rok zjištění
Belgie	79	2004	Egypt	75	2004
Bulharsko	69	2005	Filipíny	76	1999
Česká republika	**65**	**2005**	Gruzie	61	2005
Dánsko	87	2005	Hong Kong	78	2005
Finsko	84	2005	Chorvatsko	76	2005
Francie	78	2002	Írán	90	2002
Irsko	80	2006	Island	81	2004
Kypr	65	2006	Japonsko	59	2006
Litva	74	2006	Jordánsko	61	2005
Lotyšsko	79	2006	Kolumbie	67	2006
Lucembursko	72	2006	Korea	57	2006
Maďarsko	74	2005	Kostarika	82	2005
Malta	88	2006	Mexiko	74	2006
Německo	74	2006	Mongolsko	77	2005
Nizozemsko	83	2005	Norsko	90	2006
Portugalsko	67	2005	Nový Zéland	82	2005
Rakousko	62	2003	Paraguay	53	2003
Rumunsko	75	2005	Singapur	64	2006
Řecko	82	1998	Srí Lanka	95	2005
Spojené království	81	2006	Švýcarsko	77	2004
Švédsko	91	2006	Thajsko	75	2006
Austrálie	90	2006	Turecko	97	1997
Brazílie	61	2002	Ukrajina	71	2006

Zdroj: OSN

Eurostat sestavuje pro členské země EU harmonizované míry nezaměstnanosti. **Harmonizace** značí, že je s národními mikrodaty zacházeno napříč celou Evropou stejným způsobem tak, aby byla umožněna srovnatelnost mezi jednotlivými členskými státy. Definice nezaměstnanosti používaná Eurostatem vychází z definice Mezinárodní organizace práce (ILO). **Míra nezaměstnanosti** vyjadřuje počet nezaměstnaných osob jako % z celkového počtu pracovních sil. Měsíční míry nezaměstnanosti jsou zde odhady založené na výsledcích výběrového šetření pracovních sil EU.

Za nezaměstnané jsou považovány osoby, které souběžně splňují dále uvedené tři podmínky:

1. nejsou zaměstnané;
2. hledají aktivně práci. Formou aktivního hledání práce se rozumí hledání prostřednictvím úřadu práce nebo soukromé zprostředkovatelny práce, dále hledání práce přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem;
3. jsou připraveny k nástupu do práce okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní.

Míra nezaměstnanosti v roce 2006

v %

Země	Celkem	Muži	Ženy	Osoby ve věku 15-24 let
EU 27	8,2	7,6	8,9	17,4
Belgie	8,2	7,4	9,3	20,5
Bulharsko	9,0	8,6	9,3	19,5
Česká republika	**7,1**	**5,8**	**8,8**	**17,5**
Dánsko	3,9	3,3	4,5	7,7
Estonsko	5,9	6,2	5,6	12,0
Finsko	7,7	7,4	8,1	18,7
Francie	9,2	8,4	10,1	21,3
Irsko	4,4	4,6	4,1	8,6
Itálie	6,8	5,4	8,8	21,6
Kypr	4,6	4,0	5,4	10,0
Litva	5,6	5,8	5,4	9,8
Lotyšsko	6,8	7,4	6,2	12,2
Lucembursko	4,7	3,5	6,2	16,2
Maďarsko	7,5	7,2	7,8	19,1
Malta	7,3	6,5	8,9	16,1
Německo	9,8	10,2	9,4	13,8
Nizozemsko	3,9	3,5	4,4	7,9
Polsko	13,8	13,0	14,9	29,8
Portugalsko	7,7	6,5	9,0	16,3
Rakousko	4,7	4,4	5,2	9,1
Rumunsko	7,3	8,2	6,1	21,4
Řecko	8,9	5,6	13,6	25,2
Slovensko	13,4	12,3	14,7	26,6
Slovinsko	6,0	4,9	7,2	13,9
Spojené království	5,3	5,7	4,9	14,1
Španělsko	8,5	6,3	11,6	17,9
Švédsko	7,1	6,9	7,2	21,5
Chorvatsko	11,1	9,8	12,7	28,9
Japonsko	4,1	4,3	3,9	.
Norsko	3,5	3,6	3,4	8,7
Spojené státy	4,6	4,6	4,6	.
Turecko	8,4	8,4	8,4	16,0

Zdroj: Eurostat

HDP na obyvatele vyjádřený v paritě kupní síly (EU 27 = 100)

v %

Země	2000	2003	2005	2006
EU 27	100	100	100	100
EU 25	105	104	104	104
EU 15	115	114	113	112
Belgie	126	124	121	120
Bulharsko	28	33	35	37
Česká republika	**69**	**74**	**77**	**79**
Dánsko	132	119	127	126
Estonsko	45	52	63	69
Finsko	118	114	115	117
Francie	116	112	112	111
Irsko	131	141	144	146
Itálie	117	111	105	104
Kypr	89	89	93	92
Litva	39	49	53	56
Lotyšsko	37	44	50	54
Lucembursko	245	248	265	280
Maďarsko	56	64	64	65
Malta	84	79	78	77
Německo	119	117	115	114
Nizozemsko	135	130	131	131
Polsko	48	49	51	53
Portugalsko	78	77	76	75
Rakousko	134	129	129	128
Rumunsko	26	32	36	39
Řecko	84	92	96	97
Slovensko	50	56	61	64
Slovinsko	79	83	87	88
Spojené království	117	120	119	118
Španělsko	98	101	103	105
Švédsko	127	123	124	125
Chorvatsko	43	48	50	52
Island	132	126	135	130
Japonsko	117	113	115	115
Makedonie	27	26	28	28
Norsko	166	157	180	186
Spojené státy	160	154	159	158
Švýcarsko	145	136	134	135
Turecko	30	27	29	31

Zdroj: Eurostat

Parita kupní síly je umělou měnovou jednotkou odrážející rozdíly v národních cenových hladinách, které nejsou zohledněny měnovými kurzy. Umožňuje srovnávání napříč různými zeměmi. Parita kupní síly bere v úvahu množství zboží a služeb, které si lze za příjmy pořídit. Proto je pro srovnání hrubého domácího produktu na obyvatele mezi různými zeměmi používán tzv. standard kupní síly poskytující lepší obraz než přepočty pomocí směnných kurzů.

Hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele bývá měřítkem vyspělosti a bohatství země, i když ne úplně přesným. Vyspělost země totiž není daná jen její schopností produkovat s co největším efektem zboží a služby, které se dají prodat. Vychází například i z její kultury. Bohatství si možná už brzy zvykneme měřit spíše množstvím volného času a způsobem jeho trávení, životem bez stresu, zdravým životním prostředím, apod. V roce 2006 byla Česká republika podle HDP na obyvatele na 79 % průměru zemí EU 27 a třetí nejlepší mezi tzv. "novými" zeměmi, které se staly členy EU po květnu 2004. Podle odhadů ČSÚ za rok 2007 však už ČR zřejmě dosáhla 82 % průměru EU 27. Tomuto průměru se vymyká Praha, kde byl HDP na obyvatele již v roce 2002 dokonce na úrovni 153 % průměru EU. Zjistěte z tabulky, kterým zemím se v období 2000 až 2006 dařilo nejrychleji zlepšovat svoji pozici v HDP na obyvatele proti průměru zemí EU 27.

Struktura výdajů domácností v roce 2006

v %

Země	Bydlení, voda, energie, paliva	Potraviny a nealko nápoje	Zdravotnictví	Vzdělávání	Doprava	Oděvy, obuv	Rekreace, kultura	Ostatní
EU 27	21,9	12,8	3,4	1,0	13,5	5,7	9,5	32,2
Belgie	22,8	13,1	4,3	0,6	14,9	5,3	9,4	29,6
Bulharsko[1)]	23,6	28,5	2,8	0,8	13,4	3,6	4,8	22,5
Česká republika	**22,7**	**15,5**	**2,0**	**0,6**	**11,5**	**4,6**	**11,1**	**32,0**
Dánsko[2)]	27,3	11,4	2,6	0,8	12,5	5,0	10,6	29,8
Estonsko	17,7	17,0	3,0	1,0	13,8	7,7	8,6	31,2
Finsko	24,9	12,4	4,2	0,4	12,6	4,9	11,6	29,0
Francie	24,9	13,6	3,4	0,7	14,6	4,7	9,2	28,9
Irsko	20,0	5,7	3,8	1,2	12,7	5,0	7,4	44,2
Itálie	20,5	14,9	3,1	0,9	13,5	7,8	6,9	32,4
Kypr	12,8	15,1	3,8	3,0	14,0	6,2	8,1	37,0
Litva	13,9	25,8	4,2	0,8	16,9	8,1	6,7	23,6
Lotyšsko[3)]	21,0	22,2	4,1	2,6	11,2	7,1	7,6	24,2
Lucembursko	21,4	9,3	2,1	0,5	19,1	3,9	8,0	35,7
Maďarsko	18,6	16,8	3,6	1,2	16,0	3,4	7,9	32,5
Malta	11,7	16,3	2,5	1,2	14,4	4,8	11,0	38,1
Německo	24,4	11,0	4,8	0,7	14,1	5,2	9,3	30,5
Nizozemsko	23,0	10,9	2,2	0,5	11,9	5,5	10,4	35,6
Polsko	23,7	20,9	4,0	1,3	8,6	4,6	7,3	29,6
Portugalsko[2)]	14,0	16,7	5,4	1,2	13,9	7,3	6,5	35,0
Rakousko	20,5	10,8	3,2	0,6	13,0	6,3	11,6	34,0
Rumunsko[2)]	21,8	33,3	3,5	2,2	12,2	3,7	5,0	18,3
Řecko[2)]	15,4	15,0	6,0	1,6	8,5	10,1	6,0	37,4
Slovensko	25,8	17,9	3,3	1,5	8,3	3,8	8,8	30,6
Slovinsko	18,8	14,4	3,5	1,2	16,2	5,5	9,9	30,5
Spojené království	20,3	9,1	1,6	1,4	14,9	5,9	12,5	34,3
Španělsko[3)]	16,2	14,1	3,5	1,5	11,6	5,5	9,1	38,5
Švédsko[3)]	28,3	12,0	2,7	0,3	13,2	5,3	11,8	26,4
Island	21,6	12,0	2,9	1,4	17,6	4,6	11,5	28,4
Norsko[3)]	20,3	13,5	3,0	0,6	14,8	5,6	12,8	29,4
Švýcarsko	23,5	10,6	14,8	0,5	7,9	4,0	8,3	30,4

[1)] rok 2000
[2)] rok 2004
[3)] rok 2005

Zdroj: Eurostat

Víte, že u nás vydáváme poměrně velký objem peněz za potraviny a nealkoholické nápoje? Je to 15,5 % celkových výdajů domácností. V tabulce 30 zemí patříme do horní třetiny - více než my vydávají například domácnosti v Rumunsku (33 %), Bulharsku (29 %), Litvě (26 %), ale i na Slovensku (18 %) a v Polsku (21 %). Oproti tomu necelou desetinu své celkové spotřeby dávají za jídlo a nealko nápoje Irové (5,7 %), Britové (9,1 %) a obyvatelé Lucemburska (9,3 %). Průměr EU je 12,8 %. Podíl výdajů na bydlení ve výdajové struktuře českých domácností v roce 2006 činil 22,7 % jejich celkových výdajů.

A co třeba výdaje na kulturu a rekreaci? Tam patří Česká republika mezi země, kde si domácnosti dopřávají. Češi utratí za kulturu a rekreaci 11,1 % z peněz představujících jejich celkové výdaje, což je téměř stejně jako Norové (12,8 %), Britové (12,5 %) a Švédové (11,8 %), kteří tvoří vrchol žebříčku. Nejméně, mezi 4,8 % a 6,0 % svých celkových výdajů, dávají na kulturu a rekreaci v Rumunsku, Bulharsku a také v Řecku.

Úroveň dosaženého vzdělání - muži a ženy ve věku 25-64 v roce 2005

v %

Země	Ženy			Muži		
	základní[1)]	vyšší střední[2)]	terciární[3)]	základní[1)]	vyšší střední[2)]	terciární[3)]
EU 25	29,1	47,6	23,2	32,7	44,6	22,7
Belgie	33,7	36,4	29,9	34,1	33,7	32,2
Česká republika	**6,4**	**79,1**	**14,5**	**13,7**	**74,6**	**11,6**
Dánsko	17,6	51,4	30,9	20,4	43,5	36,2
Estonsko	12,9	60,0	27,1	9,1	52,1	38,8
Finsko	23,3	46,7	29,9	19,0	41,6	39,4
Francie	31,6	44,7	23,7	35,6	38,4	26,0
Irsko	37,8	34,3	27,9	31,9	36,8	31,3
Itálie	49,8	38,5	11,6	49,4	37,8	12,8
Kypr	31,2	39,2	29,5	35,4	36,6	28,0
Litva	13,5	64,0	22,5	11,4	58,8	29,8
Lotyšsko	18,7	65,1	16,2	12,6	63,0	24,4
Lucembursko	30,0	41,0	28,9	38,3	37,5	24,1
Maďarsko	19,7	64,5	15,9	27,3	54,5	18,2
Malta	68,9	18,2	12,9	80,5	9,6	9,9
Německo	13,4	57,8	28,8	20,3	59,4	20,3
Nizozemsko	24,8	42,6	32,7	31,6	40,8	27,5
Polsko	14,2	71,0	14,8	16,1	65,1	18,7
Portugalsko	75,8	13,6	10,6	71,4	13,6	15,0
Rakousko	14,2	65,4	20,4	24,6	60,3	15,2
Řecko	39,0	39,7	21,3	41,1	39,1	19,8
Slovensko	8,9	76,5	14,6	15,3	71,3	13,4
Slovinsko	16,9	65,5	17,6	22,6	54,6	22,8
Spojené království	24,1	45,9	29,9	32,5	37,8	29,7
Španělsko	51,6	20,3	28,1	51,5	20,1	28,3
Švédsko	18,5	56,4	25,1	14,3	51,3	34,4
Bulharsko	28,0	55,0	17,0	27,1	46,8	26,1
Chorvatsko	20,3	63,8	15,9	33,7	50,1	16,1
Island	32,5	40,2	27,2	41,8	24,3	33,9
Norsko	11,6	58,0	30,4	12,0	53,1	34,9
Rumunsko	21,5	67,0	11,5	32,3	57,1	10,7
Švýcarsko	10,1	52,4	37,5	16,2	63,7	20,1

[1)] základní = ISCED 0,1,2,

[2)] vyšší střední = ISCED 3,4

[3)] terciární = ISCED 5,6

Zdroj: Eurostat

Mezinárodní srovnání populace podle úrovně dosaženého vzdělání se zdá být dosti spornou záležitostí, zejména z pohledu České republiky, která zaujímá v žebříčcích nepříliš lichotivé místo co se týká podílu vysokoškoláků na celkovém počtu obyvatel v členění podle vzdělání. Opravdu je ČR téměř nejhorší, když podíl vysokoškolsky vzdělaných žen (11,6 %) je u nás skoro nejmenší ze všech 31 sledovaných zemí a nižší je už pouze v Rumunsku a na Maltě? U mužů je tento podíl jen nepatrně lepší, ale stále pátý nejhorší. Kam se ztratila česká vzdělanost?

Na vzdělanost v zemi je možné pohlížet i z jiného úhlu pohledu, kolik procent obyvatel má vzdělání vyšší než základní. A tam je Česká republika v čele - 93,6 % českých mužů má vzdělání vyšší než základní (např. v Portugalsku jen čtvrtina, ve Španělsku jen polovina). U žen je tento podíl 86,2 %, tedy v tabulce pátý nejlepší (na Maltě má vyšší než základní vzdělání jen pětina žen, v Itálii pouze polovina). Jsme tedy národem středoškoláků? Tabulkově ano. Je tu však mnoho "ale", která souvisejí se školskými systémy v jednotlivých zemích, jejich vývojem v čase a koneckonců i s kvalitou poskytovaného vzdělání (kolik se toho máme možnost ve škole naučit). To je však velmi těžké v tabulkách mezinárodního srovnání zohlednit. Například v ČR dlouho neexistovaly bakalářské moduly ani vyšší odborné školy, na nichž by bylo možno získat vzdělání klasifikované v tabulkách jako vysokoškolské. Proto jsou zde počty absolventů těchto modulů zatím jen nízké ve srovnání se zeměmi, kde mají bakalářské tituly tradici mnoha desítek let a mohou tam tak pochopitelně zvyšovat i podíl vysokoškolsky vzdělaných v populaci.

Praktičtí lékaři a zdravotní sestry připadající na tisíc obyvatel

Země	Praktičtí lékaři				Zdravotní sestry			
	2000	2003	2004	2005	2000	2003	2004	2005
Belgie	3,9	4,0	4,0	4,0	.	.	.	14,8
Česká republika	**3,4**	**3,5**	**3,5**	**3,6**	**7,6**	**8,0**	**8,1**	**8,1**
Dánsko	3,3	3,4	3,6	.	7,5	7,5	7,7	.
Finsko	2,3	2,4	2,4	2,4	6,1	7,3	7,6	.
Francie	3,3	3,3	3,4	3,4	6,7	7,3	7,5	7,7
Irsko	2,2	2,6	2,8	2,8	14,0	14,8	15,0	15,2
Itálie	4,1	4,1	4,2	3,8	5,2	5,4	6,7	7,0
Lucembursko	2,1	2,4	2,4	2,5	.	12,3	12,6	13,9
Maďarsko	3,1	3,2	3,3	3,0	7,8	8,4	8,4	8,8
Německo	3,3	3,4	3,4	3,4	9,4	9,7	9,7	9,7
Nizozemsko	3,2	3,5	3,6	3,7	13,4	13,9	14,2	14,5
Polsko	2,2	2,4	2,3	2,1	5,0	4,7	4,9	5,1
Portugalsko	3,1	3,2	3,3	3,4	3,7	4,2	4,4	4,6
Rakousko	3,1	3,4	3,5	3,5	9,2	9,4	9,3	9,4
Řecko	4,3	4,7	4,9	.	3,2	3,8	3,8	.
Slovensko	3,1	3,1	3,1	.	7,4	6,5	6,3	.
Spojené království	2,0	2,2	2,3	2,4	8,4	9,1	9,2	9,1
Španělsko	3,2	3,2	3,4	3,8	6,4	7,5	7,4	7,4
Švédsko	3,1	3,3	3,4	.	9,9	10,4	10,6	.
Island	3,4	3,6	3,6	3,7	13,3	13,7	13,7	14,0
Norsko	2,9	3,4	3,5	3,7	10,3	14,4	14,9	15,4
Švýcarsko	3,5	3,7	3,8	3,8	12,9	14,3	14,1	.
Turecko	1,3	1,4	1,5	.	1,7	1,8	1,8	.

Zdroj: OECD

Účastníci doktorandských studií (ISCED 6) celkem a ve vybraných oborech, jejich procentní podíl na celkovém terciárním vzdělávání v roce 2004

Země	Studenti doktorandského studia celkem (ISCED 6)	Podíl studentů doktorandských studií na celkovém terciárním vzdělávání v %	Účastníci doktorandského studia dle studijního zaměření	
			v oboru přírodních věd	v oboru inženýrských a technických věd
EU-27	525 601	3,3	.	.
Belgie	7 014	1,8	2 143	946
Bulharsko	4 834	2,1	766	1 107
Česká republika	**23 282**	**7,3**	**5 005**	**6 856**
Dánsko	5 093	2,3	926	1 018
Estonsko	1 653	2,5	469	219
Finsko	21 207	7,1	3 060	5 481
Francie	101 309	4,7	.	.
Irsko	4 339	2,3	1 613	705
Itálie	37 608	1,9	9 486	7 305
Kypr	202	1,0	85	5
Litva	2 623	1,4	488	577
Lotyšsko	1 425	1,1	225	209
Lucembursko	27	0,1	.	.
Maďarsko	7 835	1,9	1 813	840
Malta	17	0,2	.	.
Nizozemsko	7 054	1,3	.	.
Polsko	32 054	1,6	4 892	6 544
Portugalsko	17 445	4,4	3 080	2 813
Rakousko	15 524	6,5	2 558	2 037
Rumunsko	18 045	2,6	1 799	2 916
Řecko	18 907	3,2	8 346	2 277
Slovensko	9 371	5,7	1 402	2 255
Spojené království	89 378	4,0	23 978	12 874
Španělsko	76 895	4,2	11 486	7 782
Švédsko	22 460	5,2	4 492	4 994
Chorvatsko	541	0,4	63	84
Japonsko	71 389	1,8	10 368	13 170
Norsko	4 356	2,0	1 207	645
Spojené státy	375 642	2,2	.	.
Švýcarsko	15 850	8,1	4 525	1 686
Turecko	24 891	1,3	3 608	4 682

Zdroj: publikace Eurostatu STATISTICS IN FOCUS - 131/2007

Návštěvnost kin

Země	Návštěvnost kin (v tisících osob)			Průměrná návštěvnost v přepočtu na obyvatele - rok 2006	Hrubé tržby pokladen tis. EUR
	rok				
	2000	2005	2006		
EU 27	901 139	898 213	929 225	1,9	.
Belgie	23 548	21 902	23 807	2,3	128 790
Bulharsko	2 217	2 422	2 362	0,3	5 961
Česká republika	**8 719**	**9 479**	**11 509**	**1,1**	**29 466**
Dánsko	10 691	12 187	12 600	2,3	84 387
Estonsko	1 084	1 133	1 587	1,2	4 816
Finsko	7 091	6 059	6 687	1,3	44 910
Francie	165 957	175 340	188 673	3,0	1 024 139
Irsko	14 886	16 396	17 854	4,2	94 400
Itálie	97 819	102 464	104 200	1,8	588 963
Kypr	1 012	822	813	1,1	5 457
Litva	2 103	1 189	2 480	0,7	3 601
Lotyšsko	1 457	1 679	2 141	0,9	5 502
Lucembursko	1 362	1 158	1 252	2,7	7 624
Maďarsko	14 287	12 124	11 665	1,2	38 355
Malta	966	988	948	2,3	4 437
Německo	152 533	127 318	136 679	1,7	744 989
Nizozemsko	21 581	20 632	22 518	1,4	135 248
Polsko	20 892	24 966	32 374	0,8	91 839
Portugalsko	19 224	17 165	16 367	1,5	70 414
Rakousko	16 299	15 680	17 344	2,1	104 282
Rumunsko	5 112	2 830	2 777	0,1	6 636
Řecko	12 700	12 700	13 000	1,2	.
Slovensko	2 646	2 184	3 396	0,6	5 221
Slovinsko	2 077	2 444	2 685	1,3	9 123
Spojené království	142 507	164 692	156 560	2,6	1 123 595
Španělsko	135 391	127 651	121 654	2,8	634 951
Švédsko	16 978	14 609	15 293	1,7	119 538
Chorvatsko	2 743	2 174	2 699	0,6	6 704
Island	1 569	1 400	.	.	12 822
Norsko	11 586	11 314	12 012	2,6	98 128
Švýcarsko	15 564	14 950	16 380	2,2	.
Turecko	26 040	27 592	34 861	0,5	114 545

Zdroj: publikace Eurostatu CULTURAL STATISTICS, 2007 edition

Jak často chodíte do kina? Určitě víckrát než jednou za rok, jak ukazuje údaj za ČR o průměrné návštěvnosti kin. Pokud vás zaráží, jak je nízký (a to všeobecně u všech zemí v tabulce), nezapomínejte, že poměr je vypočítáván za všechno obyvatelstvo - a například kojenci toho do kina moc nenachodí, že? Ale přesto jsou země, kam se na filmy do kin chodí podstatně víc než v ČR - v Irsku čtyřikrát častěji, ve Francii a Španělsku zhruba třikrát. Proč je podle vás v tak kulturní zemi jako je Česká republika, s tak vyspělou kinematografií, návštěvnost kin relativně nízká?

Zahraniční obchod - knihy a hudební nástroje v roce 2006

Země	Vývoz				Dovoz			
	Knihy		Hudební nástroje		Knihy		Hudební nástroje	
	tis. EUR	Do zemí EU-27 (%)	tis. EUR	Do zemí EU-27 (%)	tis. EUR	Ze zemí EU-27 (%)	tis. EUR	Ze zemí EU-27 (%)
Belgie	341 546	91	216 827	98	416 592	90	182 205	21
Bulharsko	2 492	74	1 168	70	11 707	86	1 512	26
Česká republika	**96 786**	**92**	**48 042**	**62**	**124 835**	**92**	**16 287**	**65**
Dánsko	98 301	61	14 368	66	125 819	82	38 663	64
Estonsko	9 819	95	2 911	17	8 680	57	5 132	90
Finsko	39 881	64	1 703	19	64 466	85	20 657	48
Francie	601 682	49	141 948	36	666 919	78	191 955	67
Irsko	159 813	81	4 961	86	172 535	89	19 597	54
Itálie	480 440	77	140 784	59	223 483	78	140 783	47
Kypr	1 095	72	22	12	18 077	95	2 422	51
Litva	12 788	79	195	65	11 972	82	2 644	81
Lotyšsko	7 481	56	714	64	13 831	68	2 700	63
Lucembursko	12 515	95	40	81	38 156	91	3 759	100
Maďarsko	36 127	81	7 152	83	69 699	79	8 991	59
Malta	8 028	93	63	20	4 924	89	976	61
Německo	1 321 223	61	386 059	50	528 287	61	330 253	43
Nizozemsko	382 539	83	130 411	86	325 223	67	131 974	23
Polsko	113 177	85	12 685	82	97 058	91	21 304	68
Portugalsko	28 186	33	2 331	81	64 041	86	12 697	84
Rakousko	72 918	78	42 149	50	404 337	98	41 177	83
Rumunsko	2 601	46	12 028	58	25 268	72	6 515	64
Řecko	42 585	72	1 081	63	81 392	76	14 937	51
Slovensko	55 681	86	2 343	69	30 266	90	4 417	73
Slovinsko	70 284	65	2 105	56	13 386	79	6 298	70
Spojené království	2 015 890	46	67 001	53	1 256 215	29	273 463	23
Španělsko	598 295	55	31 905	57	209 907	63	86 290	58
Švédsko	111 042	38	26 502	56	146 462	77	53 348	44

Zdroj: publikace Eurostatu CULTURAL STATISTICS, 2007 edition

Telekomunikace - vybrané ukazatele v roce 2006

Na 100 obyvatel

Země	Pevné telefonní linky		Mobilní telefony		Uživatelé internetu	
	Počet uživatelů	Pořadí	Počet uživatelů	Pořadí	Počet uživatelů	Pořadí
Belgie	45,2	14.	92,6	26.	45,7	17.
Bulharsko	31,3	26.	107,6	13.	24,4	30.
Česká republika	**31,5**	**25.**	**119,0**	**5.**	**34,7**	**22.**
Dánsko	56,9	5.	107,3	14.	58,2	8.
Estonsko	40,9	20.	125,2	3.	57,4	9.
Finsko	36,5	23.	107,8	12.	55,6	11.
Francie	55,8	7.	85,1	30.	49,6	14.
Irsko	49,8	11.	111,4	9.	34,1	24.
Itálie	43,1	17.	123,1	4.	49,6	13.
Kypr	48,3	12.	92,1	27.	42,2	19.
Litva	23,2	30.	138,1	2.	31,7	27.
Lotyšsko	28,6	28.	95,1	24.	46,7	16.
Lucembursko	52,4	9.	151,6	1.	72,0	4.
Maďarsko	33,3	24.	99,0	20.	34,8	21.
Malta	50,2	10.	86,0	29.	31,7	26.
Německo	65,5	2.	101,9	18.	46,7	15.
Nizozemsko	46,6	13.	97,2	22.	88,9	1.
Polsko	29,8	27.	95,5	23.	28,6	29.
Portugalsko	40,1	22.	116,0	7.	30,5	28.
Rakousko	43,4	16.	112,8	8.	51,2	12.
Rumunsko	19,4	32.	80,5	31.	32,4	25.
Řecko	55,5	8.	99,6	19.	18,4	31.
Slovensko	21,6	31.	90,6	28.	41,8	20.
Slovinsko	42,6	18.	92,6	25.	63,6	6.
Spojené království	56,2	6.	116,4	6.	56,0	10.
Španělsko	42,4	19.	106,4	15.	42,8	18.
Švédsko	59,5	4.	105,9	16.	77,0	3.
Chorvatsko	40,2	21.	98,1	21.	34,6	23.
Island	65,2	3.	110,6	10.	65,3	5.
Norsko	44,3	15.	108,6	11.	87,8	2.
Švýcarsko	69,4	1.	102,1	17.	60,0	7.
Turecko	25,4	29.	71,0	32.	16,6	32.

Zdroj: Mezinárodní telekomunikační unie

Spotřeba elektřiny a emise CO_2 na osobu v roce 2005

Země	Spotřeba elektřiny na osobu (kWh)	Emise CO_2 na osobu v tunách	Země	Spotřeba elektřiny na osobu (kWh)	Emise CO_2 na osobu v tunách
Belgie	8 515	10,67	Chile	3 074	3,60
Bulharsko	4 121	5,96	Chorvatsko	3 475	4,68
Česká republika	**6 343**	**11,55**	Indie	480	1,05
Dánsko	6 659	8,77	Indonésie	509	1,55
Estonsko	5 568	11,81	Irák	1 154	2,94
Finsko	16 123	10,56	Írán	2 142	5,96
Francie	7 707	6,19	Izrael	6 759	8,65
Irsko	6 249	10,55	Japonsko	8 233	9,50
Itálie	5 676	7,76	Jihoafrická republika	4 848	7,04
Kypr	5 558	9,26	Jordánsko	1657	3,27
Litva	3 104	3,93	Kambodža	56	0,27
Lotyšško	2 702	3,19	Kamerun	214	0,18
Lucembursko	15 961	24,67	Kanada	17 307	17,00
Malta	4 911	6,58	Keňa	144	0,29
Německo	7 111	9,87	Kolumbie	877	1,31
Nizozemsko	6 989	11,21	Kongo	144	0,24
Polsko	3 438	7,75	Korea	7 779	9,30
Portugalsko	4 663	5,97	Kostarika	1 719	1,25
Rakousko	7 889	9,38	Kuba	1 151	2,11
Rumunsko	2 342	4,21	Kuvajt	15 348	29,38
Řecko	5 242	8,62	Libanon	2 514	4,42
Slovensko	4 920	7,11	Libye	3 336	7,76
Slovinsko	6 916	7,75	Makedonie	3 416	4,08
Spojené království	6 254	8,80	Malajsie	3 301	5,45
Španělsko	6 147	7,87	Maroko	643	1,37
Švédsko	15 430	5,64	Mexiko	1 859	3,70
Albánie	1 176	1,47	Mongolsko	1 164	3,44
Alžírsko	899	2,57	Nigérie	136	0,42
Angola	142	0,53	Norsko	25 145	8,01
Argentina	2 418	3,64	Nový Zéland	9 733	8,51
Austrálie	11 439	18,41	Pákistán	456	0,76
Bahrajn	11 366	25,10	Panama	1 499	1,76
Bangladéš	147	0,26	Peru	827	1,02
Bělorusko	3 208	6,21	Rusko	5 786	10,79
Bolívie	479	1,29	Saúdská Arábie	6 813	13,83
Bosna a Hercegovina	2 321	4,07	Singapur	8 358	9,93
Brazilie	2 013	1,77	Spojené arabské emiráty	12 412	24,37
Čína	1 781	3,88	Spojené státy	13 640	19,61
Egypt	1 226	1,99	Srbsko a Černá Hora	3 619	6,25
Etiopie	36	0,07	Srí Lanka	379	0,63
Filipíny	599	0,92	Súdán	96	0,28
Gabon	932	1,30	Sýrie	1 400	2,51
Gruzie	1 672	0,85	Švýcarsko	8 235	6,00
Guatemala	527	0,83	Thajsko	1 950	3,34
Honduras	593	0,89	Tunisko	1 194	1,92
Hongkong	5 768	5,87	Turecko	1 898	3,04

Přepočet na osobu umožňuje lepší porovnatelnost ukazatelů mezi jednotlivými zeměmi. V případě celkového množství je logické, že největších hodnot by dosahovaly země s největším počtem obyvatel (Indie, Čína a podobně). Z tabulky lze vypozorovat, že 1 obyvatel průměrně spotřebuje nejvíce energie v severských zemích (Norsko, Finsko), nejméně potom v zemích afrických, s výjimkou rozvinuté Jihoafrické republiky. V případě emise oxidu uhličitého je situace obdobná, pokud jde o nejnižší hodnoty, tedy nejméně emisí je vytvářeno v málo rozvinutých zemích (Etiopie - 0,07 tun na 1 obyvatele, dále Kamerun, Kongo), naopak nejvíce se jich tvoří v malých islámských zemích, které jsou díky ropě poměrně bohaté (maximum Kuvajt, Bahrajn a Spojené arabské emiráty).

Zdroj: IEA (International Energy Agency)

Dostupná pitná voda v roce 2004

Země	Pitná voda - pokrytí v %		
	celkem	město	venkov
Afghánistán	39	63	31
Angola	53	75	40
Ázerbájdžán	77	95	59
Bangladéš	74	82	72
Bolívie	85	95	68
Brazílie	90	96	57
Čad	42	41	43
Černá Hora	93	99	86
Česká republika	**100**	**100**	**100**
Čína	77	93	67
Egypt	98	99	97
Etiopie	22	81	11
Ghana	75	88	64
Guinea	50	78	35
Indie	86	95	83
Irák	81	97	50
Jamajka	93	98	88
Jihoafrická republika	88	99	73
Kazachstán	86	97	73
Keňa	61	83	46
Kyrgyzstán	77	98	66
Lotyšsko	99	100	96
Maďarsko	99	100	98
Mali	50	78	36
Maroko	81	99	56
Mexiko	97	100	87
Moldavsko	92	97	88
Mongolsko	62	87	30
Namibie	87	98	81
Nigérie	48	67	31
Nikaragua	79	90	63
Pákistán	91	96	89
Panama	90	99	79
Paraguay	86	99	68
Peru	83	89	65
Ruská federace	97	100	88
Senegal	76	92	60
Somálsko	29	32	27
Srbsko	93	99	86
Srí Lanka	79	98	74
Súdán	70	78	64
Sýrie	93	98	87
Tádžikistán	59	92	48
Tunisko	93	98	82
Turecko	96	93	93
Turkmenistán	72	100	54
Uganda	60	87	56
Venezuela	83	85	70
Vietnam	85	99	80
Zambie	58	90	40
Zimbabwe	81	98	72

Zdroj: OSN

Vybrané trestné činy

Země	Krádeže motorových vozidel		Vloupání do domácností		Vraždy	
	rok					
	1995	2005	1995	2005	1995	2005
Belgie	.	24 307	.	60 624	.	173
Bulharsko	2 451	785	80 671	22 379	461	196
Česká republika	**27 327**	**23 040**	**32 476**	**16 872**	**176**	**104**
Dánsko	46 174	25 887	32 363	29 439	70	70
Estonsko	1 955	1 929	8 175	4 776	246	113
Finsko	19 772	16 791	11 512	7 281	146	114
Francie	453 525	260 538	237 624	181 503	1 336	976
Irsko	11 754	13 301	18 506	17 958	53	58
Itálie	305 438	.	212 477	.	1 042	601
Kypr	543	1 610	1 002	2 828	10	16
Litva	5 206	4 541	7 462	7 085	485	404
Lotyšsko	2 774	2 023	.	4 310	281	127
Lucembursko	1 196	464	3 249	1 486	2	4
Maďarsko	18 363	10 736	22 372	17 786	296	164
Malta	.	672	.	1 113	.	4
Německo	262 620	96 451	211 221	109 736	1 373	804
Nizozemsko	40 902	25 928	118 115	92 890	299	198
Polsko	50 684	45 292	62 011	59 325	854	555
Portugalsko	17 360	25 716	21 981	22 840	109	133
Rakousko	6 095	11 089	13 721	21 227	78	54
Rumunsko	2 687	1 082	31 163	9 135	758	453
Řecko	.	5 860	42 377	30 207	151	127
Slovensko	7 696	5 591	4 480	2 809	128	106
Slovinsko	1 425	1 150	1 361	2 286	45	20
Španělsko	98 848	120 946	76 610	81 495	411	518
Švédsko	70 299	56 719	16 701	16 654	83	83
Velká Británie	553 758	231 973	698 144	329 046	909	896
Chorvatsko	.	2 274	.	3 396	188	76
Island	.	.	.	2 244	0	3
Norsko	20 817	15 350	18 382	8 136	42	33
Švýcarsko	.	.	67 044	61 194	82	75
Turecko	15 192	33 284	.	57 350	5 684	4 971

Zdroj: publikace Eurostatu STATISTICS IN FOCUS - 15/2007

Kromě Finska je ve všech ostatních skandinávských zemích těžký zločin vraždy páchán výrazně méně než v jiných zemích. Stejně je tomu v Chorvatsku či Slovinsku, ale ty jsou ve srovnání se zeměmi evropského severu podstatně menší. Proto jsou samotné absolutní počty nepříliš vhodné pro činění závěrů, více by asi vypovědělo srovnání v poměru k počtu obyvatel. Můžete si ho provést.

V případě méně závažných trestných činů je vidět zajímavý vývoj v čase. Zatímco ve vloupáních do domácností došlo ve 20 ze 32 převážné evropských zemí uvedených v tabulce během let 1995–2005 ke snížení četnosti tohoto kriminálního činu, v ostatních zemích počet vloupání narostl. V České republice si to však "bytaři" rozmýšlejí - došlo k výraznému poklesu (48 %). Oproti tomu na Kypru stoupla tato vloupání během pouhých deseti let na téměř trojnásobek. Co se týká krádeží aut, můžete si při pohledu na tabulku podobný úsudek udělat sami.

ČESKÁ REPUBLIKA A SVĚT

Kvízové otázky

Vyberte správné odpovědi, seřazením získaných písmen sestavte název země, která je členem EU.

1. Který ze členů EU má nejméně obyvatel?
   I) Malta J) Lucembursko K) Slovinsko
2. Která země se mohla v roce 2005 pochlubit největším podílem mužů ve věku 25 - 64 let s ukončeným vyšším středním vzděláním?
   P) Dánsko Q) Estonsko R) Česká republika
3. Ve které zemi dochází k největšímu přirozenému úbytku obyvatelstva?
   R) v Belgii S) na Ukrajině T) v Ázerbajdžánu
4. Ve které zemi připadalo v roce 2004 nejvíce praktických lékařů na tisíc obyvatel?
   I) na Slovensku J) v Norsku K) v Řecku
5. Ve které evropské zemi je pro ženy stanovena minimální věková hranice pro vstup do manželství 16 let?
   M) ve Španělsku N) v Lotyšsku O) v Rumunsku

Správné odpovědi a tajenku najdete na konci publikace.

Tabulka

Najděte v každém řádku zemi, která je členem EU 27 a její název tvoří šest písmen.

1.	E	I	G	L	E	B
2.	O	P	S	O	L	K
3.	L	I	E	I	T	A
4.	Á	D	K	O	S	N
5.	O	K	S	N	I	F

Řešení najdete na konci publikace.

Doplňovačka

Prostudovali jste pečlivě tabulky se srovnáním a pořadím zemí? Potom určitě snadno doplníte následující doplňovačku. (Uvedená NEJ platí pouze v rámci zemí uvedených v tabulkách kapitoly Česká republika a svět.)

1. Země, která za rok 2006 vykázala nejvyšší HDP na obyvatele.
2. Země, ve které měli muži v roce 2006 nejdelší naději dožití.
3. Země, kde v roce 2007 připadalo na 100 mužů jen 91 žen. (zdvojené písmeno ve slově)
4. Země s nejvyšší mírou nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let.
5. Země, jejíž domácnosti vykázaly 3,0 % výdajů na vzdělávání.
6. Země s největší hustotou obyvatelstva na km².

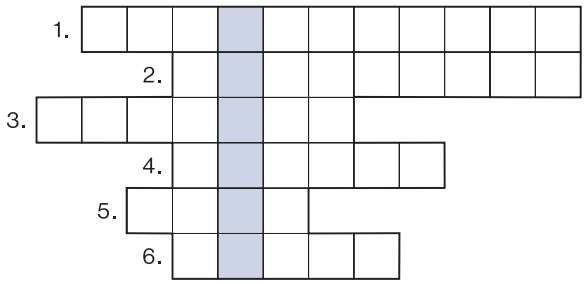

Správné odpovědi a tajenku najdete na konci publikace.

ODPOVĚDI NA KVÍZOVÉ OTÁZKY A TAJENKY DOPLŇOVAČEK

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

1. v roce 1992
2. 200 poslanců
3. v roce 1996
4. 5 let
5. 18 členů (po volbách v roce 2006)
6. obce a kraje
7. b) Karlovy Vary
8. 1d), 2e), 3a), 4b), 5c)

Doplněná slova: BRNO, MORAVSKOSLEZSKÝ, ŽĎÁRNADSÁZAVOU, NĚMECKO, LABE, ČERNÉ, KARLOVARSKÝ, KOPISTY

Tajenka: **ROŽMBERK**

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

1. národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky.
2. 25 chráněných krajinných oblastí; Blaník (4 000 hektarů)
3. SO_2 - oxid siřičitý (viditelné z grafu Celkové emise REZZO 1-4)
4. Spotřeba pitné vody klesá.
5. září (117 mm)
6. b) buk
7. v roce 1995
8. 1995 (viditelné z grafu Sběr lesních plodin)
9. stavebnictví (8 379 851 tun)
10. Došlo ke zvýšení o 6, 8 %.

OBYVATELSTVO

1. ženy
2. v roce 1993
3. 321 456; z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu
4. u mužů 31,0 let, u žen 28,4 let
5. v 1. polovině 18. století - listopad a únor; v roce 2006 - červen a září
6. 35 683 rozvodových řízení; 31 415 rozvodů
7. 33 463 lidí

Doplněná slova: INDEXSTÁŘÍ, ČERVENEC, MANŽELTSVÍ, SLOVENSKO, GRAF, STROMŽIVOTA, NAROZENÍ, FILIP, MIGRACE, STŘEDNÍSTAV

Tajenka: **DEMOGRAFIE**

ZAMĚSTNANOST A NEZAMĚSTNANOST

1. 10,9 %
2. 7,67 %; Ústecký kraj
3. nejnižší - H Ubytování a stravování (10 067 Kč); nejvyšší - J Finanční zprostředkování (36 824 Kč)
4. ekonomicky neaktivní; 3 574,0 tisíc osob
5. 31 955 absolventů
6. 22 908 Kč
7. Moravskoslezský kraj (13 487)

ODPOVĚDI NA KVÍZOVÉ OTÁZKY A TAJENKY DOPLŇOVAČEK

ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

1. 2 020 Kč
2. b) 20,1 %
3. 165,6 mobilního telefonu na 100 domácností
4. 81,4 kilogramů
5. V roce 2007 byla nižší než v roce 1993. (graf Míra inflace)

KULTURA A SPORT

1. 14 367 představení; 79,9 %
2. 43 filmů. Ano, o 19 filmů více než v roce 2005 a o 26 více než v roce 2003 a 2000.
3. 4 688 tisíc návštěvníků
4. 4 832 novin a časopisů
5. Vratné lahve
6. Lucie Bílá

Doplněná slova: AQUAPARK, ITÁLIE, ŽELEZNÝ, ČECH, SPARTAPRAHA, SPRINT, SÁBLÍKOVÁ, USA

Tajenka: **ATLETIKA**

ZDRAVOTNICTVÍ

1. 270 obyvatel na 1 lékaře
2. 35,3 dní
3. 341 879 pacientů
4. plané neštovice
5. 8 880 mil. Kč; nejvíce marihuana
6. Ano, stoupá; více žen.
7. celkem 445 424 úrazů
8. 1 917 kojenecký ústavů a dětských domovů
9. nejnižší - Hl.m. Praha (4,478 %); nejvyšší - okres Šumperk (7,948 %)

VZDĚLÁVÁNÍ

1. 876 513 žáků
2. 361 gymnázií
3. c) 210 359 studentů a studentek
4. 11 174 uchazečů
5. nejvíce v oboru gastronomie, hotelnictví a turismus
6. dívky (ze 71 %)
7. 19 999 studentů cizího státního občanství
8. Akademie výtvarných umění v Praze
9. Univerzita Jana Ámose Komenského v Praze
10. b) francouzský

INFORMAČNÍ SPOLEČNOST

1. 35, 7 %
2. ADSL
3. a) 90,1 %
4. 15,3 %
5. odesílání/ přijímání emailů (86,1 %)
6. 16-24 let
7. 5,4 %

ODPOVĚDI NA KVÍZOVÉ OTÁZKY A TAJENKY DOPLŇOVAČEK

NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

1. 10 minut
2. výroba základních kovů, hutních a kovodělných výrobků
3. nejméně Karlovarský (2,2 %); nejvíce Hl. město Praha (24 %)
4. 30 190 bytů
5. u osobních automobilů
6. 54 tisíc tun
7. 6 435 tisíc cizinců (tedy 6,435 mil.)
8. Německo
9. c) obchodní bilance
10. kuře a vejce
11. 6 230 320 tisíc (tedy přes 6,2 miliardy)
12. parní elektrárny

Doplněná slova: VÍNO, SÝRY, HRAČKY, ODĚVY, KOBERCE, KABELKY, NÁBYTEK
Tajenka: **VÝROBKY**

ČESKÁ REPUBLIKA A SVĚT

1. I) Malta
2. R) Česká republika
3. S) na Ukrajině
4. K) v Řecku
5. O) v Rumunsku

Tajenka: **IRSKO**
Řešení:

1.	B	E	L	G	I	E
2.	P	O	L	S	K	O
3.	I	T	Á	L	I	E
4.	D	Á	N	S	K	O
5.	F	I	N	S	K	O

Doplněná slova: LUCEMBURSKO, ŠVÝCARSKO, ANDORRA, POLSKO, KYPR, MALTA
Tajenka: **EVROPA**

MĚŘICÍ JEDNOTKY, ZKRATKY A POUŽITÉ ZNAČKY

Měřicí jednotky

%	procento	l	litr
‰	promile	m	metr
°C	stupeň Celsia	m^2	metr čtvereční
cm	centimetr	m^3	metr krychlový
(D.U.) B.P. Scale	Dobsonovy jednotky	m^3/s	metr krychlový za sekundu
g	gram	mil.	milion
GWh	gigawatthodina	mld.	miliarda
ha	hektar	mm	milimetr
hl	hektolitr	m n. m.	metry nad mořem
Kč	koruna česká	s.š.	severní šířky
Kčs	koruna československá	t	tuna
kg	kilogram	t/ha	tuna na hektar
km	kilometr	t/km^2	tuna na kilometr čtvereční
km^2	kilometr čtvereční	t/rok	tuna za rok
ks	kus	tis.	tisíc
kV	kilovolt	tis. t živ. hm.	tisíc tun živé hmotnosti
kW	kilowatt	TJ	tetrajoul
kWh	kilowatthodina	v.d.	východní délky

Použité značky v tabulkách publikace

-	ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
.	tečka na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
x	křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů
0	nula se používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky
i. d.	individuální data
~	odhad
>	více než
<	méně než
<=	méně nebo rovno

Zkratky

AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome = syndrom získaného selhání imunity
a.s.	akciová společnost
BSK_5	biologická spotřeba kyslíku
C1	kánoe pro jednotlivce
C2	kánoe pro dvojici
CD	kompaktní disk
CO	oxid uhelnatý
CO_2	oxid uhličitý
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
ČZU	Česká zemědělská univerzita
EU	Evropská unie
EUR	Euro
Eurostat	Statistický úřad Evropských společenství
GIS	geografický informační systém
GSM	globální systém pro mobilní komunikaci
HDP	hrubý domácí produkt
HIV	Human Immunodeficiency Virus = virus způsobující ztrátu obranyschopnosti u člověka
hl. m.	hlavní město
CHKO	chráněná krajinná oblast
$CHSK_{Cr}$	chemická spotřeba kyslíku stanovená dichromanovou metodou
ILO	Mezinárodní organizace práce
ISCED 97	Mezinárodní standardní klasifikace vzdělání
ISDN	Integrated Services Digital Network = digitální síť integrovaných služeb
IUCN	Světový svaz ochrany přírody
j. n.	jinde nespecifikované, neuvedené
K1	kajak pro jednotlivce
KKOV	Klasifikace kmenových oborů vzdělání
LAU	Local Administrative Unit = místní administrativní jednotky
LOH	letní olympijské hry
LP	dlouhohrající gramofonové desky
LSD	diethylamid kyseliny lysergové, semisyntetická psychedelická droga
MC	magnetofonové kazety
MCHÚ	maloplošná chráněná území
MKN-10	Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů
MMS	Multimedia Messaging Service = multimediální zprávy
MO	Ministerstvo obrany
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
NH	národní hospodářství
NL	nerozpuštěné látky
NO_x	oxidy dusíku
NP	národní park
NUTS	Nomenclature of Units for Territorial Statistics = číselník statistických územních jednotek
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OH	olympijské hry
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
ORP	obec s rozšířenou působností
OSN	Organizace spojených národů
PC	Personal Computer = osobní počítač
PřF UK	Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy
RAS	rozpuštěné anorganické soli
RES	Registr ekonomických subjektů
REZZO	Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SIM	subscriber identity module = účastnická identifikační karta v mobilní síti
SKP	Standardní klasifikace produkce
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SO_2	oxid siřičitý
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SPV	střediska praktického vyučování
SR	Slovenská republika
SŠ	střední škola
šk. r.	školní rok
TBC	tuberkulóza
TV	tělesná výchova
UK	Univerzita Karlova
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
UPT	uměle přerušená těhotenství
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VOC	těkavé organické sloučeniny
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZOH	zimní olympijské hry
ZŠ	základní škola

REJSTŘÍK

A

Absolventi 68
podle typů škol 111-115, 117
AIDS 103, 106
Aktivita ekonomická 122
Alkoholické nápoje 73
ceny 76, 152
spotřeba na 1 obyvatele 81
Album hudební 90
Amur bílý 139
Atletika 94
Automobil 73
dovoz 144
počet 149
vybavenost 80
výroba 134
vývoz 144

B

Balet 84, 85
Banány 152
Bavlna, dovoz 44
Bažanti 139
Běh na lyžích 94
Bilance
manželství 48
obchodní 143
půdy 136
zahraničního obchodu 143
Bižuterie 144
Brambory 137
ceny 152
spotřeba na 1 obyvatele 80
Bříza 35
Bůček 152
Buk 35
Bydlení 73, 79, 152, 170
Bytová výstavba 140
Bytové budovy 140
Bytové vybavení 76
ceny 152
vydání peněžní 73
Byty
dokončené 141
hodnota 142
nové 142
obytná plocha 141-142
podle druhu staveb 142
podle velikosti 142
podle způsobu výstavby 141
v rodinných domcích 141

C

Cement, výroba 134
Ceny 129, 151
alkoholických nápojů 152
benzínu 152
bytového vybavení 152
dopravy 152
dovozu 143
Ceny
indexy 76, 150
odívání a obuvi 152
potravin a nealkoholických nápojů 152
stavebních prací 140
stočného 79
vývozu 143
zboží a služeb 152
Cestovní ruch
cesty občanů ČR 148
hosté 147, 148
lůžka 147
podle krajů 148
podle zemí 148
přenocování 147
ubytovací zařízení 147
Cigarety
ceny 152
spotřeba na 1 obyvatele 81
Cizinci
na školách 108, 115
počet 46
sňatky 50
Cukr
ceny 152
spotřeba na 1 obyvatele 80
Cukrovinky
(čokoládové, nečokoládové)
spotřeba na 1 obyvatele 80
Cyklistika 94

Č

Čaj, spotřeba na 1 obyvatele 80
Časopisy, počty 87
Čištěné odpadní vody 32, 38

D

Dálnice 149
Dávivý kašel 103
Dávky
pomoci v hmotné nouzi 75
státní sociální podpory 75
Deníky , počty 87
Délka silnic a dálnic 149
Délka života střední 43, 57
Destiláty 134
Děti 53, 108
na školách 108, 110
narozené 42, 52 -53
nemoci 105
úrazy 107
Diabetici 104
Divadla
návštěvníci 84-85
představení 84-85
soukromá 85
státní 84
Dojivost průměrná roční
1 krávy 138
Domácnosti
podle sociálních skupin 74-75, 79
příjmy 74
vybavenost ICT 123
vybavenost předměty dlouhodobé spotřeby 80
vydání spotřebitelská 73,80
Domovy pro mládež 101
Doprava
infrastruktura 149
letecká 149
potrubní 149
silniční 149
vnitrozemská 149
železniční 149
Dovoz 35, 135, 139, 143-145, 175
Drogy 106
Drůbež
ceny 152
počty 138
spotřeba na 1 obyvatele 80
výroba 134
Dřevo
jehličnaté 35
listnaté 35
Důchodci 83, 122
domácnosti 74, 79
počet 74, 79
Důchod disponibilní 69
Důchody
druhy 82
průměrná výše 82-83

E

Elektrárny 40, 135
Elektřina 79, 152
výroba 39
Emise 24, 26-29, 177

F

Fauna 11
Filé mražené 152
Filmy 85-86, 89, 122-126, 174

G

Galerie 86

H

Hepatitida virová 103
Hodnota 37, 106, 131, 142
Hokej 93-94
Hospice 101
Hračky 134
Hrady a zámky 84
Hranice území 10
Hry 124
divadelní 85
olympijské letní 91, 93
olympijské zimní 91, 93

Hřiště 91
Hustota 13-15, 20, 156
osídlení 157
Hvězdárny 86

CH

Chladničky 80
Chléb
cena 152, 153
spotřeba 80
výroba 134
Chmel 136
vývoz 144
Chov
hospodářských zvířat 138
lesní zvěře 139
ryb 139

I

ICT 121
Imise 29
Indexy
cen průmyslových výrobců 150
spotřebitelských cen 76-77, 150-152
ekonomického zatížení 43-44, 160
stáří 43-44
Inflace 76-77, 150-151
Internet 121-128, 150, 176
Investice 140
na ochranu životního prostředí 40-41

J

Jasan 35
Javor 35
Jedle 35

K

Kabelky 134
Kanalizace 22, 32
Kanoistika 94
Kapacita ubytovacích zařízení 147
Káva
cena 152
spotřeba na obyvatele 80
Kašel 103
Kina 85-86, 174
Kluby 93-94, 110
Knihovny 121
Knihy 87, 121, 156, 175
Klima 26, 36, 40
Koberce 134
Koleje vysokoškolské 110
Koroptve 139
Kraje 9-10, 12
počet obyvatel 13-14, 17
rozloha 13-14
Krávy 138
Kriminalita 179
Kultura 73, 84-90
Kuře
cena 152
spotřeba na obyvatele 80
Kurzy měnové 169

L

Léčebny
lázeňské 101
pro dlouhodobě nemocné 101
psychiatrické 101
TBC a respiračních nemocí 101
Lékárny 128
Lékaři 96, 101, 172
Léky 78, 96-97
Lesnictví 65, 129, 146
Lesy 32-37, 112-113
Lihoviny 81
Luskoviny 137
Lůžka
na 1 000 obyvatel 96
v léčebnách 101
v nemocnicích 96, 101
v odborných ústavech 101
v ubytovacích zařízeních 147
ve zdravotnických zařízeních 96, 101

M

Manželství 42, 48-53, 55, 162-163
Máslo
ceny 152
spotřeba na obyvatele 80
výroba 134
Maso
ceny 152
spotřeba na obyvatele 80
výroba 134
Medaile 91, 93
Medián 71
Města 16-17, 22
Minimum životní 75
existenční 75-76
Ministerstva 8-9
Míra(y)
inflace 77
nezaměstnanosti 68-70, 168
sňatečnosti 48
umělé potratovosti 56
zaměstnanosti 166
Mléko
ceny 152
spotřeba na obyvatele 80
výroba 134
vývoz 144
Modřín 35
Motely viz hotely
Motocykly 80
počet 149
Motorová vozidla 134
Mouka 80
Muzea 86
Muži 13, 42, 49, 67
diabetici 104
naděje dožití 57, 165
průměrný věk 44
struktura věková 44
struktura vzdělání 65
zaměstnanost 166
Mzda
medián 71
nominální 66-67
podle klasifikace tříd zaměstnanců 67
podle odvětví 65-66
reálná 67

N

Naděje dožití 42, 57, 165
Nájemné 73-74, 79
Náklady 40
na bydlení 79
na výstavbu 142
práce 66-67
zdravotních pojišťoven 97
životní 75-76
Nápoje 73, 76, 80-81, 170
Narození 42, 52, 55
Návštěvníci
divadel 84-85
kin 86
Návštěvnost
kulturních zařízení 86
lesů 36
Nemoci
dětí 107
infekční 103
Nemocnice 101, 128
Nemocnost pracovní 105
Neschopnost pracovní 98-100
Neštovice plané 103
Nezaměstnaní 63, 69, 74, 79
Nezaměstnanost 68-69
Noviny a časopisy 87, 134

O

Obce 17, 127
s rozšířenou působností 9, 18
Obchod 146
zahraniční 143, 175
Obiloviny 80, 137
Objekty památkové 86
Oblasti 10, 24
Obory 110
na středních školách 111-112
na učilištích 113
Obvody
správní 18-20, 22
volební 8

REJSTŘÍK

Obuv
- ceny 152
- výroba 134
- vývoz 144

Obyvatelstvo
- ekonomicky neaktivní 63, 168
- hustota 15
- měst 17
- na 1 lékaře 96
- počet 13
- podle krajů 13-14
- podle pohlaví 42, 59, 122, 124
- podle velikosti obcí 16-17
- podle vzdělání 64, 171
- přirozený přírůstek 42, 164
- střední stav 43, 157
- věková struktura 44-45

Odívání 73, 76, 152

Odpady
- nakládání 38
- produkce 38-39

Ochrana životního prostředí 40

Okresy 2, 99

Onemocnění 58-59, 102-103, 105

Ordinace
- gynekologické 101, 128
- pro děti a dorost 101, 128
- pro dospělé 101, 128
- zubní 109

Osoby, nemocensky pojištěné 97-98

Ovce a berani 138

Ovoce 81
- spotřeba na obyvatele 80

Ozdravovny 101

Ozon 29, 36

P

Pacienti 102
- hospitalizovaní 96

Paliva 73, 76-79, 135, 152, 170

Památky přírodní 24

Parky národní 11, 24-25

Parlament 8-10

Partneři obchodní 144-145

Péče 65, 73, 77-78, 96, 101
- děti 54-55

Peněžnictví 132, 146

Pivo 81, 134, 144, 152-153

Planetária viz hvězdárny

Plocha
- bytů 79
- chráněných území 24
- obytná 141-142
- povodí 11

Podnebí 11

Počet
- bytů 141
- domů 142
- ekonomických subjektů 130
- hostů 147-148

Počet
- motorových vozidel 149
- zaměstnanců 133
- zastupitelů 9
- žáků a studentů 108, 113

Počítače 114, 121, 124, 127
- použití 122
- připojení k internetu 123
- vybavenost 123

Podniky 129, 135

Pojištění 73
- důchodové 82
- nemocenské 66, 68, 96

Porody 55

Pošty a telekomunikace 73, 76, 132

Potraty 42, 56

Povodně 11-12, 139

Požáry 36

Potraviny 73, 76-77, 170
- ceny 152
- spotřeba 73-74

Platy viz mzdy

Plyn 22, 29, 40, 65 144
- spotřeba 73, 79
- výroba 38

Podnebí 11

Práce a mzdy 65-67, 71-73, 118

Pracovníci 67

Pracující 69, 83, 146-147, 166

Prasata 138

Premiéry 84

Produkce 24, 33, 131, 139
- odpadů 38-39

Produkt domácí hrubý 129, 131, 151, 169

Prostředky 26, 78, 96

Představení 84-86

Přenocování 147

Přerušení těhotenství viz potraty

Příjezdy hostů 147-148

Příjmy 40, 129, 131
- domácností 73
- obyvatelstva 72, 74-75, 83

Přírůstek obyvatelstva 43, 61
- přirozený 42, 164
- stěhováním 59, 60

Půda
- bilance 136
- ekologicky obhospodařovaná 136
- nezemědělská 136
- orná 136
- zemědělská 136

R

Registr
- ekonomických subjektů 129-130
- emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO) 26

Rekordy atletické 92

Rekreace 73, 76, 170

Rezervace přírodní 24

Ropa 143-144, 149

Rozhlas 88, 150

Rozloha 12, 22-23, 157
- chráněných území 25, 34
- území podle obcí, okresů 13-14, 18-20

Rozpočet 96

Rozvody 42, 48, 51-52

Ruch cestovní 129, 146-148

Rybníky 11-12

Ryby 65, 129
- spotřeba na obyvatele 80
- výlov 139

S

Sádlo 80

Saldo 42
- obchodní bilance 143

Sběr lesních plodin 37

Senát 8

Silnice 149

Silniční doprava 149

Sklizeň 137

Skot 138

Služby 132, 167
- ceny 152
- index tržeb 147
- on-line 123, 125
- sociální 132
- zaměstnanci 146

Smrk 35

Sňatky 42, 47-51

Snoubenci 49

Soubory divadelní 84-85

Spála 103

Spalničky 103

Spoje 65, 112-114, 146

Sport 91-94
- účast na OH 91
- Sportovec roku 94
- zařízení 91

Spotřeba
- alkoholických nápojů 81
- cigaret 81
- drog 106
- elektřiny 177
- energie 135
- paliv 135
- plynu 73
- potravin na obyvatele 80-81
- průmyslových hnojiv 138

Srážky 30

Srnčí (stav) 139

Stanice
- telefonní 150

Stát (administrativní členění) 10

Stav
- obyvatelstva 42, 157
- hospodářských zvířat 138

Stav
zvěře 139
Stavebnictví 38, 65, 129, 132, 140-142
Stěhování 59-60
Stravování 65, 73, 76, 129, 147
Strom života 45
Struktura
obyvatelstva 64
silniční dopravy 149
věková 44
vzdělání 65
Střediska zdravotnická 101
Studenti 108-109, 111-117, 122, 173
Syfilis 103
Sýry 80, 134

Š

Škody 36
Školství 108-115, 118, 132, 153
Školy
gymnázia 109-110, 112
jazykové 118
konzervatoře 109
mateřské 110
střední 109, 111-112
učiliště 109, 113
vyšší odborné 109, 114
vysoké 109, 115-117
základní 109-110

T

Telefony mobilní 122, 176
vybavenost 80
Telekomunikace 73, 76, 132, 176
Televize
vybavenost 80
cena 152
vysílací hodiny 88
Teplota 11
Těžba 19, 65, 133
dřeva 35
uhlí 38
Tisk 87
Tržby
obchodu 146
v odvětví ubytování a stravování 147
Třídy mateřských škol 110
Tuberkulóza 103
Tuky 80
Tvaroh 134

U

Ubytování 65, 129, 132, 147
Učitelé, učitelky 109, 118
Uhlí těžba 38
Uchazeči o zaměstnání 68-69
Úmrtí 29, 42, 58
Úmrtnost
novorozenecká 54
kojenecká 54
Úplavice 103
Úrazy
dětí 107
pracovní 98
Úroveň životní 73-83
Ústavy
kojenecké 101
léčebné 101
rehabilitační 101
Území
administrativní členění 10
chráněná 24
rozloha 13-14, 25, 157
státoprávní uspořádání 8-10
Užitkovost
hospodářských zvířat 138

V

Vejce
ceny 152
spotřeba na obyvatele 80
Vícerčata 55
Víno 81, 134, 152
Vodovody 31
Volby 8-10
Vozidla motorová 134
Vybavenost
domácností 80
ICT 123, 128
Výdaje
na žáka 110
domácností 79, 170
státního rozpočtu 119
na výzkum 153
Vydání spotřební 73
peněžní 75
na zdraví 78
Výkony dopravy 149
Výměra plošná
půdy 136
území 10-11
Výnosy, hektarové 137
Výroba 134
elektřiny 39, 135
Výroba
masa 138
vybraných výrobků 134
Vysílání
rozhlasové 88
televizní 88
Vývoz 35, 135, 144-145
celkem 143
obchodní partneři 144
vybrané zboží 144
Vzdělávání 65, 73, 108-120
Vzduch 11

Z

Zabezpečení
sociální 66-67
Zahrady
zoologické 86
botanické 86
Zajíci 139
Zalesňování 33
Zaměstnanci 74, 79, 146
Zaměstnanost 63, 146, 166
Zarděnky 103
Zařízení 118
cestovního ruchu 147
domácností 73, 76
kulturní 86
sportovní 91
zdravotnická 96, 101
Zboží
ceny 152
tržby 146-147, 174
Zdroje energetické 39, 135
Zelenina, spotřeba
na obyvatele 80
Zemědělství 65, 132, 136-138
Zemřelí 42, 58-59
Zlomeniny 107
Zpěváci a zpěvačky 90
Zvířata hospodářská
stavy 138
užitkovost 138
Zvěř, kmenové stavy 139

Ž

Žáci 108-109, 111-113, 118
Ženy 42, 168
naděje dožití 57, 165
podle vzdělání 65, 171
podle věkových skupin 44-45, 47, 51
střední stav 42

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

ŠKOLNÍ STATISTICKÁ ROČENKA 2008

Pro Český statistický úřad vydalo NAKLADATELSTVÍ SCIENTIA, spol. s r. o.,
Křížová 1018/6, 150 00 Praha 5 - Smíchov
v roce 2008
Návrh vazby Petra Roubalová
Technický redaktor Milan Jeneš
Sazba Český statistický úřad
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
Vytiskla CENTA, spol. s r. o.,
Vídeňská 113, 659 52 Brno
1. vydání
Publikace neprošla redakční úpravou v nakladatelství
ISBN 978-80-250-1728-9